MUHİT

Teşrinisani
1928

Nushası 30
Kuruştur

Sene 1 — *Resimli Aylık Aile Mecmuası* — *No. 1*

موزعلردن أدبی علاوه‌مزی و أليسه قالينی ايسته‌يكز .

نسخه‌سی ۵۰ غروشدر

بالون

فایره‌ستون لاستیکلری

بالون لاستیکلرك ایجادی ، اوطوموبیلجیلك عالمنده بویوك برچیغیر آچدیغی مسلك اربابنجه تصدیق ایدلمکده‌در . بومهم ایجاد **1922** سنه‌سنده

فـایره‌ســـتون فابریقه‌سی

طرفندن میدانه کتیرلمشدر . (فایره‌ستون) لاستیکلرینك دیکر لاستیکلره اولان تفوق صرف (فایره‌ستون) فابریقه‌سنك ایجاد کرده‌سی اولان و [غام دیپت] تسمیه ایدیلن برسیستم داخلنده بزلرك قاوچوق محلولی ایچنه باتیرلماسیدر . بوعملیه اشبو بزلری لاستیك حالنه کتیرر که بوده بزلرك حرارتدن بوزولماسنه مانع اولور. آیریجه هر بز طبقه آراسنده قاوچوق بولندیغندن حرارت قطعیاً داخله کچه‌مز . بوده بالنتیجه لاستیکه اوزون بر حیات بخش ایدر. (فایره‌ستون) لاستیکلرینك خصوصیتلری اونی دائما اوطوموبیلجیلك عالمنه برنجی اولارق طانیتدیرمشدر.

MUHİT

Resimli Aylık Aile Mecmuası

Sene 1 | 1 Teşrinisani, 1928 | № 1

«محیط» نه ایچون انتشار ایدیور

«محیط» مطبوعاتمزك أساسلی بر بوشلغنی دولدورمق، بویوك بر أکسیکلکنی تاملامق اوزره چیقیور :

بوتون فردلری آز چوق تحصیل کورمش ویا تحصیل چاغنده ، اورتا حاللی وداها یوکسك طبقه‌یه منسوب عائله‌لرك عمومیتله **اوقومه وتوکرمه‌مك** ؛ أدبیات وصنعتدن ، علم وفندن مستفید اولمق ؛ تورکیه‌نك ومدنیت عالمنك ترقیاتنی تعقیب ایتمك احتیاجنی تطمین ایده‌جك ، اونلره حفظ‌الصحه‌ده ، أو اداره‌سنده ، چوجوق باقیمنده ، حیاتك عملی ایشلرنده رهبرلکده بولوناجق بر اورغان یوقدر .

مجموعه‌لر ، بزده ، هر شیدن أول قارئلرینی **أکلندیرمك** ، بعضی مراقلرینی سطحی و شطحی یازیلرله اوقشامق ، غریزی بعضی السیاقلرینی حمالی علاقه‌لرله حرکته کتیرمك غیرتیله صحیفه وستونلرینی دولدورمقدددرلر. بوکبی نشریات قاری کتله‌لرینك سیکیرلرینی اویناتیر ، یورار ، خیرپالار ، فقط قلبلرینك ودماغلرینك حقیقی آچلغنی اصلا دویوراماز .

«محیط» مدنیت عالمنك أك مشهور و أك صنعتکارانه نشر اولونان مجموعه‌لرینی ، ماغازینلرینی کندیسنه مودهل اولارق آلیور. شو قادارکه اوعالمك همهن بوتون مطبوعات اورغانلری آز چوق محدود واختصاصلی بر ساحه داخلنده انتشار ایتدیکی حالده «محیط» مختلف نشریات ساحه‌لرینی ، کندی یاشته ، امکان دائره‌سنده اشغاله چالیشمق ضرورتی حس ایتمکده‌در. بزده ستونلرینی مثلا یالکز أو اداره‌سنه ، مودایه ، ویا طیاره‌جیلکه تخصیص ایده‌جك ؛ صرف فنی ترقیاتدن ، صرف ادبیات ویا تیاترودن ، فلسفه ویا پهداغوژیدن بحث ایده‌جك بر مجموعه‌نك ، مندرجاتی عمومه مخصوص‌ده اولسه ، علاقه‌دار ایده‌بیله‌جکی قارئلر کتله‌سی پك محدود اولور. دیکر طرفدنسه هر منور عائله‌نك بوتون بو حرفی و مدنی شعبه‌لردن آز چوق مستفید اولمغه جدی بر احتیاجی واردر . ایشته «محیط» ، بو آیری آیری احتیاجلری دوشونه‌رك اونلری معتدل بر «نورما» داخلنده تطمین ایتمه‌یه چالیشاجقدر .

«محیط»هر شیدن أول قارئلرینك أمنیتی قازانمق ایستر .

«محیط»ك قارئلری مجموعه‌لرینك :

1) دائما هر شیئی اولدیغی کبی، حقیقی اصلا ده کیشدیرمه‌رك یازدیغندن ؛ و هیچ بر منفعت مقابلنده کندیلرینی آلداتمادیغندن ؛

2) اخلاقی افساد ایده‌جك، یاکلیش ومضر فکرلر، حسلر، تلقیلر ؛ خاصتا و حمالی هیجانلر ویره‌جك هیچ بر یازیی ستونلرینه کچیرمه‌دیکندن ؛

3) دائما أك دوغرو، أك فائده‌لی، أك صاغلام وأك کوزه‌ل

شیاری، دوشونجه‌لری، دویغولری، تلقیاری ویرمه‌یه‌جالیشدیغندن أمین اولمالیدرلر.

چونکه «محیط» قبول و نشر ایده‌جك اعلانلرده بیله عینی دوغرولغی تعقیب ایده‌جك وبوندن آیریلمایاجقدر.

«محیط» حکایه و رومانلرنده، و دیکر أدبی و آرتیستیك مندرجاتنده ذهنه، حسه، قلبه مسعود بر کشایش، صاغلام بر نشئه ویرمن؛ مخیله‌یی تطمین ایده‌من صنعت عنصرلرینی اصلا اهمال ایتمه‌یه‌جك وهیچ بر زمان مدنی انسانلرك اخلاقی حس وتلقیلرینی اینجیته‌جك سفسطه‌لی ویا احتیاطسز عنصرلرك صحیفه‌لرینه کچمه‌سنه مساعده ایتمه‌یه‌جکدر.

«محیط»ده انتشار ایده‌جك حکایه‌لری آنالر وبابالر کندیلری اوقویابیله‌جکی کیبی کنج قیزلرینك واوغوللرینك‌ده اوقوماسنه مانع اولمق عقللرینه بیله کلیه‌جکدر.

«محیط» أو خانمك أیی و وفاکار آرقاداشی؛ أو باقیمنده، موتپاق ایشلرنده، أو ترزیلکنده ویا ثوروجیلکده صادق خدمتکاری ورهبری اولاجقدر.

«محیط»ك نشر ایده‌جکی رنکلی تابلولر، اوفورتلر، دیکر بر چوق رسملر، چرچیوه‌له‌نه‌رك دیوارلره آصیلابیله‌جك حقیقی صنعت أثرلریدر.

«محیط» بیلمه‌جه‌لرینه وآنکه‌تلرینه قادار، بوتون نشریاتنده قارئلرینك أك بویوك مادی و معنوی استفاده‌سنی تأمین ایتمه‌یه جالیشیر. معناسز، مقصدسز صورتده قارئی اشغالدن و اویالامقدن، وقتنی بوش یره کچیرتمکدن اجتناب ایدر.

«محیط» قارئلرینك حیاتده حس ایده‌جکلری هر تورلو أدبی، فنی، حرفی احتیاجلره جواب ویره‌بیله‌جك بر حاله کلمه‌یی آرزو ایدر؛ بو خصوصده هر هانکی بر مدنی مملکتده ـ فرانسه، ایتالیا، حتی آلمانیا، انکلتره وآمریقاده ـ انتشار ایدن آیلق مجموعه‌لردن کری قالمامق؛ اونلر قادار قارئلرینه کندیسندن بکله‌دکلری هر خدمتی ایفا ایده‌بیلمك «محیط»ك أك بویوك غایه‌سیدر.

«محیط»ك مکافاتلی آنکه‌تی

«محیط» غایه‌سنه کرکی کبی ایریشه‌بیلمك ایچین، قارئلریله أك صمیمی ذهنی مناسباتده بولونمق؛ اونلرك «محیط»دن نه کیبی خدمتلر بکله‌دکلرینی، نه‌لر ایسته‌دکلرینی تمامیله بیلمك؛ ایلك نسخه‌دن اعتباراً نشریاتندن هانکی قسملری، هانکی نوعلری أك زیاده اونلری تطمین ایتدیکنی آکلامق ایسته‌یور. بومقصدله قارئلریمزه شو اوچ سؤالی صورویورز:

1 ـــ مندرجاتمزك هانکی قسملری، هانکی نوعلری أك زیاده آرزو، احتیاج وتمنیلریکزه موافق کلیور؟

2 ـــ داها نه کیبی موضوعلرك منتظماً مجموعه‌یه کیرمه‌سنی آرزو ایدییورسکز؟ هانکی قسملرك تعدیل ویا الغاسنی ایسته‌یورسکز؟ عمومیتله مجموعه‌دن نه کیبی شکایتلریکز واردر؟

3 ـــ ویردیکمز هدیه‌لر (علاوه‌لر، تابلولر، ألبسه قالیلری) سزك حقیقی بر احتیاجکزه تقابل ایدییورمی؟ هانکیلرینی داها زیاده ترجیح ایدییورسکز؟

***

آلاجغمز جوابلرك أك کوزللرینی مختصراً، محررلرینك رسملریله برابر نشر ایده‌جکز.

بونلردن یوز تانه‌سنك صاحبلرینه مختلف قیمتده مکافاتلر تقدیم اولونه‌جقدر.

محترم قارئلریمزدن بو آنکه‌ته مطلقا اشتراك ایتمه‌لرینی رجا ایدییورز، بو صورتله مجموعه‌لرینك تکمل ایتمه‌سنه و حقیقی احتیاجلرینه هر صورتله جواب ویره‌بیله‌جك بر حاله کلمه‌سنه خدمت ایتمش اولاجقلردر.

جوابلر آدرسمزه کونده‌ریلیر، یاخود اداره‌خانه‌مزده‌کی مکتوب قوطوسنه آتیلیر.

آنکه‌ت قوپونلرنك لف ایدیلمه‌سی ألزمدر.

بویوك غازی

بو مقاله ایله سرمحرریمز بویوك غازینك حضورلرنده آلدقلری روحی انطباعلرینی مشروع وحرمتله آکلاتیور .

بویوك غازینك ملت حضنده بسلدیکی صارصیلماز ایمانی تصویر ایده‌ن فقره‌لر اُك بویوك بر علاقه ایله اوقونمغه لایقدر .

بویوك غازی دییورلرکه :

« کوره‌جکسکز ، نه‌لر اولاجق ! کوره‌جکسکز ، منسوبیتی ایله مفتخر اولدیغم تورك ملتی ناصیل بوتون مدنی ملتلرك مدنیت رهبری اولاجق ! »

شخصی انطباعلر :

حضورینه ، روحم اوزون قورتولوش و انقلاب سنه‌لرینك طبقه طبقه بیغمش اولدیغی تقدیر ، حرمت ، تقدیس حسلریله دولغون ، چیقیوردم . کوزلرم ، اُنجمنی قارشیلامق ایچین تنزلاً آیاغه قالقان ذاتك سیماسنه معطوف ، کوسته‌ریلن یره اوتورمشدم . آرامزده آنجاق اوستی کتابلر ، کاغدلر ، یازی أدواتیله یوکلو کنیش بر مساعی ماصاسی واردی . اوآنده دولما باغچه سرایینك محتشم ویالدیزلی صالونی ، کنیش پنجره‌لرك کوروش ساحه‌سنه سردیکی مارماره پهئیزاژی ، دیوارلرده‌کی آیوازوفسکینك نفیس مهتاب وده کیز لوحه‌لری ، بوتون کائنات بنم ایچین سیلینمشدی ؛ یالکز تورکلك عالمنك قدرتلی دیریلتیجی وتشکیلاتچیسی دماغمی دولدوروبوردی :

آنجاق قیرق بش یاشلرنده ، کنجلکك تام کمالنه ایرمش ؛ درین دوشونمه ، نفوذلو دقت ، شمولو محاکمه ، سرعتلی و اصابتلی حکم و تدبیر اعتیادینك آثرژیك ، نجیب چیزگیلریله سوسلنمش ؛ رخاوتسز ، اهالجیلغه ، عطالته دلالت ایده‌جك اُك جزئی ایزدن آزاده قالمش برسیما .

متواضع برتفکر ایشجیسی کبی ، وه‌ستونسز ، چالیشما ماصاسنك اُوکنده ، قرمه‌رنکی کوملکنك آچیق وده‌وریك یاقاسندن اوزانان مثلسز باش ، دقت و احاطه‌نك اُك خارق‌العاده افاده‌سیله بزی دیکلیور . سؤاللرصورویور ، بر چوق متخصص راپورلرینك هرمسأله یه تماس ایده‌ن ملاحظه‌لرینی بالذات بولوب بزه اوقویور ، فکرلریمزی طوپلایور ، بولدیغمز فورمولری کله کله ، اینجه‌دن اینجه‌یه تدقیقدن کچیریور ؛ داها آچیق ، داها واضح ، خلقك لسانله داها یاقین تعبیرلر ، فورمولر ایسته‌یور ، بالذات آریبور وبولویور : ملتك روحنه اوقادار نفوذ ایتمشکه ، خلقك قولاغنه داها مونس ، داها جاذب کله‌جك کله‌لر عادتا انسیاق دینیله‌جك بر قولایلقله خاطرینه کلیور ، هپ اونلری قوللانیور . کورولویوردی که «متخصص» عنوانیله قارشیسنه کچمش اولان هیأتك هر اعضاسندن داها بویوك بر «اختصاص» صاحبی ایدی ؛ فقط «او» یه هیأتك مساعیسنه تشکر ایدییور ، وتنزلاً ناچیز بر کتابمزدن [*] «بك چوق استفاده ایتدیکنی» سویله‌مك بویوکلکنده بولونویوردی .

بللی ایدی که ، آیلردن و سنه‌لردن بری بوکا دائر یازیلان هرشیئی ، صوك زمانلرده کندیسنه کونده‌ریلن متعدد راپورلری ، ـ مکتب غرامرلرینه قادار ـ لسانه عائد بوتون نشریاتی

[*] محتاج اولدیغمز لسان انقلابی ـ احمد جواد ، طابی ابراهیم حلمی .

اوقومشدی . مسألهنك بوتون تفرعاتنه واقفدی . احتمال و امكانلرك جملهسنی تولچمش ، طارتمشدی . وهیچ شبههسز أك عمایسنی ، أك ممكننی ، أك خلقه یاقین اولانی داهیانه بر حدس ایله كشف ایتمشدی

أولدن بهری لسانی مسألهلرله توغلی وارمیدی ؟ ـ آلفابه و لسان انقلابنك ملی ترقی و انكشافز ایچین ألزم اولدیغنه چوجوقلقدن بهری قناعت كتیرمشدی . (بونی كندیسی بزه سویلهدی .) فقط یاراتیجیسی اولدیغی بویوك تورك انقلابنك لسان صفحهسنی آچمایه قرار ویردیكی آندن صوكرادركه مسألهنك تدقیقنی اختصاص صاحبلرینه ترك ایتمكله برابر ، كندیده أك ایچه تفرعاته قادار هر نقطهسنی آكلامایه تشبث ایتمش وهر شیئی قاورایابیلمشدی .

تعاقب أیدن دیكر ملاقاتلرك بزه براقدیغی اولدیغی درین انطباعلردن قطعیاً آكلیورم كه غازی بوتون بوكسك بشری استعدادلرك قاینا شدیغی بردماغه مالكدر . «او» فطرةً یالكز بویوك عسكر ، بویوك حكومت آدامی ، بویوك دیپلومات ، بویوك تشكیلاتجی ، (حربی و اجتماعی ایشلرده) بویوك تعبیهجی ده كیلدر ؛ عینی زمانده بویوك خطیب ، بویوك شاعر ، بویوك موسیقی شناس ، بویوك معمار ، بویوك مهندس ، بویوك زراعتجی درده . بر قاچ آیلق توغل كندیسنده كی بوتون بو استعدادلردن هر برینك اختصاص درجهسنده بر انكشاف كوسترمهسنه كافیدر .

لسانی مذاكرهمز تام بش ساعت سورمشدی .

بویوك بر تواضع ایله صالونك قاپیسنه قادار بزی تشییع ایدن اومثلسز انسانك حضورندن چیقاركن حیرانلغم وخشوعم بر قاچ قات داها آرتمشدی .

غازی و ملّت

غازینك أك قوی ایمانی ملتك هر شیئه استعداد و اقتداری اولدیغیدر . «منسوبیتی ایله مفتخر اولدیغم تورك ملتی» سوزی هیچ آغزندن دوشمز ، و اونی هر نه زمان سویلهسه وجد و هیجان ایله ، حرمت و شكران ایله سویلر . بویوك تاریخی حركتارده بویوك شخصیتلرك [قهرمانلرك] می ویا كتلهلرك [ملتلرك] می أك مهم وأك أساسلی رولی اوینادیغی مسألهسی ، بركون حضورلرنده قونوشولویوردی . بر ذات كتلهلرك رولنی انكار ایدییور ، تاریخی قهرمان اولمادقجه هیچ بربویوك انقلابك حصول بولامیاجغنی سویلییور ؛ أك پارلاق مثال اولارق ده غازی ویاراتدیغی تورك انقلابی كوستهریلییوردی . غازی ایسه قطعیاً بو نظریهیی قبول ایتمهیور وكمال قناعتله هر اقتدارك منبعی ملت اولدیغنی سویلهیهرك ایضاحات ویرییوردی :

«درشونكز ، دییوردی ، بر آغاملق جنسی أیی اولمادقجه نفیس میوهلر دیه پیلیرمی ؟ اصیل و فداكار تورك ملتی یدینه صندیرور قهرمانلكی بر قوم اولسه بیله بو نه یاپاپیلیردم ؟ ویا دیكر بر قوماندانه نه یاپاپیلیردی ؟ »

تورك ملتی یكیلمهمك ، أسیر اولمامق ایچین ، ایجابنده تولومی بیله كوزه آلدیران بر ملتدر . یاشامق ویوكسلمك ایچین هیچ بر فدا كارلقدن كری قالمایان بر ملتدر . ایشته ملتك بو یوكسك خاصیتلرینی كشف ایدهبیلن ، ملتك مطلق اقتدارینه ایمان ایدهن ، بوتون موجودیتی ملته بولنده وقف ایتمكدن چكینمهین انساندركه او ملته خارقهلر یاراتابیلیر .

غازینك بوصیراده صرف ایتدیكی دیكر بر تمثیلده شوایدی :

«نفیس میوهلری كوزهل كوزهل استیف ایدهرك اونلردن جاذب بر سركی یاپماسنی بیلن آدام او میوهلرك مزیتلرینی ، رنكلرینی ، شكللرینی أك یوكسك درجهده كوزه چارپدیرابیلیر ؛ رایحهلرینك یایلماسنه مانع اولاجق هر شیئی بوق ایدهر ؛ بو صورتله اونلره لایق اولدقلری أك یوكسك قیمتلری ویردیریر . عجمی ، صنعتدن آكلاماز بر ماناو ایسه كلیشی كوزهل اونلری بیغار و رقاچ كون ایچنده چوروملرینه سبب اولور . »

بو تمثیل ایله ملت رهبرینك ده رولی ایضاح ایدیلش اولویوردی . بر ملته رهبرلك ایدهجك انسان هر شیدن أول او ملتك

بوتون مزیتلرینه ، بوتون خاصه وسجیه‌لرینه ده‌رین برعلم ایله واقف اولمالی‌در . تورك ملتنك بللی باشلی سجیه‌سی استقلال عشقی ، حریت عشق ، یوکسلمك وایلرلمك عشقی‌در. تورکك بومبجل عشق اوغورنده فدا ایتمه‌یه‌جکی هیچ برثروت ونعمت، صرف ایتمه‌یه‌جکی هیچ برجهد وغیرت یوقدر . بواستعداددده ، بوفطرتده ، بومزیتده اولان برملت هرشیئه مقتدردر. ایشته غازی کندیسنه آنجاق ، ملتك بویوکسك مزیت و خاصیتلرینی کشف ایده‌بیلمش واوکا قورتولوش و یوکسه‌لیش استقامتنده رهبرلك ایده‌رکن بوتون اقتدارینی قوللانابیلمش انسان نظریله باقیبور.

غازی دیبورکه: « بنم ویاسنك ، حاصلی کیمسه‌نك اراده‌سی لازم‌الاجرا اولاماز ، قانون حکمنی آلاماز . آنجاق ملتك اراده‌سیدرکه ، کیملك وساطتیله صدور ایده‌رسه ایتسین ، قانون حالنی اکتساب ایده‌ر ؛ سهولتله اجرا اولونور . وهیچ برمقاومتك اونی کریه چه‌ویرمه‌سی و یا برآن اولسون تأخیر ایتمه‌سی ممکن ده کیلدر . »

فکرمجه هیچ بر متفکر ملی اراده‌یی بوندن داها واضح برصورتده افاده ایتمش ده کیلدر . غازی ملی اراده‌نك ماهیتی ساده‌جه تعریف ایتمه‌مشدر؛ صانکه عموم ملتك روحی کندیسنه نفوذ ایتمش‌ده دماغی بوتون ملتك دماغی ایمش کیبی‌دوشونیور، قلبی بوتون ملتك قلبی ایمش کیبی چاربیور ، محاکمه‌سی بوتون ملتك محاکمه‌سی ایمش کیبی حکملر ویربیور ، قرارلر آلیبور ؛ اراده‌سی بوتون ملتك اراده‌سی ایمش کیبی بینه ملت طرفندن سؤالسز اعتراضسز مطاع اولویور . غازی بویوکسك مظهریته آنجاق اوزون سنه‌لردن بری ملتك مطلق قدرتنه ایمان ایده‌رك نائل اولابیلمشدر .

أك بویوك « راندمان »

بو ، غازینك حربیه مکتبنده طلبه بولوندیغی زماندن بری تورك عسکری ، تورك نفرلرندن متشکل هر عسکری قطعه حقنده قوللاندیغی بر تعبیردر . سوق واداره اولونان عسکری قوتدن أك بویوك « راندمان » ی آلمغه چالیشمق ! ایشته عسکری حرکتلرده ، محاربه‌لرده موفقیتك سری ! فقط بونك ایچین بر شیئه ایمان ایتمك لازمدر: سوق واداره ایتدیککز تورك عسکرینك مطلق صورتده هر شیئی یاپمغه مقتدر اولدیغنه ! بوکا ایمانی اولیان ، تورك عسکرینه کووه‌تیمن بر قوماندانك او عسکری ظفره سوق وایصال ایده‌بیلمه‌سی محالدر . غازینك بوکا دائر آکلاتدقلری ایکی واقعه قوماندانله عسکری آراسنده‌کی روحی مناسباتك أهمیتنی کوسته‌ره‌جك ایکی بویوك مثال تشکیل ایدر :

اوردو قوماندانی بولوندیغی بر زمانده بر قول اوردونك مانورالرینی تفتیش واداره ایدییورلردی . فرقه‌دن برینك قوماندانی کندیسی حربیه مکتبنده ایکن تعلیم معلمی بولونان برمیرالایدی. بوذات فن عسکرینك نظری وعملی هرخصوصنه واقفدی ، فقط قوماندانی آلتنده بولونان تورك عسکرینك قیمت ومزیتلرندن تمامیله بی‌خبر ایدی . بویله برقوماندانك او عسکردن أك بویوك «راندمان» آلماسی ناصیل ممکن اولابیلیردی؟ غازی مانورا منطقه‌سنده کائن بعضی صارب قایالر استقامتنده تعرض حرکتی اجراسنی او فرقه قوماندانه أمر ایتدی . بویوك غازی اوقایالرك صارپلغنی آکلاتمق ایچین معایده صالونلك ستونلرینی اشارت ایده‌رك « همه‌ن همه‌ن شوستونلر قادار صارپ ویاخود قایالردی » دیدی . اوقوماندان ، اوسابق تعلیم معلمی ، بویله برحرکتك قابل اجرا اولمادیغنی سویله‌دی . بونك اوزرینه غازی قول اوردو قوماندانی چاغیردی ، وعینی أمری تکرار ایتدی. ایمانلی واقتدارلی بوذات اولان قول اوردو قوماندانی [*] مصطفی کمال پاشانك أمرینی برینه کتیردی :

تعرض حرکتی اجرا اولوندی وبسه دقیقده اونورك فرقه‌سی اوستونلر قادار صارپ قایالرك اوسته چیقمه، مقروصه دوشمانه حاکم بر موقع اشغال ایده‌بیلمشدی !

حکایه‌سنك بونقطه‌سنده ، کندیسی، انسان روحنك کوسته‌ره‌بیله‌جکی أك کوزه‌ل هیجانله جوشدی :

« أفندیلر ، تورك عسکری یاخود قایالر اوزرینه‌ده ، شودیم دیك ستونلراوزرینه‌ده چیقار! » دیه هایقیردی.

بو ، سینه‌سنی دولدوران ملت ایمانك أك بلیغ، أك صنعتلی، أك شعرلی و سحرلی افاده‌سی ایدی . آه نه یازیق که او نجیب سیمانك بویله آنلرده آلدیغی افاده‌لرك تصویری بنم ایچین، عاجز قلمم ایچین ممکن ده کیل !

بر تورك نفری !

آکلاتدقلری دیکر خارق‌العاده واقعه شودر :

چاناق قلعه‌ده ، عمومی قوماندان « لیمان فون ساندرس » ایله برابر جبهه‌نك برقسمنی تفتیشه چیقمشلردی . یکی خسته خانه‌دن

[*] بوذات میرالای اسعد بك افندیدر. غازی وقعه‌یی حکایه ایتدیکی زمان کندیسی‌ده اورادہ حاضردی .

چیقمش، ضعیف، جبلیز، بیتکین برنفره راست کلدیلر. آلمان جنرالی نفری کوسته‌ره‌رك أندیشه ایله، بلکه‌ده استخفافکار بر طور ایله «بوعسکرله نه یاپاجغز!» دیه سویلنمش، صوکرا نفره یاناشارق سلاحنی ناملونك اوجندن طوتارق برآز صارصمش، نفرده بوحرکته مقاومت ایتمه‌یه‌رك بیقیلمش! لیمان فون ساندرس بویله برنفرك أهمیتلی حرب نقطه‌لرنده سلاحلی نوبته چیقاماجغنی ایما ایدن برطور ایله پاشانك یوزینه باقمش، بونك اوزرینه ملت ایمانلی، تورك ایمانلی مصطفی کمال آلمان جنرالنه «برآزبکله‌یکز، أکسه‌لانس» دیه‌رك تورك نفرینه یاقلاشمش، باغیرارق:

«بوکیم؟ دیمش. بو بردوشمان! عیب ده کیلمی، سکا! سلاحکی، کندیکی نه‌یه مدافعه ایتمه‌دك؟»

تورك نفری ـ او خاستا و جبلیز تورك نفری ـ او اخطار اوزرینه بوتون ملی قهرمانلق دویغولرینی بر آنده کندیسنده بولمش «بن اونك اویله اولدیغنی بیلمه‌دم!» دیمش.

ایمانلی مصطفی کمال آلمان جنرالنه دونه‌رك:

«بر داها تجربه ایدیکز، رجا ایده‌رم!» دیمش.

لیمان فون ساندرس تکرار نفرك یانه کله‌رك سلاحنی ناملونك اوجندن طوتارق صارصمق ایسته‌مش، فقط بوسفر چیلکدن ایکی قولك مقاومتنه وعکسی عملنه راست کله‌رك کندیسی قیچ اوستی چوکوویرمش!

آلمان جنرالی آیاغه قالقارکن، فرانسزجه اولارق:

«Tout est possible avec le soldat turc!»

«تورك عسکریله هرشی ممکندر!» دییورمش!

ملت ایمانلی تورك قوماندانی أك جبلیز، أك ضعیف تورك نفرندن أك بویوك «راندمانی» آلابیلمشدی.

ملتك مطلق قدرتنه اولان بو صارصیلماز ایمان سایه‌سنده درکه بویوك غازی بوتون تورك ملتندن أك بویوك «راندمانی» آلمش، جهانی حیرتلره دوشوره‌ن بویوك تورك انقلابنی صفحه صفحه انکشاف ایتدیره‌بیلمشدر. بینه او ایمان قوتیله‌درکه آز زمانده تورك ملتنی مدنی ملتلرك آراسنده أك ممتاز برموقع صاحبی یاپاجقدر. شیمدی انقلابمزك آچق اوزره اولدیغی یازی ولسان صفحه‌سی ملی ترقی وتمدن یولنه کوتوره‌ن ایلك خطوه‌در. او کوزه‌ل سیمانك ملی جوشغونلقله:

«کوره‌جکسکز، نه‌لر اولاجق! کوره‌جکسکز! منسوبیتی ایله مفتخر اولدیغم تورك ملتی تاصیل بوتون مدنی ملتلرك مدنیت رهبری اولاجق!»

دیه هایقیریشنی ایشیتمه‌لی که سینه‌سنی دولدوران ملت ایمانك ده‌رینلکی حقنده کوچوك بر فکر ایدینه‌بیلمه‌لی.

نه یازیق که، عجز سبیله بو علوی هیجانلرك أك ضعیف لحه‌لری بیله ملته عکس ایتدیریله‌میور.

احمد جواد

کندی کندینه تاجر اولمش برذاتك اوغلنه مکتوبلری

ازمیر 1 تشرین اول 1928-

استانبولده غلطه سرای لیسه‌سی طلبه‌سندن اوغلم قاتارجی زاده مصطفی شکری افندی یه

سوکیلی اوغلوم،

آنه‌ك بوصباح عودت ایتدی. سنك ایچین «صاقین فضله چالیشماسین» دییور. بنسه «زنهار، اکسیك چالیشما!» دییورم. معلوم یا، سنی استانبوله کوندریشمز اوراده او قادار مبذول اولان عرفان نعمتندن ممکن اولدیغی قادار چوق طوپلاماك ایچیندر. سن شیمدی بر علم صوفراسنده‌سك. غارصون طایاغی سکا هر اوزاتدیغی زمان همان داوران، کندیکه بویوك برپای آل. صاقین چکینمه، أزیلوب بوزولوب «تشکر ایدرم، افندم؛ آرتق بیه‌م..» دیمه. مطلقا حصه‌که دوشه‌نی آل. حتی بنی دیکله‌رسه‌ك فضله‌جه آل؛ چونکه، حیاته قاریشدیغك زمان کوره‌جکسك که دنیا یوزنده صاحبسز یکانه ثروت تحصیلدر. تحصیل انسانك طاشیه‌بیلدیکی قادارینی یوکله‌نوب کوتوره‌مه‌سنه مساعده ایدیلن همان‌ده یکانه مالدر. بوندن غیری نه وارسه بورمالی، جیواتالی چیویلر آلتنده صیم صیقی میخلانمش، قاپاتیلمش؛ طورنا ویداسی، آناختاری‌ده قایب اولمشدر.

بن چوجوقکن شیمدیکی تحصیل وسائطی یوقدی. بن بونلرك برچوغندن محرومدم. برچوغندن استفاده ایده‌مه‌دم. سن‌ده بنم زمانمك وسائطندن استفاده ایده‌مزسك. پارانك قیمتی کیمی هیچ پاراسی اولمادیغی ایچین او کره‌نیر، کیمی یوز بیك لیرا میراثه قونمقله؛ بریکی اطرافنده‌کی میلیونلرك آنجاق بش اون لیراسنی آلنه کچیرمکه اوغراشمقله، اوته‌کی هر سنه یوز بیك لیرالق یکی بر میراثه قوناجقمش کبی دورمادن صرف

ایتمکله ... دوغرولغك قیمتنی کیمی دولاندیریجیلرله ایش یاپارق اوکره‌نیر ، کیمی جامعده وعظ دیکله‌یه‌رك . ایچکینك فنالغنی ، کیمی باباسی سرخوش اولدیغی ایچین بیلیر ، کیمی آنـه‌سی هلال احضرده اعضا اولدیغی ایچین. کیمی تحصیلنی اطرافنده کی انسانلرك احوالنی وعالمك وقوعاتنی تدقیق ایده‌رك ایدینیر، کیمی معلملردن ودرس کتابلرندن . مقصد تحصیلك شکلنده دکل نوعنده‌در . پاکتك طرافنی کوزه چارپمق ایچیندر . بر دفعه کندینی کوسترديمی ایشی بیتر ، بوندن صوکرا کیده‌جکی بر چوپ تنکه‌سیدر؛ آشجیلی علاقه‌دار ایدن اوپاکتك ایچنده‌کی مقارنانك نفاستیدر .

بزم ولایتك بعضی قضالرنده یوروك چوقدر. بونلر پینیری حالا یکی دوغمش قوزونك قورصاغندن چیقاردقلری مایا ایله یاپارلر. حالبوکه اصل پینیرجی کویلولرایسه آوروپا مایاسی قوللانیرلر. سوت یاغلی اولورسه هرایکیسنك یاپدیغی پینیرده أیی اولور ؛سوت یاغسزمی ؟ نه‌مایاسی قوللانیرسه‌ك قوللان ، نافیله ؛ یاغسزسوتك پینیری ایمانسز اولور. انسانلرده بویله‌در؛ اوزی روحلی اولمادقچه نه شکل تحصیل ایتدیرسه‌ك ایتدیر یاوان اولورلر،والسلام !

تحصیلدن بکله‌نیلن أولا سجیه ، صوکرا عرفان اولمالی‌در. یوکسك تحصیل مسئله‌سنك برآز فکریمی قورجالایان جهتی‌ده ایشته بوسجیه مسئله‌سیدر. مع‌مافیه، سکا وعظ ویرمکه قالقیشمام یورم . بیلیرم که اوزی صاغلام اولان برانسانك کندی کندینه ویردیکی موعظه‌لری اوکا کیمسه ویره‌مز. وبینه بیلیرم که‌دوغرو بولدن آیریلمانك سببی اکثریا یولك فنا برطرزده تعریف ایدیلش اولماسنده‌در .

أیی برآدمدن اولان چوجوغك تمیز بروجدانی اولور . تمیز وجدانی اولان بر انسانك أیی و فنایی تفریق ایده‌بیلمه‌سی ایچین‌ده اوزرلرینه‌یافتا یاپیشدیرمق ایجاب ایتمز. شیمدی که‌باشکدن آنه‌کك حمایه‌سی اکسیلمشدر ، هر دقیقه یکی برحسه طوس ووررمالك پك طبیعیدر . فقط اوزاقدن محمودیه آلتینه بکزه‌ین بر شیئك پوکر فیشی اولماسی احتمالی وارسه‌ده اونی وجدانك محکمه ووررمغی اونوتمازسه‌ك هیچ مراق ایتمه ؛ چونکه پوکر فیشنی محمودیه آلتینی اولارق قبول ایتمکه مجبور دکلسك . اونی درحال اعاده ایت : قالب آچه صاحبنه عائددر .

أیی برطلبه اولمالی ، چوق چالیشمالی ، چوق اوکره‌نمه‌لی البته ایسترم ؛ همده چوق ایسترم . لاکین، أیی وتمیز بر انسان اولمالی داها چوق ایسترم . مکتبدن أیی یوره‌کلی وتمیزوجدانلی برانسان اولارق نشأت ایدرسه‌ك علم اخلاقدن نومروك برآز قیریق‌ده اولسه بك طاسالانمام . دقت‌ایت، مکتب تحصیلنك ایکی قسمی واردر: برنجیسی صنفده معلمارك قدح‌قدح حتی‌تسق‌تسق صوندقلری تحصیل؛ ایکنجیسی، صنف خارجنده، شوراده‌بوراده طوپلانان طلبه کتله‌لرندن ، طبق قاپاقلرده اولدیغی کبی، قطره قطره، عادتا بایرسز برطرزده‌صیزان تحصیل. مهم اولان قسم ایکنجی‌سیدر . زیرا انسانی برنجیسی عالم، ایکنجیسی ایسه آدام ایده‌ر.

تحصیل ایتمك ایله یمك یمك آراسنده صیق بر مشابهت واردر. انسان ، بیدکلری ایچنده کندیسنه یارایان هر شیئی آیری آیری حس ایتمه‌یه‌بیلیر ؛ فقط دوقونمالری أکثریا فرق ایدر . یمکده ایی پیشمش برقیویرجیق پیرزولاسی آرقه‌سندن ، مثلا ، زه‌یتین‌یاغلی انکنار پیدکدن صوکره چوقچه صاریغی بورما وبوجله قارپوز پیرنده ، خیار صالاطاسندن‌ده فضله‌جه قاچیرسه‌ك ، بونلردن هانکیسنك عضله‌لریکی قوتلندیره‌جکنی، هانکیسنك یاغ یاپاجغنی بیلمه‌یه بیلیرسك ؛ اما ، یاتارکن ایچنده قاربونات آلمق احتیاجنی اویاندیران و یاخود کیجه کابوسلی رؤیالرده سنی دیولرله جنکلشدیرن شیئی کشف ایتمك ایچین‌ده دوقتور اولمالك ایجاب ایتمز. طبیق بونك کبی انسان جبر معادله‌سی‌حل ایدرکن دماغنده هانکی حجره‌نك انکشاف ایتدیکنی ، تاریخ بیلکیسنك ذکاسی اوزرنده نه کبی تأثیرلری اولاجغنی بیلمز . بیلمز اما بوغدالرله بسلنکمده بلاتردد دوام ایده‌بیلیر . چونکه بونلرك یوزدن دیلنك پاصلانمایه‌جغندن أمیندر . دماغی تغذیه معده آغریسی ویرمن شیلری تحصیل یمکنك صالاطه‌لری، طاتلیلری ، چرزلری، یعنی تعطیل وتنفس زمانلرینك أکلنجه‌لری آراسنده آرامق . ایشته بونلره دقت ایتمق، آغیر داورانمق، أیی انتخاب ایتمق وقراریی قاچیرمامق.

بزم کبی یاشلیلری ذوشوندوره‌ن، یوکسك تحصیلك برنجی قسمی دکل، ایشته بوایکنجی‌قسمیدر. بوقسمك بزی اورکوتن انموذجلری کیملردر بیلیرمیسك ؟

دوشوك بللی، بول پاچالی پانطلونلری ایله، قوطرا فلامالری کبی چیرپینان رنکارنك بویون باغلری‌ایله، برآز اوکه برآزده یانه میال او معهود یورویشلری ایله چارلستون بکلری ! ویسکی قوقان آغزلری ایله سپوزدن دم ووران ، صباحك اوچنه قدر پوکر اوینایه‌رق اویقوسز قالمغی عصریلك ایجابی عد ایدن تپه باشی قهرمانلری ! ایشته بونلر تحصیل ضیافتنده ایکنجی قسم یمکلری أیی انتخاب ایده‌مه‌مش ، چوق یمش آز هضم ایتمش وبالنتیجه مختلف روحی معده خسته‌لقلرینه مصاب چوروك بنیه‌لی

(مابعدی 73 نجی صحیفه‌ده)

قلبده قلب :

صميمى مصاحبه‌لر

« نشانلانيورز »

سه‌وكيلى آرقاداشى نجلايى هر وقتكى نشئه‌لى و حرارتلى قوجاقلاما ايله استقبال ايدن جميله :

ـــ سنده بوكون برفوق‌العاده‌لك وار ، نجلا ، ديدى . كوزلريكك ايچنده ضبط ايديله‌مه‌ين ، آله‌و آله‌و ، چاقاق‌چاقاق يانان برهيجان وار !

ـــ سندن برشى كيزله‌مك ممكن ده‌كيل كه ، جيمى ؟ ايشته نهايت بويوك قرار ويريلدى : نشانلانيورز .

ـــ سليمان بكله ، ده‌كيلمى ؟

ـــ بن سنى داها ذكى بيليوردم ؛ آنه‌مك سليمان بك افنديسيله اولسه‌يدى بويله‌مى سه‌وينيردم ! بزم سامى ايله .

ـــ اوخ كل سنى ثوپه‌يم ، قارده‌شم ، بيلسه‌ك نه قادار سه‌وينديم ! آنه‌كه اويارسه‌ك ديه ثودوم قوپويوردى . سليم محاكمه‌ك غلبه چالدى ، ديمك . سعادتك ثروتده ، آلايشده ، يوكسك موقعلرده اولماديغنه قناعتك ...

ـــ بنى بيلمزكيسى‌لاقيردى‌سويليبورسك . بن‌أسكيدن‌به‌رى ثويله دوشونمزميدم ؟ ليسه‌ده « يشار » ك برى‌ده بن ده‌كيلمى ايدم ؟ ازدواج حقنده تك برفكريمز واردى : كوكل برلكى ! اونوتدكمى ؟

ـــ اونوتمادم ، فقط صوك زمانلرده كچيرديكك بحرانى‌ده بيليبورم . چاملجه ليسه‌سنك باغچه‌سنده ساكن ساكن قونوشان كنج قيزلرك ويردبكى قرارلرحياته نه‌قادار مقاومت ايده‌بيليردى ؟ بنى دوشوندوره‌ن‌شيلر واردى . آكلات باقالم ، ناصيل‌اولدى ؟ ترددك نه‌ايدى ؟ برآزأول ، سنى بوقادار سه‌وه‌ن‌سامينك ازدواج تكليفنى نيچين قبول ايتمك ايسته‌ميوردك ؟

— آه ، ناصيل آكلاتايم: جيمى ؟ بيلسه‌ك ، بونك سبينى كنديمه بيله اعتراف ايده‌ميورم ؛ دوشوندكجه يوزيمك قيزاردىغنى حس ايديورم .

— آ ! بنى چيلدىرتمق‌مى ايسته‌يورسك نجلا ؟ بو كون طاقيندىغك أسرار أنكيزلك نه‌در ؟ سن دوبراجى بر قيزسك ، اعتراف ايده‌مه‌يه‌جكك نه اولابيلير ؟

— بن قيصقانجمدن ، آكليورميسك ، حسدمدن سامى‌يى رد ايديبوردم . زاوالللى چوجوغى از قالدى چره‌سى بولونماز ريأسه آتيبوردم .

— حسد كدنمى ؟ فقط كيمى كيمدن قيصقانيوردك ؟ ساميك برماجراسنى‌مى دويدك ؟

— خاير ، خاير ! بن أمينم ، سامى بندن باشقا دونياده كيمسه‌يى سه‌ومش ده كيلدر ، شو آنده يالكز بنى سه‌ويور؟ واحتمال ... بندن باشقاسنى هيچ برزمن سه‌ميه‌جكدر .

— او حالده ؟ جداً برشى آكلاميبورم . قوزوم ، ثويله ايسه اوبحث ايتديكك قيصقانجلق‌ده نره‌دن چيقدى ؟

— ايشك توخافلغى بوراده . سامى‌يى بكنييوردم ، اوكا وارماسه‌م چوق ، چوق مكدر اولاجقدم . بونكله برابراونكله أولنمه‌يه موافقت‌ده ايتميبوردم .

— بكاده سبب اولارق فقيرلغنى كوسته‌ريبوردك . « ايكى چيلاق بر حامده ياقيشير » ديبوردك .

— ها ها ! آتنه‌مك لاقيردىسنى تكرار ايديبوردم . فقط بونده حقيقتك بر نبذه‌سى‌ده واردى . يالكز بوتون حقيقت بوندن عبارت ده كيلدى .

— ايشك ايچنده برده قيصقانجلق واردى ، ثويله‌مى ؟ بن يينه برتورلو معمايى آچاميبورم .

— أوه‌ت ، فقير اولديغى ايچين سه‌ودىكمله أولنمه‌يه قرار ويره‌مه‌يوردم ، بونكله برابر بنى قورقوتان فقيرانه حيات ده كيلدى...

— يا ؟

— باشقالرينك ثروت و سامان ايچنده ياشاماسى بنى چيلدىرتيوردى !

— اوو ! شيمدى آكليورم : باشقالرى .. مثلا آلتى آى أول مبعوث وبانكر رضا بكله أولانن نزاهت؟ باشقالرى... مثلا نشانليسى «رمان» غزته‌سى مديرى صالح بكله ياقينده دوكونلرى اولاجق نباهت ...

— أوه‌ت ، قلبمك أك درين كوشه‌لرنده ياتان ، قيورانان ، بنى‌ده قيوراندىران ، معذب ايدن ييلان بوايدى : قيصقانجلقدى . نزاهتله نباهت أنى قيزلردر . مكتبده صميمى آرقداش ده كيلدك ، آما ايكيسنى‌ده سه‌وه‌ردم . بيليرسك يا ، چاليشمالرى ، صنف كچمه‌لرى شويله بويله اولوردى . ايكيسنده بزقوپيا يتيشديريردك ، آرقه‌لرندن سوفله ايده‌ردك . پك ، پك‌مى كوره‌لديلر ؟ اوده ده كيل ، ده كيلمى ؟ ازدواجلرنى هر كس فوق لعده بارلاق وبختيارانه بولويور . كورونوشه باقيليرسه ثويله : آلايش‌ديده‌به ، طنطنه مكمل ... ايشته سبب بو ؛ داها ناصيل سويله‌يه‌يم ؟

— يينه آكلاميبورم ، نجلا . كيمى ، نه‌يى قيصقانيوردك؟ ايشته سنى‌ده سه‌وه‌ن بلكه‌ده‌سكا پرستش ايده‌ن أنى قلبلى ، تربيه‌لى ، تارك ، ياقيشيقلى بركنج واردى يا !

— واردى آما ، رؤيامه كيره‌ن ، بنى راحتسز ايده‌ن شيلرده واردى . دوشون بركره جيمى : شيشليده مشهور (رضا بك آپارتمانى) كنديلرينك ، نزاهتلرك ... ايكنجى قاتده آلتى اودالى بردائره اشغال ايديبورلر . آلامه‌ريكن‌موبيليه‌لر؛ يالكز صالونلرينك دوشه‌مه‌سى بش اون بيك ليرا ايده‌ر . يا ياتاق اودالرى ! ماهون قاريولالر ، غاردروبلر ... اونه احتشام ، ياربى ؟ نزاهت ، شيمدى هرموسم پارس مودالرندن ، هم‌ده أك آغيرلرندن بر قاچ أثواب آلابيليبور . صوك غرى‌يه‌رل قره‌پ رومه‌ندن ، ايشه‌مه‌لى بالو أليسه‌سنى كورديكم زمان بوتون روحم برزعشه ايچنده قالدى ... همه‌ن هر آقشام خصوصى اوتومو- بيللريله سيرانلر . مجلس قاپانير قاپانماز نيسه كيتمه‌يه حاضرلا- نيبورلر ... (ايچنى چكدرك) هانكيمز كتچ قيزلق رؤيالرينى بويله ايپكلى توآلتلردن ، ماهون وآبانوس موبيليه‌لردن ، صوك سيستمه‌م بر بوئيك و يا لينقولن اوتوموبيللردن مركب برمحيط ايچنده قورمازدى ! هانكيمزك قلبى آوروپالره ، آمريقالره سياحت ايتمك آتشيله چارپمازدى ؟ شبه‌سز ، بونلرى آچيقدن آچيقه برى برميزه اعتراف ايتمزدك . باش باشه ويروب قونوشديغمز زمان ، هپ عقلمزله حسمزى باصديرمنه چاليشيردق . يوكسكلره اوچق ايسته‌ين هوسمزك قاناتلرينى قيراو ، كنيش خياللريمزى فقير ، متواضع ، قناعتكار و يينه بختيار بر بوردك آلچاق طاوانلرى آلتنه صيغديريردق . فقط طالع دينيلن هديه‌سى بول ، ألى آچيق پرى خانمك ده لطف واحساندن اميد ميرى بوسبوتون كسمزدك ...

جيله ، دائما ساكن . دائما متوكل سوزوك چهره‌سنى هيچ برچيزكى ايله تقلص ايتديرمه‌دن ، خفيفجه ايچنى چكدرك :

— اوراسى ثويله ، ديدى ؛ اعتراف ايده‌رم ، بنم‌ده بويله حوليالره كنديمى قاپديرديغم اولوردى . « بشر » آراسنده أك

آز خیالپرست صایبلانی بن ایدم، حال بوکه بنم‌ده کندیمه کوره قوردیغم خولیالر واردی .

— ایشته انسان بو خولیالرك باشقالری ایچین حقیقت اولابیلدیکی کورونجه کندیسی ایچین‌ده امیدینی کسه‌میور . آرقا آرقایه نزاهتله نباهتك زنکین پارچیلرله أوله‌نمه‌سی بنم بوتون احتراصلریمی، قلبمه کومه‌یه چالیشدیغم اقبال پرستلکی حرکته کتیردی .

— شیمدی پرآز آکلییورم ؛ دیمك کندیکی اختیار فقط زنکین سلیمان بك أفندینك ثوکله آچدیغی پراحتشام‌مناظردن برتورلوقورتارامیور، فقیرفقط کنج سامینك حرارتلی قوجاغنه آتمغه قرار ویره‌میوردك . ثویله ایسه ، ناصیل اولدی‌ده قطعی قراری ویره‌بیلدك ؟

— برتصادف ، جیمی ، برتصادف ، بنی شیمدی قورقویچ بر کرداب کبی تلقی ایتدیکم او حیاته سوروکلنمکدن قورتاردی . آکلاتایم : بش کون أول، عقللرینه أسمش ، نهایت اوتوموبیللرینی کاغدخانه‌یه قادار سورمشلر، اورادن دولاشارق طوپقاپیدن استانبول‌طرفه‌کچمشلر؛ قوسقه‌دن کچرکن نزاهت قوجاسنه «نجلایه اوغرایه‌لم» دیمش؛ بزه کلدیلر . تام موسمالك بهۆ برقاشا مانتو . چکمسنك آلتنه داها قومرالجه خفیف بر ساکسار بوآ . نزاهت ، کورسه‌ك ، آز زمانده کبار طورلر طاقینمش . مع‌مافیه پك صمیمی ، بونمه صاریلدی . قوجاسی‌ده بویوك برنزاکتله هیمزله قونوشدی . فقط بو مسافرلری نره‌یه آلیرسك ؟ أشیاسی یکرمی سنه‌ده دورت دفعه تعمیر کورمش ، چارشی قاپیسندن مختلف زمانلرده آلینمش اسکمله و جیغارا ماصالریله تماملانان مسافر اوداسنه‌می ؟ بیلیرسك ، یا : کوچوکلکمزده نره ایلك تاریخ طبیعی درسلرینی ویرمك‌اوزره بابامزك آلدیغی‌مه‌نازه‌ویدن قالما ، کیمنك‌قافاسی قویمش، کیمنك آیاغی طوپال آرسلانلر ، ده‌وه‌لر ، جیلانلر بیبلو دیه آیناتك کناریه دیریلمش؛ انسان ستورلری ایندیروب قالدیرمغه قور- قویور : شاپاداق مسافرلرك باشنه اینیوریور ! برکت‌ویرسین بانچه‌مزده بر آز یشیللك ، برآز چیچك وار ! باباجغم ، چیچکه پك مراقلی ! شویله بر باقدم : فنا برده‌قور ده‌کیل . آرقاده ، مارمارا ، آنادولو ساحلنه قادار آلابیلدیکنه ساکن ؛ أریمش ویروزه‌دن برکول '

« بورده اوتورمق ایسته‌مزمیسکز » دیدم . نشئه ایله تکلیفمی قارشیلادیلر . نزاهت بزم صارصاق پلیانلردن برینه زور صیغیشدی . قوجاسی بر اسکمله‌یه ایلیشدی ، پدریمه بر التفات بیله صاووردی : « سز بورایی جنته بکزه‌تمشسکز ، سداد بك » دیدی . آنلرنم چوجوغی قوشدوردی ، پاستا فلان آلدیردی ، چای پتیشدیردی . فقط سرویس نرده ؟ هر بری آیری زمانلرده آلینمش فنجانلر، طاباقلر ... چاتالاریمز یوق ، ایستر ایسته‌مز یمك چاتالاریله پاستالری بیدیردك ... بن . تپسی ایله کیدوب کلدکجه رضا بك ، نشئه‌لی ، ملتفت :

— اوو ! سز ره حقیقی برغارده‌ن پارتی ترتیب ایتدیکز، نجلا خانم ، دییوردی . آرتیق بن بوحامیانه ، بوقصورثورتیجی کبار سوزلرك آلتنده أزیلمزمیم ؟ بابام آنجاق اوتوز سنه‌ده بویله بر أو دوزه‌بیلمش . یا سامینك أللی لیرا معاشیله بز قاچ سنه‌ده عجبا بوقادارینی اولسون یاپابیله‌جکز !..

— چوجوق اولما ، نجلا ؛ شونك بونك زنکینلکی بزی یاشامقدن و مسعود اولمقدن منع ایده‌مه‌لیدر . نزاهتلر ، نباهتلر ایسترلرسه فقیر پوردیمزده بزی زیارته کلیرلر، ایسته‌مزلرسه کلمزلر . اونلر برطالع أثری اولارق زنکین قوجابولدیلر، فقط متواضع برحیاته قاتلانانلر داها چوق ده کیلمیدر؟ بن‌ندیم ایله أولندیکمه پك ممنونم . ایکیمزك معاشی ، شواوچ اودالی أوجکزده بزی کول کبی کچیندیرمه‌یه کافی کلیور . نه‌یه قرار ویرییورسك ، سن‌ده چالیشاجقمیسك ؟

— طبیعی ؛ سامینك أللی لیراسیله نه یاپابیلیرز ؟ او (سن چالیشما ، بن هر شیئه یتیشیرم ، کیجه‌لری‌ده ترجمه ایشلریله مشغول اولورم .) دییور . فقط بن قبول ایتمه‌یورم . بوتون کون أوده اوتوروب نه یاپاجغم ؟ کچن سه‌دن برآز تحربه‌موار، بیلییورسك . خسته‌لانان مدیحه‌نك یرینه اوچ آی قادار لسان درسی ویرمشدم . بوأیلولدن اعتباراً بن‌ده کونده اوچ ساعتلق درس آرایاجغم . سامینك ترجمه‌لرینی‌ده تبییض ایده‌رم . چوق سه‌ودیکم تهزم بندن آیرلق ایسته‌میور ؛ (یمکزی بن پیشیررم) دییور .

— بیلمه‌ك ، نجلا ، انسان کندی پیشیردیکی یمکی داها لذتلی بولور . بنده ایکی اوچ تانه یمك کتابی وار . غاز اوجاغنده، کتابه باقا باقا ، یکی یکی یمکلر حاضرلامق پك ذوقلی اولویور . ندیم بوغازینه دوشکوندر : هله طاتلیلره بایبلیر . هافتاده ایکی دفعه اوکا کیدکلر ، پاستالر حاضرلایورم . فیرین یانی باشمزده؛ بش‌دقیقه‌ده پیشیبور . بن حاضرلایورم ، ندیم کندیسی آلییور، فیرینه کوتوروب پیشیرتییوز . کچن کون ، عکسیلك اولاجق، أللنده مینی مینی رەوانی تپسیسی ، تام فیریندن چیقارکن قلم

(مابعدی 74نجی صحیفه‌ده)

آقتورك قيزى

سرين ، كنيش بر كوكرته ؛ درت ياشلى خانم الك راحت اوزون اسكمله‌لره اوزانمش ، آشاغى يوقارى دولاشان بر كنج قيزى سير ايدييورلر . اوكا آوالرنده استخفافله « يدى بيله‌زيكلى قيز » ديييور لردى ؛ چونكه كنج قيز صاغ قوله درت ، صول قوله ايكى بيله‌زيك طاقدقدن باشقا اصل بوتون نظرلرك تجسسله تمركز ايتديكى آياغنك بيله كنده‌ده بر بيله‌زيك پارليوردى . بيله‌كك اينجه‌لكنه وكوزه‌للكنه ديبه‌جك يوقدى آما ، درت ياشلى خانم يارم عصرلق باشلرينى صالليايه صاليايه بربرلرينه : « بوقادار كوستريش ده‌عاديلك » ديبه‌فيصيلديييورلردى .

بو سالديده باشلر بوتون يكيلك فيرتينالرينه قارشى قوعش ، هر انقلاب بوراسنك ايچدن ديم ديك چيقمشلردى . بوباشلرك هيچ برى ، داها ، برقوافورماقاصنك اوكنده اكيلمه‌مشدى ؛ چونكه ، قيصه صاچ هرنه قدر راحت‌ده اولسه ، باشلرينه وورولاجق بو مقاس ضربه‌سى اونلرك يالكز صاچلرينى دكل ، اونلرى كچن عصره ربط ايدن باغلرك هپسنى بردن كسه‌جكدى .

حالبوكه بو خانملرك آك قيمتلى شيلرى كچن عصره چاشددى . بو خانملر مشهور توتونجى زاده احمد پاشانك كريمه‌لرى ، مليحه ، صبيحه ، رفيقه ، و صديقه خانم افنديلردى . كيم اولدقلرينى كنديلرى هيچ اونوتمادقلرى كى كيمسه‌يه‌ده اونوتدرمامه‌يه عهد ايتمشلردى . بو قالا بالبق وعادى تنزهه اشتراك ايتدكلرينه پشيمان اولمغه باشلامشلردى . « حماية اينام » جمعيتى سيرسفائنك الك بويوك واپورينى ، « صرصره مارطيسى » كيرالامش ، قره دكز ساحللرينى بر هفته ايچنده « آك كبار وكزيده طبقه‌يه منسوب مستشا برزمره‌يه » عايت راحت برصورتده كزديره‌جكنى اعلان ايتمش ، بيلتلرك هرراست كلنك آلنه دوشمه‌مه‌سنى تأمين ايچون آلندن كلن هر شيئى ياپمشدى . فقط ، مادام‌كه پاره‌سنى ويرمن كله بيليردى ، ايشته بويله ، نه اولديغى بليرسز انسانلرك بولونماسنه تاصل مانع اولونوردى ؟ توتونجى زاده احمد پاشانككيلرك اعلانلره فلان اعتمادلرى يوقدى ، طبيعى ؛ فقط كونلرجه سورمن قرارسزلقلريه نهايت ويرمه‌يه باشقا بر مقصد سبب اولمشدى : صدر اسبق شوكت پاشانك كريمه‌سى مهلقا خانم افندى بالذات كنديسى كلوب بيلت كتيرمش ، تنزهه اشتراك ايتمه‌لرينى رجا ايتمشدى . مهلقا خانم افنديلك رجاسنى رد ايده‌مزلردى . بالخاصه‌كه مهلقا خانم افنديلك كاينلك بر قيزى ، مليحه خانم افنديلك‌ده اداره‌سى كوندن كونه كوچلنن بر اوغلى واردى . قيز زنكيندى ، هيچ‌ده فنا دكلدى ؛ بلكه ، واپور حياتنك مجبورى احبابلغنده ايكى كنج طانيشير وكيم بيلير ، بلكه‌ده ... احمد پاشانككيلر بو « بلكه » نك ويردبكى اميد ايله تنزهه اشتراك ايتمكه قرار ويرمشلردى .

فقط بو كنجلرك حالى نه ايدى ! شيمدى كوكرته‌ده اوتوروب اوزون اوزون دنيانك حالدن بربرلرينه شكايت ايديييورلردى : هيچ برشيئده اسكى لذت قالمامشدى . اونلركه مرحوم پشا بابالريمك حارحيه نظارتى زمانىده دنيانك برچوق مشهور انسانريله كوروشمشلر ، آللرينى صيقمشلردى ، شيمدىكى لابالىلكى هيچ بكنميورلردى . نه ايدى بو بايافى ذوق ابتلاسى ؟ كيمسه كيمسه‌نك اصلنى ، جدينى بيلمه‌دن ، ايكى دفعه كوروشوب طانيشمه‌دقلرى انسانرله دانس ايديييورلردى . ايشته كنديلرينه اوغللرى غالب‌ده مع‌الاسف بوتون كنجلركى حركت ايديييوردى .

يا شو يدى بيله‌زيكلى كنج قيز ! نظرلرنده عادتا ايكرنجى ولور . قونجدى . هيچ صاغنه صولنه باقمادن ، هركس‌ده اويانديردينى علاقه وتجسسدن أمين ، كنيش كوكرته‌نك اوستنده سريست ، چالاك آديملرله كزينيوردى . آلبسه‌سى بوكونك كنج قيزلرينك آلبسه‌لرى كبى اينجه ، عادتا شفاف و قيصاجقدى . ابيك چورابلى ديز قپاقلرى هر آديم آتيشنده كوزوكيوردى . دوداقلرى قولنده طاشيديغى كوچوك چانطه‌ده‌كى بويانك رنكنده ايدى . أبرولى كوزلرينك اطرافنده كيرپيكلرى قويو بر چرچيوه تشكيل ايديييوردى . فقط صاچلرينك ، صارى قير چيچكلرينه كونش ووردبغى زمانكى پاريلتيسنى آكديران رنكندن آكلاشيليوردى كه كيرپيكلرينك قويولغنده طبيعى دكيلدى . كوزلرندن دائما نشئه طاشيور وتا ايچلرندن صانكه خاشارى بر شيطان انسانه زمان زمان باقوب كوليوردى .

هيچ شبهه‌سز ، هيئت عموميه‌سى ، يارم عصرلق طوپوزلرينى مغرور باشلرنده طاشيان خانملرك خوشنه كيتمه‌يور ، بالعكس ، نظرلرنده ، جهنمه دوغرو دانس خطوه‌لريله ايلرله‌ديكنه قطعياً قانع اولدقلرى كنجلكلك آك چيركين بر تمثالنى تشكيل ايديييورى .

فقط بو كنج قيز كنديسندن او قادار أمين كورونيور ، اينجه ، نيم شفاف آلبسه‌لرينى اويله پرواسزجه كيپوروبيله‌زيكلرينى ثويله شيقيردا تيوردىكه ، صانكه بوتون محافظه‌كار عاله ميدان اوقويوردى .

احمد پاشانككيلرك اوكندن كچركن دورت چيفت كوزك صرتى دده‌لجك‌كى سرت نظرلرله آرقه‌سندن بقديغى حس ايتدى .

صديقه خانم افندى :

ـــ هيم ، ديدى ، يه آياغنده . . صانكه كوزه چاريق ايچون بويله شيلر ياپمغه محتاجش كبى !

صبيحه خانم افندى علاوه ايتدى :

ـــ دون كيجه ياننده اوچ آركك واردى . قاراكلقده جيفاره لريمك پاريلتيسنى كوردم .

رفيقه خانم افندى اسكمله‌سنده داورانه‌رق همشيره‌لرينك مؤاخذه‌لرينى تاملادى :

ـــ بو قبيل مخلوقلر ارككلرى داعما جذب ايدرلر .

مليحه خانم افندى ، دوداقلرى عيظك چيزديكى سرت بر چيزكى حالنده ، آغزينى صيم صيق قپاتدى .

او صيراده يدى بيله‌زيكلى كنج قيزه اوچ دقيقه‌لك ايچنده اوچ آركك ياقلاشدى . كنج قيز هيچ برينه يوز ويرمه‌دى . بويله يالكز باشنه دولاشمه‌سنك اطرافنده‌كيلرى چوق علاقه‌دار ايتديكنى پك اعلا بيليوردى . و ، دوغروسنى سويله‌مك لازم كليرسه ، بويله سير ايدملك پك خوشنه كيديييوردى .

فقط دوردنجى بر كنج اويله ماهرانه يولنى كسدى كه كنج قيز دورمغه ، وآللرينى صاچلرينك رنكنده‌كى خيرقه‌سنك جبلرينه صوقه‌رق صوعوق و حدى بر سسله : « هوا آليورم » ديمكه مجبور ولدى .

ده‌ليقانلى ، آلدينى جوابده‌كى استغفاله اهميت ويرميه‌رك ، تهالكله سوزى اوزاتمغه چاليشدى :

ـــ برابر آلسه‌ق اولازمى ؟

ـــ اوچ اولدى سزه « خايره » ديييورم .

— أبي يا ، حق اوبونى وجه قادردر . بر باشقاسى طاقيلمادن يورويبكزده برابر هوا آلالم .

بو كنج آدام توتونجى زاده‌لرك ذهنى يوران اوغلرى غالبدى. بو حركتيله او آنده آتنه‌سنده و اوچ تيزه‌سنده اويانديردينى حدتدن تماماً بيخبردى. فقط كنج قيز ، درت اختيارك ناصل برغيظ ايله اونلره باقديغندن هيچ‌ده بحث دكلدى . اگر جانى ايسته‌سه‌يدى

دردينك‌ده كوزلرينك وكنده عالبى يانه طاقار برابر كزديرير- دى. فقط جانى يالكز بوروملك ايستيوردى . بونلر دوام ايتمك اوزره معنيدار بر صورتده كو- لومسه‌مكله اكتفا ايتدى . بو تسمى رحاسنى قبول كبى تبتى ايدن عالب يورويه‌رك يانه‌صوقولوركن ، كنج قيز سيال بر حركتله صيريلارق عالبى بر ايكى آديم كريده براقدى.

غالب ، جسارتى قيرلادن آرقادن تعقيب ايتدى :

— پكى ، اويله ايسه آرقه‌كزدن كله‌جكم ، ديدى ، حتى دييه بيليرم كه بوداهاده خوشمه گيديبور. يوروپشكزده اويله برالاستكيت وار كه . . صوكر اومورلركرك انحناسى ، نه قادار كوزه‌ل !...

داها دوام ايده‌جكدى . فقط فصله صيقيلمعه باشلايان كنج قيز سرعتله دوندى :

— آمان صوصك‌ده كلك ، ديدى ، كنديمى طبيه‌ده تشريح درسنه چيقمش اسكلته بكزه‌تدم . قوزوم ، سز بويله داعما هرايسته-

ديككزى ياپديرر ميسكز ؟

غالب ساخته بر تواضع ايله جواب ويردى :

— اكثرى ؛ سلى‌ده ايكى‌در. بريسى قوتى عرعم ، ديكرى‌ده جداً بوكسك دكام . مع مافيه برآزده طالعك ، قدرك تأثيرى‌ده يوق دكل .

— ديمك كه سز طالعه قدره اينانيورسكز ؟ بونى صورارك كنج قيزك سسى كنديسنك هيچ اينانمادينى كوستريوردى .

عالب اوزون اوزون كنج قيزك موزون وحوديني ، زنكلى بر أشارتك آلتندن قيرلايان پرامار آلتين صاچرنى كوردن كچيردكدن صوكرا ديدى كه :

— طالعه ، قدره ، سوكيه . . هر شيئه اينانيورم .

پربرلرينه باقديلر. صوكرا برابر يورويوب ايرلەديلر. آرقه‌لرنده

درین برسکوتك وصمون. بر أندیشه‌نك ترسیم ایتدیکی درت لوحه...
درت چهره بر قدیر.
یاشلی خانلر غروبنده سکوتی أولا ملیحه خانم افندی بوزدی :
— بو کون اویه اولیور، غالب بو قبرك آرقه‌سندن قوشیور.
صبیحه خانم أفندی علاوه ایتدی :

طبیعی او عیارده بر فیر غالب کبی بر کنجی جلب ایتمکه چالیشیر.
رفیقه خانم أفندی أندیشه‌لرینی داغیتمق ایچون :
— ظن ایدرسه‌م غالب کندیسنك کیم اولدیغنی اونوتمازلر بوندن أمین اولابیلیرز - دیدی - فقط هر حالده، ملیحه، سن اونی برآز کناره چکوب اداره ایتمکه چالیشمالیسك. چونکه، نه‌ده اولسه، أرککدر، هم هر زمان سویله‌رم یا، رحمتلی باباسنك صوینه‌چکمشدر.
ملیحه خانم أفندی جواب ویرمه‌دی. غالب ونك اوغلی ایدی، فقط نه اونك نه‌ده او چ همشیره‌سنك غالبك کوکل ایشلرنده ذره قادار میتلری یوقدی.
آقشام اوستی غالب قاره‌سسه کلدیکی زمان ولده‌سی صیراسنی کتیروب صوردی :
— غالب، بو یکی احباب اولدیغك کنج قیز کیم؟
— لی‌لی خانمی دینك ایستیورسکز؟
— یا! کندیسنه (لی‌لی)می دیدیرتیور؟!
غالب والده‌سنك بو معنالی سؤالارینه کولدی، بوده آنه‌سنك أندیشه‌سی آرتیردی. چونکه مقصدندن قولای قولای واز کچمه‌یه‌جکی آکلاشیلیردی. شیمدی قادین، ذهاً کندینی آووتمغه چالیشیوردی : کیم بیلیر، بلکه‌ده واپورده هر أرککك بو قیزك پیشنه دوشدیکی ایچون اوغلنده‌ده بویله بر علاقه اویاندی. بیلمزدی که ... أرککلر برآزده قوپون سوروسنه نکزه‌جلرمیدی ...
بونك ایچون آچیقدن آچیغه محافظت ایتمه‌مکه، دیپلوماتاق یاپمغه قرار ویردی.
— آکلایورم، اوغلم، واپورده انسانك جانی صیقیلیر. بویله زمانلرده، طبیعی، احباب انتخابنده آدام پك ایچه أله‌یوب صیق دوقویاماز. هم کورونوشده پك اکلنجه‌لی بر قیزه بکزیور. چوق خوشلانیورسه‌ك بو آقشام بزمه برم صوفرامزه دعوت ایت.
بونی سویلرکن ملیحه خانم أفندی عقلندن «هیچ دکاسه بزم کیم اولدیغمزی کورور، آکاردیون چالدیرالم دوشمز» دییوردی.
غالب ماشی أکدی، کوزلرنده آلای ایدن بر پارلاق وارمیدی، پك بللی دکادی آما «یکی، چاغریرم، آنه» دیدی وسوزی دکیشدیردی.

***

کنج قیزی کوکرتمده واپورك هان بوتون أرککك یولجیلرینك آراسنده طوب اویناركن بولدی. تجربه‌لی بر دیپلوماتی قیصقاندیراجق بر مهارتله اونی هم اوبوندن همده أرککلرك آراسندن چکدی، بر تخلیصیه قابیلمك یانینه، تنها بر کوشه‌یه کوتوردی.
کنج قیز کوله‌رك :
— دوغرومی مهارتکزه دیه‌جك یوق - دیدی، غالبك کوستردیکی اسکماییه اوطوردی - فقط غالب پك أفندی، أکر آنه‌کز آرقه‌مدن کلدیککزی کورورسه، کاشکه داها آز ماهر اولسه‌یدم، دیردیکز.
— یا کیلیورسکز؛ بیلسه‌کز، آنه‌م ...
— بنی هیچ بکنمیور.
بونی سویلرکن لی‌لی تبسم ایدییوردی.
— خایر، یا کیلیورسکز. آنه‌م بوآقشام قاپتانك صوفراسنده برابر یمك یه‌مزمی ایستیور.
لی‌لی بویوك یشیل کوزلرینی اوکا چویردی، وحیرتله صوردی :
— یا! دینك بنی او قادار تهلکه‌لی بولیور، ها؟
غالب لی‌لی‌نك باش أورتوسنك اوبی ایله پارماقلرینك آراسنده اویاپه‌رق دیدی‌که :
تهلکه‌لی اولاجق قادارده کوره‌لسك، لی‌لی.
لی‌لی غالبه باقدی. اوکا حیات بکسه‌دکارینی بکنمه‌دکارندن

آیرمنی ، همده چابوق آیرمنی اوکره‌تمشدی . غالبی بکنیوردی . آچیقجه ، معصومیتله حسنی سویله‌دی :

— سزده فنا بر آدام دکلسکز غالب بك . صوکره بردن یره دوندی :

— یوقسه بو دعوتی سزه‌می مدیونم ؟ دیبه صوردی .

— خایر ، سزی یمکه چاغیرمای بالذات آکنه‌م بندن رجا ایتدی . أمینم سزی یاقیندن کورورسه ، اوغلمك نه ایی ذوق وار دیبه سویلیر .

لی‌لی اوموزلرینی سیلکدی .

— قادینلری هیچ ده آکلامیورسکز غالب بك - دیدی - بو واپورده‌کی قادینلرك همان همسی بنی دنیایی باتیره‌جق فنالقلرك تمثالی عد ایدیبیورلر .

صوکرا غالبك کندیسنه مرحمته بکزر برنظرله باقدیغنی کورونجه علاوه ایتدی :

— اوو ! ظن ایتمه‌یکزکه اومورلارم !

لی‌لی لاقیدیسنه قهرمانجه اوموزلره آتیلمش بر مانطو کبی بورونیوردی . حیات بو مانطونك بر بر خاونی چیقارمشدی . فقط لاقیدی لی‌لی‌نك مغلوب ایده‌مه‌دیکی شیلره قارشی یکانه سلاحی ایدی .

— نه‌کسك دیدی قودیسنه اهمیت ویرمه‌نك موداسی کچدی . أسکی خاتملرك فراجه‌لری‌ایله برابر اورتادن قالقدی - دیدی - بن ، لی‌لی صادق ، تام بابامك قیزی‌یم . هر شیئی کندی اصولنجه یاپارم . بابام بکا دیردی‌که : قیزم ، بنلکدکی بیل ، ایجاب ایدوسه أکمکله صوغان بیه ، فقط دوغرو بیلدیکندن شاشما . دوغرولقدن سکا ضرر بیله کلسه ساخته‌کارلق یاپما .

غالب جواب ویرمیور ، ساده لی‌لی‌یه باقیوردی . لی‌لی دعوت مسئله‌سنه دونه‌رك دیدی‌که :

— صوفرا کزه کلیرسه‌م قاپتان‌ده سویله‌جك .

غالب کور دکلدی . یوتون واپور اهالیسنك لی‌لی‌یه نه کبی بر نظرله باقدیغنی پك اعلا کورمش وآکلامشدی . بلکه‌ده لی‌لی‌یه اونی جذب ایدن سببلرك بریسی بو ایدی : کنجلکك محافظه‌کارلغه قارشی تصاندی . دوشوندیکنی کنج قیزه آچیقجه آکلاتدی :

— بکا باق ، لی‌لی ، اکر راحتسز اولاجغکی ظن ایدیبورسه‌ك کله . آکنه‌م هیچ فنا بر قادین دکلدر ، فقط درت کوندر کیجه کوندوز تیزه‌لرله برابر ؛ اونلرك تأثیری آلنده قالیور . اکر سکا فنا معامله ایده‌حکمی ظن ایدیبورسه‌ك ...

لی‌لی یاواش یاواش غالبك آلنی اوقشادی .

— غالب ، بکا آکنه‌نك نه یاپه‌جغنی پك اعلا بیلیورم ، فقط بنه کله‌جکم . واپورده بکا ایلك آل اوزاتان قادینی‌ده کری چویریرسه‌م عقلسزلق ایتمش اولورم .

او صیراده قاپتان ، کوپروسنه کیتمك اوزره کچیوردی . لی‌لی آرقه‌سندن قوشدی :

— قاپتان بك ! قاپتان بك ! بو آقشام سزك صوفرا کزده‌یم .

— چوق ممنون اولدم . بکا قالسه‌یدی هر کون بنم صوفرامده اولوردك .

لی‌لی افاجان بر چوجوق کبی باشنی بر طرفه أکدی ، قاپتانه ایلجلری کولن بویوك یشیل کوزلرله باقدی و :

— سزی قاپتان کوپروسنده ایکن داها زیاده بکنیورم ،

اورادہ کندیکزه مخصوص أویله بر جدیتکز ، بر وقارکز وارکه .. پك خوشمه کیدیبور ، دیدی .

قاپتان چکه‌سنی طوتوب باشنی صالالایه‌رق :

— هایدی اورادن آفاجان ! سنك اویله بردیلك وارکه کیمسه آلایکدن قورتولاماز . بوده سکا بابا کدن قالدی .. دیدی ، وکوپریسنه چیقارق ، وقارینه قاووشدی .

غالب حیرتله :

— قاپتانی طانیدیغکی بیلمیوردم - دیدی .

— داها بیلمه‌دیکك نه‌لر وار !

— أویله ، فقط برشی وارکه اونی ده‌رین و قطعی صورتده بیلیورم .

بو جمله‌نك معناسنی آکلامامق قابل دکلدی .

لی‌لی دالغین کوزلرله غالبه باقه‌رق :

— غالب ، أبی چوجوقسك ، فقط کونك برنده قورناز قیزك برى سنی ایکی لوقه‌ده یوتو ویره‌جك . کل شیمدی دکزه باقه‌لم .

غالب لی‌لی‌یه باقمق ترجیح ایدیبوردی .

— دکزك نه‌سنه باقه‌لم ؟ دوز ، دوم دوز برشی . معناسز ، وانسان کمیکلری ایله دولو .

لی‌لی بردن بره أوشومش کبی أورپردی :

— آه‌م ... آکنه‌م‌ده اوراده ، اونك دیمده ...

— اوو ! بیلمیوردم ؛ عفو ایده‌رسك لی‌لی . هپ مناسبتسز شیلر سویلرم ، آحمقك بریسی‌یم ، عفو ایدرسك .

لی‌لی زورله تبسم ایتدی . هینجقیریقله قاریشیق بر تبسم .

— ناصل بیله‌بیلیردك ؟ هم بن احمق انسانلری هیچ یادیرغامام . کندم‌ده احمقك بریسی‌یم .

غالب أکیلدی ، لی‌لی‌نك آلنی طوتدی .

— لی‌لی ، شیمدی‌یه قادار هیچ سنك کبی بر انسان کورمه‌دم . - سسنده جدیت واردی - صانکه هیچ بر شیئه اهمیت ویرمزمشسك کبی لاقید دوریبورسك . صوکرا ، دمینکی کبی اوفاجق برشی اولیور ، بوتون جسارتك میدانه چیقیور . تك باشنه بوتون دنیایه قارشی ... کله‌لری آرامغه اوعراشیوردی . حس ایتدیکی آکلاتمقده مشکلات چکیوردی .

لی‌لی‌ده کنج برده‌لیغایی قادار حساس ویوفما یوره‌کلی کورونمکدن اوتانیردی .

— صاچه سویله‌مه ، غالب .

— خایر ، صاچه دکل ، جدی سویلیورم . بن ، آلدن کلسه سنی معذب ایده‌نلرك هپسنك قافالرینی بربرینه چاریاردم .

لی‌لی ، یو سوزلر ایچون غالبه متشکردی . فقط ساده‌جه :

— براق زوالیلرك قافالری کندیلرینه قالسین ، بزمکده بزه . دیدی ، وتارین وجودینك قیوراق برحرکتیله یورودی کیتدی .

***

لی‌لی دعوت اولوندیغی یمکه کیتمك ایچون کیینیرکن کندیسنی طبق أسکی زمانلرده باشلرینه مغفر کچیروب زره قوشانه‌رق میدان محاربه‌سنه حاضرلانان قافاتلی جنکاورلره بکزه‌تدی . کندی زوهی مائی ، اینجه‌جك بر قاشدن ، أتکلری قیصه ، یاقه‌سی چوق آچیق بر ألبسه‌یدی . دوداقلرینك قیرمیزیسی ، کوزلرینك سیاه کولکه‌لری ،

—آمان ، یو نه حال ؟ سزی کوره‌ن هیکزنی جنازه آلایندن دونمش ظن ایدهر !

صاچلرینك آلتین پارلتیلری مفخری؛ ذکاسی، حاضر جوابلغی ده قالقانی ایدی .

أك صوکنده کنديسنی آیناده سیر ایتدیکی زمان دیدی که :

« لی‌لی، سنی مغلوب ایده‌جکلر، فقط هیچ دکلسه اوکره‌نه‌جکلر که بو عصرك کنجلری هر قوتی کندیلرندن آلیر . ثولش کچمش اجدادلرندن دکل . »

یك صالونده لی‌لی ، عالیك آنه‌سنك واویچ تیره‌سنك اوکنده، سربست ولاقید ، کنجلكك مجسم تمثالی کبی دوریيوردی. فقط اونلر ساده‌جه ائسه‌نك آعیرقاشدن اولادیغی، دود قلرینك بویلی اولدیغی، وتارین آیاق بیله کنده پارلایان پالانجی طاشلی بیله‌زیکی کوردیلر .

اوستنه اکیلن نظرلرده‌کی معنایی پك اعلا آکلایان لی‌لی ، بو ضیافتده کچیره‌جکی امتحانك ایچدن موفقیتله چیقمقه فیلسوفانه برلاقیدی وبویالی دودافلر کافی کلمه‌جکمی دییه مراق ایدییوردی .

قپتان، طبیعتك عمالدریه کوکس کرمش، فقط آنتریقه بوغازلریی کچمه‌یی بر آدامدی . بیلمه‌دن ، لی‌لی‌یه اك فنا ضربه‌یی ووردی . خانم بر سؤالنه جواباً :

— لی‌لی‌یی طانیریم ؟ ألبته طانیرم . بن اونی داها قوندقده بك ایکن بیلیردم . آنه‌سی باباسنی ده أبی طانیردم . صادق بکی بیلمه‌یس واری ؟ «صاری چکن» صادق دیرلردی اوکا . چونکه نه زمان صحنه‌یه چیقسه تیاترو صاحبی کیسه‌سنی آلتونله دولدیرییردی . صوکرا پرده آلتدن صاچلی بر خانمله أولندیکی زمان بوتون آرقه‌دشلری کولوشمشلر ، لقبنده نه قادار اصابت ایتدکلرینی سویله‌مشلردی . فقط صادقله قاریسی چوق أبی کچینیرلردی ها ! دکلی لی‌لی ؟

لی‌لی کیمسنك لیاقتسز چیقمه‌دن باشنه محکوم اولدیغنی آکلادی . جدی بر تبسمله کولدی :

— قپتان، دیدی، هرکسك ایچنی صیقه‌جقسکز. عائله تاریخچه‌لرینك موداسی چوقدن کچدی ، یاشاقلرله برابر صندیقره قپاتیلدی.

عالیك آنه‌سی آتیلدی :

— خایر ، خایر ، فوق‌العاده مراقلی . براقك دیکلیه‌م . أمینم عائله‌کرك تاریخچه‌سی اسمکر قادار غریب اولاحق . سره « لی‌لی » دییورلردی ، دکلی ؟ نره‌دن بولدیکزی بو اسمی ؟

لی‌لی جواب ویرمکن کوزلری معصوم وپارلاقدی :

— شاید انکلیزجه بیلمیورسه‌کز ایضاح ایده‌یم : لی‌لی انکلیزجه زانباق دیمکدر . بر کون مکتبده ویردیکمز بر مباحثه‌ده هپمز برر چیچك تعیین ایتمشك . بن زانباق اولمشدم . او کوندن بری هرکس بکا لی‌لی دیر .

بو انکلیزجه بیلمه‌مك مسئله‌سی صیقه حاتم أفندیی صوصدیردی . فقط رقیقه خانم افندیسك هیچ‌ده صوصمه‌ق نیتی یوقدی. قطعیاً أمینمدی که بو لی‌لی یکسی باشدن چیقارمقه قرار ویرمش أك تهلکه‌لی جنسندن بر فنا قادینمدی . رقیقه خانم افندینك دوشونجه‌لری هپ بو وادیده دولاشیردی. آچیقفلری‌ایله شهرت بولمش هررومانی‌اوقومق، هر فیلمی کورمکی بر وظیفه عد ایدردی . علاقه‌دار اولدیغی ایچون دکل ، طبیعی ؛ فقط دنیانك حقیقتاً نه قادار فنالقه دوغرو کیتدیکنی کورمك ایچون . شیمدی دییی که :

— قپتان نکك سویله‌دکاریله بك علاقه‌دار ویدم . آراصیرده مشهور بر سینما بولوندیغنی بیلمیوردم . فقط بو ، طبیعی‌در . نم سلم سرکسی آکلامقده بر آز مشکلات چکرز لی‌لی خانم .

لی‌لی بر چوجوغکلیلر قادار معصوم کوزلرینی قالدیردی :

— أوت ، حقیقتکز ، آزاده چوق یوبوك بر اوچوروم وار ـ سسی غایت تاز کدی ـ بلکه بویوك آنه‌مك نسلنی سز داها أیی آکلاردیکز .

رقیقه خانم افندینك دیمك ایسته‌دیکی قطعیاً بو دکلدی . جواب ویرمکن سسی دوکمش کبی بارددی :

— اوچوروم ، طلعه کوره، نقطهٔ نظر فرقندن ایاری کلیور ، یاش فرقندن دکل ـ دیدی ، وهان بحثی دکیشدیردرك : ـ آنه‌کز، بیر کر ، لی‌لی خانم ـ «صاری چکن» صادق بك دیمشدیکز ، قپتان بك ، دکلمی ؟ـ اونلر سزکله برابر دکلمری؟

صدیقه خانم أفندی لی‌لی‌یه جواب ویرمك امکانی براقه‌دن آتیلدی:

— آمان ، رقیقه ، ـ دیدی ـ نه قادار أسکی مودادن بحث ایدییورسك. لی‌لی خانم عصری‌در. آتانك باباتك‌ده شیمدی یاشاقلرکی موداسی کچدی . أمینم لی‌لی خانم سیاحته أوبونیله برابر کیتمز .

— خایر ، اونلرله سیاحت ایتمیورم . چونکه . . هرایکیسی‌ده ثولدی .

لی‌لی بو سوزلری سویلرکن نه سسنده نه‌ده کوزلرنده هیجان واردی . فقط صدیقه خانم افندیی صوصدیردی .

عالم نهایت مداخله ایتدی .

— جانم، بونه‌در؟ یوقسه بنم بیلمه‌دیکم بکی بر سؤال صورماجه اویونمی ؟

آنه‌سی جواب ویردی :

— غالب ، بیلیرسك که قادینلر مکالمه‌لرینی مشترك بر علاقه ساحه‌سی اوسته بنا ایتمك ایسترلر . دکلمی لی‌لی خانم ؟

لی‌لی دوغرودن دوغرویه جواب ویره‌جکنه شویله سویله‌دی :

— بابام دیردی که قادینك آرزوسندن خبر اومملماز .

قپتان کولدی :

فیلسوفدی بزم صادق !

— أوت، اویله ایدی. دیردی که اکر دوشوندیکی وقونوشدیغی قادار أیی اوینایه بیلسه‌یدی ، دونیانك اك مشهور آقتوری اولوردی.

بوئی لی‌لی یاواش یاواش، بیله بیله سویله‌دی . سوزلرینك تاصل تأثیر ایده‌جکنی پك اعلا بیلیوردی . دیمك که انتریقه‌لرله کیمك نه‌سی اولدیغی اوکرنمك ایستیورلر، اونی متمادیاً آتاسیله باباسیله اوقاندیرمقه چالیشیورلردی ها ! اوموری دکلدی ، ایشته کندی‌ده سویلیوردی : بیلمسدن اوتانمایاجقدی !

صوصدیراده شیمدی درین برسکوت واردی. عالم احلال ایتدی :

— بویوك بر آقتور اولق ، نه اعلا شیٔ ! سزده اوینایه‌بیلیرمیسکز لی‌لی خانم ؟

آنه‌سی عالیك لاقیردیسنی کسمکه چالیشدی .

— عالم !

دییه سسلندی . فقط لی‌لی‌نك سربست ، و عادتا افتخارله ویردیکی جواب صیل خانم أفندیی بوس بوتون شاشیرتدی :

صحه‌ده اویناملمی ؟ خایر . بن ساده‌جه دانس ایتمه‌سنی بیلیورم .

صیقه خانم أفندی غالبه جواب ویرمك امکانی ویرمیه‌رك آتیلدی :

(مابعدی 76 نجی صحیفه‌ده)

Elifbeden Alfabeye

قوللاندیغمز یازینك لسانغزی حقیله یازمغه و یازیلمش بر شیئی یاکلیشسز اوقومغه مساعد اولمادینی ، بو کونکی علم و فن مدنیتی‌ده تامیله قاورامغه کفایت ایتمدیکی چوقدن بهری آکلاشیلمشدی . بوندن آلتمش سنه أول أیلنیه ده کیشدیرمك مسأله‌سی اورتایه قونمش، اوزون اوزادیه دوشونولمشدی . « استبدال حروف » دنیلن بو مسأله‌نك او دورده حل اولونماسنه سلطنتك دایاندیغی قارا جهالت وتعصب مانع تشکیل ایدیوردی .

مشروطیتدن صوکرا بومسأله تکرار مطبوعات ساحه‌سنه چیقمش، فقط عینی سببلردن دولایی حل اولونامشدی . مشروطیت فرقه‌سی سلطنتله اویله قاینامش ایدی که قارا جهالت وتعصب پیله غالب قالمشدی.

ملی قورتولوش مجادله‌سنك آکیارلاق غلبه‌سی آنده ، بویوك غازی ایزمیرده بولوندیغی بر صیراده ، بو مسأله تکرار خصوصی برمجلسده قونوشولمشدی ، فقط بویوك انقلاب داهیسی بونك هنوز زمانی کلمه‌مش اولدیغنی اوراده کیلره آکلاتمشدی . کندی لسانلرندن ایشیتدیکم اوزره مسأله شو صورتله جریان ایتمشدر :

استانبولده تشکل ایدن استقلال محکمه‌سندن قورتولان بعض غرته‌جیلر ، واقع اولان استرحاملری اوزرینه ، غازی طرفندن قبول اولونمشلر ، خطالی حرکتلرینی اعتراف ایدرك یوکسك عفولرینه‌ده مظهر اولمشلردی . غازی دیبورکه :

«Bundan sonra daha samimî ve, benim telekime göre, daha fikirli konuşmağa başladık. Ben çok memnun ve mesrur oldum ki memleketin münevver kelam ve kalem sahibi insanları ile hembezm olmuştum. Artık teyekkuzlarına güvenerek dedim ki: «Ben hilâfeti kaldıracağım.» Hazır zevat, biri müstesna, benim noktai nazarımda müttefik oldular. O, bilmem ne dereceye kadar hissiyatı dinîye ve islamîye ile meluf, bilmem ne manada bu Allah ve Peygamber mefhumuna mergup idi. Fakat bana dedi ki: «İşte en büyük hata bu olacaktır. Halifeyi kaldırmak... kârı âkil diyildir. Bunu hiç yapmayın, ve sizden bu kadar gayrı mantıkî bir hareketin sadır olmasına intizar etmem.» Bu sözleri işitenler muhatabımın sözlerinde mana ve mantık var zehabına düştüler, ve yan yan bana baktılar. Ben şu cevabı verdim: «Bey Efendi, merak buyurmayın. İslam âlemi, ki maettessüf bir sürü esirlerden mürekkep, acınacak kitleler haline gelmiştir, ben henüz onlarla iştigal edebilecek kuvvet, kudret, ve mevkiye malik diyilim. Ben şimdilik doğrudan doğruya mensubiyeti ile müftehir olduğum Türk milletinin halâsından bahsediyorum. Bu milletin, ki şimdiye kadar Arapların, Acemlerin din maskeli iğfalatları ile her türlü belâdan kurtulduğunu zanneden millettir; ona bu zanniyat ile aldanmış olduğunu ispat etmek isteyen bir adamım.» O gazeteci Halifenin muhafazai makamı hususunda bir çok israr ettikten sonra dedi ki, "Madem ki böyledir, emir buyurunuz bu makam lağvedilsin.» Ben şu cevabı verdim. "Ben o adamım ki memleketi, milleti, ordunun muhakkak bir neticeye isal edeceği noktalarda emir veririm. Fakat ilim, ve bilhassa içtimaî ilim, sahasına dahil işlerde ben komanda vermem. Bu vadide isterim ki âlimler beni irşad etsinler. Onun için siz kendi ilminize, irfanınıza güveniyorsanız, bana söyleyiniz, içtimaî ilmin gösterdiği güzel istikametleri irae ediniz, ben takip edeyim." Bunun üzerine gazetecinin cevabı şu oldu: "Halife kalmalıdır. Fakat siz ki bu kadar inkilabatın fâili ve amili oldunuz, millete Latin harflerini kabul ettiriniz." Ben ona şu cevabı verdim : "Henüz bu hususta kimseye kat'î söz veremem. Daha çok seneler beklemeğe kendimi mecbur add ediyorum." Münakaşamız burada hitam buldu. Bunun şahitleri çoktur ve hepsi berhayattır. O tarihten sonra geçen senelerin adedi beş, altıdır. Bu gün görüyorsunuz ki, ve o gazeteci de işidiyor ki, ben bu mes'elenin hararetli tarafdarı ve şiddetli fâiliyim. Acaba bu temayül ve kat'iyet bende nasıl tahassül etti?

"Eyer ben size mes'eleyi ancak son senelerde düşündüm dersem sakın, sakın inanmayınız. Ben ta çocukluğumdan beri bu mes'eleyi düşünmüş bir adamım. O zaman vermiş olduğum gayri müspet

بو مقاله‌ده یازی القدرینك تاریخی حقنده بویوك غازینك فوده العاده مهم بیاناتی اوقویاجقسکز .

غازی دیبورکه :

« بن او آدامم که مملکتی ، ملتی ، اوردونك محقق برنتیجه‌یه ایصال ایده‌جکی نقطه‌لرده امر ویریرم . فقط ، علم ، وبالخاصه اجتماعی علم ساحه‌سنه داخل ایشلرده بن امر ، قوماندا ویرمم ؛ بو وادیده ، ایسته‌رم که ... »

ve ğayri kat'î cevabın sebebini soranlara şu izahatla mukabele etmek isterim: «Ben (basit) bir adamım. Yani, ben düşündüklerimi evvela milletimin arzusunda, iradesinde, ihtiyacında mündemiç görmeyi şart addeden ve bunu gördükten sonra ancak tadbiki ile kendini mükellef bilen bir adamım.» Her insanın mensup olduğu heyeti içtimaîye için şu veya bu noktai nazardan düşündüğü bin bir fikir olabilir. Fakat sağını solunu dinlemeden söylenmiş sözler, hakikate müncer ve münkalip olacağı zannolunan vaziyetler, benim telekkime göre uzun zamanlarla ve amik tecrübelerle tedkik edilmedikçe, fiil sahasına çıkmazlar. Her içtimaî işte umumî arzuya şahsî tetabukunu hissedememiş olanlar behemihal ademi muaffakiyete mahkûmdurlar."

Büyük Gâzinin derin bir kanaatla izah ettiği üzere elifbeden alfabeye geçmek için Hilafetin kalkmış olması, milletin daha serbest surette mes'eleyi tedkik ve tamik etmiş, millî ihtiyacın vâzih bir surette kendini hiss ettirmiş, ve umumen kabule mazhar olmuş olması lâzımdı. Hakikaten Hilafetin lağvından sonra yazı mes'elesi matbuatta ve her türlü muhit ve mahfellerde konuşulmağa, münakaşa olunmağa başlamıştır. Lehüaleyhte söylenecek ne kadar söz varsa hepsi söylenmiş, itirazlara cevaplar verilmiş, neticede milletçe yazımızı deyiştirmek ihtiyacında bulunduğumuz vazihen anlaşılmıştır. Tedricen münakaşalar ilerledikçe, hükûmet fırkası (Cümhuriyet Halk Fırkası) da umumî arzuya mütabık surette hareket ederek yazının tebdilini siyasî programına ithal etmiş ve nihayet mes'elenin arizü amik tetkiki dokuz azadan mürekkep küçük bir heyete havale olunmuştur.

Türk dili encümeni nami ile teşekkül ederek Ankarada Temmuz iptidasında içtimaa başlayan bu heyet bir ay zarfında lisanımızı hakkı ile yazacak ve medeniyet âleminin ilmî istilahatını beynelmilel tarihî ve coğrafî isimlere her türlü rümüzleri ve fennî işaretleri ihtiva edebilecek Türk alfabesini, ve yeni yazının lisanda tatbikını temin edecek imlâ ve sarf kaideleri ile tasrif şekillerini tespite muaffak olmuştur. Encümen sur'atle alfabesini, gramerini, halka mahsus diyer bir alfabesini tertip ve tapedebilmiştir. Büyük Gâzi mütehassıs bir heyet tarafından ilmî tedkikat ve tetebuata müstenit olarak vücuda getirilen bu alfabe ve kavaid vasıtası ile yazı inkilabının kabili icra olduğuna kanaat getirdikleri andan itibarendir ki (kendi tabirleri ile) milletin tahakkuk eden arzusunu yerine getirmekle kendini mükellef bilerek bu inkilap safhasının da amil ve fâili olarak adeta cansiperane çalışmağa başlamıştır.

Gâzinin Temmuz sonlarında yeni harflerle çektiği ve gazetelerde intişar eden küçük telgrafı hareketin ciddiyetine ilk işareti teşkil etti. Ağustos nihayetlerinde Dolma Bahçe Sarayında kendi muhitini teşkil eden zatlara mahsus olmak üzere açılan derslere bizzat iştirak etmesi, yanına gelen meb'usları, vekilleri yeni harflerden imtihana çekmesi umum millete başlanılan işin ehemmiyetini bir derece daha ziyade anlatabilmiştir. Gâzinin Tekirdağ, Brusa, ve Çanakkale, Sinop, Ankara siyahatleri bütün memleketi uyandırmış, harekete getirmiştir. Gazetelerin her gün neşr ettiği yeni alfabe ve pazara çıkarılan ufak tefek elifbecikler, ve nihayet küçük gazeteler, umum için hakikî ders kitapları hükmüne girmiştir. Şimdi her nereden geçseniz, tramvayda, trende ve ya vapurda bulunsanız, herkesin yeni harflerle yazılmış fıkraları çatır çatır okuduğunu, gazetelerde görülen imlâ hatalarını yanındakine ihtar ettiğini, veya bir birleri ile baş başa gelerek bazi kelimeleri heceleğe, karalamağa çalışdıklarını görürsünüz. Yevmî gazeteler şimdi bir sahifelerini yeni harflerle yazıyorlar. Ihtiar, genç, çocuk, herkes, yeni yazı ile okumak yazmak fırsatını kaçırmak istemiyor. "Okumak yazmak bu kadar kolay olduktan sonra ben ne için cahil kalayım" diyor. Manav, bakkal çırakları, boyacılar, hamallar, uşaklar, işçiler, halkın bütün bu mağdur sınıfları, büyük bir gayretle yirmi dokuz işareti öğrenip onlarla yazılan her şeyi okumağa büyük bir inhimak gösteriyorlar. Devlet Matbaası neşriyatının her birine 50-100 bin ve daha ziyade tiraj yaptığı halde vukua gelen umumî talebi tatminden aciz kalıyor. Stereotip kalıplarını bütün naşirlere veriyor, matbaalar geceli gündüzlü çalışıyor, alfabe ve gramer çıkarıyor. Hepsi satılıyor hepsi okunuyor. Artık bu muazzam hareketin hakikaten milli arzuya, milli iradeye müstenit olduğunu inkâr edebilecek bir fert tasavvur olunabilirmi!

Artık büyük Gâzinin inkilapçı dehasına, milli arzuya, milli iradeye olan hörmetkârlığına, milletin mutlak kudretine olan imanına hayran kalmamak ne mümkün!

آننه‌مك دعاسی

اووالر ، ده‌کیزلر ، داغلر آشه‌رق
قوشلر یووالره یورغون دونرکن ؛
کیندکه کولکه‌لر قویولاشه‌رق
صولر قارارپرکن ، شفق سونرکن ؛
هر آقشام دیز اوستی‌پسجاده‌سده ،
آننه‌مك شو دعا تیترهر سسنده :

« یاربی ، صیغیندم مرحمتکه ؛
« آچیلدی تیتره‌ین ألارم ینه ؛
« بودر بکله‌دیکم عنایتکدن ،
« آیرما یاوروی صیانتکدن !
« بو کون‌که دنیادن چکیلدش ألیم ،
« قالامش عفوکدن باشقا أمّلم ،
« کنجلکم بوسبوتون صولوب دوکولدش ،
« دنیانك قهریله بلم بوکولدش ،
« آغارمش صاچلرم پر قارا قیشله ...
« یاربی ، یاوروی بکا باغیشله !
« حیاتك یولاری اوزون ، قورقولو ،
« هر آدیم باشنده تهلکه دولو .
« سوروکلر نفسمز بزی داشما ،
« أك سیاه ، أك درین پر اوچورومه ...
« یاربی ، یاوروی سن قورومازسه‌ك
« کچدیکی یولارك قضالرندن
« ألیمدن نه کلیر ؟.. بن‌که پر هیچم !

ـ « اووح ، آننه ، دعا کدن ثورکیور ایچم؟
« بو غریب ، آجیقلی سوزلری یتیر!

یوزیکی یاواشجه بکا چویرر ،
کوزلری دولودر پر صیجاق نمله ،
پر لحظه درینلدن باقار ستمله .
ده‌کرسز ، فیداسز ، کوچوك بیلکیمك ،
ـ یوق، خایر، جهلمك ، خودبینلکمك ! ـ
نه‌دنسه کووه‌نوب دوغرولدمه ،
ایچمدن کیرایمه کولرم اوکا .
« آلهی ، نه قادار توحافسك ! » دیرم ؛
یانمدن قالقارم ، قاچار کیده‌رم ...

§

هیچ کیمسه بیله‌مز نه‌در نه‌یی ،
چیزیلمش پر ایزدن یورور کور کبی .
چوق دفعه کدرلی ، بعضی نشه‌لی ،
سوروکار بزلری طالعك آلی .
بعضی کون ـ پك مأیوس اولدیغم زمان ـ
کورونور اقمده قارا پر دومان ؛
کیندکه اوسنمه دوغرو یاقلاشیر ؛
قوینده پر بویوك فلاکت طاشیر .
چیرپینیر دورورم اضطراب ایله ...
قاچینمق ، قورتیلمق ایسته‌سه‌م بیله
قولیمك یتیشمز اوکا قوتی .
او زمان محقق پر فلاکتی
باشیمك اوستندن چویرر کری ،
آننه‌مك دعایه قالقان آلری ...

اورخان سیفی

ثوكرنمك ايچون هيچ بر زمان

يكى يازيمزى هركس اوكرەنەبيلير . چونكه دماغ

اسكى زمانلردن قالمه باطل اعتقادلرك معكسى اولان صرب مثلرە كوره :

« قرقندە صوكرا ساز چالنماز »

« قوجاسنه كوپك جانبازلق ثوكرەنمز » ديرلر

ياشده اولورسه كز اولكز ، برشيئى ثوكرنمك ايچون أك موافق زمان تام او شيئى قوللاناجغكز ، اوندن استفاده ايدەبيله جككز زمانه تقدم ايدن زماندر .

هرحالده قرق بش الى ياشلرنده يكى بر صنعت ، يكى بر لسان ، يكى برفلسفه ويا سائر هر هانكى برعلم وفنى ثوكرەنمكه ياشك هيچ بر تأثيرى يوقدر . بوندن أمين اولارق ، مستريحانه ، محتاج اولديغكز تحصيله باشلايابيلير سكز .

صوك آلتى سنه ظرفنده بوموضوعه دائر پسيقولوژى متخصصلرى طرفندن نسبةً كوچوك مقياسده تجربات اجرا ايديلمكده ايدى . فقط بو ، يالكز كوچكره منحصر قالسه يدى اهميتى اوليه بيلير دى . فقط ، مع التأسف ، انسانلر بو اعتقادى كنديلرينه ده تشميل ايتمشلردر . بك چوق كيمسه لرك ، صرف بوكوكلشمش ياكايش اعتقاد بوزندن ، ثوكرەنه بيله جكلرى ويا بيله جكلرى بر چوق شيلر قارشيسنده توحش واظهار عجز ايتدكارى ثابتدر .

انسانلر ، پرى وجادى افسانه لرينه ده عصرلرجه مدت اينا نمشلردى . فن تاصل بو وبوكا مماثل بيكلرجه اعتقادلرى ابطال ايتديسه « قوجامش كوپك جانبازلق ثوكرەنمز » « قرقندن صوكرا ساز چالنماز » فكرلرينى ده اورتادن قالديرمشدر . پسيقولوژى علماسنك صوك تدقيقاتى بونى كوستربور وبو ، ساده جه حسيات ياخود بر نظريه اوزرينه مؤسس دكل ، أك جدى فن اصوللرينه توفيقاً يابيلان تجربه لرله ثابتدر . ياشى قرق آشانلر ، حتى دها چوق ايلرىلەمش اولانلر ايچون بك اميد بخش اولان بوصوك كشفه كوره : بتون حياتكزده ايسته ديككز هرهانكى برشيئى ثوكرنمك ايچون أك ايى زمان ، همان شمدى ايچنده ياشاديغكز ، يعنى بومقاله يى اوقويوب أكزدن براقديغكز آندر (ياشكز ايسترسه يدى ، ايسترسه يمش اولسون ، اهميتى يوقدر) . اوحالده هيچ دور مايكز . سنه لردن برى ثوكرنمك تصور واملنده بولوندىغكز ، فقط ياشكزى دوشونه رك چابوق وأيى ثوكرەنه مه مكدن قورقديغكز يكى بر صنعتى ، يكى براويونى ، يكى برلسانى ويا هرهانكى برعلم وفن شعبه سنى آرتق بر دقيقه صوكرايه براقمايكز .

پسيقولوژى اثبات ايديوركه ، ثوكرنمك وثوكرنديكمزى خاطرده طوتمق ايچون أك ايى زمان ، اوتەدن برى ظن ايديلديكى كبى ، چوجوقلق دورەسى دكلدر . يىنه پسيقولوژى اثبات ايديوركه ، هانكى

چوق کچ قالمش دکلدر

اعتبار لقده بیله اوکره نمه قابلیتی قایب ایتمه مکده در.

اخیراً قارنه‌جی Carnegie مؤسسه‌سنك مالی معاونتی ایله قولومبیا Columbia دارالفنونی پروفسورلرندن «ادوارد تورن‌دایق» Edward Thorndike و مساعی آرقداشلری طرفندن یاپیلان واسع و متنوع تجربه‌لر وتدقیقلر چوق شایان دقت نتیجه‌لر ویرمشدر.

« پروفسور تورن‌دایق » Thorndike معلم مکتبنده‌کی 465 أرکك و قادین طلبه‌نك تحصیل قابلیتی مقایسه ایچون بونلری یاشلرینه کوره اوچ صنفه آیرمشدر. برنجی صنفی 20 دن 29 یاشنه قدر ایکنجی صنفی 30 دن 39 یاشنه قدر و اوچنجی صنفی 40 دن 49 یاشنه قدر اولانلردن تشکیل ایتمش و تجربه نتیجه‌سی 40 دن 49 یاشنه قدر اولانلرك، یعنی، أك یاشلی صنفك، أك زیاده موفقیت کوسترديکی کورولمشدر. یالکز بو تجربه انسانلر یاشلاندیجه فکری قوتلرندن غائب ایتدکاری نظریه‌سنی چوروتمکه کفایت ایدر.

چوجوقلرك دماغی بالخاصه قابلیت تأثریه‌یی حائز واسته‌نیلن شکلی آلمغه مستعد اولدیغی، وچوجوقلقده آلنان تأثیرلرك درین‌ایزلر براقارق اوزون مدت دوام ایتدیکی اوتەدن بری سویله‌نیر. بو دماغی انطباعلر شبهه‌سز اوزون مدت پایدار اولورلر؛ چونکه ایرکن یاشلامشدر. فقط بو کیفیت هیچ بر زمان چوجوقلقده دها قولای ثوکره‌نلدیکنی ویا ثوکره‌نیلن شیئك دها أیی خاطرده طوتولدیغنی اثبات ایتز.

فنی تجربه‌لر بوقناعتی تأیید ایتمشدر. چوق کیمسه‌لر، چوجوقلقده تحصیل کورمدکلری ایچون برشی ثوکره‌نه‌مه‌مش اولدقلرینی و آرتق یاشلری ایلریله‌دیکندن بوندن صوکره برشی ثوکره‌نمکه قالقیشمق بیهوده زحمت اولاجغنی سویلرلر.

بو جمله‌دن اولارق، چوجوقلق دوره‌سی کچدکدن صوکره یکی بر لسان ثوکرنمك امکانی قالمادیغی و لسان تحصیلی ایچون چوجوقلغك الك مساعد بر دوره اولدیغی درمیان ایدیلیر. پروفسور « تورن‌دایق » Thorndike بو ظنك یاکلیش اولدیغنی‌ده بالتجربه کوسترمشدر.

پروفسور بوخصوصده تجربه وسطه‌سی اولارق، منطق اساسلر اوزرینه مؤسس صنعی بر لسان اولان، « ئه‌سپه‌رانتو » یی انتخاب ایتمشدر. بو لسانی ثوکرنمکده کوستریلن قابلیتك لاتینجه، یونانجه، فرانسزجه، آلمانجه ویا سائر لسانلرا یاخود جبر، کیمیا، اقتصادیات، بیولوژی الخ .. ایچون‌ده عینی درجه‌ده وارد اولاجغی ادعا و قبول اولونابیلیر. بوتجربه ایچون 20 الی 57 یاشلری آراسنده طلبه تفریق ایدیلمش ونتیجه‌ده کنجلر ایله اختیارلر آراسنده پك آز فرق کورلمشدر.

بیوك آلمان پسیقولوژی عالمی «نویمان» Neumann 7 الی 54 یاشنده کیلر اوزرنده متعدد تجربه‌لر اجراسندن صوکرا حافظه قوتینك 20 ایله 24 یاش آراسنده دیکر یاشلردن برآز دها أیی اولدیغنی استنتاج ایتمشدر که بوده چوجوقلقده دماغی انطباعك دها قوتلی اولدیغی حقنده کی ظنك علیهنه‌در.

هرکون ایشیدیرز:

— بر ماکینیست، بر آرتیست، بر موزیقه‌جی... اولق نه قادار ایستردم! فقط یازیق که یاشیم کچدی! دیرلر.

مشهور فیلسوف « ویلیام جه‌یمس » William James بیله پسیقولوژیده‌کی اومعروف اختصاصنه رغماً انسانلرك دماغی 25 یاشندن صوکرا یکی فکرلر قبول ایتدمیه‌جکی، چونکه حیرات دماغیه‌نك آرتق یکی شیلر ثوکره‌مك قدرتی عائب‌ایتمش اولاجغی ادعاسنده بولونمشدر.

انسانلر دائما بو ظننده بولوندقلری ایچین‌درکه، 40 یاخود 70 یاشنده یاپابیله‌جکلری ایشلری، بویاکلیش اعتقادك ویردیکی جسارت سزلکله، یاپاغه تشبث ایتمشلردر.

مثلا، قوجه‌سنی غائب ایدوب چوجوقلریله یالکز و واسطهٔ معیشتدن محروم قالان 40، 50 یاشلرنده بر قادین آرتق بر ایش و یا مسلك صاحبی اولق ایچین چوق کچ قالمش اولدیغنه صمیمیتله

(مابعدی 79 نجی صحیفه‌ده‌در)

SINEMA ALEMINDE

Holivudun Yeni Filmlerinden Bazi Sahneler

Fey Rey ve Emil Vaninğs
(Günah Yolu) filminde

Bili Dove ve Klayv Bruk
(Sarı Zanbak) filminde

Viliam Boyd ve Jaklin Logan
(Polis) filminde

Albert Vino ve Florans Vidor
(Kibar Koket) filminde

Bebe Daniels ve Viliam Ostin
(Asrî kız) filminde

Odrey Terris ve Baster Collir
(Sual Sorma) filminde

LİYA DÖ PUTI

BİLİ DOV

VİLİ FRİÇ

DUGLAS FERBANKS

YET ETTİĞİNİZ ŞEY NEDİR?

ANLATTIKLARI

iki milyondan fazla kelimelik bir dosya (yani elli büyük formalık bir cilt) vücuda getirmiş, ondan sonra cümlesini tetkik ederek çıkarabildiği neticeleri mekale mekale neşr etmeğe başlamıştır.

Doktor Hamilton anketinden alacağı neticenin mümkün olduğu kadar ilmî bir kıymeti haiz olması için çok itina etmiş, dikkatini, bilhassa istintak ettiği şahslar üzerine telkinî hiç bir tesir icra etmemesine sarf etmiştir. Bunun için suallerini matbu fişler halinde hazırlamış, bu sualleri havi dört yüz fişi biri birleri üzerine koymuş, muhataplarını tek tek kabul ederek her birine serbest olması, hiç bir tesir altında kalmaması hakkında münasip gördüğü ihtarlarda bulunduktan sonra dinlemeğe başlamıştır.

Doktor Hamilton aldığı cevapların tekmil cemiyeti hakki ile ve tamami ile temsil edebileceğine inanmiyor: «Sorduğum kimselerin cümlesi normal insanlardı, hepsi tahsil görmüştü, hepsi de kendi kendini tahlile muktedirdi. Bununla beraber, bunlar cemiyet tabakatının hakikî bir maktamı teşkil edemezler. Çünki her sınıftan, ilmî bir tecrübeye medar olacak bir kat'iyetle kaç kişinin alınması lâzım geldiğini, bunların içtimaî ve zekaî seviyelerinin sıhhat dairesinde şeraitini tayin etmek çok güç bir iştir. Bu hususlarda yanılmamak için insan dâhîyane bir ehliyet sahibi olmalı», diyor. Bununla beraber ele geçirdiği neticelerin büsbütün kıymetsiz olmayacağını hakkî ile iddea ediyor: «Herkesi ayni suallere ve ayni şerait altına tâbi tuttum; bu şahslar bir telkin altında kalmış iseler, her halde, cümlesi biri diğerinden farklı olmaksızın, ayni tesir altında kalmışlardır. Binaenaleyh, alınan cevapların

mukayesesinden çıkan neticelerin bir manası «var» dır.

* * *

جوابلر دوقتوره عمومی بر فکر ایدینمه یه مساعده ایده بیلدشدر.

بعضی شخصلرله 2، بعضیلریله 30 ساعت قادار مشغول اولنش، وسطی اولارق هرکسه ویردیکی زمان علی العاده بر کونلك چالیشما مدتی قادار اولشدر.

آنکته تابع طوتولان 100 قوجادن 49 ینك أولیلك حیاتندن جدی بر شکایت سبق یوقدی. 51 ینك ازدواجی مسعود و موفقیتلی عد اولونابیله جك بر حالده ظهور ایتشدر. معمافیه یونلردن اون، اون ایکیسنك ده بعضی اوقات تفك شکایتلری واردی.

لطفاً 26 نجی صحیفه یه کچیکز

سورولان ایلك سؤال شودر:

«أولیلك حیاتکزده أك زیاده ممنونیتسزلکه باعث اولان سبب نه در؟»

تمامیله حاضرلقسز اولارق، بویله بر سؤالك قارشیسنده قالان قوجالرك ویردیکی جوابلر صوك درجه مختلفدر. بعضیسی غایت قیصه، بر «هیچ» دن عبارت اولدیغی حالده، بعضیسی ده بیکلرله کله اوزونلغنده اولشدر. یونلرك أك اوزونی «5000» کله قادار طوتمشدر.

ازدواج اویغونسزلقلرینه متعلق اولان ایلك 12 سؤالدن آلنان

EVLİLİK HAYATINIZDA ŞİKÂ-

YÜZ KOCANIN

İnsanların, fert fert, cismanî ve ruhî hastalıkları olduğu gibi, bütün bir cemiyeti muztarip eden içtimaî hastalıklar da vardır. Bu hastalıklardan biri, her halde, fertlerin evlilik hayatlarında umduklarının hilâfında tesadüf ettikleri uygunsuzlukların verdiği iztiraplardır. Bir memlekette herhangi salgın bir hastalığa ehalinin yüzde onu bile müsap olsa, derhal umumî bir telaş başlar, sıhhî tehaffüz tedbirleri alınır, marazla mücadeleye girişilir, ve korkunç düşman tamamı ile mağlup edilmeden bütün bir cemiyet rahat, ferah bir nefes bile alamaz. Halbuki, evlilik hayatında bin bir uygunsuzluktan muztarip olanların nispeti yüzde ondan bir kaç kat daha yüksek olduğuna, ve hissedilen iztirabın şiddetti, mesela, ispanyol gripinden aşağı kalmadığına kimsenin şüphesi yokken, bu içtimaî iztiraba karşı adeta umumî bir lakaydî hüküm sürmekte, onunla müştereken mücadeleyi kimse aklına bile gettirmemektedir.

Hakikaten, cismanî hastalar fizikî doktorlarina müracaat ederek dertlerini, derman bulmak ümidi ile, serbest serbest anlattıkları gibi, izdivaç muztaripleri için bir içtimaî tabip bulunsa, ve bu maraz yüzünden her yüreği yanık ona koşsa, çekinmeden, sıkılmadan, içini boşaltmağa imkân bulsa, kim bilir öyle bir doktorun antişambrında sabahtan akşama kadar kaç yüz kişi sıra bekler, ve kim bilir her evlilik hastasının konsültasyonu kaç saat sürer!

Acaba en ziyade şikâyet kıskançlık mı, huysuzluk mu, titizlik mi, densizlik mi, yoksa mizaç uygunsuzluğu, cismanî nakâmlık, şahsî hürriyetsizlik mi, yahut iktisadî mes'eleler mi, çocuklardan mütevellit iztiraplar mı, zekaî müsavatsızlık veya ictimaî seviyesizlik mi olurdu?

Ve bütün dökülüp sayılacak dertler, şikâyetler, takazalar dinlendikten ve bilindikten sonra acaba her izdivaç bedbahtının eline verilebilecek içtimaî bir reçetenin tertibi ve ilacının ihzarı mümkün olacak mı? Hiç olmazsa henüz evlilik hayatına atılmamış, fakat mutlaka atılacak olanları, malaryalı bir muhite siyahat edenlere muhtelif tahaffuz vasıtaları tavsiye edildiği gibi, tehdidi altında bulunacakları tehlikelerden koruyacak müspet ve müessir çareler bulunabilecek mi?

İşte böyle bir maksatla büyük bir ruhiyat mütehassısı olan New Yorklu Doktor Hamilton içtimaî hıfsı sıhhat bürosunun verdiği salâhiyet ve vesait dahilinde iki sene süren gayet mühim bir anket açmış; cümlesi normal kimselerden ve tamamı ile gönüllü olarak müracaat edenlerden yüzü zevç ve yüzü zevce olmak üzere iki yüz kişiyi dinlemiş, her birine dört yüz kadar sual sormuş, aldığı cevapları bizzat ve aynen yazmış; bunlardan

بعضی قوجالر 12 قادار اویغونسزلق و شکایت أسبابی سایدینی کبی بعضلرینك ممنونیتسزلکدن آنحق بر سبدن ایلری کلیوردی .

آلتمش بر زوجك اوست اوسته صایدینی شکایتلرك عددی 233ه بالغ اولیور . بولنرده یللی باشلی 11 زمره‌یه آیریلابیلیر . مختلف زمره‌لره داخل شکایتلرك مقدارلری شونلردر :

49	مزاج اویغونسزلغی یوزندن ممنونیتسزلك
39	جسمانی ناکاملق « «
10	شخصی حریتك تحدیدی یوزندن «
10	خسته‌لق « «
8	قیصقانجلق « «
8	چوجوقلردن متولد شکایتلر
8	اقتصادی مشکلاتدن «
7	اقرابا مناسباتندن متولد شکایتلر
5	زوجه‌نك اجتماعی سویه دوشکونلکی
2	مسلکدن منبعث شکایتلر
2	هر خصوصده توافقسزلك
1	دینی تخالفدن منبعث شکایتلر

مع مافیه بو رقملرده قطعی برشی افاده ایتمز ، چونکه مزاج اویغونسزلغنه چوق دفعه فیزیقی اویغونسزلغی‌ده قاریشیر ، هر هانکی بر سببه دیکربری ویا بر قاچی‌ده انضمام ایده‌بیلیر .

* * *

شیمدی ، پرده ، ویرلن جوابلر اوزه‌رینه بر نظر عطف ایدهلم . آشاغیده بو جوابلرك بعضلرینی نمونه اولق اوزره قید ایدیبورز :

— أولیلك حیاتمده أك بویوك ممنونیتسزلکمی موجب اولان سیئمی ؟ . . . هیچ !

— بو سؤاله جواب ویرمك کوچ : میدانده ، اویله کوزه کورونه‌جك بر سبب یوق .

— بنی اوزه‌ن أك بویوك سبب ، الده ایتمك ایسته‌دیکیم شیلری آلمغه مقتدر اولامغدر . قاریمك ایسته‌دیکندن دکل ؛ فقط بن اوکا بر چوق شیلر آلوب ویرمك ایسته‌یورم . قاراجم بوکا کمایت ایتمه‌یور .

— اویله سویله‌نه‌جك بر سبب یوق . ساده شو وار که ، اوغراشیورم ، دیدنییورم ، بونکله برابر ایسته‌دکاریمی یاپامیورم . ایشته بوکا أك چوق اوزولویورم .

— بوتون حیات مدتنجه تك بر کیمسه‌یه مربوط قالمق ! ایشته أك زیاده چکیلمه‌یین شی بودر .

– ازدواج حیاتنده‌کی أك بویوك ممنونیتسزلکمی؟ – بو حیاتده‌کی حدود دارلغی ، دیه‌جکم .

— زوجه‌مك هیچ برقصورینی بیلمه‌یورم . اوکندن سویه‌جه‌ده داها یوکسکدر . بونکله برابر بنده بر ممنونیتسزلك واردر : چوق ایرکن ، هیچ اکلمه‌دن ، کروب طورمه‌دن أولمش اولامه قیریبورم . ازدواجلرندن أول أکلدیکی جوواردالق ایده‌ن أرکداشلرم عادتا عبطه ایدیبورم . . . طبیی بونی دوشونه‌نك بیله قاریمه قارشی حقسزلق اولدیغی‌ده تصدیق ایده‌رم .

— بن اولدقجه «حسی» ، «سوداوی» بر آدمم ؛ قاریم ایسه «ذکائی» ، «متحکم» مزاجده بر قادیندر . هر ایکیمز چوق عصبیز . برده صحتجه ایکیمزده صاغلام شیلر دکلز .

— قاریمله شخصیتلریمز چوق فرقلی . او چابوق حکم ویرر ، حکملرنده عقلندن فضله حسه تابع . حال‌بوکه بن داها یاواش ، داها صوغوق قانلی ، داها منطقیم . بونك نتیجه‌سی اولهرق قاریم متمادیاً بنی تنقید ایدر .

— قاریمله آرامزده بویوك بر مزاج فرقی واردر . ایکی انسان بری برندن نه قادار فرقلی اولق ممکن ایسه بزده بری بریندن او قادار آیریز .

— قاریم ساده‌جه چوق ایچمی سیقییور .

— بز قاریمله مشترکاً بکندیکم چوق آز شی واردر . مع‌مافیه بو ، بزم أیی کچینمه‌مزه مانع دکلدر .

— صمیمیتسزلك واعتمادسزلق . بکا ثویله کلییورکه ، قاریم بنی هیچ بکنمه‌یور ، فقط بللی‌ده ایتمه‌یه چالیشیور .

— هیچ بر شیده اتفاق ایدمه‌یورز . دوشونوشلریمز آیری . هر مناقشه‌مز شخصیاته دوکولویور . او بنی دائما متحکم و حقسز بولیور . نتیجه‌سی مناقشه‌یی کسمك اولویور . حال‌بوکه بن مناقشه‌یی چوق سه‌ویبورم . هر شی حفنده کوزه‌ل کوزه‌ل قونوشوب آکلاشابیلسه‌یدك حیات چوق‌داها أنتره‌سان اولوردی . مثلا بزم‌طانیدقلردن بر خانم وار ، اونکله چوق أیی قونوشابیلیبورم .

— قاریم بنم اجنابلرمدن خوشلانمیور . بن انسان جانلیسیم ، قاریم ایسه عکسنه ؛ أوده چیت اولماسنی ، کیمسه‌نك کلدیکنی ایستهمیور . مهم بر ممنونیتسزلك سببی دکل آما ، آرامزده برصوغوقلق کیریبور .

— آرامزده فاینسانا وار . او بزم ایچون‌دائمی بر دیرلکسزلك سببی اولویور .

— بن چوجوقلق زمانمی آریبورم . او زمان قارده‌شلریمی ، قوزه‌نلریمی طوپلاردم ، هپسنه یوکسك سسله اوقوردم . اونلر بنی دیکارلردی . أوبزده ، کزیده ، اینجه‌لمش برمحیط واردی ، بن‌اونك مرکزی ایدم . حال‌بوکه قاریم هیچ بنی دیکله‌مك ایسته‌مه‌یور .

— بن أوك ایچنده حاکم اولق ایستیورم ، قاریمده اونی ایستیور . بر أوده صلح وسلامتك تمی اولان اوفاق نفك ممنونیتلر بزده یوق . بزم علاقه‌دار اولدیغم ، آرزو ایتدیکم شیلر اولمایور . هرایشده مطلقا بر عکسیلك چیقاجق .

— اوندہ بر ذکائی استقامتسزلك سزییورم . بلکه بن اونی ذکاجه کندیمه مساوی عد ایتمه‌یورمده اوندن ؛ نتیجه‌ده بکله‌دیکم تقدیر وتحسینی‌اوندہ بولمیورم ، وقصداً حقلی اولدیغمی انکار ایتدیکنی ظن ایدیبورم . بن هر کون اوکا ، هیچ دکلسه ، طاتلی طاتلی بر ایکی سوز سویله‌مه‌یه چالیشیورم . فقط پك کوچ اولویور : بالخاصه صاوروقلنی ، پاساقلیغنی زمانسز آغزمدن بر تورلو خوش برلاقیردی چیقمیور .

— بن جمعیت حیاتی سه‌وه‌رم ، أو غائله‌لرندن اوزاق یاشامق ایسته‌رم . حال‌بوکه قاریم بوتون کون أوغائله‌لریله اوغراشیر ، دورور ، بکا دکاجه وفیزیقیجه آرقداشلق ایده‌مه‌یور .

— أوله‌یه أوله‌یمز قاریمك أیی بر أو خانمی اولادیغنی کشف ایتدم . آنلهم خاطرات بر قادیندی . قاریم هیچ دکل . آرتیق أوی هیچ بر زمان ده‌رلی طوپلو ، انتظام ایچنده بولمایورم .

— قاریمك صحتی ، چوجوغمك اونك ایچون دائمی بر تهلکه اولماسی أولیلك حیاتمی برباد ایدیبور .

— أك بویوك ممنونیتسزلکم چوجوغمز اولماماسی و اولاماماسی .

— بنی فیزیقی جهتدن تطمین ایده‌مه‌مه‌سی ، برده ذکاسنك

يكى كتابلر : YENI KITAPLAR :

« سپور روحى »

مؤلفلرى : پ . ماتيوس ، آ. ساوتون م. جودت . ص : 150

طوپك نشريات آواسنده شيمدى‌يه قادار اعمال ايديلمش اولان بر ساحه‌ده‌كى بوشلغى دولدورمق يولنده جدى وعمره‌لى باشلانغيچ آديملرى آتان (كنجلك كتبخانه‌سى) نك ايكى اثرينى بالخاصه شايان دقت كورويورز . بونردن برنجيسى (سپور روحى) در .

« سپور روحى » تعبيرى لسانمزده همان ايلك دفعه قوللانيليور، ديه‌بيليرز . چونكه ، شيمدى‌يه قادار مملكتمزده سپورده‌كى حقيق غايه‌يى آكلامق وآكلاتمق يولنده پك آز فعاليتده بولونولمشدر .

« سپور روحى » حقنده (حيات) ه يازديغى بر مقاله‌ده فاضل احمد بك شويله ديور :

« اوپون، ادمان، جيمناستيق، سپور، حاصلى، بركله ايله، بدنى ممارسه‌لر مفهومنى سقيم بر معنا ايله آكلامقه دوغرو تمايل بزده پك شدتليدر . بالخاصه سپوردن آكلاديغمز شى هم چوق دفعه پك اكسيك ، هم ده مع‌الاسف مخاطره‌ليدر .

مملكتمزده سپور فعاليتنه دائر نشر ايديلن بر چوق حوادث ، ملاحظات وسائره‌يى اوقوركن بونقطه مطلقا نظردقتمى جلب ايدردى وبدنى تربيه ايشلريله مشغول بر طاقم كزيده‌لره انديشه‌لرى سويلردم. علاوه يده‌يم : كورورديم كه بو انديشه اونلرده‌ده تماما موجوددر . بناءعليه كونك برنده كنجلره خطاب ايدن تكليفسز و صميمى ادالى بر (سپور روحى) كورونجه اونى همان اوقومق آرزوسى بكا حاكم اولدى . ايشته بو كون شو سويلى قرائتك ويرديكى نشئه ايله‌درك بو سطرلرى يازييورم . انما ظافر خانم طرفندن حيلى دوز كون بر افاده ايله ترجمه‌ايديلن «سپور روحى» ، حقيق سپورك يوكسك واصيل معناسنى آكلاتمق ايچين بونون كنج ذكالره اك ايى رهبر... »

سليم سرى بك‌ده كتابه يازديغى مقدمه مكتوبنده بواثرك حياتده كنجلر ايچين تعقيبى ضرورى اولان يولارى احتوا ايتمه‌سى دولايسيله آيريجه دقته شايان بولونديغنى و حكايه‌لرينك هر برينك اخلاقه ، سجيه‌يه ، ذكايه ، صحته تعلق ايده‌ن برر درس اولديغنى سويله‌يور وسپورك كرك وجود وكرك روحك تكاملى خصوصنده نه قادار مهم بر واسطه اولديغنى آكلاتيور .

بزه «سپور روحى» نك قوتول ماچنده اك چوق غول يا پمقدن، هريارىشده برنجى كلكدن چوق باشقا وچوق يوكسك برشى اولديغنى توكره‌تمن بو اثر (اسكى تورك‌لرده اسپور تربيه‌سى) نه تخصيص ايتمش اولديغى وقوفلى بر فصليله نظرمزده يوسبوتون قيمتلنيور .

« جسور قاپتانلر »

محررى : روديارد كيپلينج : مترجمى : كامران شريف . ص : 328

بحث ايتمك ايسته‌ديكمز ايكنجى كتاب «كنجلك كتبخانه‌سى»نك ايكنجى نومروسنى تشكيل ايده‌ن «جسور قاپتانلر» در . اثر اصلا انكليزجه اولوب لسانمزه كامران شريف بك طرفندن موفقيتله ترجمه اولونمشدر . اثرك محررى اولان « روديارد كيپلينغ » ى ديل انجمنى اعضاسندن احمد جواد بك كتابك مقدمه‌سنده شويله تقديم ايديبيور :

« (روديارد كيپلينغ) صوك‌قيرق اللى‌سنه ظرفنده انكليزه ادبياتنده كنجلكك تربيه‌سنه خدمت ايده‌ن پك‌مهم برانقلاب ياپمش برمحرردر. بوادبيك‌شهرتى عالمشمولدر وآنجق شكسپيرك شهرتيله‌مقايسه‌ايديله‌بيير. »

يىنه عينى مقدمه‌ده احمد جواد بكك پك أيى خلاصه ايتديكى كيبى « كتابك قهرمانى ميليونهر برآمريقالى بابانك وسيكيرلى بروالده‌نك شيمار- تيلمش ، اون آلتى ياشنه قادار هوپپا بويوتولمش ، تربيه‌سنه اصلا اعتنا اولونمامش تك اوغلدر. وقعه‌نك جريان تاريخى زمانمزدن چوق وزاقدر. بواعتبارله زمانمزك آمريقاسيله وآمريقانلريله طانيشمش صاييليوروز ، فقط آز زمان ايچنده مملكتلرينى ده‌مير يولارله دوشه‌رين، شهرلرينى وده- كيزلرينى كميرله قاپلايان، اورمانلرينى استثمار ايده‌ن، شهرلر ياراتان برنسلك تربيه‌سنه حاكم اولان روحى سجيه‌لرى پك‌ياقيندن مشاهده آلتنه آلمش اولويورز .

بوحكايه‌ده تورك كنجلكى ايچين نه بويوك درسلر وار . تورك كنجلكى كه شيمدى‌يه قادار اوقودينى رومانلرده يوسبوتون ياشفاحياتلرك تصويرينى آرامش واونلرك حمالى آتموسفه‌رى ايچنده قانى زهرله‌مشدى؛ بوكتابى اوقوركن شمال ده‌كيزينك صحت ويريجى روزكارى پوفور پوفور جگرلرينه دولاجق ، آللرى تاصبرلى انسانلر آراسنده برميليونهر جو- جوغنك تاصيل آللرينى تاصيرلامقده بشرى برعزت‌نفس بولديغنى كوروب تقدير ايده‌جك وبلكه‌ده كندى روحنك اك ده‌رين كوشه‌لرنده ، فاتح وجهانكير برعرقه لايق صبورنده ده‌كيزلرى، هوالرى و قارالرى - علم، فن ، صنعت ، تجارت ، حاصلى ، مدنيت طريقيله - فتح ايتمك هوسنى دويابيله‌جكدر .

« جسور قاپتانلر » بوتون تربيه‌وى مزيتلريله برابر اصلاجان‌صيقيجى ده‌كيلدر . انسان، حركتلى ، جانلى، زنكين تابلولرينك آراسنده وقتك تاصيل كچديكنى حس بيله ايتمز. « كيپلينغ » اسلوب جهتندن زمانمزك أك بويوك صنعتكاريدرده . افاده‌سى صوك درجه وجيز وموجز؛ قلمى بر رسام فيرچاسندن زياده رنكارى ومساوه‌لرى بربرلريله ياقيشديرماسنى بجربيور . تصويرلرنده هومردن زولايه قادار كلمش كچمش بويوك ره‌آليزم استادلرى قادار ره‌آليستدر . كتابك هرصحيفه‌سنده حياتك برصفحه‌سنى ، بر ساعتنى ، برآنى كورورسكز : سزى آلتى آى بر بليقجى قايغنك ايچنده ، تايفجيلر آراسنده دولاشديرير ، فقط بر ثانيه بيله جانكرى صيقماز. قوجا اثرده تكرار ايديلش برلوحه‌يه، أنتره‌سنى قايب ايتمش، ابتذاله اوغرامش برتصويره ، برحشوه ، براطنابه تصادف ايتمزسكز. »

« كنجلك كتبخانه‌سى »نك ثمره‌لى ايكى آديمله باشلادينى غايه‌لى يولده موفق اولماسنى تمنى ايده‌رز .

محدود اولماسى. اوسته‌لك قيصقاجلغى . حال بوكه‌ن هيچ‌قيصقانچ‌دكلم .

— بز ايكيمز حياته قارشى عينى وضعيت و قابليتده دكايز . او سوك درجه مادىت پرستدر . بن ده أيى ياشامغى سه‌ودرم ، فقط حياتدن ساده مادى شيلر بكلهم . صوكرا ، چوقده قيصقانجدر . بنى آرقاداشلرمدن بيله قيصقانيور . هر قادين حقنده شبهه‌سى وار : اوكا كوره مطلقا يا بوتون قادينلرك بنده كوزى وار ، يا ثم اونلرده .

— قاريم ذكاجه ، سويه‌جه بوتون قونوشدقلرمدن آنشاغى . بونك ايچين احبابلريمك زيارتلرى ، مصاحبتلرى اونك جانى صيقيور . اعتراف ايده‌رم ، احبابلريمك بعضيرى ده اونك حرصنى ، انفعالنى تحريك ايتمكدن چكينمه‌يورلر . نتيجه‌سى : قايق ثم باشمده پاتلايور . أوك ايچنده هپ اونك ديرديرى .

— أوليلك حياتمده هر شى فنا .

دنیانك أك بویوك زنكینی ، أك بویوك میلیارده‌ری (هنری فورد) نه سویلیور :

عمله اجرتلری یوكسلدیلك ، أشیا قیمتلری بالعكس اینه‌جك ! صنایع فوقالعاده ترقی ایده‌جك

(هنری فورد) ، آلتمش بش یاشنده اولدیغی حالده ، حیاتی حصر ایتدیكی أساسلی ایشك هنوز باشلانغیجنده بولوندیغنی، شمدیه قدر اوزرینه آلدیغی ایشلرك أك كوچنه، أك بویوكنه آنجاق شیمدی كیریشدیكنی ، دها ایلریه بالنجه چوق دها بویوك و چوق دها مغلوب ، عادتا منهزم عد ایدیلیر .

بنم ایچون « حیاتده موفق اولمش بر آدامسك » دیبورسكز ، حالبوكه ـ آلتلریمی طوپلامش اولمق مستثنا ـ هیچ‌ده موفقیت صاییلاجق برشی یاپمش دكلم . شیمدی او آلتلری كیزله‌یوب كایدله‌رم، كندم‌ده

كوچ ایشلر كوردیكنی، وكندی حسابنه ، أللدن كلدیكی قدرینی یاپاجغنی سویله‌یور . كندیسیله ملاقاتده بولونان بر غزته‌جیه شویله دیبور :

« فرق یاشمنه قدر انسان ، اما هر انسان ، آنجق حیاتنده یاپاجغی أساسلی ایش ایچین حاضرلانیر ، آنجق قوللاناجغی آلتلری طوپلایابیلیر . بر دفعه آلتلری أله آلتنده اولدیمی آرتیق اونلردن استفاده ایتمه‌یه باشلار . بر انسان تام آلتلرینی بریكدیردیكی زمان ایشندن چكیله‌جك اولورسه مغلوب صاییلیر ، هله ایشی و آلتلرینی صاتوب‌ده كندی بر كوشه‌یه بوزوله‌جك اولورسه آجیناحق درجه‌ده چالیشمقدن واز كچرسه‌م، حیاتده موفق دكل، مغلوب اولمش صاییلیرم.

مادام‌كه شیمدیكی حالده أللریمك آراسنده برجنس «ایش»ك أك بویوك آلتلری واردر ، بو آلتلر او جنس ایشك أك بویوكنی كورمه‌یه خدمت ایتمه‌لیدر . هر هانكی برصناعی تشبثه یكی برداثره ، ماكنه ویا فابریقه علاوه ایدیلدكجه اونك‌ده اجتماعی مسئولیتی آرتار . بوكون بز أسكیسندن چوق دها بویوك بر « ایش » مؤسسه‌سی اولدیغمز ایچون هر زمانكندن دها بویوك ایشلر كورمكله مكلفز . »

ایشته، بر چوق انسانلرك ایشدن چكیلدیكی برپاشده كندیسی نه‌دن ایشدن چكیلمیور ؟ سؤاله فورد بو صورتله جواب ویریور. فورده

بو سؤال پك صيق صورولور . غزته‌جيلر ، فوردك اسمى كچدكجه « دنيانك أك زنكين آدامى » ديرلر . تجارلر « كارينه » عقل ايردير مكه اوغراشيرلر، بانقه‌جيلرده موجود نقوديه شاشار دورورلر . هله جمعيت خيريه‌جيلكى مسلك ايديننلر (عجبا پاره‌سنك برقسمنى نيچون بره تبرع ايتميور ؟ اوقدر چوق پاره ايله نه ياپارحق؟) كبى سؤ الارله ذهن يورارلر .

فورد كندى ثروتى مهم بولميور. افكارعموميه‌نك بوتون اصرار- لرينه رغماً كنديسنى زنكين بر آدم تلقى ايتميور. اونك عمدنده قيمت

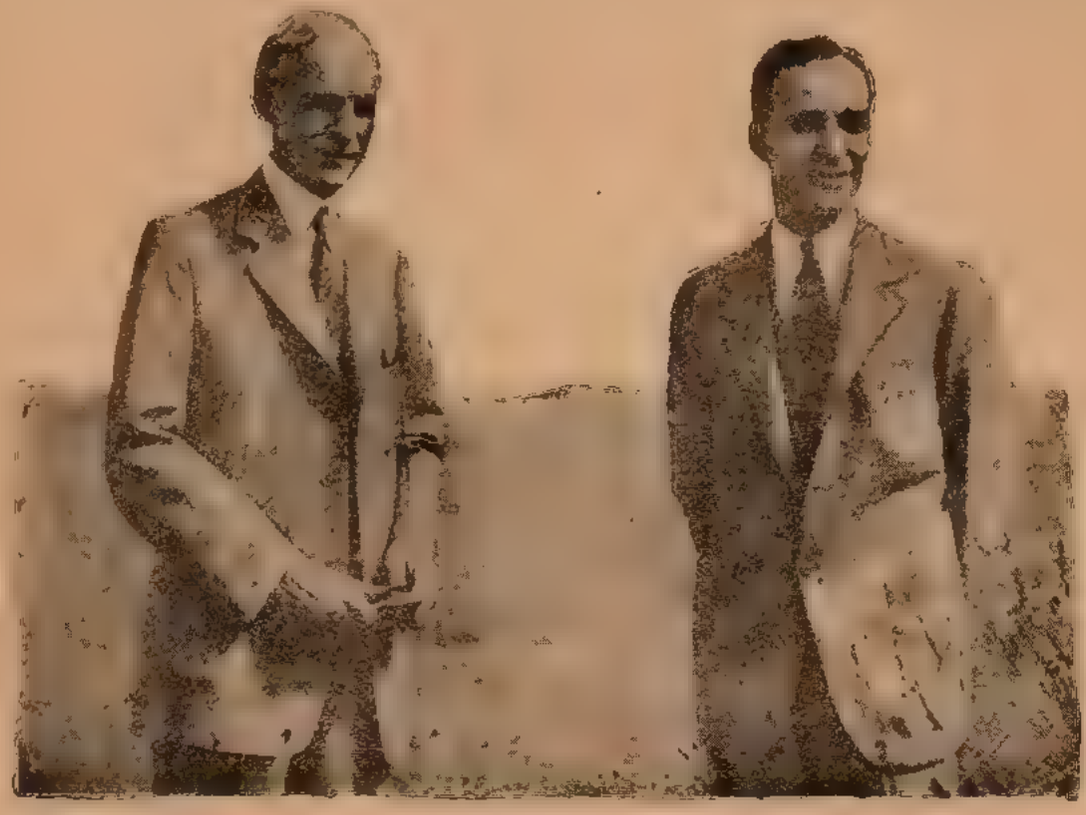

فورد واوغلى أرزه‌ل

ثوليوسنك معيارى ، مثلا كومور اولدينى كبى پاره‌ده دكلدر . اونجه اعمالاتخانه‌لرنده‌كى كومور پيغينى و بانقه‌لرده‌كى پاره پيغينى عينى جنس شيلردر ، ايكيسى‌ده صناعت ايچون مواد ابتدائيه‌دن عبارتدر . فورد ثروتى بر چوق امكله وجوده كلمش بر ماكنه اولارق ايضاح ايدييور . « بو ماكنه‌نك چيقاردينى اوتوموبيللر ، تراقتورلر اوزون ومتمادى تجربه‌لرك ، تدقيق وتبعلرك محصوليدر ، ايشه ياشلايانى يكرمى بش سنه اولدينى حالده بوماكينه هنوزمكمل دكلدر؛ فقط چوق مهم اوصافه مالكدر: (صاعلاملق) وچوق (ايشه يارار) اولق، بو اوصافك اساسنى تشكيل ايدەر. بوماكنه‌يى ايشلتمك ايچون بيكلرجه آدامه وميليونلرله دولاره احتياج بولونماسى اونك اساسلى اوصافنى ده كيشديرمز . أوەت ؛ چوق يوبوك ، ديو آسا بر ماكنه‌در؛ فقط هر حالده ابتدائى موادى تحويل واعمال ، و استحصال آلتلرينى جمع واستعمال ايتمك ايچون ترتيب ايديلش برماكنه‌دن ياشقابرشى دكلدر»، ديبور .

محرر « نه‌يى استحصال ايتمك ايچون؟ » ديه صوردينى زمان دورددە : « هر نه اولورسه » ديبور و ايضاح ايدييور : « اوتوموبيل وتراقتور ياپمق ايچون نه اصول قوللانيورسه‌نى كوچك دميرى چليك، قوى جام ، قماشى صنى كوسه‌له ، معدن كومورينى قوق وهوا غازى ويا ميخانيكى قوت ياپمق ايچوندە عينى اصولى قوللانيرز . صنايعده على‌العاده بر دوكه‌دن طوتكردە لوقوموتيفه وارنجه‌يه قدر هرشيئى اعمال ايچون عينى اصول تطبيق اولنور . بوأساسلرك شمولى حدودسزدر.» صوكرا علاوه ايدييور : « فورد مؤسسه‌لرينك متصور استحصالاتنك أك مهمى مطلق صورتده «ايش» در : شمديكندن دها أيى ، عدد اعتباريله دها چوق، دها يوكسك يوميه‌لى ودها آز ساعت چاليشان ايشچيلر قوللانيلارق چيقه‌مش «ايش»لر... «بزم ماكنه» اسمنى ويرديكم بو صناعى تشكيلاتى وجوده كتيرركن بر چوق حقيقتلر اوكرندم . بر دانه‌سى شودر: بوكون يوكسك يوميه تلقى ايتديكمز اجرت بوندن اون سنه صوكرا اوحور يوميه عد اولنماحقدر. عمله يوميه‌سنك اعظمى نه قدر يوكسك بيله‌جكنى كيمسه تخمين ايده‌مز. بنه عينى صورتله أشيانك نه قدر اوحوز استحصال ايديله‌بيله‌جكنى ده كيمسه بيله‌مز . بلكه يوميه‌لر ايكى مثلى آرتار ، فيئاتلر يارى يه اينر، حتى بلكه يوميه‌لردرت مثلى آرتارده فيئاتلر درتده برينه اينر- نه‌اولماسى قطعى صورتده بيلنه‌مز. قطعى اولارق يالكز شونى بيليورزكه يوميه‌لر اعظمى حدلرندن نه درجه اوزاقسه فيئاتلردە اصغرى حدلرندن او نسبتده اوزاقدر . معلوم اولان برده شووادر: بوايكى حركت - كونده‌لكارك هپ يوقاريه وفيئاتلرك هپ آشاغيه دوغرو اولان حركتلرى - بر بوزلمز فقر و ضرورتى قالديرمغه بوتون جمعيت حيريه‌لرك بر آرايه كله‌مسندن زياده ياردم ايده- جكدر . أمده ايتديكمز حقيقتلردن برى‌ده شودر : رفاه ، شفقت ومرحمتك دكل، سعيك محصوليدر . صدقه اولارق ويرلن شيئى آلوب قبول ايتمك دكل، يكيدن ثروت استحصال ايتمك نتيجه‌سيدر . بذاته

TUHAF FIKRALAR :

Günah işlememiş !

Hazırcevaplığı ile meşhur büyük papazlardan birine genç ve asil bir kadın musallat olmuş; aksi gibi hep papazın en meşgul olduğu zamanlar karşısına çıkar günah çıkartmak istermiş. Yine bir gün yolunu keserek :

— Muhterem pederim, demiş, benim günahım pek büyük; size itiraf etmedikçe rahat edemeyeceğim.

Papaz bakmış ki kurtuluş yok :

— Peki, söyleyiniz, kızım, demiş, fakat çabuk olunuz !

Kadın uzun uzadıya günahtan çok korkduğunu ve elinde olmadan büyük bir günah işlemekte devam ettiğini anlattıktan sonra şöyle demiş :

— Biliyorum ki gurur çok büyük bir günahtır. Halbuki ben, elimde olmıyarak, her gün aynaya bakarak kendi kendime « ben çok güzelim ! » diyorum...

Papaz hayretle sormuş :

— Bütün günahınız bundan ibaret mi ?

— Evet, pederim.

— O halde, hiç üzülmeyiniz; çunki, yanılmak günah sayılmaz !

O kadar kalın diyil

Bir maden mühendisi genç muavinini tedkikatta bulunması için bir maden ocağına gönderir. Genç muavin tedkikattan avdetinde raporunu amirine verir ve sorulacak suallere intizar eder.

Mühendis sorar :

— Rapporunuzda bahsettiğiniz külçeler ne büyüklükte idi ? mesela başım kadar var mı idi ?

Muavin cevap verir :

— Evet, der, başımız büyüklüğünde vardi, fakat o kadar kalın diyildi !

— Kuzum, kardeşim, tartilaciğim, şunları tutuver ...

پاره‌نك رهاله علاقه‌سی‌غایت آزدر؛ چونکه تك باشنه پاره هیچ برشی استحصال ایده‌من . مملکتده‌کی پاره‌یی اهالی آراسنده مساوی صورتده تقسیم ایده‌جك اولسه‌کز کورورسکزکه آسکیسندن هیچ دها زنکین اولمایز، بالعکس حالمز خراب اولور.

پاره عمومی استحصاله اشتراك ایچون بر حق مکتسبی تشیل ایدر. فقط هرکس حصه‌سنی آلیرده هیچ کیمسه استحصال ایتمزسه پاره نه ایشه یارار؟ پاره وثروت مفهوملرینی قاریشدیرمقه چوق أساسلی برخطا ایشلیورز . حقیقی ثروتی قوللانه‌بیلیرسکز، فقط پاره‌یی قوللانامازسکز ، آنجق احتیاجلری مبادله ایتمك اوزره قبول ایده‌بیلیرسکز. حقیقی ثروت پاره‌یه قیمت ویرمن. مملکتده‌کی حقیقی وقابل استحصال اولان ثروتك آرتماسی ایچون هر فرد یا فائده‌لی برشی استحصال ایتمل ویا بر دونوم حالی راصی‌یی آکوب بیچملیدر . »

* *

« رفاهك یکانه واسطه‌سی صنعتدر. اوه، فقرانك اسبابنی اعما ایتدیکی ایچین؛ فقر و صرورتی اورتادن قالدیراجق أك ایی سلاحدر . حال حاضرده‌بیله دنیانك تاریخنده نامسبوق برمادی‌رفاه سویه‌سنه واریلمشدرکه بوده صناعی فعالیت سایه‌سنده أله ایدلمشدر . فقط صناعی تکاملك بدایتنده‌یز ، بو کونکی اقتصادی موفقیتلرمز یاریکیلرك یاننده هیچدر .

ده‌میر یولارمزك مکمل‌یتندن بحث ایدرز ؛ فقط رجا ایده‌رم ، تەقساس ایالتنده حیوان بسله‌یوب ، شیقاغویه مواشی اسمیله نقل ایتدکدن صوکرا تکرار صیغیر آنی اولارق تەقاسه کوندرمك « ایش »ده مکمل‌یتی کوسترییر؟ أکر (نیو انغلاند)ده‌کی بر فابریقه، قاپوسنك اوکندن آقوب زیان اولان صودن استفاده ایتیوب‌ده تا (پەنسیلوه‌نیا)دن صو کتیرتیرسه او فابریقه‌نك ایشله‌یشنه سز مکملی دیرسکز ؟ زراعتده میلیونلرجه آدامك بش آی چوق چالیشوب یدی آی آز ایش کورمه‌سنه مکمل زرعت اصولی دیرسکز ؟ أللی میل ایلریده اوحوز عرصه‌لر ، عمله ایچون کراسی آز اولان یرلر و أیی معیشت واسطه‌لری وارکن ، اعمالاتخانه‌لر شهرلرده یوکسك عرصه بدلاری ویوکسك ویرکیلرویرلرایسه واواعمالاتخانه‌لرك عمله‌سی صحته مضر درجه‌ده قالاباالق اودالرده فاحش کیرالرله باریتیرسه، سز بوکا صناعی سیستمزده مکمل‌یتی دیرسکز ؟ واصل اولدیغمز مکملیت سویه‌سیله اوکونه‌جکمزه حالا موجود قصورلرمزی و اسراف فزی دوشونسه‌ك داها أیی اولور . مکمل بر فابریقه یاپمق ایچون ألزم اولان یکانه دستور « اسرافدن توق » در . عینی دستور مکمل بر ملت یاپمق ایچون‌ده کوز ئوکنده طوتمالیدر .

صوك بهارده صاقسی چیچکجیلکی

صوغاندہ یتیشدیریلن چیچکلر؛ زرہ‌لر، لاله‌لر، سنبلار

هر عائله، باغچه‌سی اولماسه‌ده، صاقسی چیچکجیلکیله علاقه‌داردر. صاقسیلرده، کاسه‌لرده، جامدن وازولرده یتیشدیریلش بر طاقم چیچك هر اودایی، بالخاصه قیشین، نه قادار تزیین ایدر.

صوك بهارده، صوغاندن یتیشدیریلن بر چوق چیچکلر دیکیلمکه وباقیلمغه باشلار. بونلردن زرہ‌لر، لاله‌لر، سنبلار موفقیتله یتیشدیریله بیلیر.

زرہ‌لر — صوده چوق کوزهل یتیشیرلر.

7,5 سانتی‌متره دهرینلکنده، 15 سانتی‌متره قطرنده بر کاسه ایری وقارده‌شدنمش برصوغان ایچین کافیدر. صوغانك آلتدن سورمش نه قادار قارده‌شی وارسه هپسی کندیسنه یاپیشیق براقالیدر. هپسی چیچك ویره‌بیلیر. صوغان قارده‌شلنمش ده کیلسه او بویوکلکده بر کاسه‌یه ایکی صوغان دیکمه‌لیدر.

زرہن صوغانی تشرین‌اولدن اعتباراً کانون اوله قادار دیکیله بیلیر. کیچ دیکیلن صوغانلرك چیچکلری قوتسز اولور.

دیکمك اصولی — کاسه‌نك دیبنه برطبقه

ایریجه چاقیل طاشی دوشه‌دکدن صوکرا صوغان اوستنه یرلشدیریلیر؛ اطرافی چاقیل طاشلریله دولدورولورکن تپه‌سنك تام یوقاریه کله‌سنه دقت ایدیله‌لیدر. صوغان کاملاً کومولونجه‌یه قادار کاسه چاقیل طاشیله دولدورولور. یان قارچه‌شلرك سورکون اوجلرینی اویله یرلشدیرمه‌یه دقت ایمه‌لیدرکه، یوقاریه دوغرو سورمه‌لری قولای اولسون. بویوك صوغانك تپه‌سندن باشلایارق یانلره دوغرو کسکین برچاق ایله دهرینجه آچیلاجق دورت بش یاریق ضعیف سورکونلرك سورمه‌سنه یاردیم ایده‌بیلیر.

یوندن صوکرا کاسه‌یه صوغانك آلت قسمی أورتمه‌جك قادار صوقونور. کوندن کونه کوچوك یان قارده‌شلری سوردکجه صویك سویه‌سنی یوکسلتمه‌لیدر.

هر کون أسکی صو، تازه وایلیق صو ایله دکیشدیریله‌لیدر. بونك ایچین کاسه دقتله بر یانه أکیله‌رك اوبر یاندن تازه صو آقیتمالی، بویله بویله بوتون أسکی صویك ده کیشمه‌سی تأمین اولونمالیدر. قوللانیلان صو ایلیق اولمازسه چیچکلر کیچ آچار.

کاسه، یکری کون قادار، کونش وورمایان بر یرده محافظه ایدیلیر؛ فقط بو برك سرین اولماسی، ممکن اولدیغی قادار صیجاق اولماسی لازمدر. پوزازه معروض اودالر مناسب ده‌کیلدر. بو مدت ظرفنده صوغان قوتلی کوکلر پیدا ایده‌رك

یالین قاتلی لاله‌لر

اوندن صوکرا کاسه مبذول برکوش صیاسنه عرض اولونور.

زرزه‌نلرك هر نوعی، آلتون طوب، فاتمالی بیاض زرہ‌نلرده بو صورتله یتیشدیریلیر. شرائطه اعتنا ایدیله‌جك اولورسه هر صوغان وصوغانك قارده‌شلرندن کوزهل چیچکلر آلینیر.

صوغانلر کوچوك اولورسه برکاسه‌یه دورت بش تانه‌سی دیکیله‌بیلیره

لاله‌لر — صاقسیده فاتمرلیلردن زیاده یالین‌قاتلی لاله‌لر أیی‌یتیشیر.

لاله صوغانلری یوموشاق بر طوپراغه دیکیمه‌لیدر، بو صورتله کوکلرینك هرطرفه سورمه‌سی تأمین‌ایدیلیر. لاله‌صوغانلرینك دیکیله‌جکی طوپراق بر قسم تمیز اینجه قومدن، بر قسم قابا کوبره‌دن، ایکی قسم باغچه طوپراغندن ترکیب ایدیله‌بیلیر. معمافیه کوبره‌سی، اوچ

لاله صوغانلری

a — صاقسی‌یه دیکیلمش لاله‌صوغانلری. b — صاقسینك مقطعی؛ صوغانلرك نه درینلکده قادار کومولدیکی نقطه‌لی هیزکیله کوستریلمش.

قسم چورومش کوکلری حاوی یوموشاق طوپراقله بر قسم تمیزاینجه قوم‌ده‌کافیدر.

بش لاله صوغانی 15 سانتیمتره قطرنده بر صاقسی‌یه دیکیله‌بیلیر . 52 سانتیمتره قطرنده بر صاقسی اون ایکی صوغان آلابیلیر.

صاقسینك دیبنه 1,5 سانتیمتره قالینلغنده چاقیل طاشی ویا قیرپلمش صاقسی پارچالری دوشه‌نیر. بونك اوستنه صاقسینك کنارینه 5 سانتیمتره قالینجه‌یه قادار طوپراق دولدورولور. صوغانلر بونلرك اوستنه صیرا صیرا یرلشدیریله‌رك هر طرفلری طوپراقله دولدورولور ؛ طوپراق کوزلجه باصدیریلارق صوغانلر ثیه‌لرینه قادار ڤورتولور . 1,5 سانتیمتره دهویلکنده بر پرده صو ایچین ترك ایدیلیر . اوندن صوکرا صاقسی ، سوزکچله ، یول یول صولانیر؛ صوغانلر کوکی قوتلی سورمك اوزره سرین بر کیله‌رك بر کوشه‌سنه قونور ویا باغچه‌نك بر طرفنه قازیلاجق بر هنده‌که کومولور .

کیله‌ره قونلجق صاقسی آرا صیرا یوقلاعالی، طوپراغی قورومش ایسه حفیفجه صولاعالیدر . فیلیر بر قاچ سانتی‌متره سوردکدن صوکرا صو تزیید ایدیله‌لیدر . چیچك ساقلری تشکل ایتدکدن صوکرا تدریجاً ضیایه کوستریله‌لیدر .

جام قابلرده وصاقسیلرده زومبول (سنبل) یتیشدیرمك —

صوده قالمرلیلردن زیاده یالین قات سنبللر یتیشیر. روما سنبلی دینیلن نوعی أیلولده ، دیکرلری تشرین‌اول ایله تشرین‌ثانی آیلرنده ، دیکیلیر . طاتلی صو قوللانمالی و صویك ایچنه ، اونی تمیز طوتمق ایچین، برپارچا مانقال کوموری قومالی .

صوغان ، دیبی صویه ده‌کمك اوزره ، یرلشدیریله‌لیدر؛ کوکلر سوردکدن صوکرا صوایله صوغان آراسنده کوچوك یرهوا بوشلغی براقالیدر، بوهوا بوشلغی اولمایاجق اولورسه صوغان یوزولور.

جام قاپ ایکی هافتا قادار قاراکلق وصوغوق بر محلده طوتولور . کوکلر حصوله کلدکدن صوکرا ضیایه کوسته‌ریلیر . قاپك صوبی ایکی ویا اوچ کونده بر ده کیشدیریله‌لیدر .

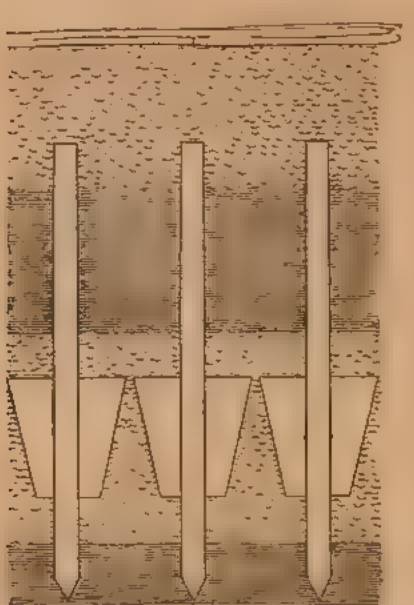

صوغانلری قیشلك قلنده‌ك داخلنده محافظه ایتمك اصولی

جام وازولرده یوبوبه‌لی سنبللر. بو صورتله وازولرده یوبوتیلمه سنبللر چوق کوزل و طهرلی برتیین واسطه‌سی اولورلر

20 سانتیمتك بر صاقسی‌یه دیکیلمش اولمه ایکی صوغانه

سنبللر صاقسیلرده‌ده کوزل یتیشیر . اون بش سانتیمتره قطرنده برصاقسی ایکی یوبوك صوغانه أیی کایر. سنبل صوغانلری زره‌لر کبی دیکیلیر .

سنبل صاقسیلری‌ده ، صوغانلرك کوکاشه‌سی ایچین ، یا قاراکلمده محافظه ایدیلیر ، یاخود بر هنده‌کك ایچنه کومولور . اون بش یکری کون صوکرا تدریجی صورتده ضیایه کوستریلیر . چیچکار آچاجق بر درجه‌یه کلمدن صاقسی‌یی مبذول ضیایه چیقارمالیدر . چیچك ساقی چیچکار آچاجق درجه‌یه کلنجه‌یه قادار ، بر کاغد زیوانا ایله محافظه ایتمك فائده‌لیدر .

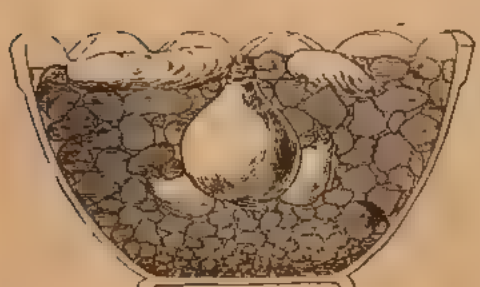

زره‌نك ناصیل دیکیلدیکنی کوستریر صاقسی مقطعی

آیده

شیشلی جاده‌سنه احتلال مصطفی کمالی ، بك اوعلی‌جاده‌سنه جمهوریت مصطفی کمالی باقیبور .

آقشام اوسی یوزدن دیر عدك پیش‌می سمنده سلام دورمدین وفسی چیفارمایان استانبول تورکاریسك دوکولدیکی قالدیریم پرچه‌سنی

حاطر لایورمیسکز ، آیده‌نك بك وعلمه دوغرو برقاچ آدیم برسنده‌در. برچوق‌دوستم‌مرك : « — آلتی آیدر کوپرینك اوزر طرفه‌کچه‌دم » دیدکلرینی حالا ایشیدیر کبی‌م .

جمهوریت مصطفی کمالی ایشنه توسوقاعه ، احتلال مصطفی کمالی شعال قرارکاه عمومیسه دوغرو دقیبور. آیده تم یرنده‌در .

مصطفی کمال استانبولدن ، شیشلیه باقدیغی کبی چیقدی ، بك اوعانه باقدیغی کبی استانبوله دوندی . آره‌ده‌کی سنه‌لر ، بیوك زمان ایچنده ، آیده‌نك ایکی هیکلی آره‌سنده‌کی مسافه قدر قیصه‌در ؛ امیدله حقیقت هیچ برزمان بربریه بو قدر یاقلاشمامشدر .

قوای ملیه وجمهوریت ، ایکیسی آره‌سنده این اوکاری ، عصیان وتکیللر ، سقاریا ، دوملی پینار ، پادشاهلق ، باب عالی ، لوزان ، خلافت وخاندان ، مدرسه‌لر ، بوتون ماضی مؤسساتی ، مشیخت ، محکمهٔ شرعیه ، مجله ، فس وقالپاق ، برعالم ، بتون برعالم وار .

آیده‌نك برطرفنه شوجمله : « هیچ کیمسه اینانمایوردی » ودیکر صرفه شو جمله بریلابیلیر : « هرکس ایدردی ! »

برطرفده خلقك مصطفی کمالی صاریایشه باقکز : هپسی ثولوم وعمان

بسی قارا کلمه چکیور کبی وهپسی لابنوت امیده طوتونمشلر کبی . . . هیچ برقوش ، قانادینه ؛ هیچ بر آر. لان ، پنجه‌سنه بو قدر کووه‌نمز ؛ اوی بوقدر حرزحان اتمز .

تقسیم آیده‌سی یالکز تورك انقلابی تاریخك دکل ، فقط اسرارینك‌ده لوحه‌سیدر .

. . .

مملکتده هیکلرك عددی اولدقجه آرتدی ؛ فقط اصل معناسی ایله

ایلك آیده بودر . سکی دور آیده بخشده تربه‌دن وطاش ستوندن ایلری کچه‌مدی . بو تبی ، تورك ملتنی آسیا قبیله‌لری کبی ابتدائی ظلن ایمك بطلانندن ایدی . بزده صنایع نفیسه‌نك انکشافی شیدی‌یه‌قدر کچیکدیرن بو بطلان ، دیکرلری کبی ، جمهوریتله برابر نهایت بولدی . دونکی رسم کشاد یالکز جمهوریت آیده‌سنك دکل ، فقط بالذات « آیده » نك‌ده رسم کشادی اولمشدر .

بو حرکتك کوچوك بیوك تکمیل تورك شهر و قصبه‌لرینه سرایت ایده‌رك ، هپسنه صنعتکارانه قلمتراشی ایله معاصرلق تعاسنك ووروللسی عنی ایده‌م . رسم وهیکل ، حاطره وهیجانلری حاملی طوتانك آی واسطه‌لردر . آوروپا ملتلری تاریخلرینی ومفاخرلرینی شهرلرینك سوقاقلرنده دولاشیرکن اوکره‌نیرلر .

تورك رسامانی وهیکلتراشی ، یکشاف دوره‌سنی کچیردکدن صوکره ، هیچ برملك رسم وهیکلنك بولامایه‌جغی قدر واسع ، پاکره توکسز برالهام خزینه‌سیله قارشیلاشه‌جقدر. بوخزینه‌یو کوندن‌تاریخك یلك قارلرینه قادار دوام ایدن تورك ماضیسیدر .

فالح رفقی (مبتدن)

جمهوریت آبده سی قارشیسنده

بو کون ، تقسیمده ، صنعتکار « فانوئیفا » نك تونجدن لسانیله « جمهوریت » ی تمثیل ایدن آبده‌سی کوردم . ماصینك قارا کاق دهلیزندن ، استقبالك توردن شهراهنه چیقان بر یولده بویوك رهبریز هر ایکی طرفنده عصمت و فوزی پاشالرلاولدیغی حالده تورك ملتی آتی یه دوغرو سوق ایدیور . . .

مرشد اودر ، آنجق اونك کوستردیکی یولدن کیتمك صورتیله خلاص بولدق . قهرمان اودر ، آنجق اونك الـتی قدرتیله دشمنلریزی یکدك . « آتاتارطه‌لر » اوی ، « این اوکی » اوی ، « سقاریه » اوی ، « ازمیر » اودر .

شایقایی اوندن آلدق ؛ ملیتی اوندن آلدق ؛ جمهوریتی اوندن آلدق ، مدنیتی اوندن آلدق ؛ حتی لسانی ، ادبیاتی اوندن آلدق . اوامللاسه‌یدی ،

بر تاریخك ، معظم و شائلی بر تاریخك حکایه‌سی اولان بو ماجرایی یوتون آناتیله آکلاتمق قابلیدر ؟ هیچ بر صنعتك لسانی او قادار بلیغ دکلدر . باشلی باشنه بر عالم اولان « غازی » یزم فانی افاده‌لریزك تصوره جرأت ایده‌میه‌جکی درجه‌ده عظمتلی بر وسعتی حائزدر . بو کوکی وارلمرك ایچنده اوندن خارج برشی تصوریه امکان بوقدرکه اونی یصاح ایده‌بیلهلم . طبقی « وحدت وجود » فلسفه‌سنه ایمان ایدن صاف بر متصوف کبی هرشیئی اونك تورپله کورمیوریمز ؟ هرشی اونك دکلی ؟

استقلالمز اونکدر ، حریتمز اونکدر ، شان و شرفمز اونکدر . استقبالمز اونکدر . اونسز بر هیچز !

أك یکی دوشونجه‌لری طاشیان بر باش ایچون رهبر اونك فکرلری‌در . مافوق الطبیعه‌یه ایناتان برروح ایچین معجزه اونك دهاسی‌در .

بوکون بزعاجز برشرق حکومتی ایدك ؛ اوامللاسه‌یدی بوکون برابتدائی برملتدك ، او امللاسه‌یدی بوکون بز اسیردك ، او امللاسه‌یدی بوکون بر یوندق !

هرشیئمز اولان اونی تاصیل برشیده تمثیل ایدیلش بولابیلهلم !

بوکون تقسیمده رسم کشادی یاپیلان آبده‌ده اونك برزمنیتی کوردك . یوتون قلبریز تتره‌دی ، یوتون روحلرمز جوشدی ، یوتون بدنکمز اوکاقلب اولدی . بك روح ، بك وجود اولهرق عیی سسله باغیردق :

— وار اول ، بویوك غازی !

استانبول ایلك دفعه هرکسك بغرندن قوپان عیی صاف تمیی ایشیتدی .

— یاشا مصطفی کال !

اورخان سیفی (میتدن)

برعائلهٔ بحرانی

O. HENRY دن

أمینه خانم دیواردن زهرا خانمه : « خانم ، برآز کاسهٔ آ » دیبه سسلندی ؛ و کلمه‌ده کمال عرورله باشنی دیوارك اوسنندن اوزاتهرق یوزینی کوستردی . کوزینك بری اویله شیشمش که عانده یوسیوتون قاپانمش ... کنارنده‌ده قوجامان مورمسی یشیل بر ووروق . دوداغی یاریلمش ، ایچندن قان صیزییور . بوینك ایکی طرفنده‌ده قیرمزی قیرمزی یارمالق یرلری .

— آ انه آجیپورسك ، هفته‌ده بردفعه‌جق اولسون بنی دوکه‌یین أرکه‌کدن بن برشی آکلامام انسانی آدام یرینه قویپورمش کبی نه‌در او اویله . اماده ویریشدیردی ها ! قاردهش ، حالا کورمك اوکنده قیوبلجمار اوچوشیور . شیمدی‌ده کوبلرجه کوکلی آلتی ایچون نه یاپاجغنی بیلمز ، بو ووروق کوزی کوریپورمیسك ، ایشته اونك سایه‌سنده آك آشاغیدن بر سیمه‌مایله بر انتاریلك قازاندم.

حسدندن زهرانك نفسی دارالیوردی ، اما بللی ایتمه‌رك ، « واه ، قاردهشم واه ! آ ! نافی دوعروسی برمکیمث هیچ اویله حالی یوقدر » دیدی .

— آمان الله شکر ، علی أفندی کبی قوجه‌یه دوشمهم ، دوعروسی قادیسه أل‌قادیرمی عفلندن بیله کچیرمز .

أمینه برطرفدن قوطورون یاغی سوروشدرك : «هایدی ، هایدی سن اوماصالاری باشقه‌سنه آکلات » دیدی « حسدکدن نره‌ده ایسه چاتلایاجقسك . علی أفندیده اوجان ، اوقان نره‌ده . . . أوه کلمجه جیبندن حساب دفترینی چیقاریر ، اطرافنده کیمسه واری یوقمی ، کورمه بیله . »

— دوغرو ، أوینه کلنجه حسابلرینی یاپار ، اونلرله اوغراشیر اما هر حالده قاریسنی دوکمکدن دها کبارلقدر یا !

أمینه خانم ، حامیسندن أمین اولانلر ، ملجأنه کووه‌نلرکی زهرا خانمك حالنه دوداق بوکمرك انتاریسنك یاقاسنی آچدی و باشقه بر

بورسنه أول ایکیسی‌ده پندکده توتونده چالیشیرلردی. شیمدی‌ده عبی محاوده قومشو اولمشلردی . اونك ایچین زهرایه قارشی آغر یاغق بك فولای دکلدی . متجسس متجسس صوردی : « قارده‌شم، دوکدیکی زمان جانك آجیمیورمی ؟

— جان آجیسیمی ، آیول سن نه سویلیورسك ، هر طوقانده بیله‌یزلری صاپیورم .

زهرا خانم کوزلرینی حیران حیران آچمش :

— أیی اما نه دیبه دوکیور ؟

زهرانك آکلایمشسزلغنه مرحمتله باقارق :

ووروق کوسترمدی ، یو ووروق قهوه رنکی ایدی، کنارلری زیتونی وپورتقال رنکی. همان‌همان آیلمشش،فقط‌حالاطادی‌داماقده قالان بربره !

بونك قارشیسنده زهرا خانم سرفرو ایتدی . دهمیندن بری طلا قیندیغی جعلی استخفاف ومرحمت أریدی، کیتدی، آلتندن، کزله‌دیکی حسود نظرلر میدانه چیقدی .

— آمان ، مناسبتسز ! بوندہ بیلمیه‌جك نه وار . آقشاملری برآز چاقیر کیف کلیور .

— اونی بیلیورم ، آجام ، بن دیدیکم سن نه یاپیورسك‌ده او جوشیور .

— جانم ، قاریسی دکلی‌یم، قفایی توتسوله‌مش، ایچری‌یه کلیور،

بن‌ده بوراجقده‌یم، بنی دوکه‌یوب‌ده کیمی دوکسون ! هله برباشقه‌سنه أل قالدیرسین ، پاپاجغمی بن بیلیرم ! بعضاً یمك حاضر دكل دیمیه اوفكله‌نیر ، بعضاً حاضر دیمیه ؛ أركك بو ، مرام آكلاتیلیرمی؟

هفته‌لغنی آله‌جغی كونلر اسكمله كبی، اوقلاوا كبی دایاغه آلویریلمی أشیایی كوز اوكندن قالدیرییرم . بك كیفم یوقسه داها ایلك یومروقده یاپغارایی باصارم . اما اوته بری جانم ایستیورسه دیشی صیقار أیجه سیكیرلری یاتیشدیجه‌یه قدر دایایرم . دون آقشام‌ده اویله ولدی . بابرامدن بری بر ماركیزه‌ت انتاریلك ایستیورم. نرمكی‌ده بونی بیلیور.

بق كورورسك نه‌سنه ایسترسه‌ك ادعا ایده‌رم ، بو آقشام انتاریلكی كتیره‌جكدر .

زهرا خانم درین درین ایچنی چكدی :

— علی أفندی بكا بر فیسكه اولسون وورماز . سنك دیدیكك كبی أوه كلیر ، میندره چورولور . ایچریده أركك وارمی ، یوقمی كیمسه‌نك روحی بیله دویماز . بكا هی ایسته‌دیكمی آلیر ، آلیر اما اویله غم صورالله‌كه مقبوله گچمز .

— واه قارده‌شم واه ، اما هركسك‌ده بنمكی كبی قوجه‌سی اولاماز یا ! اولسه‌یدی محكمه قبولرنده دعواجی قالمازدی . بو قدر أو بارق بیقیلیور. حالبوكه آزاده صیراده برتمیز پاطافلانه‌ه؛ اونك آرقه‌سندن‌ده اویله ، سویله ، سینه‌مالر ، یمشلر ... بوشانمه عادتی اورتادن قالقاردی ... بنجه أركك دیدكی ، أركككلكنی برآز كوسترملی !

زهرا خانم ایچنی دها درین چكدی .

دیركن موتفاق قاپسی بر تكمه ایله آچیلدی ، نوری اوسته بر آلنده بر چیفین ، بر آلنده پاكتلر، دیشاری چیقدی . قاریسنی ایچریده آرامش، بولامامش. أمینه عمن ...«آ! آیول سمیسك» دیمه فوشدی. قوجه‌سنی آلی قولی دولو كورنجه صاعلام كوزی افتخار و تسلیمیتله پریلدادی .

نوری اوسته پاكتلرك هر برینی بر طرفه صاووردی ، قاریسنك یوزینی أویره چویره اوپدی .

— هایدی چابوق ، حاضرلان ، سینه‌ما بیلتلری بیله‌جیمده ، برده شو قهوه رنكی پاكتی چوز باقالم ، عالبا ایچندن بریسنه بر انتاریلك چیقاحق . آ! زهرا خانم‌ده مكر بوراده ایمش ؛ عمشیره خانم ، كوره‌مدم ، عفو ایدرسكز .

— زیانی یوق أفندم ؛ أمینه ، قارده‌شم اللهه ایصمارلادق. اونتنه اورنكنی یارین كتیریرم .

زهرا خانم أوینه كیرنجه‌یه قدر كندینی كوچ طوتدی . ایچری كلیر كلمز آرتق دایانامدی ، كوز یاشلرینی قویوردی . بو معناسز بر آغلامه ایدی ، یاخود معناسنی یالكز قادینلرك آكلایابیله‌جكی بر آغلامه ، فقط أم كدر جدولنده أك زیاده آجی ویرمن بر آغلامه .

نیچون‌علی‌اوكا قارشی یارماغنی‌بیله قالدیرمیوردی؟ یوقسه عجبااونی هیچمی سومیوردی ؟ صاقه اونك قوجه‌سك نوری اوسته‌دن آشاغی قالیر نه‌سی واردی ؟ حتی دها اوزون بویلی، دها قوتلی ایدی. بر دفعه‌جق اولسون غوغا ایتمه‌مشلردی. أوه كلیر ، كامل كامل ؛ سسسز صداسز اوطورووردی. أونده قوش‌سوتنه قدر بولوندوروردی. بولوندوروردی اما حیاتك طوزندن بیرندن خبری یوقدی .

زهرا‌ده أولنیرگن نه حیالر فورمشدی : هر گونی بریكی حلجانله گچه‌جكدی. نه حكایه‌لر دوشونمشدی، كندی پری پادشاهنك كوچوك قیزی، علی أفندی‌ده اونی دیولردن، أژدرلردن قورتاران قهرمانی ... فقط شیمدی بوتون بو خولیالر صابون كوپوكی كبی سونمش، علی أفندی ایله كندی‌ده غایت روحسز ، ایشیلمز بنیشمز بر حیات گچیریبورلردی. أمینه وورووقاریله ، چیریكلریله كوزیمك اوكنه كلدی. صوكرا او یارالری ، بره‌لری اوغوشدیراجق كوكل آله‌لر، هدیه‌لر، گریشلر ....

اذانله برابر علی أفندی كلدی . أو بارق محبتی بو آدامده عادتا بر علت گیبدی . كندی قاپی أشیكنك خارجنده كوزی یوقدی . دائما وقت و زمانیله ایشندن كلیر ، مناسبتسز هیچ برشی یاپماز، نه كولدیریر ، نه آغلاتیر بر آدامدی .

اوقدر اوزه‌نه بزه‌نه پیشیردیكی كووه‌جی پیرلرگن زهرا كوزینك ایچنه باقیور ، بر تشكر ، بر ممنونیت سرمكه چالیشیوردی .

علی‌أفندی ساكن ساكن یمكنی ییوردی. نهایت زهرا دایانامدی.

— ناصل ، أیی اولمشمی ؟

— اولمش .

یمكدن صوكره قانیلاسنه قدر هر شیئی اوستندن چیقارارق او یتمز ، توكنمز روح قاپانجی حسابرینی یاپمغه قویولدی. زهرا قوحه‌سنك قات قات بوروشان ایچ قانیلاسنه باقدقجه حیاتنك محو اولوب گیتدیكنی، نه‌لر بكلدیوب نه‌لر بولدیغنی، دنیاده نه طالعلی انسانلر اولدیغنی، دوشونیور؛ أمینه‌دن ، علی أفندیدن، قدردن انتقام آلمق ایستیوردی.

ایرتسی صباح ایركندن أمینه‌نك تنته اورنكنی كوتوردی . برده نه كورسون ؟ أمسه ماركیزه‌تی دیكوب وررسه گیمه‌مشمی! وورووق كوزنده بیله بر برلاقنق واردی. قوجه‌سی ندامت گتیرمش! اطرافنده پروانه كبی دونییور ، كونی برلك یمكاریله یقاجغه گیتمك ایچون حاضرلق یاپیورلر .

أوینه دوندیكی زمان زهرا خانم حسدندن بوعولاجق كبی اولدی. یارب، سعادت نیچون یالكز أمینه‌یه میسر اولسون ؟ علی أفندینك توریدن قالیر نه‌سی واردی؟ نه‌دن برینك قاریسك بعضاً قهقهه‌سندن بعضا فریادندن محله چینلاسین‌ده او برینك أوندن بر چیت بیله چیقماسین؟ بونلری دوشونورگن زهرا خانمك عقلندن اویله بر فكر گچدی كه گوزلرنده شمشكلر چاقدی . انسانك جانی یاقه‌سنی صوكراده كوكلی حوش ایتمه‌سی بیلن دنیاده نوری اوسته‌دن ناشفه‌لری‌ده اولدیغنی أمینه‌یه گوسته‌رمكدی .

ایرتسی گون جمعه ایدی فقط جمعه‌دن زهرا خانمه نه ! هركس گوسون أكلسین . زوالللی زهرا‌حق آقشامدن ایصلاندیغی چامشیری بیقایاجقدی . یمه الله أو ایشی أكسیك ایتمه‌سین، یوقسه یمه علی أفندی‌یی آقشامكی گوشه‌سنده نه ثولو نه دیری بر وضعیتده غفلته اوقودیغنی سیر ایده ایده چیلدیریردی . دوشوندی طاشیدی ، أك نهایت چیلغینجه قراری ویردی: مادام‌كه قوجه‌سی أركككلكنی گوسترمه‌میور ، قوجه‌لق وظیفه‌سنی یاپیور ، او وظیفه‌یی زورله یاپدیرملی ...

علی افندی ، علیهنه ویریلن حكملردن بی‌خبر، سیغاره‌سنی ایچیور، قهوه‌سنی هوپورده‌تیوردی ؛ بر بیغین أت وگیك كبی گوشه‌سنده اوطوریبوردی . اونك حتی بویله بر بردی . صابون گوپوكلرینك صیجاق ، راطب قوقوسی وبولاشیقلرك گورولتوسی آراسنده أوتده اوطورمق . علی أفندینك دوشوندیكی شیئلر پك محدوددی؛ فقط أك آز دوشوندیكی شی‌ده قاریسی دوكمكدی .

تام زهرا قولرینی صیغادی ، لكنه بوشالتدیغی صولرك بخاری عصبی بوغدیغی زمان قومشودن شاقراق بر قهقهه یوره‌گنی ده‌دی ، بو قهقهه‌ده صانكه بر نسبت ویرمك ، بر میدان اوقومق سه‌زدی .

آرتق تحمل ایده‌مدی، به‌اولورسه اولسون، اوده مرادینه ایره‌جکدی. بردنبره قوبان برفیرطنه کی ساکن ساکن اوطوران آدامه دونه‌رك: « سنی تبل حریف سی ! بوتون کون سنك ایچون چاماشیر یپایه یپایه ده‌دیلرم صویولدی ، أللرم شیشمدی . هرکسلر بو یار کوننده سرین سرین کزسین توزسون ، بن ظاهر بکمزك پیرتیل چاشیرلرینی یپایم، یوو... آرتق جانمه تاق ایتدی. سن‌ده أرککمیسك صانکه ، میسکین ، پیصیریق !»

علی أفندی حیرتندن أللرینه‌کی دفتری دوشوردی ، قاریسنه باقه قالدی . زهرانك‌ده ایچنی بر قورقودر آلدی ، غالبا بو قدر دامارینه باصمقله حرکته کلیه‌جك، بنه دایاق میسر اولیاجقدی ! فقط بوکون آرتق هرشیئی کوزه آلمشدی. همان قوجه‌سنك اوزرینه هجوم ایتدی، و یوزینه بر طوقات ایندیردی . او دقیقه‌ده علیحکمنه قارشی حس ایتدیکی محبت رعشه‌سی چوقدندر دویامشدی . قوجه‌سنك قولی قوربانی اولمغه آماده ایدی. آه ، نه اولور، أللی قالدرسه، بردفعه‌جق طوقاتنك آجیسنی طاتدیرسه .

علی‌أفندی همان یرندن قالقدی. زهرا بردفعه‌ده چکمسنه مدهش بر یومروق ایندیردی . خلجان و هیجان ایچنده قوجه‌سنك سله‌لرینی تکلرکن کوزلرینی قاپاندی . ایچندن صاتلی طاتلی قوجه‌سنك آدینی آکدی . اینه‌جك طوقاتری ، صوصامش ، تکلرکن برآز أکیلدی .

* * *

نوری اوسته قاریسنك قضازده کوزینی یار واغیار کورمه‌سین دیه کاکلی اوکوزك اوزرینه چکمرك باش اورتوسنی قویه‌سه‌یاردیم ایدیبورکن بتیشیك قومشودن برچیفتی، برأشیا ده‌ورمله کورولتوسی دویولدی. هیچ شبهه کوتورور یری اولمایان برکورولتو؛ عائله کچمی ایچین طبیعی اولان سسلر !

نوری اوسته حیرت ایچنده قالدی : « زهرا خانمله علی‌بك بویله شاقالاشدقدنی هیچ بیلمییوردم . محبا اورایه قدر برکیتسه‌م‌آر لریه کیرسه‌می؟» میه‌نك عاله کشاده اولان کوزی برالماس کبی پیریلدادی. اوبری‌ده صاچلرینك آرقه‌سندن کندیتی بللی ایده‌جك قدرآیدینلاندی.

قادین عالمندن خارجه صیرماسی موافق اولمایان بر سری اورت ناص ایتمکده مدبرلك کوسترمه‌مك أهمیتی ادراك ایدن حاذق کبی‌هیچ برشی بللی ایتمه‌رك : «آ! آیول، شی اولماسین !.. نه‌دیه‌جکدم ، ها هیچ جانم، هیچ» دیه‌رك نفسنی قومشوده آلدی .

همان زهرانك بوینه صاریلارق « آه فارده‌شم ، فارده‌شم» یورمه باق، سویله الهکی سوه‌رسه‌ك شی ایتدیمی؟ هیچم! سویله‌سه‌ك آ ! »

زهرا قومشوسنك کوکسنه باشنی دایایارق دنیاده أك صوك امیدی‌ده أدن کیده‌نلرکی آخی آخی آغلییوردی. أمینه آرقاداشنك باشنی أللری آراسنه آلارق قالدیردی دقیقی دقیقی باقدی . کوزلری قان ایچنده ایدی : فقط آغلامقدن... یوزنده نه بر طیرمیق نه‌ده برووروق واردی . آپ آشکارکه اوزرینه قوجه أللی سورولمه‌مش .

— مراقدن ئولهحکم ؟ سویله‌سه‌ك آقیز ، نه اولدیکز ؟ یوقسه مونداعه کبرر صورارم ها ! بونك اورایه زهرانك باشی آرقا- داشنك کوکسی‌ایچه بوسبوتون کومولدی؛ ویالواراق: الله عشق‌ایچون محمد عشق ایچون، أمینه‌جکم، اوقاپی‌یی آچه. کیمسه‌لرده دویماسین ، بیلمه‌سین . آمان فارده‌شم بویالکز بزم آرامزده قالسین ... أللی بیله سورمدی . برفیسکه اوآسون وورمادی ... آ دوستلر چاشیرلری کمدی بیقایور، کندی ...

ناقل

سمیه واصف

قیزلرایچون قامپلر

قیزلرك أولرنده اوطوروب « خانم خانم » دیکیش دیکمکله مشغول اولدقلری وآرقاداشلری ایله ایزجیلکه کیده‌ن برادرلرینه غبطه ایله باقدقلری کونلرچوقدن کچدی. آرتق هرکس کوردی وتقدیرایتدی‌که نشوونما حالنده‌کی کنج برأرکك چوجوق ایچون فائده‌لی اولان شیلرکنج برقیز چوجوغی ایچون‌ده عینی درجه‌ده فائده‌لی‌در .

شیمدی هر مملکتده قیز ایزجیلرینك جمعیتلری تشکل ایتدی ، قیزلره مخصوص قامپلر قورولدی . أسکیدن ساده ارککلره بخش ایدیلن اوآچیق هوا آلتنده سربست حیاته هرملتك قیزلری‌ده اشتراك ایتدی .

آمریقاده قیز ایزجیلرینك قامپلری یاپماجیق شیلردکلدر . قیزلر صاحیدن اورمانلر ایچنده ، بویوك آغاچلرك آلتنده ، کندی کندیلرینه قامپ قوریورلر . بعضی قامپلرده ، مثلا آمریقانك غربنده ، هوانك پك قوراق اولدیغی آغستوس وتموز آیلرنده ، قیزلر چادیرسز ، قاریولاسز ، آچیق هواده و یرده ، بطانیه‌لرینك اوستنده یاتارلر .

برقیز قامپ برکمی کبی اداره ایدیلیور . هیئت اداره‌سنك اسملری

بعضی قامپلرك یولری او قادار صارپ و یالچینکه او قامپلره کیمسه قادیرله کیدیله‌بیلمیور

« قاپتان ، ایکنجی قاپتان ، الخ ». هرقیزده وظیفه سنه کوره اسم ویریلیور. قامپك کوندهلك ایشلری اوچه تقسیم ایدیلهرك اویه غروب طرفندن مناوبه ایله کوریلیور. برقامپده وارکه حقیقی برمفارهنك ایچنده قورولمش : فقط بوکا آنجق آلك بویوك رتبهلی ایزجیلر اشتراك ایده بیلیورلر .

بر باشقا قامپه استراك ایدهن هرقیز کندی عائله اسمنی ترك ایدییور واو یاز ایچون منسوب اولدیغی غروپك اسمی طاشیور. غروپلرك هربریسنده بر حیوان اسمی ویریلیور . قامپك مدیرهسی « آبی » چوق بویوك بر آغاجك قوغوشنه یرلهشییور ؛ و اورادن قامپك ایشلریی اداره ایدییور . آغاجك ایچی قوس یچمنده کتاب رافلریله تفریش ایدلمش ؛ و بو رافلرده آلك پکی اثرلردن 200 قدر موجود .

غریده کی قامپلردن بریسی اوقادار کشیف اورمانق ایچنده فورولور که اوقامپه آنجق ایزجیلکده فضله تجربهلری اولان و 18 یاشنی کچمش قیزلر قبول ایدیلیور .

بوقامپلره حکومتك رسمی اورمانجیلری معاونت ایتهسهلردی طبیبی قیزلر بوقادار کشیف اورمانلره نفوذ ایده مزلردی .

هر طرفده حکومت رسمی مؤسسهلری واسطهسیله بو قیز ایزجی قامپلرینه هم معاونتده بولونیور ، هم ده اونلری حمایه ایدییور . کیمیسنه صحیه نظارتی فخری بر خسته باقیجی تعیین ایدییور ، کیمیسه آشیالرینی طاشیمق ایچون عسکر وقامیون ویریور .

زنکین برآمریقالی ده ، قیزینك نامنه تأسیس ایتدیکی برقامپه اون ایکی آت ویرمینجیلك معلمی کوندهریور .

آمریقاده قامپ حیاتنده کنج قیزلرك چادیرسز وقاریولاسز یرلرده یاتدقلریده واقع

قامپده آشچی یوق : ایزجی قیزلرك هر بری صیرا ایله یومون قامپ اهالیسی ایچون یمك پیشیریور . یالکز ، باشلرنده اونلره اصول کوسترهن برغدا متخصصی بولونیور .

دیکر برقامپه اوقادار قایالق و صارب بر یولدن کیدیلیورکه ایزجیلر محقق قاطیره بینهرك چیقمغه مجبور قالیورلر .

بزم مملکتمزده ، هر یکی وفائدهلی شیئه قارشی اولدیغی کبی ، قیز قامپلرینه قارشیده شعورلی براویانیقلق باشلادی. کی ایدیلبرکه بزده ، آمریقاده اولدیغی کبی ، حکومت و زنکینلر بوقامپلری حمایهلرینه آلسین ؛ وکنج قیزلرمز ، چوق محتاج اولدقلری آچیق هوادهٔ سربست وصاغلام برتربیه آلارق باشاربجی ، بجریکلی ، جسور وچویك یه نیشسینلر .

طياره سياحلرينه تأمين ايديلن استراحت ولوكس

يكى بويوك طياره‌لرك بولجيدى متنوع‌افذه مكتوب يازديه ايضاح ويرلر؛
فوق العاده راحت يمك بورلر؛ راحت ياتاقلره اويوبورلر.

برلين ايله موسقووا آرا- سنده كوندوز وكيجه سفرلرى يابان بويوك طيا- ره‌لرك محتشم قا- ره‌لرنده يولجيلر عرته وعمومه وقويورلر.

طياره يولجيلرينك طبيعى وشن طورلرى طياره ايله يولجى نقليات‌دورينك حقيقة كلديكنه أك بويوك بر دليلدر . بو رسمده‌كى يوجيلرك طورلرى بوسيا- حتى نه‌قادار طبيعى وعى العاده تلقى ايتدكلرينى كوستريبور.

يانيده آمريقايه سياحت ايدن بر يلديريلن 100 - R طياره‌سنك

يولجيلره مخصوص پياسه كوكرتمسى .

منتظم يوكى نقليات‌نه مخصوص ايديلن أك يكى و رنكينه مثريش ايدلش برطياره‌نك قاره‌سى . آچيق قيولردن ايچريسنك نه‌قادار آغير قاشلره دوشنمش، ونه‌قادار ظريف معدنى آلتلره تجهيز ايدلش

مشغله‌سى چوق اولان يش آدملريمك مكتوب يازديرا بيلمكلرى ر يازيخانه اوصه‌سى يكى نقليات طياره‌لريمك تجهيزاتى ميانده‌در .

اولديغى كوزوكيور . اوتورولاجق برلر كنيش وراحتدر . حتى ، يولجيلره برچوق شهر داخلى اوتوبوسلر مدن و برچوق تياترولردن داها كنيش وراحت برلر تأمين اولنشدر .

طياره‌ده بر ياتاقلى قومپارتيمانك داخلى منظره‌سى .

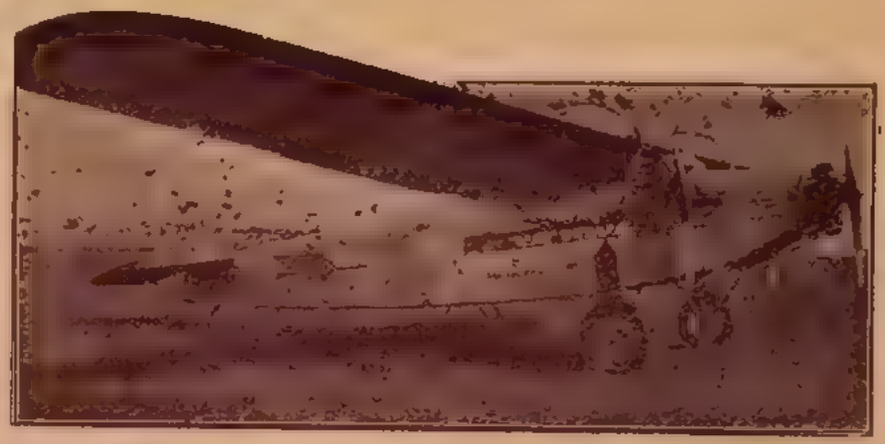

آمريقايله هاوايا آراسنده منتظم سفرلر اجرا ايدن و « پان آمريقان ئه‌روه‌يس » شركتنه عائد اولان بوطياره‌ده يولجيلره تأمين ايديلن استراحت اسبابى أك بيوك اوتللرك كندن داها آشاغى وأك منتظم شمندوفرلرده بولونان اعتنادن داها اكسيك دكلدر .

طياره‌ده بر ياتاقلى قومپارتيمانك خارجى منظره‌سى . پنجره ميز هوا تأمين ايتديكى كبى ، دوشمك تهلكه‌سنه قارشى‌ده اوستنه قالين تل كريلمشدر .

كچنلرده برقورد طياره‌سنده اون يولجى طياره‌ده يمك يمش وبرعزته سفر ايتمشلر. دى . يولجيلردن بريسى طياره عزته‌سنك رنجى نسخه‌سنى طبع ايدييور .

طياره‌ده يمك وقتى يولجيلر طرفندن پك چوق رغبت كورييور . تره‌لرده اولديغى كبى صاللانان واغونلردن كچمك لازم اولماديغى ايچون طياره‌ده يمك يمك حتى ترنلرده يمكدن ده داها راحتدر . هر يولجى به اوطورديغى يرده برماصه تأمين ايديليور، وعارضون امر ايديلن يمكلرى كوچوحوك فقط چوق منتظم مصبخدن يولجينك اوكنه كتيرييور .

« رومەن رولانڈن اقتباس »

لودڤيغ وان بيتهوفن

بويوك صنعتكارلرك حياتنه نفوذ ايديلدكجه چكدكلرى اضطرابك چوقلغى انسانى حيرته دوشورور. أساساً ديكر انسانلردن داها حساس اولان صنعتكارلرك دهالرى، اولرى ، كندبريله عيى عصرده ياشا. يانلردن يكرى ، اوتوز ، الى سنه ـ واكثرياده برقاچ عصر ـ ايلرى كوتورەرك اطرافلرنده بويوك بر بوشلق آچار .

بوصورتله نهايتسز برعجادله‌يه كيريشمك مجبوريتنده قالان صنعتكار اوزون مدت مقاومت ايده‌مز . الك كوزەل دهالر خسته‌لق ، سفالت و محروميتلر ايچنده وقتندن اول خراب اولوب كيتمه‌ديمى ؟ بر Mozart [1] ، بر Schubert [2] ، بر Weber . . . [3] هپسى‌ده كنج ياشده كوزلرنى ەبى حياته يومادىلرى؟ بونلر ، هيچ اولمازسه، يورغونلق ومحروميتله حراب اولان وجودلرنده يارانمق ذوقى و روح صحتى محافظه ايده‌بيلدكلرى ايچون بختيارەرلر. بونلرك، هيچ اولمازسه ، ايچنده يوزدكلرى قراكلق كيجه‌يى آيدينلاتان درونى بر ايشيغلرى واردى .

فقط بونلردن داها طالعسزلرى‌ده وار : مثلا ، فقير و بدبخت Beethoven . فورطنه‌لرك قوشوشديغى نامتناهى بر سمايى آكديران بو بويوك داهىنك روحنده‌كى عالمه حاكم اولديغنى كورويورز .

خارجى عالمه قبالى اولمقله برابر درونى دونياسنده ياشايوردى . صوك كونله قادار سفيل وجودىده زنجيرلنمش «پرومه‌ته» اراده‌سنى محافظه ايتدى.

ئولوركن صوك حركتى بر عصيياندن باشقه برشى دكلدى . ديشاريده‌فورطنه قوپاركن، جان چكيشه‌ن «به‌تهوفه‌ن» ياتاغنده‌دوغرولمش ويومروقلرنى شمشكارله آيدينلاتان كوك يوزينه قالديرمشدى . ايشته بويوك قهرمانك ئولومى بويله اولدى .

فقط آغير آغير ئولملرينه شاهد اولانلره ، روحلرينك پارچه پارچه خراب اولوشنى سيرايتمك محكوميتنه قاتلانانلره نه ديملى ؟

ايشته « هوغووولف » بونلردندر. بو بدبخت صنعتكارك هائله‌لى طالعى ، بويوك موسيقيشناسلرك جهتمنده ، كندىسنه آيرى بر ير تأمين ايتدى .

* * *

« هوغو وولف » ، 13 مارت 1860 ده Win. Styrie dischgraz نده دوغدى . موسيقيشناس بر دباغك دوردونجى اوغلىدى . باباسى « فيليپ وولف » كمان ، كيتاره وپيانو چالبوردى . أونده كوچوك بر « كەنته » [4] تشكيل ايتمشدى. كندىسى برنجى كمانى چالبوردى : «هوغو» ايكنجى كمان ؛ هوغونك برادرلك قرده‌شى ويولونسەل ؛ عموحه‌لرى فور ؛ بر دوستلرى‌ده آلتو .

بولونديني مملكتده‌كى موسيقى ذوقى بالخاصه آلمان ذوقى دكلدى. اوراده Rossini ، Bellini ، Donizetti كبى بسته‌كارلرى سه‌ويبورلر ؛ واسكى ايتاليان اوپرالرينى چالبورلردى .

« هوغو وولف »ك مكتب حياتى پارلاق موفقيتلرله كچه‌دى . برچوق مكتب ده‌كيشديردى. فنا برطلبه اولدىغله برابر سسسز، مزوى وهيچ كيمسه ايله قونوشماسنى سه‌وەر برچوقدى. بالكز، موسيقى‌يه قارشى بويوك بر احتراص بسله‌يوردى . باباسى ايسه اوغلنك موسيقيشناس اولماسى ايستەمه‌يوردى. نهايت عائله‌سندن وياخود كيده‌بيلمك ايچون مساعده قوپارابيلدى : اوراده 1875 ده قونسرواتواره كيردى. فقط قونسرواتواردەده طالعى يار اولمادى. ايكى سنه صوكرا، ديسيپلينسز بر طلبه ديه ، مكتبدن قوغولدى .

شيمدى نه ياپاجقدى ؟ عائله‌سى يانكين فلاكتنه اوغرامش ، پريشان بر وضعيته دوشمشدى .

« هوغو وولف » مملكتنه دونەميوردى . باباسنك قارشينه نه يوزله چيقاجقدى ؟

بو سببدن ، هنوز اون يدى ياشنده بولونان بو چوجوق ، بر طرفدن تحصيل ايتمكله برابر، عينى زمانده حياتى قازانمق مجبوريتنده‌ده قالدى. قونسرواتواردن طردايلدكدن صوكرا هيچ برمكتبه كيتمه‌دى. كندى كندىسنك خوجاسى اولدى ؛ كندى كندىسنى تربيه ايتدى .

« هوغو وولف » بويوك « اوتو ديدافت » لردن بريدر : صنعتكار كندىسنى، يوتون ضرورتلره رغماً، خارق‌العاده بر طرزده يەتيشديره‌بيلمشدر . فقط نه آچيلر ، نه اضطرابلر ، نه يوقسوللقلر بهاسنه ! اون يدى ياشندن اوتوزينه قادار چكديكى صيقينتيلر ، ياشامق ايچون صرف‌ايتديكى ثەنەرژى شبهه‌سز كندىسنك سفيل ئولومنى انتاج ايتدى. اوكره‌لك‌ايچون ايچنده قاتمايان برصوسزلق واردى. روحنده مدهش بر چاليشمه آرزوسى قاينايوردى .

چاليشيركن يمكى ، ايچمكى اونوتوردى .

Goethe يى احتراصله اوقويور ؛ Henri de Kleist ى ، « غريبارچه‌لر » ى و Hebbel ى فوق‌العاده بكەنيوردى . Mö..

[1] 35 ياشنده ئولەن ويانەلى بسته‌كار .
[2] Franz Schubert اوتوز بر ياشنده ولەن آلمان بسته‌كارى .
[3] بر آلمان بسته‌كارى، قيرق ياشنده وفات ايتدى.

(4) بش كشيلك بر موسيقى هيئتى .

rike» یی ایلك تقدیر ایده‌ن آلمانلردن بریسی‌ده او اولمشدی . آلمانلردن باشقه ، انکلیز و فرانسز محررلرینی‌ده اوقوبوردی. فرانسز- لردن Rabelais یی سه‌ویبور ، Claude Tillier ك رومانلرینی اوقوبوردی .

ایچه قارتی‌یله دوبوراماپان کوچوك‌وولف، اجنبی صنعتکارلرینك دوشونجه‌لرینه داها آچی نفوذ ایده‌بیلمك‌ایچون، فرانسزجه وانکلیزجه اوکرنمك امکانی بولمشدی .

موسیقی‌ده ، ویانه قونسروا توواری پروفسورلرندن دوسق Joseph Schalck دن چوق شیلر اوکره‌ندی . فقط ، بالخاصه ، Berlioz [5] کبی ، کتبخانه‌لردن استفاده ایتدی . آیلرجه کتبخانه‌لره قاپانه‌رق پارتیسیونلر اوزه‌رنده چالیشیردی. پیانوسی اولمادیغی ایچون « به‌تهوفه‌ن » ك سونه‌تلرینی فولتوغه آلارق «پراتر»ه گیده‌رك تخته قاپانه‌لردن بریشه اوطوروب ، آچیق هواده چالیشیردی . Bach ، Beethoven کبی ، قلاسیکلری ، [6] ـ و Schubert Schumman [7] کبی آلمان شرق استادلرینی ایچه تدقیق و تتبع ایتدی .

Berlioz ی احتراصله سه‌وه‌ن کنچ آلمانلردن بری‌ده او ایدی. ایرکسدن ، اختیار Anton Bruckner له طانیشدی .

فقط کندیسنه آك بویوك تأثیری یاپان Wagner اولمشدر. Wagner 1875 ده « تانهویزه‌ر » و « لوهه‌نغرین» ی اویناتمق اوزره ویانه‌یه گلمشدی: اووقت کنجلری مدهش بروحد وهیجان حماسی صاریبوردی . «هوغو وولف» ده ، بو تاریخده « Wagner »ی گوردی. ایوینه یازدیغی مکتوبلرده Wagner ی نصل گوردیکنی آکلاتیور :

«کیمك‌یانه گیتدم، بیلیورمیسکز؟ استاد Richard Wagner ك ! «9 کانون اول‌جمعه ایرتسی گونی ساعت اون بچقده Richard Wagner ی اوتل ایچه‌ریالده ایکنجی دفعه گوردم . مرديوه‌نده یاریم ساعت‌تکلدم . (اوگون «لوهه‌نغرین»ك صوك پرووا سنی یاپدیراجغی بیلیوردم .) نهایت ، استاد Richard ایکنجی قاتدن ایندی. هنوز، داها اوزاقده ایکن گندیسنی بویوك بر حرمتله سلاملادم. نکا چوق دوستانه تشکر ایتدی. قاپویه یاقلاشدیغی زمان ، اوندن اول قوشارق قاپویی آچدم .

« بونك اوزه‌ریه نکا ، بر قاچ ثانیه قادر، ثابت نظرله باقدی . صوکرا پرووایه گیتدی . او ، اوپه‌رایه آرایه ایله گیتدیکی حالده بن قوشارق داها اول یه‌تیشدم. گندیسی تکرار سلاملادم؛ وآرایه‌سنك قاپوسنی آچق ایسته‌دم . بوصیراده آرایه‌جی آنلایه‌رق قاپویی آچدی . Wagner آرایه‌جی‌یه بر شیلر سویله‌دی ، ظن ایده‌رم نکا عائد اولاجقدی. صحنه‌ده اونك آرقاسندن گیتمك ایسته‌دم ؛ فقط قاپودن بر قادیلر .... »

نهایت اوتل مدیرینك توسطیله «هوغو وولف» Wagner له تونوشمغه موفق اولمشدی :

« 12 کانون‌اول پازار گونی ساعت ایکیده گلدم . استادك دائره‌سنه گیتدك . تقریباً بر چاریك ساعت قادار بکلدم . نهایت استاد گلدی . یانده زوجه‌سی Kosima و Goldmark واردی ، بویوك بر حرمتله مادام Kosima یی سلاملادم : فقط او دونوب باقادی بیله . . . Wagner ده دقت ایتمه‌دن اوداسنه دوغرو گچمشدی « فام دو شامبر »ی گندیسنه وجا ایتدی :

«ـــ کنچ بر آرتیست چوقدنبری سزی بکلیوردی: کوروشمك ایسته‌یور .

Wagner اوداسندن چیقدی ؛ بکا باقدی ، و دیدی که :

«ـــ ظن ایده‌رم سزی بردفعه داها کورمشدم : سز... چوق محتمل که « سز بر ده‌لیسکر » دیمك ایسته‌یوردی . اوگمدن گچدی . نکا قبول صالونك قاپوسنی آچدی . صالونده‌کی مفروشات فوق‌العاده لوکس وشاهانه‌یدی . اورته‌ده قدیفه‌دن وایکدن برسدیر واردی. « واغنر » گنارلری کورکلی بر قدیفه مانطویه صاریغمشدی . اودایه گیردیکم زمان نه ایسته‌دیکمی صوردی . [*]

گندیسنه دیدم که :

ـــ « چوق محترم استاد ! چوقدنبری قومپوزیسیونلرم حقنده برحکم دیکلمك آرزوسنی پرورده ایدییوردم . بنده‌کزی فوق‌العاده منتدار ..... »

«استاد سوزیمی کسه‌رك دیدی‌که :

«ـــ عزیز چوجوغم، قومپوزیسیونلرکز حقنده هیچ بر حکم ویره‌میه‌جکم : وقتم چوق آز ؛ مکتوبلریمی بیله یازامایورم . آرتیق بر موسیقی‌دن آکلامایورم .

«استاده بو ساحه‌ده موفق اولوب اوله‌میه‌جغنی صوردم . نکا دیدی که :

«ـــ بنده سزك قادار گنج ایکن و بسته‌لر یاپارکن موسیقی‌ده نه درجه موفق اوله‌جغنی کیمسه بیله‌مز ، سویلیه‌مزدی. قومپوزیسیو- نلریکزی نکا پیانوده چالسه‌کز فنا اولمازدی : فقط ، وقتم یوق . یاشکز برآز داها کماله ایرنجه وداها بویوك اثرلر بسته‌له‌ینجه ، شاید تصادفاً تکرار ویانه‌یه گلیرسه‌م ، یاپدقلرکزی نکا گوستریرسکز . فقط شمدی قابل دکل . هیچ بر حکم ویره‌م ... »

قلاسیکلری اورنك اتخاذ ایتدیکمی سویله‌دیکم زمان دیدی که :

ـــ اعلا ! اعلا ! بردنبره اوریژینال اولق امکانی یوقدر . (و گولدی)

آك صوگه‌ده دیدی‌که :

ـــ مسلکگزده چوق سعادتلر تمی ایده‌رم ، عزیز دوستم . بویوك بر غیرتله ، ثباتکارانه ، دوام ایدیکز ؛ وشاید ویانه‌یه تکرار گلیرسه‌م ، نکا قومپوزیسیونلریکزی گوسته‌ریکز .

بونك اوزه‌رینه ده‌رین هیجانلرله استاددن آیریلدم .

* * *

بر داها Wagner له گوروشه‌مه‌دیلر . وولف واغنه‌رك اثرلرینی مدافعه ایتدی ؛ وبر چوق دفعه‌لر [8] Bayreuth ه گیتدی. فقط واغنه‌رك عائله‌سیله شخصی هیچ برمناسبت پیدا ، ینه‌دی. یالکز Liszt [9] ه بر اثرینی گوندرمشدی . Liszt معتاد خیر خواهلغیله ملتفت برمکتوب گوندرمك أثرده یاپیله‌جق بعضی تعدیلاتی گوستردی. سفالت سنه‌لرنده گندیسنه ایلك یاردیم ایده‌ن و بر قاچ درس

---

[*] مکتوبك بوراسنده « هوغو وولف » ابوینی عراق ایچنده براقق ایچون حکایه‌یی گسیور و « مابعدی گله‌جك نسخه‌ده » دیبور .

(9) *Wagner* ك قاین پدری ، مشهور مجار پیانیست وبسته‌کاری .

(8) *Wagner* ك تیاتروسنك بولوندیغی محل .

[5] *Hector Berlioz* (*1803 ـ 1869*) ، رومه‌ئو ایله ژولیه‌تی بسته‌له‌ین فرانسز بسته‌کاری .

(6) بویوك آلمان بسته‌کارلری .

(7) آلمان شرق استادلرندن .

یولان Mottl ایله بسته‌کار Adalbert de Goldsmidt اولمشدی. سکز یاشنده‌کی کوچوك چوجوقلره موسیقی درسی ویردی. وولف ایی پهداغوغ دکلدی: بودرسلر کندیسی ایچون حقیقی بر عذاب واشکنجه اولویوردی. درسلرله کچینه‌میور، قارنی دویورامایوردی. کونده آنجق بر دفعه یمك یه‌بیلیوردی. همده نه یمك!

جسارت و امید قارانمق ایچون «هه‌یدل»ك حیاتی اوقویوردی. بوآرالق آمریقایه کیتمکی تصور ایتدی. «غولد شمیت»، 1881ده کندیسنه Salsburg تیاتروسنده بر اورکسترا شه‌ف معاونلکی بولدی: وظیفه‌سی Strauss ك و Molliker ك اوپرتلرنده‌کی قورولری پرووا ایتدیرمکدی. وظیفه‌سنی نقطه‌سی نقطه‌سنه یاپیور؛ فقط مدهش بر جان صیقنتیسی حس ایدییوردی. بوراده اوزون مدت قالامادی؛ وتکرار ویانه‌یه کلدی.

1875 دن اعتباراً موسیقی اثرلری یازمغه باشلادی: شرقی، سوناتلر، سه‌نفونی، قواتور، الخ... فقط شرقیلر، داها او زمانلرده، أثرلری آراسنده أك ایی موفقی اشغال ایدییوردی. 1883 ده چوق سه‌ودیکی Kleist ك «پانته‌زیله»سی اوزه‌رینه بر یوئم سنفونیك یاپدی.

1884 ده علی‌العاده بر سیزون وصالون مجموعه‌سنده بر موسیقی منقدلکی بولدی. 1884 دن 1887 یه قادار یازدیغی آتشین مقاله‌لرده بویوك قلاسیکلری، Gluck، Mozart، Beethoven، Wagner ی مدافعه ایدر، Berlioz یی ده مدافعه ایدر، موده‌رن ایتالیانلری شدتله تنقید ایده‌ردی او زمانلرده بولمق ویانه‌ده شهرتلری پك فضله‌یدی.

Brahms ه قارشی بویوك بر جسارتله مجادله‌یه کیریشدی. Brahms ك اودا موسیقی‌سندن ذوق آلمغه برابر سه‌نفونی‌لرینی تنقید ایدییوردی. Brahms ه مجومنه سبب اونك، Wagner له Bruckner ه قارشی طاقندیغی خصمانه وضعیتدی.

ویانه‌ده بر اورکسترا جمعیتی «وولف»ك بر یوئم سنفونیکنی چالدی. أثر فیفهه‌لرله قارشیلاندی. بونك اوزه‌رینه «وولف» برقاچ هفته برای‌استراحت مملکته دوندی. کتابلرینی وسودیکی شاعرلری‌ده برابر کوتورمشدی. اونلری بسته‌لمکه باشلادی.

* * *

یکرمی یدی یاشنه کلمش؛ فقط حالا بر أثر نشر ایتمه‌مشدی. 1887-1888 سنه‌لری حیاتنده أك قطعی تأثیرلری براقان بیلللراولدی. 1887 ده باباسی اولدی. عینی سنه عالیجناب دوستلرندن بری اولان Eckstein، وولف ك ایلك شرقیلرینی طبع ایتدیردی. «وولف» اوزمانه قادر بوکالوب قالمشدی. بوشریات کندیسی تکرار دیر بلتدی؛ ودهاسنك زنجیرلری چوزولدی. 1888 شباطنده، ویانه جوارنده، Perstoldsdorf ده مطلق برسکون ایچنده Eduard Mörike نك شعرلرندن الی اوچ شرقی بسته‌لدی. پاراتیجی قوتی طاشمشدی. دوقتور Henrich Werner ه یازدیغی بر مکتوبده دیبورکه:

«شیمدی آقشامك یدیسی؛ وبن دوبیانك أك بختیار حکمدارلرندن داها بختیارم: بر یکی شرقی داها بسته‌لدم!»

Mörike نك شرقیلرینی بیتر بیترمن Goethe نك شرقیلرینی بسته‌لمکه باشلادی. اوچ آیده (1888 کانون اولدن 1889 شباطنه قادار) Goethe نك شعرلرندن الی برشرقی بسته‌لدی.

عینی - سنه Eichendorf ك شرقیلرندن بر جلد بسته‌لدکدن صوکرا «اسپانیول شرقیلری کتابی»نه باشلادی و بلاانقطاع درونی وبویوك بر نشه‌یله قرق درت شرقی یازدی:

«بویازدقلریمی استقبال ایچون یازییورم.... دییور؛ Schumann و Schubert دن بری بوکا بکزر هیچ برشی یاپیلمادی!...»

«اسپانیول شرقیلری کتابی»نی بیتردکدن صوکرا، 1890 ده بویوك اسویچره‌لی محرر Gotfried Keller ك بشعرلرندن شرقیلر بسته‌لدی.

نهایت «ایتالیان شرقیلری کتابی»نه باشلادی. صوکرا «Penthesilea» اوت صوکرا... ده‌رین بر سکوت.

* * *

یکرمی‌سکز یاشنه‌قادارهمه‌ن هیچ‌برشی یازمادیغی‌حالده 1888دن 1890، قادار اوست اوسته آشاغی یوقاری ایکبوز شرقی بسته‌لمش اولویوردی. بو اثرلرك هپسنده‌ده حارق‌اعاده شخصی و اوریژینال بر خصوصیت واردر.

آرتیق موسیقی صوصمش، مسمع قورومشدی. «وولف» امیدسز مکتوبلر یازییوردی.

«آرتیق برشی دکلم ... دییوردی - بسته حفنده آرتیق هیچ بر فکرم یوق...

جنتدن هرکسه یا تام بر دها ویریلیر، یاخود هیچ ویریلمز. جهنم بکا هر شیئی یاریم ویردی...»

آنسزین، Döbling ده، 29 تشرین‌ثانی 1891 ده، قورویان موسیقی منبی تکرار فیشقیردی: «وولف» باشلادیغی ایتالیان شرقیلرینه دوام ایده‌رك اون بش شرقی داها بسته‌لدی.

بعضاً بر کونده بر قاچ شرقی بردن یاراتیوردی. کانون‌اولده الهام منبی تکرار قورودی. وبوسفر، بدخت صنعتکار، ش یل، هیچ بر أثر ویره‌مه‌دی.

اوتوز اوچ ایتالیان شرقیسی یاپمق ایسته‌دیکی حالده یکرمی ایکنجی‌دن صوکرا دورمق مجبوریتنده قالدی؛ و «ایتالیان شرقیلری کتابی»نك برنجی جلدینی 1891 ده نشر ایتدی. ایکنجی جلدی آنجاق بش سنه صوکرا، 1896 ده، وبر آی ایچنده یازیلدی.

«وولف»ك دهاسی ایشته بویله زمان زمان قایب اولویوردی.

* * *

1895 مارتنده «وولف» اوچ آی چالیشه‌رق Corregidor ك پیانو پارتیسیونی یازدی. بیللردنبری محنه، بالخاصه اوپه‌را - قومیق کندیسنی جذب ایدییوردی. بوأثرك موضوعی براسپانیول حکایه‌سندن آلنمشدر. تیاترولر أثری رد ایتدیلر. أثر، 1896 حزیرانده، Mannheim ده اویناندی. فقط آز موفقیت قازاندی.

بونکله برابر صنعتکارك پاراتیجی دهاسی عودت ایتمشدی. 1896 نیسانده بر حمله‌ده «ایتالیان شرقیلری کتابی»نك ایکنجی جلدنده‌کی یکرمی ایکی شرقیی یازدی. دوستلرندن بری Michel-Ange ك آلمانجه‌یه ترجمه ایدیلش شعرلرینی کوندرمشدی. وولف بو شعرلردن فوق‌العاده هیجان دویدی؛ وبونلره بر جلد تخصیص ایتمکی دوشونمی. 1897 ده بو مه‌لودی‌لردن ایلك اوچنی بسته‌لدی. عینی زمانده یکی بر اوپه‌را ایله مشغول اولویوردی.

قوتی ونشه‌سنی تمامیله اکتساب ایتمش کیبدی. بر ماکنه کبی متهادیاً چالیشیوردی. 1897 ایلولنده یکی اوپه‌راسنه باشلادی:

(Manuel Venegas) . یك زمانلری مستثنا هیچ استراحت ایتمه‌یوردی . فقط تکرار جنت کلدی .

یکری ایلول 1897 ده برنجی پرده‌نك تام اورتاسنده جنت نوبتی بر بیلدیریم کبی اوفی بیقدی .

ویانه‌ده بر دارالشفایه یاتیریلدی . 1898 کانون ثانیسنه قادار اورده قالدی. بوصیراده برکت‌که صمیمی وفادار دوستلری کندیسنی برآن بیله ترك ایتمه‌دیلر .

برآز أیله‌شجه تربسته و وبدیکه بر سیاحت یاپدیلر. «وولف» آرتیق چالیشمقدن نفرت ایدیبوردی . بر توطه بیله یارامایه‌جغی ظن ایدیبوردی. موسیقی کندیسنه‌ایکرنج وجیرکین برشی کبی کوزوکیوردی.

ویانه‌یه دونجه کوروکوشده صحتی و شئه‌سنی اکتساب ایده‌رکبی اولدی. ساکن، سسز وکیتدکجه انزوا آرایان برآدام اولمشدی.

آرتیق بسته‌یله هیچ مشغول اولمایوردی .

یکی برجنت نوبتی داها کلدی ؛ وبو صوکنجی اولدی. 1898 صوك بهارنده «وولف» ویانه‌ده برتیمارخانه‌یه نقل‌ایدیلدی. نه اشیایی، نه‌انسانلری، نه‌ده کندیسنی طانیه‌بیلیوردی . ایچنی چکه‌رك : « أوت، دیبوردی ، هوغو وولف اولسه‌یدم !... »

1899 سنه‌سنك اورتاسندن اعتباراً خسته‌لق ایلریله‌دی : بو ، « عمومی فلج »دی . 1900 سنه‌سنك باشلانغیجنده تکلمی طوتولدی. صوکرا، «1901» آغوستوسنده ، بوتون وجودینه ایتمه ایندی .

1902سنه‌سندن اعتباراً هکیملر شفاسندن امیدی کسمشلردی. بدبخت صنعتکار بر بیل داها بر نبات کبی یاشادی . 16 شباط 1903 ده بر « په‌ری پنومونی » دن ئولدی .

کندیسنه معظم جنازه مراسمی یاپیلدی . مراسمده ، « هوغو وولف » حیاتده ایکن اونك ایچون هیچ برشی یاپمایانلرك هپسی‌ده حاضر بولوندیلر .

آووستریا حکومتی، ویانه شهری، دوغدیغی Windischgraz شهری ، «وولف»ی طرد ایده‌ن قونسروآتوار ، أثرلرینه دوشمان اولان موسیقی جمعیتلری، صنعتکاره قاپولرینی قاپایان اوپه‌را، کندیسنی استخفاف ایده‌ن مغنی‌لر ، ماسقارایه چه‌ویره‌ن منقدلر ....

هپسی‌ده ، جنازه مراسمنده ، حاضر بولوندیلر .

صنعتکارك حزین پارچه‌لرندن بری ، Eichendorf لك «فراعت»ی چالندی ؛ واختیار دوستی « بروکنر »ك بر قورالی ترنم ایدیلدی . صادق دوستلری مزارینه ، به‌تهوفه‌نك و شوبه‌رتك یانی باشنده ، برآیده دیکدیلر .

***

صنعت تاریخنده بو قادار مدهش ویامان بر طالعی اولان آدامه أندر تصادف اولونور . «وولف» ، طالعی اعتباریله ، Nietzsche ایله‌ده مقایسه ایدیله‌من . او ، Nietzsche دن ده داها بدبختدر .

« وولف » ئولدکدن صوکرا دهاسی درحال بوتون آلمانیاده طانیندی. چکدیکی‌اضطرابلر صنعتکارك لهنه همه‌ن مفرط دینیله‌بیله‌جك بر عکس‌العمل دوغوردی . هر طرفده « هوغو وولف موسیقی جمعیتلری » تأسیس ایدیلدی . بوکون ، مکتوبلری ، خاطره‌لری ، وحیاتی حقنده صایسز نشریات یاپیلمقده‌در. آیده‌لر وهیکلر ، هیچ شبهه یوق‌که ، کیکیه‌یه‌جکدر .

عجبا «هوغو وولف» بونلری ئوله‌دن اول کشف وتخمین‌ایتسه ایدی تسلی بولورمیدی ؟ ئولومندن صوکراکی پرستشکارلرینه محقق‌که شویله دیردی :

«سز ریاکار انسانلرسکز. بوهیکللری بنم ایچون دکل، کندیکز ایچون دیکیورسکز . بونلری ، تطفلر ایراد ایتمك ، جمعیتلر قورمق، دیکرلرینه وکندیکزه دوستلرم اولدیغکزی ایتاندیرمق ایچون یاپیور سکز . سزه محتاج اولدیغم زمان نره‌ده ایدیکز ؟ بن ئولورکن یانمه بیله صوقولمادیکز . مزاریمك اطرافنده قومه‌دی اوینامایکز . قید سزلفکز و دوشمانجه حرکتلرکزله محاط چیرپینان باشقه «وولف»لر واری دیبه اطرافکزه باقسه‌کز داها ایی ایده‌رسکز. بکا کلنجه، بن آرتیق فورطنه‌سر بر لیمانده‌یم . »

نوزاد محمود

انکلیزجه‌دن :

طیاره‌جی بیرد

یوك کاشفك حیات خصوصیه‌سی ـ هیئت سفریه‌سنی ناصل حاضرلایور ؟ ـ قطب جنوبی‌یه نیچون کیدیور؟

صباحلین سکزده قهوه آلتی ایتمك‌اوزره آشاغی‌یه ایندیکم زمان خدمتجی قیز : « دها اویویور ! » دیدی .

یکری درت ساعت ایچون « بیرد »ك « بوستون » ده‌کی أونده مسافر بولونیوردم ؛ بر قطب اوزرنده اوچادینی ویا باشنه هیجانلی بر سرگذشت ایچنده بولونمادینی زمان بو حارق‌العاده آدامك أونده نه یاپدیغنی یاقیندن کورمك مراقده ایدم . خدمتجی قیزك سوزلرندن اونك تنبل بر آدم اولدیغی ظن ایدیله‌بیلیردی . فقط او هیچ تنبل دکلدر . اونك مسلك حیاتی : تشبثلرنده سیکیرلرینه مغلوب اولامق وچوق عجله کوسترمه‌رك سرعتدن غائب ایتمکدر. او هرشیئی سکونت واعتدال ایله أله آلیر ومساعیسنده منتظم براصول تعقیب ایدر .

ساعت دوقوزی برآز کچه ، تووالتی اکمال ایتمش و آرقه‌سنده ماوی شایاقدن بر توستوم اولدیغی حالده کوروندی . دوقوز ساعتلك بر اویقودن صوکره سیاه کوزلری مسترمحانه پرلایوردی .

ــ دها ایرکن داورانامادیم ایچون قصوره باقمازسکز !

دیه اعتذار ایتدی وصوکره مهم بر سر تودیع ایدیورمش کبی قولاغمه اکیله‌رك :

ــ قهوه آلتینك لذتی ایی بر اویقودن صوکره چیقار، دکلی؟ دیدی .

بو ، « دیق بیرد »ك آغزینه یاقیشاجق بر سوزدی . چونکه اونك نظرنده صحت هر شیئك فوقنده‌در . اونك ، بر ساعت فضله اویویابیلمك ایچون پاره‌جه فداکارلق ایتدیکنی، ایشندن کری قالمامق ایچون بر ضیافت دعوتی رد ایتدیکنی ، یومی معتاد سیورلرینی اهمال ایتمك‌ایچون مهم برملاقاتی قبولدن امتناع ایله‌دیکنی دفعاتله کورمشدم.

فقط ایجاب ایتدیکی زمان ، پك آز کیمسه « بیرد » قدر اویقوسزلغه تحمل ایده‌بیلیر . « غرینلند » سفرنده اوچ کون بلا فاصله اوچدینی زمان کونده اوچ ساعت قدر اویومشدی .

فقط شمال سفرینی یاپارکن آنجق ایکی ساعت اویقوایله اکتفا ایتمشدی.

1927 ده بحر محیطی طیاره ایله کچمك اوزره حرکت ایده‌جکی

کون صباحه قارشی ساعت ایکیده یاتاردق درنده قالقمش و صوکره فرق ایکی ساعت اویومامشدی...

قهوه آلتیسنك باشنه اوطورمازدن اول سوق اعتیاد ایله سمایه وصوکره بارومتره باقدی :

— روزگار کلیور !

دیدی .

قهوه آلتیسنی اشتها ایله وآغیر آغیر یرکن اوغلنك آکلاتدیغی چوجوقچه حکایه‌لری دیکله‌یور ، آره صره خدمتچی قیز ایله دوستانه بر ایکی سوز تعاطی ایدیور و « ایغدلو » اسمنی طاقدیغی پك سودیکی کوپکه‌ده قهوه آلتیسندن پای چیقاریوردی . قهوه آلتیسی: چای، قیرارمش اکمك ، ایکی یومورطه وپورتقالدن عبارتدی .

قهوه حقنده‌کی بر سوآله جواباً :

— قهوه‌یی توصیه ایتم . اوزون سیاحتلر وآغیر ایشلر ایچون چای ایچمك موافقدر .

مع‌مافیه صبیحاق چیقولاتایی هپسندن زیاده سوه‌رم .

دیدی .

آقشامه قدر بو یولده یازدردیغی مکتوبلرك عددی اوچ یوزی بولوبور .

« نیویورق » ده‌کی دائره‌سنه کلن مکتوبلرك وزیارتچیلرك عددی بالطبع دها فضله مقداردە .

کاتبه‌سیله بر ساعت چالیشدقدن صوکر دائرلرینی قبول ایتمکه باشلادی. ایلك کیرن برفن آدمی ایدی و « بیرد » ه قطب جنوبی‌دن عودتنده باشقه بر هیئت سفریه ترتیبی حقنده‌کی پروژه‌سنی کتیرمشدی. او، بویله درلو درلو مراجعتلره آلیشیق اولدیغی‌ایچون دائرجی متنسمانه دیکله‌دی و دوستانه آیریلدیلر . ذاتاً زائرلریله دائما دوست اولارق آیریلق اونك معتادیدر . آرقه‌سندن دیکر بر زیارتچی کیردی وبو زیارتلر بویله اوچ ساعت دوام ایتدی . .

والده هرکوسکی یورویوش ادمانی یاغق ایچون چیقیور؛ وساعت برده اوکله یمکنه اوطوریور . اوکله‌دن صوکره مشغولیتی دها چوق. آقشام اوزری یا غولف یا تەنیس یا بوفس یاخود یوزمه .

کیجه‌یی یازی یازمق ، فونفرانس ویرمك ، مطبعه پرووالرینی

دونمادان بیرنك حسوبی قصه کمده‌کن کوتورمکه قرار ویردیکی اوچ موتورلی تك صندلی معظم فورد طیاره‌سی

شمدی صباح غزته‌لرینی کوزدن کچیرمك زمانی کلمشدی . « دیق بیرد » یو حصوصه‌کی نقطهٔ نظرینی شو سوزلرله افاده ایتدی :

— ذیکر انسانلرك نه‌لر یاپمقده اولدقلرینی اوکرنمك بنجه صراق ایدیله‌جك بر شیدر . ذاتاً حیاتده أك شایان دقت شیٔ انسانلردر — اویله دکلی ؟

قهوه آلتی وغزته‌لر « بیرد »ك فرق ش دقیقه‌سی اشغال ایتمشدی . بو اثناده کاتبه‌سی بوروده صباحلین پوسته‌جینك کتیردیکی قوجاق دولوسی مکتوب بیغینی آچوب حاضرلامقله مشغول ایدی .

«دیق بیرد» ، بوروبه کیرکن کاتبه‌سنه تشه‌لی برصباح سلامی ویردی . کاتبه‌نك یوزنده برتبسم پارلادی وعینی زمانده همان « سته توغراق » دفترینه قوشدی ، چونکه « بیرد » آلنده بر مکتوب طوتمقده ایدی و دها اوطورمادن آلنده‌کی مکتوبه وبره‌جکی جوابی دیکته ایتمکه باشلادی .

« بیرد »ك طاتلی طرز تلفظی واوضاعنده‌کی حلم و ملایمت اونی سعیف بر آدم ظن ایتدیرر فقط بو حسکرده یا کیدیکزی چوق کچمه‌دن آکلارسکز. مثلا کاتبه‌سه دیکته‌ایتدیردیکی جوابی مکتوبه شویله باشلایوردی :

« چوق متأسفم که طلبکز غیر قابل قبولدر . بوندە لااقل درت محذور وار ... »

تصحیح ایتمك ویا وفقای مساعیسی ایله مداوله افکار ایتمکله کچیریور .

فقط بری طرفده « بیرد »ك سویلی روجه‌سیله درت چوجوغنك وضعیتی نه‌در ؟ طانیدیغم محترم بر مادام بو مشهور طیاره‌جی کاشفك أولی اولدیغنی بندن دویدیغی زمان هیجان‌ایله شوسوزلری سویله‌مکدن کندینی آلامامشدی .

— بویله عائله‌سنی ترك‌ایدوب کیدن بوآدمك عقلنده بربوزوقلق اولمالی !

سسیی صوردم . جواباً :

— اونلری‌آیارجه یالکز براقیور وهردفعه‌سنده حیاتی تهلکه‌یه آتیور . بو سرکشتلردن عائله‌سنه نه ؟ دیدی . بو حصوصده « میسیس بیرد »ك فکرینی صوردیم زمان :

— بر انسانك نجون فلان مسلکی انتخاب ایتدیکنی تحلیل ایتمك بنجه فائده‌سزدر . اکر کندیسی بوندن ذوق آلیورسه و انسانیت ایچون‌ده فائده‌لی اولیورسه اعتراضه محل قالماز . بن « دیق » کبی قیمتدار بر آدمك زوجه‌سی اولدیغمدن دولایی مختیارم .

دیدی .

« میسیس بیرد » زوجنك فداکار بر سی آرقداشیدر . بونکله

برابر چوجوقلرینده برآن احمال ایتز. حتی الکمکمل بروالده ثونه‌سی اولارق کوستریله‌بیلیر. اوده زوجی کبی هیچ خسیسلکی سوءنی وپاره‌یه اهمیت ویرمز.

کلفتسز و ساده یاشارلر. «بیرد» آمریقا بحریه‌سندن متقاعد بیکباشی صفتیله سنه‌ده 4000 دولار بر تقاعدیه آلیر. طوغله‌دن انشا ایدیلش کوچوك برأوی واردر. صوك ایکی سنه ظرفنده برکتاب یازمق ایکی قدر مقاله نشر ایتمشدر.

— قوتفرانسلرندن چوق پارا قازانیورمی؟

دیینلره تصادف ایتدم. أوت، «پیه‌ری» «آموندسه‌ن» و دیکر کاشفلر کبی، اوده قوتفرانسلرندن پاره قازانیر. فقط اوده دیکرلری کبی، بو پاره‌نك «مقصد» اوغورینه صرفی لزومنی حس ایدیور. دها واضح سویله‌مش اولق ایچون دییه‌لم که، فنی سیاحتلرینك مصارفنه الك بیوك مقیاسده اشتراك ایدنلردن بری‌ده کندیسی‌در.

اکر «بیرد» ایسته‌سه چابوق پاره قازانمق ایچون آلنده بر چوق فرصتلر واردر.

بر دفعه، تاریخی بر طیرانك تفصیلاتنه عائد نشریات حق مقابلنده کندیسنه 100000 دولار تکلیف ایدیلیرکن یاننده بولوندم، فقط سیاحت آرقداشلریمدن بیاراحقلری خاطراتك صاتون آلنماسنی تعهد ایدیلیوردی.

«بیرد» جواباً:

— مع‌التأسف قبول ایده‌مم. اونلرده بنم کبی عائله صاحبیدرلر. دیدی وسوکره کوزلری پارلایارق علاوه ایتدی:

— هم اونلرك یازاجقلری خاطرات، احتمال عمکسندن دها غنی اولاجق.

«دیق بیرد»ك الیوم بیوك مشغله‌سی قطب جنوبی‌یه اوچق‌حاضیر لغیدر. بو سطرلر طبع ایدیلیرکن او، «سه‌مپسون» نامنده‌کی کوچوك بوز کیسی ایله پاناما قنالی و یکی زه‌لاندا طریقیله بحر محیط منجمد جنوبی‌یه وبو دکزی کچه‌رك قطب جنوبی حوالیسنه سفر ایده‌جکدر.

حبوب قطعه نیچون کیتمکده اولدیغی کندیسنه صوردم. جواب اولارق قورشون قلمیله آتیده‌کی سطرلری یازوب ویردی:

«دنیانك اویر اوجنده آمریقا ایله مکسیقانك هرایکیسی جسامتنده غیر مکشوف بر قطعه وارکه شمدیه قدر هیچ بر انسان یورایه آیاق باصمامشدر.

بو معظم مجهول ساحه یوزله محصور بولونیور. عصرلرجه اول مملکتمزه تاصل یوز دورینی یاشامش ایسه اورالری‌ده الیوم عینی وضعیتده یعنی یوز دورینی یاشامقده‌در. بو اسرارانکیز اراضی بر کاشف طیاره‌جی‌یه میدان اوقویان صوك بیوك مرحله‌در.»

«بیرد» سوزینه دوام ایله، قطب شمالی حوالیسنك تقریباً 2000 میل قطرنده‌کی قطب دکزیله محاط اولماسنه مقابل قطب جنوبی قطعه‌سنك، بعضی مواقعده ارتفاعی 300 قدمی بولان، یوزدن برسد ایله محصور اولدیغنی وبناءً علیه قطب شمالی ساحه‌سندن یوستون باشقه وضعیتده بولوندیغنی ایضاح ایده‌رك دیمشدرکه:

— «بیلیورز که آنسزین شدتلی روزکارلر چیقاجق وکونلرجه سوره‌جکدر. یینه بیلیورز که، بعضی نقاطده روزکارك وسطی سرعتی، ساعتده اعظمی 130 میله قدر ترفع ایده‌بیلیر. تحت‌الصفر یکمش درجهٔ حرارتده روزکارلرك سرعتی اوزون مدت، ساعتده الی‌میلدن فضله‌اولور. ونه‌حال کسب ایده‌جکی قابل تصوردر. هیئت سفریه‌یه داخل اولق اوزره مراجعت ایدن 3000 کشیدن الی شی آلیورز.

«یکمش‌شی اسکیمو کوپکی و یکی «شمالی عربستان» أسکیموسی‌ده برابر کوتوره‌جکز. اوچ طیاره‌مز اولاجق. طیاره‌لری، «روس» دکرنده‌کی بوز سدنده تأسیس ایده‌جکمز قرارکاهمزدن جنوبه دوغرو ارزاق و لوازم ده پولری تشکیلنده قوالانه‌جکز. مدکوز بوز سدی 400 میل عرض و500 میل طولنده‌در ودکز سویه سندن ارتفاعی بر فاچ قدمدن 300 قدمه قدر تخالف ایدر.»

«کمیز قیشین یکی زه‌لانده‌یه کیده‌جك وبرکدی کندمزه حیاتمزی تنظیم ایده‌جکز. یعنی کونش ضیاسندن محروم اولارق ظلمتده کچه‌جك آلتی آی ظرفنده بوز صحراسنده آدامل‌مزله بتون حوایج ضروریه‌مزی تأمین وادامه ایلیه‌جکز.

«کونش عودت یندکدن صوکره قطب جنوبی‌یه اوچ موتورلی بیوك «فورد» طیاره‌سیله اوچه‌جغز...

قوماندان بیردك قطب جنوبی ایچون حاضرلادیغی آلبیسلرله بیکیلمز رسمی

ارباب‌مس، «بیرد»ك بو سیاحتنده شمدیه قدر مجهول قالمش حیوانات نوعلریله، حال فعالیتده وولقانلره، قیمتدار معدنلره وباشقه بر طاقم عرائب طبیعیه‌یه مصادف اولاجغری تخمین یورولر.

مصارف سفریه 750000 دولار راده‌لرنده اولاجقدر. قطبلر حوالیسنه اولجه کوندریلش اولان هیئتلرك هیچ بری بونك قدر مکمل وسائط ایله تجهیز ایدیلمشدر.

«بيرد» كه بوزلر اوزرنده كچيرديكى حياتى تصور ايتمك پك مشكل دكلدر. آمريقاده ياشاديغى درجهٔ حرارتدن وسطى يوز درجه فرقلى بردرجهٔ حرارتده ياشايابيلن، صوغوق‌آت و بسكوى يله تعيش ايده‌بيلن، حيوان درياسى كيبه‌جك، درت آى يلاقاصله كيجه ودرت آى بلاقاصله كوندوز كورمه‌جك و متباق آيلرينى قطب جنوبى حواليسنه مخصوص اسرارانكيز التماعات فجريه ايچنده كچيرمه‌جكدر.

«بيرد» برابرنده دنيانك أك مكمل تلسز جهازينى ده كوتوره‌جكدر. 25000 دولار قيمتنده اولان بو جهاز آمريقانك أك بيوك متخصصلرينك اشتراك مساعيسيله وجوده كتيريلمشدر. ساحهٔ فعاليتى 12000 ميلدن فضله‌در. «بيرد» بو جهاز سايه‌سنده، قطب جنوبى حواليسنده‌كى حياتنه دائر هر كون نويورقه قيصه خبرلر كوندره‌بيله‌جكنى اميد ايديور.

بوخارق‌العاده سفرك مشكلات ومصاعبى شبهه‌سز يالكز كوپكلر ايله اسكيمولر حس ايتميه‌جكلردر.

«بيرد» كچن كون بونلردن بحث ايدركن كولمرك ديدى كه:

— بنجه الكمهم مسئله اونلرى جنوبه آتابيلمكدر. خط استوادن كچركن اونلرى يوز اوزرنده اوطورتمق مجبوريتنده قالاجم ظن ايديورم!

بالذات قوماندان «بيرد» طرفندن عينى موضوعه دائر «دنيانك او بر اوجنده» سرلوحه‌سيله نشر ايديلن مقاله‌دن ده آتيده‌كى شايان دقت سطرلرى نقل ايله‌يورز:

صوك بهاره، احتمال ايلوله دوغرو، نويورقدن دكز طريقيله حركت ايدرك قطب جنوبى قطعهٔ حسيمه‌سى حدودى اوزرنده كائن «روس» دكزنده كوچوك بر ليمان اولان «وه‌يلس» كورفزينه واصل اولاجغز. اورادە تأسيس ايده‌جكز قرارگاهدن آوقداشلرمله برابر قطب‌جنوبى‌يه اوچمق واوحوالينك فوطوغرافيرنى آلمق نيتنده‌يز.

قطب جنوبى حواليسنده كشفيات اجراسنه چيقاجق بر هيئت سفريه‌يه رياست ايده‌حكمى اعلان ايتديكمدن برى أكثريا ده سؤاله معروض قالدم:

«نيچون بو سياحتى ياپيورسكز؟»

كورو شديكم عزتله مخبرلرندن وآلديغم يوزلرجه مكتوبلردن آكلادينمه كوره افكار عموميه قطب جنوبى قطعه‌سى ايله علاقه‌دار دكلدر؛ ويو قطعه‌يه دائر أله ايديله‌جك معلوماتى فائده‌سز و بيهوده يورغوناق عد ايديور.

بو فكرك نه‌درجه‌يه قدر دوغرو اولديغنى زمان كوسترەجكدر.

شبهه‌سز بيليرسكزكه، كرهٔ ارضك احوال جويه‌سنده مهم رول اويناميان اوچ عامل واردر. بونلرك ايكيسى قطبلر، اوچنجيسى‌ده خط استوادر. بونلرك ايكيسى تماميله معلوم ايسه‌ده قطب جنوبك احوال طبيعيه‌سى هنوز بر چوق نقطه‌لردن مجهول بولونمقده‌در وبو خصوصده دها اساسلى معلومات أله ايتمدكجه هوا حقنده‌كى حساب وتخمينلرمز دوغرو اولاماز.

قطب جنوبى حواليسنده قاياسز صو فيشمرمان منجمد ويا ووطامز بولونماسى، حتى انسانلرله مسكون واديلرك موجوديتى احتمالندن شمدى‌يه قدر چوق بحث ايديلمشدر. «ويقتوريا» اراضيسنده تيم فعال «شه‌ره‌بوس» و «ته‌ره‌ر» ياتار طاغلرى وار ايسه‌ده انسانلرله مسكون اراضى بولمق احتمالى وارد دكلدر.

طبقات‌الارض علماسنك قناعتنه كوره اليوم قطب جنوبى قطعه‌سنك اقليم شرائطى وقتيله شمالى آمريقانك كچيرديكى انجماد دورنده‌كى اقليم شرائطنه مشابهدر. آنجق جنوبى قطبده بر زمانلر صيجاق منطقه‌يه مخصوص طبيعى احوالك اجراى حكم ايتمش اولماسى پك محتملدر. سياحتمك مقصدلرندن برى‌ده بو نقطه‌يى تدقيق ايتمك اولاجقدر.

«سر دوغلاس موسون» هيئت سفريه‌سى «ته‌رمينه‌يشين» ناميندەكى بور بررمى جوارنده ده كيرك درياسكى حفده كشفيات اجرا ايدركن قوالانقلرى طاراقلرده كومور پارچه‌لرى بولمشلردى. ذاتاً «قرال بشنجى ژورژ» اراضيسنده‌كى قيالرده و سائر محللرده كومور دامارلرينه اكثريا تصادف ايديلمكده‌در. بعضى برلرده طاش كسيلمش نباتات‌ده كورلمشدر. احتمال‌كه، شمدى دنيانك أك صوغوق يرى اولان بو حوالى بر زمانلر صيجاق منطقه‌يه منسوب بيوك بر اورمانك پارچه‌سى ايمش.

كومور طبقه‌لرى بولى كوستريبور. بو تبدل ناصل اولمش؟ بونقطه‌ده بلكه بركون توضيح ايده‌جكدر. پك ممكندركه، قنك بر چوق معمالرينك آناختارلرى قطب‌جنوبى اراضيسنده صاقلى بولونمقده‌در.

شيمدى‌يه قادار بعضى جسور وفداكار انسانلرك مذكور حوالى‌يه اجراى سفر ايتمش اولمالريله رغماً قطب جنوبى حقنده‌كى معلوماتمز محدوددر. واقعا يكى خريطه‌لرده بو حوالينك اوزرينه اسكيسى كبى «اراضىٔ غير مكشوفه» قيدى قونيليور واراضىٔ مذكوره‌نك حدود عموميه‌سى ارئه ايديليورسه‌ده معلومات اعتباريله بوزلرچه سه اولكى وضعيتدن يوم مهم برفرق يوقدر. «آموندسه‌ن»، 1911 كانون اولده، اوزمانه قادار كوستريله‌مش برعرض وجسارتله قطب جنوبى نقطه‌سنه واصل اولارق بورووچ بايراغى ديكمشدى. برآى صوكرا «سقوت» ده دشفه بر طريق اختياريله عينى نقطه‌يه وارمغه موفق اولمش، فقط عودتنده فضايه اوغرايارق بو جيع سفرك خاطراتى موما اليهك انجماد ايتمش جسدينك يانده بولونمشدى. ايشته بوكون أللزده قطب جنوبى حواليسنه عائد موجود معلومات بو ايكى بويوك كاشفك أله ايده‌بيلديكى نتايجدن عبارتدر.

قطب جنوبى قطعه‌سى بويوك بر موقع مستحكم كبى موانع وسيرلر ايله محفوظدر. ساحللرى، يوز ميل عرضنده بوزدن برقوشاق ايله محدود يازمدتى‌ده داخل اولديغى حالده متمادياً محصور وياقلاشيلماسى صوك درجه‌ده تهلكه‌لى‌در.

بو يوز قوشاغنك كنارلرى‌ده ينه بوزدن بر سد ايله محاطدركه ارتفاعى ايكى يوز يتمش بش قدمى بولور. يعنى تقريباً «تويورق»ده‌كى حريت آبده‌سنك يوكسكلكى قادار در. شمال قطبنده بويله ايكى قاتلى موانع يوقدر. يالكز «غرينلند» جوارى مانعه‌ليدر. واقعا داها شماله طاغلر وارسه‌ده قطب‌نقطه‌سى، قطب‌شمالى دكزينك اورتاسنده‌در؟ ونسبهٔ دوز بريولدن كيتمك شرطيله برچوق طرفلردن وصول ممكندر. حال بوكه جنوب قطبى دكز سويه‌سندن ايكى ميل ارتفاعنده برسطح اوزرنده كائن‌در وبورايه وصول ايچون، معلومات موجوده‌يه نظراً، آنجق دائمى بوزلرله مستور بوكسك صره طاغلرى آشمق لازملكر. قطب شمالى دكزنده تصادف ايديلن الى قدم ضخنده جموديه‌لر شبهه‌سزچوق چتين مانعه‌لردر. بونلكله برابر جنوبده‌كى مانعه‌لرايله قابل قياس دكلدر. بوراده بوزدن برقوشاق، بوزدن پرديوار، طاغلر، موانع ايله‌مالى اراضى كى متعدد تهلكه‌لر واردر وفضله اولارق دنيانك أك شدتلى روزگارى بوراده أسر.

قوماندان بيرد ، زوجه‌سى واريج يوهوغى

قطب جنوبى قطعه‌سنده‌كى داعلرك اون يدى بيك قدم وحتى داها فضله‌ارتفاعده اولديغنه ومذكورحوالينك بويوك برقسمى‌ده كيز سويه‌سندن آلتى بيك قدم ارتفاعنده تخمين ايديلديكنه كوره بوراسى كرهٔ ارض اوزرنده معلومزاولان هرهانكى براراضى قطعه‌سندن‌ده‌داها يوكسكدر. بومعظم ارتفاع و شمسدن اولان مسافه سبيلريله اورالرده دنيانك أك صوغوق هواسنه وأك شدتلى رورکارىه تصادف ايديلير .

« موسون » نك قيشى كچيرديكى حواليده رورکارك وسطى سرعتى الى ميل اولديغى مضبوطدر . باشقه هيئت سقريه‌لر ساعتده يوزميلدن فضله روزکار سرعتى قيد ايتمشلردر و ساعتده سكسان ويا دوقسان ميل سرعت اكثريا كورىلمشدر . بوقاصيرغه‌لر اثناسنده درجهٔ حرارت تحت‌الصفر يكرمى بشدن‌ده آشاغيه تنزل ايدر و هوا قارله اكثريا او قادار كثافت پيدا ايلركه برقاچ قدم ايلريسنى كورمك امكانسز اولور.

مع مافيه بو مدهش قاصيرغه‌لر « روس » سديئك غرب قسمنه مخصوص اولوب « آموندسه‌ن » و « سقوت » طرفندن اختيار ايديلن يولى تعقيب ايلمك صورتيله بر درجه‌يه قادار بولندن توقى ممكندر .

قطب جنوبى قطعه‌سنده نه أسكيمولر نه‌ده باشقه انسان ياشاماز. بوى ثولوم ممكتيدر .

حال‌بوكه شمال قطبنده ، حتى قطب نقطه‌سندن برقاچ يوز ميل مسافه‌ده بيله ، نسبةً حيات واردر .

قطب جنوبى قطعه‌سنده شمدى‌يه قادار كشف ايديلن أك بويوك حيوان براورومحكدن عبارتدر . سواحلنده قوشلره تصادف اولونور واطرافنى احاطه ايدن دكرلر آبى بايقلرى و بالبالره دولودر ، فقط دكزدن قاره‌يه چيقمجه باقه‌يلردن بشقا هيچ برأرحيات بولمدر .

قناعتمه كوره ، طيارە يولقاريده خلاصةً ذكر ايتديكم مواضع ومهالكه قارشى أك موافق واسطهٔ جدالدر . هيئت سفريه‌مزك بابجنى تشبث قطب جنوبى‌يه طياره ايله وصول ايچون ياپيلان ايلك تشبث اولمشدر .

خلقتك سری کشف ایدیلیور

بیلدیزلرك ثوته‌سندن کلن شعاعلر

[X] شعاعلرندن بیك دفعه داها قوتلی

[X] شعاعلری، رادیو، اولتراویوله شعاعلر... یکرمنجی عصرك یالکز بویوك بویوك، بك مهم کشفلری بشریته نه‌لر وعد ایدیبوردی. آز چوق تحصیل کورمش هر انسان بو کشفلرك شیمدیدن بشریته ابتدکاری خدمتلری تقدیردن عاجز ده کیلدر. بوتون فن عالمی حرکته کلمش، اونلردن استفاده‌یه قویولمشدی. فقط بشریت صوك کشفی یاپمقدن چوق اوزاقدر؛ و ایشته شو صوك زمانده، أك چوق‌امید ویریجی، أسکیلرك هپسندن داهامهم بر کشف داها یاپیلمشدر.

آمریقا متحد جمهوریتلرینك بویوك طبیعیات عالمی، اولتراویوله‌شعاعلرك کاشفی دوقتور میلیقان [X] شعاعلرندن بیك دفعه داها قوتلی بر نوع شعاعلر داها کشف ایده بیلمشدر. [قوزمیك] شعاعلر و یا [میلیقان] شعاعلری دینیلن بوشعاعلر بیلدیزلرك ثوته‌سندن، احتراق وتکون حالنده بولونان نه‌بولوز(*)لردن کلیبورلر. فن دنیاسی، بو صوك کشفله، نهایت خلقتك أسراری اوزه‌رینه أنی قویمش اولق قناعتنده‌در.

بو یکی شعاعلرك، «قوزمیك» میلیقان شعاعلرینك هرشیئی حیرت ویریجی بر درجه وماهیتده‌در. برکره قدرتلرینه باقیکز:

«علی العاده ضیا عادی جاملك آرامندن ناصیل کچیورسه،

(*) (نه‌بولوزلر) کره‌سردن حقیقه ضبادار بولوت کتلرلری حالنده کوروندکاری ایچین بو نامی آلمشدر.

بو یکی سوبه شعاعلر (« قوزمیك » میلیقانك شعاعلری) ده یکرمی قدم (آلتی متر) قالینلغنده بر قورشونك دیواره ثوبدیره نفوذ ایدوب به طرفنده اوبه طرفه کچیبور! بر حرب کیسنك زرهی بوشعاعلره قارشی بر أنکدره عبارندر.» دینیلیور!

سز اوقورکن بوشعاعلر وجودیکزه نفوذایتدیکی کبی شیمدی یازار کن بنم ده وجودیمه اویله‌جه نفوذ ایدیبور. چوق بوکسك بر داغ‌باشنده، ده کیز سویه‌سنه نظراً، اوچ دفعه داها قوتلی‌در. بعدیتدن [بربعد صاحی اولق خاصه‌سندن] أك زیاده عاری شیلردر: بو شعاعلرك برمیلیاری بر آرایه کلسه آنجق برسیغارا کاغدی قالینلغنده بر مسافه حاصل اولور.

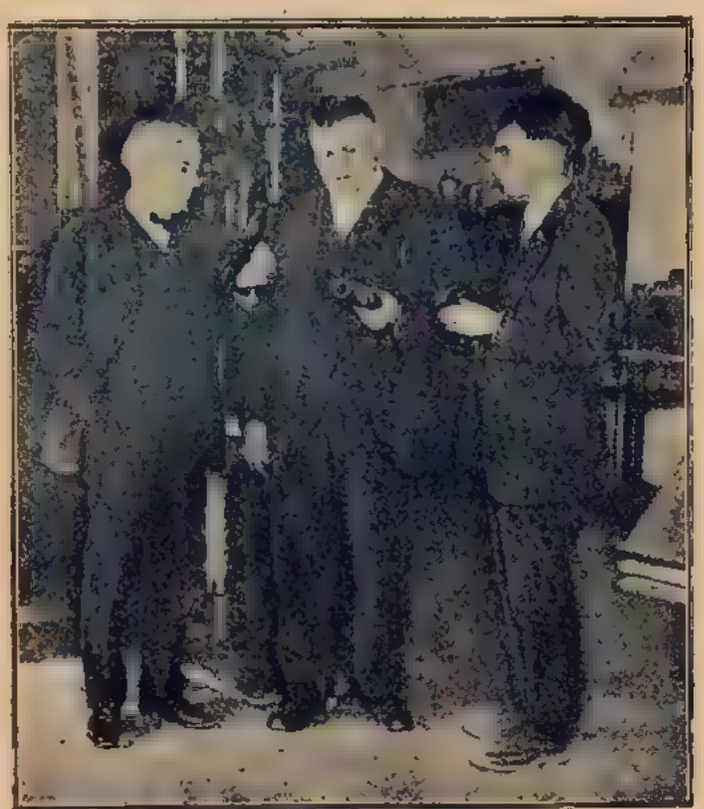

قوزمیك شعاعلرینی اختراع ایدن دوقتورمیلیقان (صولدن برنجی) ومعاونلری بو شعاعلری قید ایدن آلتلری تدقیق ایدیبورلر

* * *

بو شعاعلری دوقتور میلیقان ناصیل کشف ایتدی؟

اصل بو کشفك تاریخی: علمی تدقیقلرك، تتبعلرك ناصیل یاپیلدیغی، کشفلره ناصیل و نه کبی زحمتلره مقابل وصول ممکن اولدیغی بیلنمه‌یین بزم مملکتمز ایچین صوك درجه دقتسه لایقدر. هر موفقیتله نتیجه‌لنن علمی تحریاتك بك مهیج بر حکایه‌سی اولدیغنه شبهه ایتمه‌لیدر. دوقتور میلیقانك بو کشفی‌ده بویله بك هیجان ویریجی بر تاریخه مالکدر. بونی بالذات کاشفندن دیکله‌یین برینك آغزندن تعقیب ایده‌لم:

دوقتور میلیقان، 1901 ده، شیقاغو دارالفنونده فیزیق

مدرسی بولوندیغی صیراده، دوقتور «غوکل» اسمنده بر آلمان عالمنك برقاچ بیك قدم یوکسکه اوچوردیغی بر بالونده کی «ألکتروسقوپ» واسطه‌سیله رادیویه، X شعاعلرینه مشابه بر نوع شعاعلره راست کلدیکنی اوقومشدی. آلمان عالمنك کشفی بوراده قالیوردی: بو شعاعلرك منشأی، ماهیتی نه ایدی؟ بونلر تمامیله مجهولدی.

دوقتور میلیقان نه‌قادار سنه‌لر، بو سؤاللرك حلی آرامقله مشغول اولدی. مسأله‌نك أك مهم نقطه‌سی شو ایدی: بو شعاعلر بیلدیزلردنمی، نه‌بولوزلردنمی، هوادنمی، ارضدنمی نشأت ایدییورلردی؟ بونك تعیینی لازمدی.

عمومی حربك دوام ایتدیکی اوزون سنه‌لر ایچنده نه آوروپاده، نه آمریقاده بو شعاعلره دائر هیچ بر شی ألده ایدیله‌مه‌دی. دوقتور میلیقان ایچین‌ده او عظیم سرك پرده‌سی بر تورلو ییرتیلامایوردی. نهایت 1922ده چوق أهمیتلی تجربه‌لره کیریشمه‌یه باشلادی. بر طاقیم کوچوك بالونلر، غایت حساس ألکتروسقوپلر حاضرلادی. یانه دیکر بر دوقتورله طلبه‌لردن بر قاچ کیشی آلدی؛ داغلق برمملکت اولان (نه‌قساس) لك بوکسك نقطه‌لرینه چیقدی، ألکتروسقوپلرله تجهیز ایتدیکی کوچوك بالونلرینی اوچوردی. داغلق مملکتك مختلف نقطه‌لرینه دوشن بوبالونلرك اوچنی کویلولر بولارق کندیسنه کتیردیلر. بونلردن بری 10 میل ارتفاعنه قادار یوکسلمشدی. دیمك که هوا طبقه‌سنك صوکنه قادار اولان مسافه‌نك یوزده 92 سنی قطع ایتمشدی.

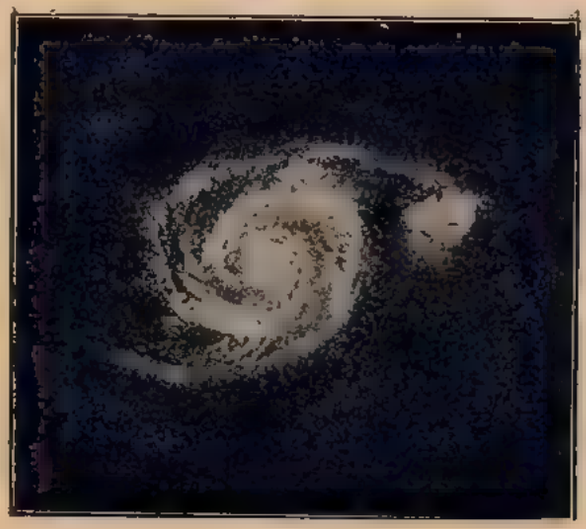

دوقتور میلیقانه نظراً قوزمیك شعاعلرینك منبعلرندن بری: نه‌بولوزی Canes venatici

میلیقان دییورکه: «بو بالونك ایچنده‌کی ألکتروسقوپه باقدیغمز زمان، حیرتمزی، انکسار خیالمزی بر دوشونکز. هوانك أك اوست طبقه‌لرنده ألکتروسقوپك قید ایتدیکی شعاعلرك قوتی برسویه‌سنه نسبةً بك جزئی برفرق ایله ایدی. حال بوکه بز شعاعلرك، أك اوست هوا طبقه‌لرنده یوزلرجه دفعه داها قوتلی اولدیغنی ظن ایدییوردق. دیمك که بز، تمامیله یاکلیش یوله صاپمشدق.»

بو حادثه قارشیسنده ویریلن حکم شو اولدی: بو «قوزمیك» شعاعلر ـ أكر حقیقةً موجود ایسه‌لر ـ اوقادار نافذ اولمالیدیلرکه کره‌مزك قالین هوا طبقه‌سندن کچه‌رك صوکرا بیله شدتلرنده آنجق جزئی بر فرق حصوله کلیبور. او حالده بونلر چوق، پك چوق اوزاقدن ده کلیبورلردی! شیمدی اونلری تولچمك، ماهیتلرینی تعیین ایتمك ماصیل ممکن اولاجقدی؟

دوقتور میلیقان بوکا بر چاره بولدی: اونلرك نفوذ قدرتلرینی رادیو شعاعلرینك نفوذ قابلیتی ایله مقایسه ایتمك امکانی تصور ایتدی. رادیو شعاعلرینك قورشون دیوار داخلنده کی نافذیتی معلوم ایدی. اوحالده، اویله بر قورشون دیوار انشا ایتملی ایدی که رادیو شعاعلری اونی کچه‌مه‌سین. أکر یکی شعاعلر او دیواره نفوذ ایده‌بیله‌جك اولورسه نافذیت قدرتلری رادیو شعاعلرینك قدرتندن فضله اولاجقدی. او تقدیرده، داها قالین بر دیوار بنا ایده‌جك، و تجربه‌سنی ـ شعاعلرك نفوذ ایده‌مه‌یه‌جکی بر حده قادار دیوارك قالینلغنی تزیید ایتمك صورتیله ـ تکرار ایده‌جکدی. بویله بویله، نهایت تدقیق ایتمك‌ده اولدیغی (قوزمیك) شعاعلرك قوتی تعیین ایده‌بیله‌جکدی.

بویله بر تجربه‌نك امکانی تصور ایتدکدن صوکرا، اونی فعلاً اجرا ایتمك مقصدیله، بر قاچ طلبه‌سیله برابر، 14 بیك قدم ارتفاعنده‌کی (پایقس‌پیك) داغنك اوستنه چیقدیلر. اورادە تدریجاً قالینلغنی آرتیردقلری بر قورشون دیوار آرقاسندن تجربه‌لرینی تکراره باشلادیلر؛ متمادیاً شعاعلرك ایزلرینه تصادف ایتدکلرینی ظن ایدییورلر، فقط بوندن أمین‌ده اولامیورلردی. چونکه، کندی فکرلرنجه، معیارلرینی تشکیل ایده‌ن قورشون دیوارك قالینلغی اوقادار بویوك ایدی که، هیچ بر شعاع اونك بر طرفندن او بر طرفنه نفوذ ایده‌مه‌لیدی. ـ مکر: خصی بالیغی، بالینا آوینه مخصوص آغ ایله آولامغه تشبث ایده‌جك بالیقجیلرك وضعیتنده بولونویورلرمش! تدقیق ایتمکده اولدقلری شعاعلر ایچین مقاومتنه او قادار کوکندکلری قورشون دیوار ثوروجك آغی مثابه‌سنده ایمش! تجربه‌لریی داها زیاده‌ایلریه کوتوره‌مه‌دیلر، و بویله‌جه، ایکی سنه‌لك سعیلری ـ طاهراً ـ بوشه کیتمش اولدی.

دوقتور میلیقان دیکر بر مقاومت معیاری آرامقده بر دوام ایدی. نهایت هر هانکی بر کولده کی صو کتله‌سنك غایت طبیعی بر مقاومت معیاری تشکیل ایده‌بیله‌جکی دوشوندی؛ او زمان کندی کندیسه: «بر بوقدر قورشونی و سائر مالزمه‌یی أك یوکسك داغ تپه‌لرینه قادار چیقارمقله آبدالق ایتمك، دیدی؛ ألکتروسقوپمری بر دفع کولت دینه ایدیره‌جك اولورسه‌ق صو کتله‌سی بر قاچ قدم قالینلغنده قورشون دیواره معادل بر مانعه تشکیل ایده‌بیلیر.»

بونك اوزه‌رینه آمریقا متحد جمهوریتلرینك أك یوکسك داغی اولان هویتنه‌ی [15000 قدم ارتفاع] داغنه چیقمق حاضرلغیله اشتغاله باشلادی. 1925 سنه‌سنك آغستوسنده، دوقتور میلیقان، معاونی و طلبه‌سی، بو داغه طیرماندیلر. اون ایکی بیك قدم چیقدقدن صوکرا، قاطیرلری داها زیاده ایلرله‌یه‌مه‌دیکندن، اونلره صاشیتدقلری قیمتلری، صل یاپمه محصوص کرسته‌لری، و فنی تجربه آلتلرینی صیرتلریله کندیلری طاشیوب داغك زروه‌سنه چیقارمغه قویولدیلر.

بوتون حاضرلقلر اتمام اولونمشدی. یوره‌کلری علمك هیجانیله ضربان ایتدیکی حالده، ألکتروسقوپلرینی اوراده‌کی کولك دینه یندیردیلر؛ یوقاری‌یه چکدکلری زمان کوکسلرندن بوزلو هوانك ایچنه بر ظفر نداسی یوکسلدی. أللی قدم قالینلغنده کی صو طبقه‌سنه نفوذ ایده‌جکن «قوزمیك» شعاعلرینی کشف ایده‌بیلمشلردی! دیمك که بو شعاعلر آلتی قدم ضخامتنده بر قورشون طبقه‌سنه معادل بر صو کتله‌سنك بر طرفندن او بر طرفنه نفوذ ایتمشلردی.

شعاعلرك نافذیتی آکلاشیلدقدن صوکرا، داها تدقیق اولوناحق دیکر جهتلر قالیوردی: بو شعاعلر نجه یه‌ردن کلیورلردی، یالدیرلردمی، یوقسه بعض منقدلرك ادعا ایتدیکی کبی ـ هواده کی «رادیو اقتیف» تورلردمی؟

دوقتور میلیقان بو شبهه‌یی ده غایت ماهرانه دیکر بر تجربه ایله ازاله ایتمیی دوشوندی: تجربه‌سنی ارتفاعجه (6700) قدم نقصان اولان دیکر بر کولده تکرار ایده‌جکدی. أکر شعاعلر یالدیزلرك ماوراسندن کلیورلرایدیسه ألکتروسقوپ بو سفر ـ أللی یرینه ـ 56 قدم صویك دینده عینی ایزلری قید ایده‌جکدی [چونکه 6700 قدم قالینلغنده برهوا طبقه‌سی مقاومتجه 6 قدم قالینلغنده کی صویه معادل ایدی].

یوق، شعاعلر ساده‌جه هوادن کلیورلر ایدیسه ألکترو‌سقوپك اشارت ایتدیکی درجه‌ده هیچ برفرق کورولمه‌یه‌جکدی.

تجربه‌نك تکراریله بو شعاعلرك «قوزمیك» اولدیغی یعنی کوکلردن کلدکلری ثابت اولدی: ألکتروسقوپ تام 56 قدم صویك دینه ایندیریلدیکی زمان عینی شعاع ایزلری قیدایتدی.

بوندن صوکرا، دوقتور میلیقان برده بولیویایه کیده‌رك هم کیجه هم کوندوز، تجربه‌سی تکرار ایده‌رك بو شعاعلرك منبعی کونش ولمادیغی تثبیت ایتدی. کهکشانده بو شعاعلرده بر رول اویناماديغی تجربه‌لرله ثابت اولدی.

ترتیق تحقق ایدییوردی که:

بو شعاعلر کوکلرده، دائما عینی استقامتی تعقیب ایده‌رك عینی شدته اولارده، کلییورلردی.

* * *

بو قناعت علمی صورتده تحصل ایتدکدن صوکرادە بو شعاعلرك اصل منبعی کشف اولونمش ده کیلدی. فقط دوقتور میلیقان دوشونه دوشونه، بعضی ماده‌عنصرلرینك جسماً بری برینه تحول ایتمه‌سندن بو شعاعلرك حصوله کلدیکنی‌ده اثباته موفق اولدی؛ دوقتورك ادعاسنه کوره، بو شعاعلر، احتراق حلنده بولونان «به‌یور»لرده هیدروژه‌ن‌هلیومه تحول ایده‌رکن حصوله کلمکده‌در. کندیسی دییور که: «تقریباً دورت هیدروژه‌ن آتومی بر هه‌یوم آتومنه معادلدر. به‌یورلرده هیدروژه‌ن هلیومه تحول ایده‌رکن، هر دورت هیدروژه‌ن آتومنه مقابل برهه‌لیوم آتومی حصوله کلیر، برکسر زده آرتار. ایشته بو کسر أرزی‌یه تحول ایده‌رك أرضه قادار کلن بو قوزمیك شعاعلری وجوده کتیریبور!»

معلوم اولدیغی اوزره، أسکیدن یکدیکرینه ارجاعی غیر ممکن عد اولونان ماده عنصرلرندن بعضلرینك باشقالرینه تحول ایده‌بیلدیکی صوك سنه‌لرده اثبات اولونمشدی. ایشته میلیقان شعاعلرینك‌ده بویله برحادثه‌دن نشأت ایتدیکی آکلاشیلمقده‌در.

شو آنده بشریت، عزملی و ثباتلی بر فردك سنه‌لرله، أك یوکسك داغ باشلرندن أك درین کوبرك دیبنه قادار، بیقمق اوصانمق بیلمکسزین، علمی بر مه‌تود داخلنده مشاعینی تنظیم و اداره ایتمکی سایه‌سنده، شیمدی‌یه قادار أله کچیره‌بیلمش اولدیغی طبیعی قوتلرك یوزلرله دفعه داها قوتلیسنه حکمنی کچیرمش بولونیور. بو أك مهم کشفدن آلینابیله‌جك ثمره‌لری کیمسه تعیین وتخمین ایده‌مه‌مکده‌در. آنجاق بویوك کاشفك اسمی لایق اولدیغی أبدیته شیمدیدن مظهر اولمشدر.

ایش عالمنه آتیلان بر کنج قیزك مکتوبلری

21 حزیران 1926
استانبول

— 1 —

فاخره خانم

بو کون ایشه باشلایورم . کورلریمی آچار آچمز باشلامق اوزره اولدیغم ایشی دوشوندم . صوکرا ماصانك اوستنده کی أسکی بر مکتب کتابی، بحره‌ملك قارشیسنده‌کی جیرکین منظره کوزیمه ایلیشدی. باشمی چویردم . حزین ماضیدن عادتا اورکیور، بختیار ویارلاق راستقبال تخیل ایدییوردم . بو سفرده دیواره باقدم ، تاریخی لوحه ایله‌قارشیلاشدم . بورسم بکا ملی تاریخمزك برچوق پارلاق صحیفه‌لرینی یاشاتدی . ملی استقلال محاربه‌مزك قهرمانلریی خاطرمه کتیردی. ایچمده‌بر توکسمز برشوق، برعبرت بولدم. « بن‌ده بو کون شخصی استقلالمی اعلان ایدییورم ! » دیدم ؛ وشهه‌سز بوبکا پرغرور وجدیت ویردی . دوشون فاخره ، مکتب سیرالرندن ایش‌ماصاسنه ! بیلمم بوانقلابك اهمیتنی تقدیر ایده‌بیله‌جکمیسك ؟

بو دوشونجه‌لرله همهن یاتاغمدن فیرلادم و حضرلانمغه باشلادم . . .

قوتلی برتوصیه ایله (. . . .) بانقه‌سنه کیدییوردم. ایشمك نه اولاجغی بیلمه‌یوردم. بانقانك مدیری بك ی‌توصیه ایده‌ن‌مبعوث بکه « سلما حانم اسمی بکاویردیرسین بوقاداری کافیدر» دیمشدی. بانقانك ئوکنه کلدیکم زمان بش دقیقه‌صوکرا کندیمی بر بورونك ئوکنه قورولمش ، فرانسزجه ـ انکلیزجه مکتوبلر بازیبور تصور ایدییوردم . فقط انتظار هیچ‌ده بویله جریان ایتمه‌دی .

بانقانك خارجدن کورونوشی بك کوز آلیجی ومحتشمدی . ن یاکلش بر قاپودن کیرمکه جابالارکن قرشیمه ترس وصوراتسز برآدم چیقدی . کوپك حولامه‌سنه بکزه‌ر برسسله ، « نره‌یه بویله ، کوچوك‌خانم ؟» دیدی . اولانجه جدیتمی طوپلایه‌رق مدیریته کیده‌جکمی سویلر سویله‌مز درحال معاملهسنی ده کیشدیردی ؛ و نازك برطورله بکا یول کوسترردی .

بوقاریده صاچلرینی ایکی بالون کیبی قولاقلرینك اوسته صارمش برقیز یاغه کله‌رك نه ایسته‌دیکمی صوردی. اسممی ویردم وبکا انتصار ایدیلدیکی‌ده علاوه ایتدم. بش ون دقیقه بکله‌دم. برحواب چیقمایجه برکره داهاسویله‌دم. چونکه اسمی مدیریته کوندرمه‌دیکندن أمینمدم. تکرار بکله‌مه اوداسنه دونرکن مستهزی برسسله اوراده‌کی مأمورلردن برینه : « کندیسنه انتظار ایدیلن حانم أفندی » دیدیکی ایشیتدم . بو قدار قبا بر مأمورمنك بویله برمؤسسه‌ده ناصل‌استخدام ایدیلدیکنه شاشدم . مدیر بکله أیجه صایشدقدن صوکرا اوکا برحدیتی بیلدیریرم، دیه دوشوندم. برساعت داها بکله‌دم‌و بوقبا قیزه ایکی کره‌داهامراجعت ایتدم . نهایت مدیر کلدی بیلمم نه‌دن ن ، عالی تحصیل کورمش بر

بانقا مديرينى داها باشقه دورلو ، مثلا برماصانك ئوكنه قورولمش

هر كسى متعظمانه حضورينه قبول ايديبور، تصور ايتمشدم. اولدقجه نازكدى . فقط ذهناً هيچده بنمله مشغول دكلمش كبي برحالى واردى كه سيكيرمه دوقوندى . آلمي صيقدى. « مشرف اولدم ؛ سزه ماصاكزى كوسترهيم » ديدى . صوكرا بنى بر چوق ماصالرله دولو قوجامان براودايه كوتوردى . بوراده اوقادارچوق انسانه تقديم ايديلدم كه اسملرى بيله عقلمده قالمادى. بوايش ده بيتنجه : « شيمدى بنى كندى مساعى اودامه كوتورمه جك . » ديه بكله دم .

فقط نه كزهر ! بكاده اورادهكى ماصالردن برينى ويرهرك: «چاليشمق ايچون نه يه احتياجكز اولورسه آرقداشلر كزدن ايسته يه بيلرسكز . » اخطاريله چيقدى كيتدى . او قالابالغنك ايچنده برسينك كبي آراده غائب اولدم ، قوجه اودانك دغدغه سى بنى تماماً يوتدى . اودقيقه دن اعتباراً هركس بنى اونوتمش كبي ايدى . چاليشمق بويله مى اولاجقدى ! دوغروسى ايش حياتمه بويله باشلايه جغمي هيچ ظن ايتمه مشدم . دقيقه لر ، ساعتلر كچيور كيمسه بكا اهميت ويرمه يوردى .

ها ، أومت ، تام ئوكله وقتى قيصا صاچلى برقيز بانمه كلدى. بانقانك لوقنطه سنه كيتمك ايسته يوب ايسته مديكمى صوردى ، تشكرله رد ايتدم و كوچ حال ايله يولى بولارق ديشارى يه چيقدم. فقط بانقانك جوارنده يمك يه جك مناسب بر ير بولمق امكانى يوقدى . هپ آشجى دكانى بوزونتوسى يرلر. بن اورالره كيروب ناصل يمك يه بيلير دم. برماناودن برآز ميوه آلدم. مع الاسف اونلرده برباد شيلردى.

كونك متباقيسى ده صباحى قادار فنا كچدى. اوقادار يوكسك تصور ايتديكم ايش حياتى بومى ايدى ؟ كاشكه حالا او پرامل مكتب كونلرمده اولسه ايدم ! بن نه لر اميدايتمشدم ، نتيجه ناصل چيقدى؟ اكر ايش حياتى ديديكلرى بوايسه ، بن بوندن هيچ رشى آكلايه مادم. فاخره ، صاقين بنى چوجوقلقله اتهام ايتمه ، أمين اول چاليشمق ايسته يورم، فقط بولنى

به بانقا مديرينى داها باشقا تورلو، متعلق برماصانك ئوكنه قورولمش ، هر كسى متعظمانه حضورينه قبول ايديبور، تصور ايتمشدم...

بولامايورم . بلكه ايلريده بو يكى حياته برآز داها آليشيرم، فقط شيمديكى حالده وضعيتم پك غريب .

كوزلركدن اوپرم .

سلما

* *

— 2 —

28 حزيران 1926
استانبول

سه وكيلى فاخره

مكتوبكده عادتا بنمله استهزا ايديبورسك . صانكه بن مديرله هيئت اداره نك بنى برباندو ايله قارشيلامالرينى مأمول ايتمشم ! بو عقلمه بيله كلمه دى . فقط هيچ اولمازسه بنى برآز انسان يرينه قويا جقلرينى ظن ايتمشدم . بيليورسك كه

بنم مکتبده‌ده ارقاداشلرم آراسنده متفوق برموقم واردی . بنی بانقه‌یه‌ده بوقیمتمدن دولایی آلدیقلرینی تصور ایدییوردم . فقط بوراده هرشی بام باشقا ، داهادوغروسی قارشیمده‌کی انسانلر ظن ایتدیکمدن تماماً باشقا ؛ مکتبده کیمك کیم‌اولدیغنی بیلیردك. حالبوکه بو بانقاده آك مهم ظن ایتدیککز انسان براوشاق، هیچ‌مأمول ایتمه‌دیککز بر آدام یوکسك بر مأمور چیقیوریور .

باق ، آکلاتهیم ، دون نه اولدی. مدیرك کاتبه‌سی بنی یمکه دعوت ایتدی. أولا کیتمك ایسته‌مه‌دم . اویله‌یا ، کوره‌نلربی‌ده اونك کیبی ساده‌جه برکاتبه ظن ایده‌جکلردی . فقط ، نه‌چاره، رد ایتمك ایچین بر سبب بولامادم . عینی زمانده نره‌ده یمك ییه‌جکمزی مراق‌ده ایدییوردم . زیرا بر هفته‌در ساندویچله میوه یمکدن جانم چیقیوردی . هرحالده برکاتبه پارچه‌سنك بکا اکرام ایده‌جکی یمکدن‌ده بر خارق‌العاده‌لك بکله‌مه‌یوردم .

بن‌عجبا نره‌یه کیده‌جکزدییه دوشونورکن بانقه‌نك آولوسندن کچدك . قارشی طرفده کوچوك یووارلاق ماصالریله سه‌ویملی ، تمیز بر یمك صالونته کیردك . بوراده زنکین بربوفه واردی. ایسترسه کز کیدوب اورادن یمککزی انتخاب ایده‌رك بر کوچوك تپسی ایله ماصا کزه کتیریپوردیکز . ایسترسه کز کوچوك بر بخشیش مقابلنده بو خدمتی صوفراجیه یاپدیریپوردیکز . ماصا کزده بیاض اورتو ، بو کوزهل صالونده انفس برده

صوکرا بنی بر هیوته ماصالرله دولو قوجامانه بر اودایه کوتوردی

اورکسترا واردی . ایشته بانقا لوقنطه‌سی دیدیکلری بویله بر بردی ، بر هفته بدلالر کیبی آچلق قهری چکمرك بورایه کلمه‌یه‌تنزل ایتمه‌ییشمه بیلمم سن نه دیه‌جکسك ؛ بن کندیمه « بمکی‌ده عقلمی» دیمکله اکتفا ایدییورم .

یمك مکملدی . کیفم یرینه کلدی . درحال صوغوق و چکینکن حالم کچدی . مخاطبمك بر کاتبه اولمه‌سنه رغماً اوکا ایچیمی آچدم . بکا : « مدیر بك، سزك‌ده قوللهٔ‌زی بیتیردیککزی سویله‌یوردی ، » دیدی . حیرتده قلدم . مکر اوده بزم قوللهٔ‌زك 1916 مأذونلرندن دکلی ایمش ! آرادن بوقادار سنه کچدیکی حالده حالا کاتبه قالمه‌سی بکا پك آلیم کلدی . زوالليیه آجیدم واوکا قارشی‌داها نازك داوراندم . مکر بوندهده یاکیلیورمشم. برزمان صوکرا باشقالرینك دکل، کندی زوالليلغمه آجیدم .

باق سکا سیبنی آکلاتهیم . یمکدن صوکرا بانقایه‌دوندیکمز وقت معهود قیصا صاچلی قیز ینه قارشیمه چیقارق : « ایشیکز

یولنده ماشاءالله ، دیدی . حیرتله یوزینه باقدم ، نه‌دیمك ایسته‌دیکنی صوردم . اوده ایضاحات ویردی . مکر مدیر عمومینك کاتبه‌سی بانقه‌نك أك تفوذلی مأموری ، مدیرك‌ده صاغ قولی ایمش . او اولماسه بانقانك ایشلری بش دقیقه یورویه‌مزمش ، بوتون مؤسسه انتظامنی غائب ایده‌رمش . معاشی‌ده او قادار یوکسك که : تام اوچیوز لیرا !

بندن بش مثلی فضله معاش آلان بر انسانه آجیوب دورویورمشم‌ده خرم یوقش . آکلاشیلان بن انسانلری تفریق ایده‌مه‌یورم . مشاهیری قید ایده‌ن سالنامه‌لر کیی بلکه بوایش حیاتنده‌کی مهم انسانلری‌ده کوسترمه‌ن بر سالنامه واردر . آکلاسه‌م‌ده اوندن بر دانه ایدینسه‌م هیچ فنا اولمایه‌جق . کورویورسك‌یا ، ایلك کونی بنی یوتان بوعالمی یاواش یاواش استکشافه باشلایورم . هنوز امیدیمی کسمش ده‌کیلم ، بالعکس .

فارده‌شك

سلما

استنساخ ایدن : بلقیس سامی

رتمیك دانسلر

وجودك موزون حرکتلریله موسیقینك اتحادندن میدانه کلن رتمیك دانسلر بشریتك هردورنده انسانلرك احتساساتنه ترجمان اولمشدر . هنوز تمدن ایتمه‌مش آفریقا رنجبرلرینك حاللرینی تدقیق ایدرسه‌ك کورورز که بوتون اندیشه وکدرلرینی ، ذوق و سرورلریی افاده ایدن لسانلری ، ادبیاتلری رقصدن عبارتدر . اونلرك شعری ، دینی ، حتی سیاسی رقصدر . قدیم یونانیلر صنعتك هرشعبه‌سنده مستثنا برقدرت کوسترد کلری کبی رقصی‌ده تکمل ایتدیرمشلر . رقص اونلرده یالکز احتساساتنه ترجمان اولمقله قالمامش ، وجود تربیه‌سنده‌ده‌موثر برعامل اولمشدر .

افلاطون ، قسه‌نوفون ، آریستو کی متفکرلر دانسی أك قیمتلی مساعیلری صیراسنه قویمشلر و اوکا بدیعی بر شکل ویرمشلردر . تاریخ مختلف وسیله‌لرله بو بیوك آداملرك رقصلرندن بحث ایدییور . سوفوقل قازاندیغی بر حربی متعاقب سونجنی اظهار ایچون خلق حضوریده رقص ایتمش . افلاطون چوق کره اطرافنه طوپلادیغی کنجلر ایله (روند) شکلنده رقص ایدرمش . سوقراط کوزل رقصلریله یوزینك چیرکینلکنی اونوتدیرمغه چالیشیرمش . صوفوقل رقصك برقیمت حربیه‌سی اولدیغنه‌ده قانع ایمش . « أك أیی حرب ایدنلر أك کوزل رقص ایدنلردر » ، دیرمش . هومر Homer آپولونك قوماندانی ایله ، کرید قهرمانلرینك رقص خطوه‌لریله دلفیده‌کی محرابه ناصل سوق ایدیلدیکنی تصویر ایدییور . آرته‌میس دکز پریلریله زه‌وس معبدینك اطرافنده رقص ایدییور . پلوتارق « رقص بر شعرصامتدر » دییور . خلاصه یونان قدیمك برتیاترو ادبیاتی کبی ، برده رقص ادبیاتی واردی .

بدیعی رقص ، اوزون عصرلر اهمال ایدیلدکدن صوکرا تقریباً یکرمی بش سنه أول فرانسز آقتوری دلزایت طرفندن احیا ایدیلمشدر . دلزایت صحنه‌ده مختلف تیپده آقتور و آقتریسلرك اوضاع واطوارینه دقت ایتمش وهر شخصك قابلیتنه ، فطرتنه ،

ایزادورا ده‌نقانك بدیعی رقصلرندن

مزاجنه کوره آیری ، آیری ژست وحرکتلرینك کوزه باتان آهنکسزلکلرینی کورمش و بونلری اصلاح املیله بر مکتب آچمشدر . اورادن اوچ مستثنا انسان یتیشمشدر . بونلردن بری مشهور آمریقالی ایزادورا ده‌نقان ، دیکری قالمایر ، اوچنجیسی‌ده مه‌نزدیك‌در .

ده‌نقان آمریقالیدر . اونك دهای صنعتی أك‌چوق فرانسه تقدیر ایتمشدر . 1912 ده یعنی بوندن اون آلتی‌سنه أول پارس بومستثنا قادینك رقصلرینی وجد واستغراق ایچنده سیر ایتمشدر .

اوگوست رودن بوقادین حقنده شویله دییور :

« ایزادورا دەنقان صحنەده غایت طبیعیدر . اوضاع وحرکاتنده کی سادەلکله طبیعته چوق یاقلاشمشدر . رقصك أساسنی تشکیل ایدن هیجان، چویکلك وسادەلك اونك روحنده واردر .

ایزادورا دەنقانك بدیعی رقصلرندن

اونده تقلیدی ماهیتده هیچ بر شی یوقدر . هر حرکتی قلبنك أك درین نقطەسنده دویان برانساندر . دەنقانه ماهر بر صنعتکار دیمك کافی دکلدر ، اونده دها واردر . »

ایشته بو بویوك قادین رقص حقنده شویله دییور :

« اعتقادیمجه رقص یالکز اوضاع وحرکات ایله روح بشری انطاق ایتمکدن عبارت بر صنعت دکلدر . بلکه طبیعتی دها آهنکدار ، دها ملایم برطرزده تقلید وتمثیلدر . صنعت رقصده أك بویوك عمده شکل و حرکتك وحدتیدر . طبیعتده سبك وربطدن عاری هیچ بر شی یوقدر ، حیاتك کافهٔ حالاتنده بر توازن مشهوددر . صنعت رقصده ایسه بوموازنت بوتون عریانلغی ایله تجلی ایدر . طبیعتده أك کوزل اشکالی آرایەرق اونلرك روحنی لسانه کتیروب حرکاتی کشف ایتمك : رقص ایشته بودر . رودن دییورکه ، هیکلتراشلق آثار عتیقەیی قوپیه ایتمك دیمك دکلدر . اولا طبیعته باقمالی و صوکرا وقتیله او قیمتلی اثرلری وجوده کتیرنلرك طبیعتی نه صورتله تمثیل ایتدکلرینی کورمەلیدر . رودن بك حقلیدر . بزده اکثریا طن ایتدکلری کبی یونان قدیمه عائد وازولرك اوستندەکی رسملری ، فریزلری تقلید ایتمەدم ، فقط اونلری کورەرك طبیعتی تمثیل ایتمەیی اوکرندم .

« بن آغاجلرك ، دالغالرك ، بولوطلرك حرکاتندن حتی صات بشریه ایله فورطنەلك مناسباتندن ملهم اولدم . قوندریی ، باحقاریی موسیقینك آهنکیله ایشلتمك رقص دکلدر . حرکاتك طبیعی وآهنکدار اولمسی لازمدر : طبیعته یاقلاشمانك نه زور بر ایش اولدیغنی بویوك صنعتکارلر بك کوزل تقدیر ایدرلر . اوضاع و حرکاتمز روحمزك معکسیدر . أیی حرکت یاپابیلمك ایچون روحاً بوکسلمك لازمدر . رقص، قوتی ، ظرافتی، بدن اصالتنی تمثیل ایدرسه برقیمتی واردر . »

ایزادورا دەنقانك فکرنجه رقص حد ذاتنده طبقی شعرکبی، موسیقی کبی، یاشلی باشنه هرشیئی افاده ایدن برشعبهٔ صنعتدر . فقط بونك یاننده برده (دالقروس) واردر . بوده کندی (ژانرنده) بر داهیدر . یکرمی بش سنەدر قویدیغی اساسات بوتون جهانی صارمشدر . آنحق اونك رقصیك ماهیتی بوسبوتون یاشقادر . کندیسی برموسیقی استادی اولدیغی ایچون موسیقیك افاده ایتدیکی بوکسك معانی حرکات ایله بارز ایتدیرمشدر ورقصی تعریف ایدرکن :

ایزادورا دەنقانك رنجیك داسلرندن

« زمان ایله مسافەنك آراسنده کی مناسباتك تحلیل تحریسنه استناد ایدەرك حساسیت عضلیەیی تکمل ایتدیرن ، وجودك آهنك طبیعیسنی تنصیم ایدن رصنعتدر . رقصده هنر موسیقیده کی لطافت صوتیەیی حرکاتك آهنکیله برلشدیرەرك برشعر وجوده کتیرمکدر . اونك ایچون برمعنا افاده ایدن حرکتلرك

وژستلرك آهنكدار اولمسنه اعتنا ايتملدر ، » ديبور .

بوايكى صنعت آراسنده‌كى فرقى شويله بر تشبيه ايله ايضاح ايده‌بيلير . ده‌نقان ، صحنه‌ده‌رولنى ايفا ايدن بر آرتيست حركاتنده سربست اولمالى ، ايچندن‌كلن حسلرى هيچ برقيده‌تابع اولمادن افاده ايتمه‌لى ديور . دالقروس ايسه تياتروده برسوفلور لازمدر ، صنعتكار سوفلورك سوزلرينى عيناً تكرار ايتمكله مقيد در ديبور . دلقروسه كوره موسيقى اساسدر ؛ حركت اونك ترجمانيدر . ده‌نقانك فكرنجه ايسه حركت حدذاتنده برمعنا افاده ايدر ، موسيقى اونك ياردمجيسيدر : يعنى بر سولفه‌ژ ماهيتنده‌در .

ايزادورا ده‌نقانك رتميك دانسلرنده

بونلردن باشقه برده موسيقى ايله حركتك وحدتنى تأمينه چاليشان و باشلى باشنه 1908 ده بر ثه‌قول تأسيس ايدن « بوده وهله‌راوو » وارگه اونك مكتبندن برچوق كنج يتيشمش ، بو صورتله اوروپا و آمريقاده متعدد رتميك دانس مكتبلرى آچيلمشدر . بومؤسسه‌لرده مساعى يالكز رقصدن عبارت دكلدر . طلبه وجوده متعلق نظرى درسلرده كورييور . موسيقى ورسم اوكره‌نيور . آناتومى و فيزيولوژى اوقوبور . اوروپاده ، قادين اركك ، رتميك دانسلره رغبت گوسترديكلرندن بالطبع مؤسسه‌لربويوك برسرعتله چوغالمقده‌در . هر معلم كندى عقلنك كسديكنه كوره اصولده بعض تعديلات ياپمش وچوغى بودانسلرى حقيق غايه‌سندن اوزاقلاشديرمشدر . برلينده بويله بردانس مؤسسه‌سنى زيارت ايتدم . برساعت متمادياً كنج قيزلرك طبقى بزم اسكى رقاعى درويشلرى كبى فان تراپچنده چيرپينديقلرنى ولزومسز يره وجودلرينى ساعتلرجه يوردقلرينى تأثرله كوردم . هيسى‌ده كندى ادعالرينه كوره دوغروبى ، أيى‌يى ، كوزه‌لى آريبورلر . فقط ظن ايدرم طوتدقلرى يول اونلرى ياكليشه ، فنايه ، چيركينه كوتورييور .

سليم سرى

بر أو ماغچه‌سى

انگلیزجه دن :

اختیار آنتیقه‌جی

هه‌زه‌لتین :

— موسیو یه بویله معامله‌ایتمکه حقکز یوق . کورمیورمیسکز، آیاغی قایدی. اکر طوتماسه‌یدم فنا حالده دوشه‌جکدی .

دیدی . قوندوکتور جواباً:

— اوده مادامی یان طرفه ایتمه‌سه‌یدی ! هم سز نه قاریشیورسکز ؟ صانکه‌لوندره شهری سزك ایمش کبی ...

بو آرالق اومنیبوسك زیلی چالدی وبر مقابله‌یه وقت قالمادن قوندوکتور ، آرابه‌سیله اوزاقلاشدی .

اختیار آدم :

— قوندوکتورلر ، آرابه‌جیلر وبو نوع آدملرله هیچ بر زمان مناقشه ایتمه‌ملیسکز . یالکز نومرولرینی ایسته‌مك کافیدر . بونی أك أیی اصول بولدم . حتی حقمز اولدیغم زمان بیله ! معمافیه او چاپقینه قارشی بنی مدافعه‌ایتدیککزه متشکرم. فضله‌اولارق بنی دوشمکدن‌ده محافظه ایتدیکز . برآز صارصیلدم . أویم شوراده ، برقاچ آدیملق مسافه‌ده‌در . اورایه قدر قولکزه دایانامه مساعده‌کری رجا ایده‌بیلیرمیم ؟

هه‌زه‌لتین :

— شبهه‌سز ! دییه‌رك قولنی ویردی .

برتشرین‌اول آقشامی، هوا صوغوق، یاغموردهسرپشدیریوردی، لوندره‌نك أك روزکارلی محله‌سی اولان « بلومسبه‌وری » دن کچیلر . یوز آدیم آنجق یورومشلردی که اختیار آدم بر دکانك اوکنده توقف ایتدی . دکانك اوستنده سیلیك حرفلرله :

جاقوب آمسرود ـ آنتیقه‌جی

کله‌لری یازیلی ایدی .

اختیار آدم :

— دکانم ! دیدی ، اکر بر قاچ دقیقه بوش وقتکز وارسه ایچری کیروب آنتیقه‌لری کورمك ایسته‌مزمیسکز ؟ لطفکارلفکزك قارشیلغی اولارق سزه أیی بر سیغاره اکرام ایده‌بیلیرم .

چینفراغك کورولتیلری آرا‌سنده قاپی‌یی آچدی . و « هه‌زه‌لتین » آرقه‌سندن کیردی . قاپی قاپانجه چینفراق صوصدی . مستر « آمسرود » ك دکانی کور‌مکده کربر صنعت‌سرکیسی‌ایدی، اك زیاده ژاپون وچین آنتیقه‌لری کوزه چارپیوردی. اختیار آدم، قاپینك چینغراغی چالارکن قارشیلامغه جیقان چیراغنی کیری یوللادی ، دکانك آرقه طرفنه یورودی . هم یازیخانه هم صالون کبی قوللاندیغی اوطه‌نك قاپیسنی آچوب الکتریق دوکمه‌سنی چویردی. قاپی‌یی قاپادقدن ومسافرینه غازصوباسنك یانندهکی قولتوقلردن برینی کوسترد کدن صوکره :

— سیغاره‌می یوقسه سیغاری ترجیح ایدرسکز؟. سزه شونلری توصیه ایدرم .

دیه‌رك بر قوطی اوزاتدی وکندیسی‌ده بر دانه یاقدقدن صوکره عینی کیبریتله غاز صوباسنی طوتوشدردی . ظاهر حاله کوره مستر « آمسرود » اسراقی سومه‌ین بر آدمه بکزیوردی . شمدی تام آیدینلقده شاپقه‌سز ، قیلدینی زمان بیاض چتال صقالی، جوال وسریع حرکاتی ، هر شیئی صوروب اوکرنمك خصوصنده‌کی مراق و نافذ کوزلری ایله بو کوچوك آدم پك شایان دقت بر تیپ ایدی . حس ایدیوردیکزکه، بوآدمه بریالان سویله‌مك تمامیله فائده‌سزدر . معمافیه غایت نازك بر آدم حسنی ویریوردی .

چین کاری چناق چوملك تجارتیله مشغول ببوك بر مؤسسه‌ده کاتبلك ایدن «هه‌زه‌لتین» 27 یاشلرنده ایدی و هنوز انسانلر حقنده

بيوك بر تجربه‌سى يوقدى . فقط بو اختيار آدمك شايان اعتماد وحسن نيت صاحبى اولديغنه، انسياقى بر صورتده ، قناعت حاصل ايتمشدى ؟ واونك هر شيئى صوروشدرمق مراقبى برآز فضله بولمقله برابر ، محاوره‌لرى اثناسنده كنديسنه بتون حياتنى سويله‌توب اورتايه دوكدورمش اولديغنك فرقنده دكلدى. مستر «آمرود»ك اصولى بويله ايدى . بر مينالى آلنه آلوب اونك قصورلرينى وكوزللكلرينى كورمك ايچون تاصل تكرار أويرر چوبررسه انسانلرى‌ده اويله تدقيق‌ايدردى.

« هه‌رمانين » ه قارشى ، ومنبوس حادثه‌سندن دولايى بالخاصه علاقه‌دار اولمشدى . محاوره‌لرى صميمى بر حريان آلدقدن صوكره گنيج آدمه :

— ديمك يدى سنه‌دن برى بوتجارتخانه‌ده‌سكز. اسماً طانيديم بر مؤسسه‌در . فقط گنديلريله هيچ بر مناسبتم اولمادى . چونكه اونلرك اشتغال ايتديكى چناق چوملك ايشلرى بمكندن بوسبوتون آيرى بر ايشدر . فقط بر لوندره تاجرى لوندره تجارت عالمنه تعلق ايدن هرشيئى وبتون تجارتخانه‌لرى طانيمالىدر .. قاچ يشنده اولديغكزى صورابيلىرمىيم ؟ يكرمى يدى‌ده اويله‌دى ؟.. بولوندىغكز ايشده ترقى ايدبورميسكز ؟

— بر دفعه معاشمه ضم ياپيلدى .

— اختيار بر آدمك مرتبى معدور كورىكز . شيمدى نه معاش آليورسكز ؟

— هفته‌ده اون بش سترلين اون شيلين .

— پك كوزل، فقط ايشكزده ترقى ايدوب ايتديككزى صور. مقده‌كى اصل مقصدم شو ايدى :

بولوندىغكز ايشده آتيآ نه كبى بر اميديكز اولابيلير ؟ سزده كوردىكمى ظن ايتديكم ذكا و قابليت سايه‌سنده ، طالعك ياردىمله، مؤسسه‌ده بيوك بر موقع صاحبى ، حتى سرمايه‌دار ، اولق احتمالكز وارمى ؟

— خاير ، بويله هيچ بر احتمال يوق .

— يوكا رغماً شمديكى موقعكزده قالقدن ممنونميسكز ؟

— خاير ، دكلم . فقط نه ياپه‌بيليرم ؟ ياشامق مجبوريتى وار . تجارت ايچون آنى استعدادم ولدغنه قانم . بوش زمانمده مختلف موضوعلره دائر بر چوق شيلر مطالعه‌ضمنده كرى دورميورم . بويله اولمله برابر استقبال ايچين هيچ برموفقيت حتمى كورميورم . بر تجارتخانه كاتبى هر زمان كاتب‌قالبور . احتمال، حيات بويله ! هرايشك آرقه‌سنده بكلدين اون كيشى وار . دها آنى بر ايش بولق ايچون آلمه‌كى ايشى براقسم تهلكه‌سى چوق بيوك . .

اختيار آدم :

— أوت اويله‌در . كوريورم كه احتياطكارسكز . احتياط ، ايجابنه كوره ، پك آنى بر خاصه‌در . شمديه قدر هيچ كندى كنديكزه بر ايشه تشبث ايتمك فرصتنى بولماديكزمى ؟

— بر ايكى دفعه ، كوچوك مقياسده ، كندى كندمه برشى ياباجه‌حكمى ظن ايتدم . فقط دوغروسى يترسه‌كز . .

— فورقديكز .

« هه‌رمانين » كولدى .

مستر «آمرود» :

— يونده اوتاتاجق برشى يوق ، قورقو ، انسانى تهلكه‌دن صيانت ايدن بر حسدر .. شبهه‌سز سرمايه‌كزده يوقدر ؟

— برآز پاره بريكدردم . بابامدن قالان يوز سترلين ايله برابر ، بانقه‌ده يوز الللى سترلين قدر پاره‌م وار . اكر بوكا سرمايه ديمك جائز ايسه .

مستر « آمرود » جواباً :

ياريم شيلين بيله ، ايشتمك شرطيله ، بر سرمايه‌در ؛ فقط ساده‌جه جيكرده دورورسه بر كوموش پارچه‌سندن عبارت قالير . يوز الللى ليرا كز بانقه‌ده ايشله‌يور و ديه‌لم كه سنده يوزده ايكى بچق كتيريور . فقط بو ، پاره‌كزى قابيت و قدرتى درجه‌سنده ايشلتمك صاييلماز. مع‌مافيه بر سرمايه‌در . اكر بو پاره‌يى چورابكزده صاقلار. سه‌كز او زمان سرمايه‌لكدن چيقار . سرمايه پاره دكلدر ، پاره‌يى بر آلت كى قوللانان انسانلرك دماغى وقوتيدر . بانقه‌كزك ذكا و درايتيدركه سنده تهلكه‌سرجه يوزده ايكى بچق قازانديريور . فقط كندى دماغكز وكندى قوتكز سنده يوزده يوزقازانديرابيلير. بونك شبهه‌سز تهلكه‌سى وار . بو نقطه‌يى ده اونوتمايكز .

مستر « آمرود » دوام ايتدى :

— يونلرى ، سنده ياردىم ايتمك ايسته‌ديكم ايچون سويله‌يورم . تجربه‌م آلدانميورسه ذكا واستعداد صاحبى بر كنجسكز. فقط بوكافى دكلدر . لونده‌ده سزك كبى بيكلرجه كنج وارکه ، طالع و موفقيت كتيره‌جك بر فرصت بولامادقلرندن ، بو وضعيتدن بوكسله‌ميورلر . بر حسن تصادف اولارق بنى دوشركن قورتارديكز وبو صورتله ختيار بر آدمك مستدام غنى قازانديكز. بوفعه‌طالعكزه وسيله اولدى. اكر قبول ايدرسه‌كز سنده ايشكزه ياراياجق برشيئى ويره بيله‌جكمى ظن ايدبورم .. طفاً بر دقيقه مساعده بدكز .

***

مستر « آمرود » بيتيرديكى سيغارينى طابله‌يه آتدقدن صوكره قالقدى ، وكندى كنديسنه كولمك اوطه‌دن چيقدى . غاز صوبه‌سيله باكر قالان « هه‌رمانين » معجباته بو محاوره‌نك نتيجه‌سنه انتظار ايدبوردى . يدى سنه‌دن برى لونده حياتنه قاريشانى بو ، ايلك سرگذشتى ايدى . واقعا شمديه قدر سرگذشت تحريسنه چيقمامش دكلدى . فقط بالتجربه آكلامشدىكه رومانلرده كورىلن او جاذب تصادفلر خيالدن باشقه برشى دكلدر ، شيمدى كنديسنده بلااختيار بر صبرسزلق وخلجان حس ايدبوردى . برطرفدن بواختيار آدمك مورثهٔ عمبه‌سندن شبهه‌لنيوردى. بو آرالق مستر «آمرود» عودت ايتدى . آلنده جوبز جسامتنده اوزرى اوبالى بر فيل ديشى پارچه‌سى طونيوردى. «هه‌رمانين» بو اثر نادر شيئى ايكى پارماغمك آراسنه آلديغى زمان شيشمان قارنلى كوچوك براسان هيكلى اولديغنى كوردى. آسكيلكندن هيكلك بوزى قسماً سيلينمشدى. بو، تاغازاكى پازارلرنده بر قاچ «يەن» ه اشترا ايديله‌بيله‌جك برشى ايدى .

اختيار آدام ديدىكه :

— بونى سنده ويريورم . فقط مقابلنده بر يەنى ويرمليسكز . ياريم يەنى ياخود دها كوچوك برشيده ويرسه‌كز اولور . چونكه «فوو نغ» پاره ايله صاتون آلنمادىقه اوغور كتيرمز . تشكر ايدرم؛ يوق ، تكا شكر ايتمه‌يكز . بر كبى عمريمك صوكنه يرمش دقار بر آدمه اوث بر بروم وفاشه‌سى اولامز اونك تاثيرى يكى‌ايه‌ناشلامز ايچون در . وى چوق سه‌ردن برى ياريحه‌مك كورمه صاقلايورم . مسافرت [اوغور] اولق اوزره بر كيجه ويرمك، دها دوغروسى صاتمق

یتنده ایدم، صوکره تأمیله خاطرمدن چیقدی . آنیفه‌جیلق ایشلرمده کنجلرله پك مناسبتم اولماز . ذاتاً ، آکلاشیلان بو کونکی یکی کنجلرك اکثریسی او قدر مغرور شیلرمش که - غرته‌لرده اویله اوقویورم - « قووانغ »ی بوندن برینه ویرسه‌م پك ایشنه یارایاجغنی امید ایتمیورم. فقط اویله حس ایدیورم که سر اولدرن بشقه حقنده سکنز . هر حالده بر تجربه ایدیکز . اونی دائما جاکتکزك جبنده بولوندیریکز. تأثیری صرف‌خیال اوزرینه بیله مؤسس اولسه بوندن بر ضرر چیقماز .

همه‌زلتین :

— دیمك ایسته‌یورسکز که . .

— خایر ، هیچ برشی دیمك ایسته‌میورم . یالکز شوتی سویلیه‌یم که ، بو ماسقوتك ، دوغرو ویا یالان ، کوچوك بر تاریخی وار. عین‌اصل هند چینی‌دن کلمش «ررر» ده ردن صاقین آلمشدم. صاتان آدم مضبوط تاریخی‌ده برابر ویردی . اونی آوروپایه ابتدا « آتیلا » کتیرمش . صوکره آلدن آله دولاشارق نهایت « له‌یسیا بوناپارت »ه کچمش واوده کوچوك‌اوغلی بیوك ناپولیونه پش سانتیمه صاتمش. ناپولیون بوماسقوتی دائماجیبنده طاشیرمش. برکون «فوشه» اونی ناپولیونك جبندن چالمش و حمید اسمنده بر تورکه صاتمش . بو تورك بالآخره صدراعظملق ایتمش . بو دیدکارم اساسسز ویا حقیقت اولابیلیر ، فقط شوکا امینم که ، « قووانغ » اوعورلیدر . اوعورلی‌کله سندن مقصدم مادی ماهیتده‌در ، یعنی بردنبی مراد ایدیورم ، و قدا پاره بختیاراق دیمك دکلدر ، فقط پك بیوك بر رفاه واسطه‌سیدر . بن آنتیفه‌جیلقده پاره ایچون دکل أکلنجه ایچون دوام ایدیورم . الی سنه‌دن بری آنتیفه آلوب صاتدم . بتون موجودیتم بو ایش ایله یوغورولدی . اونی ترك ایده‌جك اولسه‌م برکمانك تلرینی قوپاروب یاپمی‌ده برطرفه آتمق کبی برشی اولاجق. ایشه بوندن درس آلیکز، کنج دوستم ، اکر قووانغ سره طالع کتیرمسه ، دیکر مشاغلکز آراسنده ، اختیارلمکزده سوه‌رك اویلاتاجقکز بر شیئه‌ده مراق ایدیکز .

مستر « آمهرود » آیاغه قالقارق ملاقاتك نهایت بولدیغی احساس ایتدی. « همه‌زلتین » « قووانغ »ی حسه برانشیردکدن وشپقه‌سی آلدقدن صوکره قاپیه دوغرو ایلریله‌دی .

آنتیفه‌جی ، مسافرینی تشییع ایدرکن علاوةً دیدی که :

— سزه سویلیه‌جکم یالکز ایکی نقطه قالدی. اکر «قووانغ»ك سزه یارادیم ایتمه‌سنی ایسترسه‌کز اوکا اعتماد ایتمه‌کز لازمدر . دیکر نقطه‌ده : او اکر صاحبنه طالع کتیره‌جك ایسه أولا کوچوك برپاره هدیه‌سیله بوینندن صاحبی حیردار ایدر . یاخود ایدرمش . بناء علیه، مثلا پاریس سوقاقنده یاخود مصه‌کرك اورزده ردن کلدیکی مجهول برپاره بولورسه‌کز آکلامالیسکز که «قووانغ» سزه یارادیم ایده‌جکدر، بویله بر اشارتدن صوکره و سزه پاره دکل موفقیت و طالع کتیره‌جکدر که بوده عینی شی دیمکدر . کیجه‌کز خیر اولسون .

« همه‌زلتین » یه چیغرق کوروله‌یرك آراسنده دکلمك قوپسدی چیقدی . سوقافده یاغمور دینمش ، هوا سکونت بولمش ، اورتالق ایچه قارارمشدی. « هانتهر » سوقاغندن « یکی اوقسفورد » جاده‌سنه صاپارکن کندیسی‌دمین تام اومنیبوسدن ایندیکی پرده بولدی . صانکه برروژیادن اویانیورمش کبی اولدی. فقط «قووانغ»ی جبنده پرمفیرست آزاشنده حس ایدیوردی و مستر « آمهرود » ، عجایب برآدم اولمقله برابر ، رؤیاده کوردیکی برسیماده دکلدی. اولمك برایش آدامی آنتریه یاقیشاحق منطقی سورلری‌ده رؤیا قوبوشمه‌سی اولامزدی ، یا .

* *

شبهه‌سز بو ، باشدن باشه معناسز بر حادثه ایدی . «همه‌زلتین» هر زمان کرك کندی کندینه وکرك آرقداشلرینه بویله افسانه‌لره اینانمادیغنی سویلردی . بونی چوق کشیلر بویله سویلر . فقط درین قارارسه‌کز هرکسك بر طاقم اعتقداری اولدیغی آکلاشیلیرسکز . «همه‌زلتین»ده بوبردسی ، وشمدی اوقسفورد جاده‌سندن شهرك‌حریه دوغرو یورورکن کندی کندینه بو « قووانغ » حادثه‌سنی دوشونیور و بونك طالعنه بر تأثیری اولابیله‌جکنی بوسبتون رد و انکار ایده‌میوردی. هرحالده طالع دنیلن برشی موجود ایدی . مثلا تجارتخانه‌لرده‌کی اش شی «جه‌یسین» طالعلی بر آدم اولمقله معروف ایدی. بخت اویونلرنده و سائره‌ده دائما قازانیوردی . صوکره مثلا کندیسی هیچ طالعلی دکل‌ایدی . أوت ، محقق طالع دنیلن برشی واردی .

آقشام یمکنی یمرکن ، أکر آلنه یوز بیك سترلین کچسه بونکله نه یاپاجغنی تخیل ایتمکده اولدیغنك فرقنه واردی . یمکدن صوکره ، نسخه‌سی بر شیلینه صاتیلان کلیات سلسله‌سندن تدارك ایتمش اولدیغی کتابلرك آراسندن « ناپولیونك حیاتی »نی آرایوب چیقاردی. کتابك ایلك فصللرینی یکی بر علاقه ایله وقودی .

کیملکنده چمشیر پره‌سی ویرمه‌یحك قدرمعراولان بوآدامك صوکره‌دن بوقدر یوکسلمه‌سی حیرتله سزا دکلیدی ؟ شبهه‌سز بونك هیسی طالع ایشی دکلدی . او ، عسکر یارادلش بیوك بر داهی ایدی . فقط نه‌ده اولسه .

اوطه‌سنه چیقیوب صوبوغمه باشلادی . ماصه‌نك وسطنه اشتد قووانغ »ی صوکره کومه هالنده حسدن بوشالمدیغی پره‌رینی و ویرك یاپشه‌ده یقه‌لمك دوکمه‌سی قویدی . بو کبی خصوصاتده پك ترتیبلی و انتظامپروردی . البسه‌سنی سویوروب قالامغه‌ده غایت مراقلی ایدی .

حاکمنی آرقه‌سندن چیقاروب مرچه‌لادی ، سلکدی ، برچیوی‌یه آصدی ، صاغ جبنده طاشیدیغی توط دفترینی خاطرلیه‌رق چیقاردی ؛ فقط جبنده دفتردن باشقه برشی دها بولدی. بو ، یارم «قراوون»لق برکوموش سکه ایدی .

«همه‌زلتین» ووع آدامدن ایدی که دون بحود اویمسی کون نه صرف ایتدیکی ، اوررده وبقه‌ده قاچ پره‌سی دلیغی ، آی نهایتنده یاپاجغی تأدیاتدن صوکره نه‌قدر پاره‌سی قالاجغنی سانتیمه قدر سره بلاتردد سویله‌بیلیردی .

اونك جبندن ، حسابی خارجنده بویله یارم قراوونلق بر پاره چیقماسی « دوونینغ ستریت »ده اوکنه آنسزین بر فیل چیقماسی قدر حیرت أنکیز بر حادثه تشکیل ایدوردی. بویله یارم قراوون کندی پاره‌سی اولامازدی ؟ چونکه حساب میدانده ایدی . بو ، شبهه‌سز کندی پاره‌سی خارجنده بر پاره ایدی .

«همه‌زلتین»، مستر «آمهرود»ك کوچوك هیکله عطفاً سویله‌دیکی پاره هدیه‌سی سوزینی خاطرلادی و «قووانغ»ه باقدی .

* *

شمرین‌ثانی آیده بر آقشام مستر « آمهرود » ، « فیریسی »ده

بر صرادان دونیوردی . قاپسنك اوکنده اوتوموبیلدن اینرکن « همزه‌لتین » ایله قارشی‌یه کلدی .

کنج آدامك آرقه‌سنده کورکلو بر پالطو واردی . وجودجه دها ایریشه‌شدی. قیافت واوضاع رفاه ایچنده اولدیغنی کوستریوردی.

همزه‌لتین :

— وای !

دیه‌رك دوردی وأنی اوزاتدی :

— صوك اون سنه ظرفنده دکانکزك اوکندن ایکی دفعه کچدیکم حالده اوغرامادم. اوغرارسه‌م طالع بوزیلاجقمش کبی برحسك تحت تأثیرنده قالدم . شبهه‌سز بودالالق ایتدم ..

مستر « آمرود » جواباً :

— ها ، شمدی طانیدم ، اسمکز «همزه‌ل هرست»میدی ؟. خایر ، «همزه‌لتین»میدی ؟ . « همزه‌لتین » دی دکلی ؟ أوت ، خاطر-لیورم.. هاه ! هاه ! بردقیقه مساعده ایدرمیسکز ؟

اوتوموبیلك پاره‌سنی ویردی و زائرینی اوطه‌سنه کوتوره‌رك اوطورماسنی رجا ایتدی :

— سزی عادتا اوتوتمشدم . فقط شمدی ، دها اون دقیقه أول شوراده اوطوریورمشسکزده او شیئی سزه ویریورمهم کبی کلیور . .

— « قووانغ »ی دکلی ؟

— أوت ، خاطرلیورم اسمی اویله ایدی . . ایشلریکزك أیی کیتدیکنی کوریورم .

دیکری جواب ویردی :

— أوت ، چوق ممنونم . بر سیغار ایچمزمیسکز ؟ آرتق ایچمیورسکز، دیمك ! مساعده ایدرسه‌کز بن بر دانه یاقایم.. تشکر ایدرم . سزه بتون حکایه‌یی آکلاتاجغم . بیلك بر کیجه حکایه‌لری کبی برشی ! او آقشامی خاطرلارسکز . بورادن أوه کیتدیکم زمان بکا « قووانغ » حفنده سویله‌دکلریکزی و پونلرك نه درجه‌یه قدر شایان اعتماد اولدیغنی دوشونمکه باشلادم . دیرکن یاتمق اوزره صویونورکن جبمده بریاریم قراوونلق پاره بولدم . بو پاره کوندوزین جبمده یوقدی . او زمان سویله‌دیککز سوزلری خاطرلادم ومسئله‌یی درحال آکلادم . طالعك توجه ایده‌جکنه شبهه‌م قالمادی و أکر « قووانغ » ه قوتله اینانیرسه‌م موفقیتی محقق عد ایتدم . بو ، بر سوق طبیعی ایدی .

— صوکره ؟

— ایرته‌سی‌صباح تجارتخانه‌یه کیتدیکم زمان دوغرو دیرکتورك یانه چیقدم ومعاشمه ضم باپیاماسنی طلب ایتدم .

— نه جواب ویردی ؟

— رد ایتدی ، فقط بوندن متأثر اولمادم . کندی کندمه دیدم که: « بوایشده دوام ایتمکدن برشی چیقمایه‌جغنه بویر اشارتدر. باشقه طرفه باش ووراکم. » بونك اوزرینه کوزی آچوب فرصت قوللادم . بر هفته صوکره ایدی ، پراغ چناق چوملك فابریقه‌سنك صاحبی فابریقه‌سك آحتیاجلرینی تکلیف ایتمك اوزره برم تجارتخانه‌یه کلمشدی . کیدرکن سوقاقده آرقه‌سندن یتیشدم و غایت جرأتکارانه برشی یاپدم : بنی کندیلرینه آجنته یاپمالرینی ، بو ایشك بتون أسرار وتفرعاتنه وقوفم اولدیغنی ، بریازیخانه آچمق مصارفنی ده درعهده ایده‌جکمی سویله‌دم . قبول ایتدی و قونطراتی یاپدق . آنجق یوز الللی سترلینم واردی . بولوندیغم تجارتخانه‌یی ترك ایتدم . یوز سترلین صرف ایدرك بر بر کیرالادم . آلتی آی « قووانغ »له برابر اوتوز سترلین ایله صوك درجه‌ده مقتصدانه یاشادی. بورونك حارجنده برطاوان آراسنده یاتیوردق . سوتوقدن دوندیغمز ، آچ قالدیغمز زمانلر اولدی . فقط نیسانده ایشلر یولنه کیرمکه باشلادی . حزیرانده یکی برفات البسه ایله برچیفت پوتین آلمغه ، آغستوسده یازی ماکنه‌سنده چالیشدیرمق ایچون برقیز طوتمغه ، تشرین‌ثانیده باره آرتدیرمغه موفق اولدم . فقط یه عایت طار، اداره‌لی یاشامقده دوام ایدیوردم . ایرتسی حریرانده بتون سرمایه‌می تهلکه‌یه قویارق بیوك برایشه آتیلدم. دها ایشلك برجاده‌ده بیوك بربورو کیرالایارق چناق چوملك ایشنه جام ایشی‌ده علاوه ایتدم . بر طرفدن ، سرمایه‌دار بر فرانسز ایله مشترکاً « بوندستریت » ده بردکان آچدق . آلتنجی سنه نهایسنده عادتا زنکین برآدام اولمشدم. پاره اولوقدن آقیوردی . چوق کچمه‌دن زنکین ، کوزل و عقللی بر قیز ایله‌ده أولدم . شمدی « هه‌پ سنه‌د »ده بر أویم وار . تفاخر ایتمك ایسته‌میورم . شبهه‌سز بونلره عزمکارانه سعیم نتیجه‌سنده موفق اولدم . فقط بنی بو موفقیتلره سوق ایدن (جاکتنك جیبندن « قووانغ »ی چیقارارق) ایشته سزك ویردیککز ماسقوتدر .

اختیار آنتیقه‌سی :

— کوریورم که « قووانغ »ك بو موفقیتلریکزده عامل اولدیغنه صمیمیتله اینانیورسکز . أوت ، بوکا شبهه ایتمیورم . سزه طالع کتیره‌جکنه ایمان ایتدیککز بو هیکل پارچه‌سی اولماسه‌یدی او تهلکه‌لره آتلمق ومصادف اولدیغکز مشکلاتی اقتحام ایلهمکی هیچ بر زمان کوزه آلیه‌جقدیکز . . سزه اعتراف ایدیم که ، بن سزی آلداتدم، مستر همزه‌لتین ! سزك ، دیکر بر چوق کنجلر کبی، ذکا و قابلیت صاحبی فقط اعتماد نفسدن محروم اولدیغکزی کورمشدم . سزده اکسیك اولان اعتماد نفسی خاصه‌سنی سزه القا ایده‌مزدم . اونك یرینه سزه بو ایکی په‌نی دکرنده بیله اولیان اسکی فیل دیشی پارچه‌سیله اعتماد حسی تلقین ایتدم . « قووانغ » وحکایه‌سی او زمان اویدردیغم بر مصالدن باشقه برشی دکلدی . او یاریم قراوونی دکاندن چیقارکن جبکزه بن قویمشدم .

ایشته ایشك حقیقتی !

***

بو حکایه‌یی بکا نقل ایدن مستر «آمرود» دیدی که :

— اینانیرمیسکز؟ بوسوزلرم اوزرینه صاکه کندیسنه حقارت ایتمم کبی ، هیچ بر کلهٔ تشکر بیله سویله‌مه‌دن ، درحال بورومدن چیقدی کیتدی. حل‌بوکه بن اوکا «هه‌پ سنه‌د» ده بر أو وسنوی بیکلرجه سترلین کتیرن برموقع ویرمشدم. خایر، یونی تاکورلکندن یاپمادی، بو، ساده‌جه بشری برپسیقولوژی مسئله‌سی ! آلتمش سنه‌دن بری درلودرلو، عجایب آنتیقه‌لر آلدن کچدی ، فقط انسان روحندن دها عجایب هیچ بر شیئه تصادف ایتمدم .

ترجمه ایدن

م. کمال

بكى دوغاجى چوجوق ايچون حاضرلق

أويكزه هرهانكى بر مسافرك كلمكنى بيلسه كز، همان اوكا كوره ترتيبات آلير ، اوكا الك موافق اولان شيلر نه ايسه اونلرى حاضرلامق ايستر سكز . أويكزه كيره بيله جك مسافرلرك هپسندن داها مهم وداها قيمتلى بر كوچوجوك چوجوغك ورودينى ده طبيعى داها فضله اهتمامله قارشيلار- سكز . اوكا لازم اولان شيلر حقنده تتبعاتده بولونوب ده بو خصوصده

اختصاص پيدا ايتمش اولانلردن اوكره نكه چاليشير سكز .

شيمدى آوروپاده و آمريقاده چوجوقلره عطف ايديلن اهميت كچمش عصرلره نسبتله بر قاچ مثلى آرتمشدر . آرتق هر كس تقدير ايدييور كه برملتك چوجوقلرى اوملتك تملى ديمكدر وناصل كه تملى چوروك بر بنا ايركيچ انهدامه محكومسه، چوجوقلرى باقيمسز، محتسز واخلاقسز اولان بر ملتده ايركيچ انقراضه محكومدر .

بزم مملكتمزده چوجوقلر حقنده كى بو عمومى اويانيشلغه شبهه يوقدر كه ايدمن مهم بر زمره وار . خاتلرمز سوت داملهسى ، جمعية اطفال ، هلال احمر كبى بر چوق خيرخواه جمعيتلرده نتيجه سى پك مشكور اولان جدى فعاليتلرده بولونيورلر .

بزم مقصديمز آوروپا و آمريقاده چوجوق متخصصلرى طرفندن توصيه ايديلن سيستمى وتدابيرى قارئلريمزك كوزلرينك اوكنه قويمق ، وهر خصوصده ترقى ايدن مملكتمرده چوجوق تربيه سنده عصرى ومترقى برشكل آلمه سنه خدمت ايتمكدر . طبيعى بو خصوصده قارئلرمز طرفندن واقع اولاجق سؤالاره ممنونيتله جواب ويرمكى واظهار ايده جكارى آرزوله رله اتباع ايمكى وظيفه بيله جكز .

يكى دوغاجق چوجوق ايچون نه كبى اشيا حاضرلامق لازمدر ؟

1 — توالت و تميزلكنه عائد ادوات :

دليكلى پودره قوطوسى وأيى بر چوجوق پودره سى .

بر صابون قوطوسى وبر فاستيل صابونى .

بر يوموشاق فيلالى صاچ فيرچه سى و بر طاره صرى .

250 غرام آسيد بوريك محلولى (چوجوغك كوزلرينى وآغزينى يقامق ايچون) ؛ تميز بر قپاقلى قاوانوز ويا باشقا بر محفظه ايچنده 200 غرام پاموق .

بر حقه أك أيى جنس وازه لين .

بر باتيو درجه سى .

بر قوطو تهميزلنمش غاز .

اوچ يوموك حاولو .

بر مقاص .

بوى بوى اوچ دوزينه أيى جنس نيكلى چنكل ايكنه .

بوتون بونلرى چوجوغه مخصوص حاضرلاديمكز برسبتك ايچنه طوپلارده باتيوسنى باياچمكز اودايه قويار- سه كز ، هر كيديريش وهر صويشكزده چوجوغك اوفاق تفك أشياسنك پيشندن قوتمزسكز .

2 — كيه جك وألبسه لر :

اوچ يوكلى فاسكه . بونلر 20 سانتيمتره كنيشلكنده و يارم متره بوينده بياض يوكلى قاش پارچه لريدر . چوجوق متخصصلرى چوجوق معده لرينك صيجاق طوتولمه سنه پك يوموك بر اهميت عطف ايديورلر . بوه سكلمر بز قيش كيديرمه لى ديورلر . بالتجربه كورولمشدر كه حقيقتا بو صورتله صحاق طوتولان چو- جوقلرده هضمسزلقدن متولد خسته لقلر داها آز اولير .

آلتى توالبند زيبن . بونلر فاسكه لرك آلتنه ، چوجوغك جلدينه يوك تماس ايدوب تحريش ايتمه سين ديه كيديريلير .

اوچ فانيله . بونلر موسمنه كوره پاموقلى ، يوكلى ياخود پاموق ويا ايپك قارشيق يوكلى اولور . پك يكى دوغمش چوجوغه يازين دخى يوكلى كيديرمك صرحجدر .

اوچ ايچه لوكلى أتك .

آلتى ألبسه . بو أتك و ألبسه لرك دوكمه لرى اومورلرده اولورسه چوجوغى حركتلاماديرن كيديرمك قابل اولور . قولايلغله تحقيرندن كچيريلمك اوموزلرندن ايليكلديرير .

بر باشقا حصولده ، أتكى و ألبسه يى آرقه دن بوينديرن بويه آچيق يرنى وقارشيلغلى شريدلرديكلرك دوكمه يريله شريدلرله باغلامق معدر . بوطرز ألبسه يرده شايان توصيه در ، چونكه هم قولايلغله كيديريلديرير ، هم ده چوجوغك آسوده طوپلانمادقلرى ايچون بزلريله برابر كيرلنمزلر .

ألبسه لر طبيعى ذوقه ، اقتداره وموسمه كوره موسليندن ، كتاندن ، پيكه دن ، يوكلى دن ياپيلير .

3 دوزينه بز . بونلر مختلف قاشلردن ياپيلير . كيميسى حاولويه

مترہ ایله آلیر ، ده کیری‌لر کسر ، یونلری‌ده مثلث شکلنده پارچه‌لره بولر . بو مقصد ایچون چوجوغك آلنه قویارق بر اوجی باجاغك آراسندن ، دیگر اوجی‌ده قاچه‌لرینك اوستندن قاووشدیره‌رق صاغلام چنگل ایکنه‌لرله ایکنه‌لر . یاز گونلرنده حاولونك چوجوغی تخریش ایتمه‌سندن

صورقه‌سره ، نجه قولی اوزره عمی شکلنده تولیندیرلر حاضرلارلر . کیمیسی ایسه‌باشقه‌لرینه بر یومشاق پمونی قماشی دکیری‌لره بولر ، بعضی وقت ایدوب عیبی صررده قوللانیر .

هر نه‌قدر قوللانیرسه‌ده قوللانسین ، مقصد چوجوغه حرکت‌ویرمکدر . اعظمی سرعتی تأمین ایتمکدر . هر نه طرزده یاپارسه‌کز یاپك ، **هرهنگامده صافین قوماشله حاضر بولمایك .** چوجوق متخصصلری چوجوغی سلامتله یاشاتمق ایچون بعض مخالف ایدیورلر ، فقط هپسنك متفقاً تأیید ایتدکلری بر نقطه وارسه اوده چوجوقلره هرشیدن فضله سرعت حرکت لازم اولدیغی نقطه‌سیدر . بر چوجوق نه قدار چوق ، نه قدار سرعت حرکت ایدرسه عضلاری ، کیکاری ، اعصابلری او قدار چوق نمو ایدر و قوتلنیر .

آلتوندن فضله دقت وکولرك بریسی‌ده یاتاقلری قونداقده صیقی صیقی صارمایین چوجوقلرك یاتاقلری چاپوق ولور قناعتکارلردر . بو فصیح دوعرو دکلدر . چوجوقلرك چاپوق اولماسنك سببلری بوسبوتون باشقادر . یا فضله بر یاغلایوب کزدیرمکدن . ویاخودده کیکلری وجودی طاشیه‌جق قدار قوتلنمه‌دن چوجوغك یورومسندن ایلری گلیر .

شوبله بر امر وکره دقکر . سرعت بویومش ، هیچ بر زمان آیاقری قوللری جسدره‌یه صوقومش بر چوجوقده چاپوق بحاغه تصادف ایتدیکمزی ؟

حاصوکه صحی قوماقره صارلمش ، آلتی آیدن ایکی ساله قدر اولان قوللری میدانه چیقارلمش زوالسز چوجوقلرده نه چوق نه چوق چاپوق بحاق گورمه‌مکسکز . بناء علیه ، قطعیاً أمین اولالم سلامرکه ، چوجوقلری حرکتدیرده سرعت براقمقله وبنی چاپوق یاپمق شوبله دورسون ، بالعکس دوشاریسه دورمه ایتمش اولورز .

چوجوق آلتی آیلق اولونجیه قدر آلیسه‌لری و آتکلری اوزون وبدنی بجون محافظه‌لی اورتر و بناء علیه چوراب وپانتیك لازم اولماز .

فقط آلتی آیدن صوکرا آلیسه وآتکلری قیصالتیلیر ، چوجوغه موسمه کوره یوك ایله ایپك قاریشیق ویاخود پمونی چورابلر گیدیریلیر . آلتی آیلق چوجوق ایچون لازم اولاجق بز عددی‌ده اسکیسنه نسبتاً آز اولمالیدر چونکه بویاشده چوجوق آرتق منتظم اعتیادلرایدینمکه باشلامش واعتنا ایدیلیرسه ، گیرلندیکی بزلرك عددی یاری یاریه ایندیریله‌بیلیر .

بو صایدیغمز اشیادن ماعدا هوا آلدیرمق ایچون چوجوغه بربوکلی خیرقه ، بر باشلق وبر چیفت یوك لدیوه‌ن لازم اولاجقدر .

3 — یاتاق طاقمی .

بو طبیعی هرکسك اقتدارینه باغلی اولان بر شیدر فقط چوجوق متخصصلری چوجوقلره یاقین کلدکجه هر شیئك قولایلقله یپقانیلیر شیلر اولمسنده اهمیتله اصرار ایدییورلر .

لااقل آلتی چارشاف حاضرلایکز . **شیلتلی صافین قوماش یاپمایکز .** أیی‌جه دولدورولمش بر یومق شیلته دیکر شیلته‌لرك هپسنه مرجحدر .

بر مترہ کنیشلکنده یپقانیر موشامبا . بونی چارشاف ایله شیلته آراسنه قویارسکز .

او چ دانه 35 سانتیمتره مربعنده موشامبا . بونلر ایچون 1½ دوزینه پیکه قیلیف . بو اوفق موشامبالر قیلیفلرینه قونیلوب چوجوغك باجاقلرینك آلتنه قونیلیرسه ، هم بویوك چارشافك کیرلنمه‌سنه مانع اولونور ، هم‌ده چوجوق سود ویرمك ایچون قوجاغه آلندیغی زمان والده‌نك قوجاغنی محافظه ایتمکه یارار .

بر خفیف یورغاندن وبر آچلجق یوشاق یصدیقدن باشقا ، أیی جنس بر یوك بطانیه چوجوغی صارمق ایچون‌ده پك قوللانیشلی اولور .

Şen Çocuklar Sahifesi

Çimen Saçlı Bebek

Böyle bir şey hiç işitmediniz diyil mi? Siz de bir az itina ile böyle bir bebeğe malik olabilirsiniz.

Evvela, iki katlı bir kumaş parçasının üstüne bir bebek resmi çiziniz. Bunu kesip dikiniz. Ayaklarını, kollarını, gövdesini ve başının yüz tarafını pamuk ve ya kırpıntı ile doldurunuz. Başın arka tarafını pamukla diyil, çiçekcilerde gördüğünüz sun'î yosunla doldurunuz. Bu yosun hem rutubeti muhafaza eder, hem de içinde tohum büyümesine müsaittir.

Islak yosunu doldurduktan sonra, içine çimen tohumu serpiniz. Eyer çimen tohumu bulamazsanız, arpa tohumu da o işi görür. Şimdi başın üst kısmını da dikiniz. Bu kısım için çok ince bir kumaş kullanınız. Böyle rutubetli bir beyinle bebeğin yüzü ıslak olmasın diye başı dikdikten sonra, yüzün üstüne bir kat cila sürünüz.

Tohumlar filizleninciye kadar bebeği loş, sıcak bir yere koyunuz. Sonra güneşli bir pencere kenarına yerleştiriniz. Bir kaç gün içinde başın üstünde yeşil yeşil filizler belirir, ve yeşil çimen saçlı bir bebeğe malik olursunuz. Bir defa tecrübe ediniz, bakın ne eylenceli bir şey olur.

هیکل اویونی

بو اویونی ایسترسه کز درت آرقداشله ، ایسترسه کز اون ایکی آرقداشله اویناییه بیلیرسکز . آراکزدن بریسی أبه اولاجق . أللرینه بر طوپ ، یاخود ده یاموقله دولدوریلمش بر طوپ یولوناجق . أبه کوزلرینی قاپاتوب باواش باواش اونه قادار صایه جق . دیکر اویونجیلر قابل اولدیغی قادار أبه دن اوزاق بر یره چکیله جکلر ؛ فقط ، أبه « اون » دیر دیر هپسی یرلرنده دوکمش کبی قالاجقلر ، هیکل اولاجقلر . هر چوجوق بر شیء انتخاب ایدوب اونك کبی دورمغه چالیشه جق ، بریسی مثلا ، قاره یه آتلایان برکدی هیکلی اولاجق ، بریسی اوچاجق برقوش هیکلی اولاجق ، بر باشقاسی داله قونمش بر قوش هیکلی اولاجق ، واخ .

أبه کوزینی آچدقدن صوکرا هیچ کیمسه قیپیردامیه جق . أکر اویونجیلردن بریسی قیپیردارسه همان او أبه اولاجق . أبه یولوندیغی یردن أللرینه کی طوپی أك یاقین هیکلك اوستنه آتاجق . اکر اصابت ایتدیررسه او هیکل أبه اولاجق ، فقط اکر اصابت ایتدیره مزسه یوقاوی اویونجیلر قاچیشمغه ، أبه ده طوپی تکرار أللرینه آلوب فوقلامغه باشلیه جق وطوپی آتارق چوجوقلردن برینه وورمغه چالیشه جق . اکر وورررسه ، وورولان اویونجی أبه اولاجق و اویون یینه باشدن باشلایه جق .

بر یاشندن آلتی یاشنه قادار چوجوقلر ایچون ثورکو یلك

داها هوالر پالطو کیه‌جك قادار صوغومامش ، فقط البسه ایله کزه‌جك قادارده صیجاق ،ولادینی زمانلرده چوجوقلره کیدیریله‌جك کوزه‌ل وقوللانیشلی بر کوچوك یلك .

بو یلك ایکی رنکلی یوکدن یاپیلیور . رسمده کوردیککز یلك آچیق پنبه یوکدن، کنارنده‌کی چیرکیلر وجیلرنده‌کی ثوردکارده داها قویو پنبه یوکدن ثورولمشدر. طبیعی ، هرکس کندی انتخاب ایتدیکی رنکلرله ثوره‌بیلیر .

67نجی صحیفه‌ده سزه برلوحه ویرییورز. بورادە بریاشندن آلتی یاشنه‌قادار چوجوقلره نه‌بوی یلکارثورمك لازم اولدیغنی کوره‌جکسکز.

شیمدی اوقویه‌جغکز تعریف درت یاشنده بر چوجوق یلکی ایچوندر . معترضه اشارتلری آراسنده‌کی حرفلر مختلف یاشلرده‌کی چوجوقلر ایچون لازم کله‌جك فرقلری اشارت ایدر. لوحه‌ده او حرفی آرار ، او حرفك حداسنده‌کی تعریفه کوره ایشلرسکز.

معیار: $5\frac{1}{2}$ ایلك $2\frac{1}{2}$ سانتیمتره . 7 صیرا $2\frac{1}{2}$ سانتیمتره . پنبه یوك‌ایله شیشکزه 68 ایلك [A] کیرك. بر ایلك اوکدن آتارق بر ایلك آرقه‌دن آتارق 3 صیرا ایشله‌یبك. (بر وایکی یاشنده‌کی چوجوقلر ایچون یالکز 2 صیرا ایشله‌یبك .) قویو پنبه یوکی آلك ، بر صیرا دوز اوکدن آتارق ایشله‌یبك . صوکرا بر ایلك اوکدن بر ایلك آرقه‌دن آتارق بر صیرا ایشله‌یبك . [B] بو صوك ایکی صیرایی آچیق پنبه ایله تکرار ایدیکز . بو درت صیرایی ایکی دفعه داها تکرار ایدك . یکی یوکله باشلادیغکز زمان هر سفرنده ایلك صیرایی دوز اوکدن ایکنه ایله ایشله‌یبك . شیمدی آچیق پنبه ایله ، ایسترسه‌کز برآز داها قالین شیش ایله ، چوراب ثورکوسی ایشله‌یبك . (یعنی بر صیرااوکدن آتارق ، بر صیرا آرقه‌دن آتارق) یلکك بویی 20 سانتیمتره اولونجیه قادار ایشله‌یبك [C] . هر ایکی طرفدن قولتوق آلتی ایچون اوچر ایلك یتیرك [Ç] ، صوکرا هر ایکی طرفدن هر ایکی صیرادە بر برر ایلك اکسیلتك . بونی 3 دفعه تکرار ایدك [D] اویله‌که شیشکزده شیمدی 56 ایلك قالسین. هیچ اکسیلتمه‌دن $7\frac{1}{2}$ سانتیمتره ایشله‌یبك [E] . 21 ایلك ایشله‌یبك و ایپلکه کیرك ، 14 ایلك اکسه ایچون بتیرك. [F] قالان 21 ایلك ایله یلکك اوکسه باشلایبك .

3 صیرا ایشله‌یبك ، بونون طرفندن بر ایلك علاوه ایدك . بویله‌جه هر درت صیرادە بر بر ایلك علاوه ایده‌رك [G] 9 دفعه تکرار ایدك . اوموزدن 9 سانتیمتره ایشله‌دکدن صوکرا قول أوی اویغه باشلایبك . (یعنی، قول طرفندن هراوچ صیرادە بر برایلك علاوه ایده‌رك اوچ دفعه تکرار ایدك ، صوکرا اوچ ایلك علاوه ایدك) شیمدی شیشکزده 36 ایلك اولاجق . بونلری بر شیش اوستنه کچیرك . یاقه‌نك او بر طرفی‌ده بو طرفی کبی یاپیلوب ، عینی حذایه کلدکاری زمان برلشدیرك . شیشکزده شیمدی 72 ایلك اولاجق. یلکك أتکنده‌کی لاستیك ثورکویه بش سانتیمتره قاله دورك . بر یاشنده‌کی چوجوقلر ایچون هیچ جب یاپمایبك ، لاستیك ثورکویه قادار دوز ایشله‌یبك، لاستیك ثورکویی‌ایشله‌یبك، بتیرك. بریاشنده‌کی چوجوقلرك یلکلرینه ثوردکلر صوکرادن ایکنه ایله ایشلنه‌بیلیر .

جبلر — 9 ایلك اوکدن آتارق ایشله‌یبك ، 17 ایلکی ایپلکه کیرك . 17 ایلك علاوه ایدك ، [H] 20 ایلك ایشله‌یبك ، 17 ایلکی ایپلکه کیرك ، 17 ایلك علاوه ایدك ، 9 ایلك ایشله‌یبك . 3 صیرا ایشله‌یبك ، صوکرا ثوردکاره باشلایبك . 19 ایلك اوکدن آتارق آچیق پنبه ایشله‌یبك . 3 ایلك قویو پنبه ایشله‌یبك ، 28 ایلك آچیق پنبه ایشله‌یبك ، 3 قویو پنبه ، 19 آچیق پنبه . ثوردکاری مودەله کوره ایشله‌مکه دوام ایدك . ثوردکارك برمرینه باقاسنه اعتنا ایدك . ثوردکار بیندکدن صوکرا 4 صیرا آچیق پنبه ایشله‌یبك ، صوکرا لاستیك ایشله‌یبك . جبلرك ایچی ایچون ، ایپلکه کیردیککز 17 ایلکی شیشه کیرك ، 5 سانتیمتره اولونجیه قادار ایشله‌یبك . بیتیرك . یلکك ایچ طرفندن جبك اوچ طرفنی دیکك .

یاقه اطرافی ایچون : یلکك یوزینی کندیکزه دوغرو طوتەرق،

اوكدن كچەرك بر اوموزدن او بر اوموزه آچيق پنبه ايله شيشكزه ايلكار كچيرك. بر صيرا ايشلەييك. قويو پنبه ايله بيكى صيرا ايشلەييك، اوكده أك اورتادن برايلمك اكسيلمك آچيق پنبه‌ايله برصيرا ايشلەييك، پنه أك اورتادن برايلمك اكسيلتك، بيتيرك. اكسه‌ده‌ده عينى صورتله آچيق پنبه وقويو پنبه ايله ايشلەييك، اوموزلردن ديكك. يان ديكيشلرينى ديكيك.

قوللر — يدىك يوزينى كنديكزه دوغرو طوتارق، قولك اطرافنه شيش ايله 48 ايلك كچيرك. [I] آرقه‌دن آدرق بر صيرا ايشلەييك و بر صيرا اوكدن بر صيرا آرقه‌دن آدرق دوام ايدك. 8 صيرا ايشلەييك هر ايكى طرفدن بر ايلك اكسيلتك. بويله هر سكز صيرادە بر

برر ايلك اكسيلتەرك دوام ايدك 7 دفعه تكرار ايدك. [K] (قولى ايستەديككز بويده يابك يالكز قول آغزندەكى لاستيك ايچون 4 سانتيمتره مساعده ايدك).

قول آغزنده‌كى لاستيك — بندەكى لاستيك كبى ايشلەييك. ساده، قويو پنبه‌دن يالكز ايكى چيزكى يابك. بيتيرك.

ترسيدن ايصلاق توابدله اوتولەييك.

بويله‌لكله، بو قولاى تعريفى تعقيب ايدەرك هر آنسه چوجوغك قيش ألبسه‌لرى مسئله‌سنك مهم برنقطه‌سنى حل ايدر. چونكه بوكوچوك يلك، چوجوق قيرايسه بر اوفق پليسه آنك، وستنده، اوغلان ايسه قيصه بر پانطالون اوستنده، تميز و ظريف بر قوستوم تشكيل ايدر. هر آنه كندى دوقه وچوجوغنك ديكر ألبسه‌لرينك رنكلرينه اويدراق برم تكليف ايتديكمز پنبه و آچيق پنبه رنكارنكى دكيشديرير، برينه بربرينه اويغون باشقا ايكى، حتى اوچ رنك انتخاب ايدەر.

بيلمه‌جه‌لر

بو بيلمه‌جه‌لر سرى هم اكلنديره‌جك هم ده ذهنكزى سرعتله دوشونمكه آليشديره‌جق. قابليتكزى تجربه ايديكز، صوكرا 80نجى صحيفه‌يى آچيكز، بولديغكز جوابك دوغرو اولوب اولماديغنى كورو كز.

I — عليه خانم چارشيه كيتدى. بقالدن أوته برى آلدى. بقال «هپسى حاضر» ديه پاكتلرى اوزاتديغى زمان عيه خانم آغزينى آچدى، كوزينى يومدى، ديدى كه:

— سز بقالار حربك بيديكى هيچ نظر اعتباره آلميورسكز بن أويله زمانر خاطرليورم كه بو آلدقلرمك فيأتى شيمديكندن بش ليرا داها اكسيك اولوردى. او بركتلى كونلرده شو پاكتلرك ايچنده كى أشيانك اوچده برى قادار داها فضله أشيا آلير، شيمدى سزه ويرديكم پاره‌دن اوچ ده بر اكسيك پاره ويرير دم.»

عليه خانمك سوزلرى دوغرو ايسه، سزده حساب ايدك باقالم، عليه خانم خاطرلادينى او بركتلى كونلرده عينى أشيانى قاچه آليرمش.

بو بيلمجه‌يى قاچ دقيقه‌ده بولديكز؟ 80نجى صحيفه‌يى آچمك باقك ذهنكز كافى درجه‌ده سرعتله ايشليورى.

$$1A = 3 \times A1 - II$$

حواجه افندى ديبور كه: A حرفى بش خانه‌لى برعددر. بو عددك اوكنه 1 رقمى قونولدينى و 3 ايله ضرب ايدلديكى زمان حاصل ضرب A1 اوليور.

باقالم خواجه افندينك A حرفنك يرنه مناسب كلمجك عددى كيم بولاجق 80نجى صحيفه‌يى آچيكز. دوك جوابكز دوغرومى ومساعده ايديلن زمانده ياپه‌بيلديكزمى؟

	چوجوق خيرقه‌سنه عائد لوحه	بر ياشنده	ايكى ياشنده	اوچ ياشنده	درت ياشنده	آلتى ياشنده
A	باشلاركن شيشه كچيرىلەجك ايلك	58 ايلك	64 ايلك	68 ايلك	68 ايلك	72 ايلك
B	چيز كيلى لاستيك ثوركوقاچ صيرا اولاجق	12 صيرا	12 صيرا	14 صيرا	16 صيرا	16 صيرا
C	چوراب ثوركوسى ايله‌قاچ سانتيمتره ايشلنه‌جك	15 سانتيمتره	17 سانتيمتره	19 سانتيمتره	20 سانتيمتره	22½ سانتيمتره
Ç	قولتوق آلتى ايچون قاچ ايلك بيتيرىلەجك	2 ايلك	2 ايلك	3 ايلك	3 ايلك	3 ايلك
D	قول أوى ايچون قاچ دفعه اكسيلتەحك	2 دفعه	2 دفعه	3 دفعه	3 دفعه	3 دفعه
E	قول أوى ايچون قاچ سانتيمتره اكسيلتمه‌دن ايشلنه‌جك	6½ سانتيمتره	6½ سانتيمتره	7 سانتيمتره	7½ سانتيمتره	8½ سانتيمتره
F	أكسه ايچون قاچ ايلك بيتيرىلەجك	12 ايلك	12 ايلك	14 ايلك	14 ايلك	14 ايلك
G	بوبون ايچون ثوكدن قاچ دفعه علاوه ايديلەجك	7 دفعه	8 دفعه	9 دفعه	9 دفعه	10 دفعه
H	حمرك آراسنده قاچ ايلك ايشلنه‌جك	تعريفه باقك	16 ايلك	20 ايلك	20 ايلك	26 ايلك
I	ثوردكاره باشلادقدن صوكرا ايلك صيرانك اورتاسنده قاچ ايلك آچيق پنبه ايشلنه‌جك	تعريفه باقك	24 ايلك	28 ايلك	28 ايلك	34 ايلك
J	قوللر ايچون قاچ ايلك ايله باشلانه‌جق	40 ايلك	42 ايلك	48 ايلك	48 ايلك	54 ايلك
K	قوللرده هر سكز صيرادە بر قاچ دفعه اكسيلتيلەجك	5 دفعه	6 دفعه	7 دفعه	7 دفعه	8 دفعه

أوخانمی صحیفه‌سی

چای ایچون پاسته و ساندویچ

تعریفلری

همزك أوزومه‌دن ، یوروللادن حاضرلایه‌جكی و شكرجی‌دن آلنابلردن دها بشقه ، عمده مصرف عتبارایله چوق دها اوجوز بر حوق پسه‌ری ، شكرلمه‌لری هر آی منتظماً بو صحیفه‌مزده فائن تعریفی بر شكلده

تعریف ایده‌جكم. هرتورلو تنقیدلری مع‌المنونیه قارشیلایه‌جغمز كبی هر درلو استیضاحاتده‌ده سرعت وحسن نیته جواب ویرمكی تعهد ایده‌رز .

بو تعریفلردن بحق استفاده ایتمك و یاپدیقجز پسته‌لرده یورده یوز موفق اولق ایچون أهمیتسز ، فقط تدارك ایدیله‌سنده اصرار ایده‌جكم برقاچ شی واردر. بونلردن برنجیسی هر كسك عینی أولچولری قوللانمسیدر. تعریفلرده برفنجان دیدیكم زمان بویوجك برچای فنجانی قصد ایدییورم . فقط هر هانكی بویوك بر چای فنجانی قوللانمقدنسه شكه‌جی به‌قطری 7 سانتیمتره ، درینلكی 6/5 س.م رماشرابه‌یاپدیریكز. بونی عایت چابوق وعایت وحوز یاپارلر. پاسته‌لرده قطعی موفقیت ایچون بوعمومی اولچویه مطلق احتیاج واردر. ایكنجی لازم اولان شی اوفاق بر اون ألكیدر . قوللاندیقجز اون نه قدر خاص اولورسه اولسون ینه پاسته یاپارکن دائما أله‌علیدر . بو عملیه اونك ایچنه هوا صوقق ایچوندر . یومورطه‌یی قاباركمقده‌كی مقصد تاصل هوالاندیرمقسه پاسته یاپارکن اونی أله‌مكده‌ده عینی مقصد كوزه‌تیلیر . عكسی تقدیرده پاسته‌نك ایچی ده‌لیك ده‌لیك وخفیف اولاجنی یرده طیقانیر و آغیر اولور .

اونی‌ئولچمزدن أول‌ده مطلقا بردفعه أله‌یكز. بحث ایده‌جكم ئولچولرك هپسی « سیلمه » ئولچودر. « تپه‌له‌مه » دكل. یعنی برفنجان اون دیدیكم زمان أله‌نمش اوندن برفنجان آلناجق و بر پچاقله فنجانك آغزی حذاسندن اوستنده فضله یبغیلی دوران اونلر سیلنه‌جك وتپه‌ی دوم دوز بر فنجان اون قاله‌جق. قاشیق ئوچوسی دیدیكمز زمان‌ده ینه بر پچاقله فضله‌سی اوزرندن سیله‌جك .

بو دفعه بر پسته وبر ساندویچ تعریف ایده‌جكم .

چقولاته‌لی پاسته مالزمه‌سی

½ فنجان قیردیریلمامش ساده یاغی 2½ فنجان اون

2 فنجان شكر	4 چای قاشیغی قاباریجی توز
4 یومورطه	4 یمك قاشیغی فاقائو
1 فنجان سوت	½ چای قاشیغی طوز
	وتیلیا

ساده یاغی اپی بویوك وكنیش بر كاسه‌نك ایچنده أیجه بیاضلا. نوب قاباركجه‌یه قدر دوككز. شكرك بر فنجانی بیدیره بیدیره یاغك ایچنه علاوه ایدیكز ، ودوككده دوام‌یاپدیكز . یومورطه‌لرك بیاضی آیری ، صاریسنی آیری وایچلری قورو اولمه‌سنه‌دقت ایده‌جك‌كز كاسه‌لره آیریكز . (یومورطه‌لرك صاریسنه برآز آق ده قاریشیرسه‌زیانی یوقدر. فقط آقلرك ایچنه صافین صاریسندن قاریشمامسین چونكه او زمان آقلری قاتارمار) . یومورطه صاریلرینی لیمون رنكنده اولنجیه‌وقیوای قویولاشنجه‌یه قدر قاباریتیكز . دیكرفنجان

شکری ده صاریلره قاریشدیروب یومورطه لری بر آز زدها قابار- تیکز . شیمدی بو شکرلی یومورطه یی شکرلی یاغ ایله برلشدیریکز و یه قابارتیکز .

[قابارتیجی توز (Baking Powder) هر بقالده صاتیلان بر توزدر . پاسته یاپارکن بو توزدن قوللانمق مجبوریتی واردر . بناء علیه هیچ بهالی اولمایان و مقدار اعتباریله ده آز قوللانیلان بو توزدن برد قوطو تدارك ایدوب مطبخکزده بولوندیر مایسکز . علی العاده بی قاربونات دوسود اونك کوردیکی وظیفه یی کورمز .]

اعله ، منتظم دیلیملرله پاپیلمش ساندویچلر اشتهایی هم آچار هم ده تطمین ایدر .

اونی قابارتیجی توزو طوزله برابر اوچ دفعه آله یکز . هی آله نیشده تکرار آله که آلیرکن اونی صیقیشدیرمادن نازك و خفیف حرکتلرله آله یکز . قاقاتویی اونك اوزرینه سرپیکز . شیمدی ، پرنجی مخلوطه ، یعنی یاغ ، یومورطه وشکره ، مناوبه ایله برآز اون وقاقاتودن ، برآز سوتدن بیدیره بیدیره وقابارتمقده دوام ایدرك علاوه ایدیکز .

یومورطه لرك آقلرینی ایچه قابارتیکز . یومورطه آقلك کافی درجه ده قابارووب قابارمادیغنی آکلامق ایچون کاسه سنی باش آشاغی چویرك . اکر یومورطه دوکولرسه قابارمه سی کافی دیمکدر . دوکولورسه قابارتمقده دوام ایتمك لازمدر . یومورطه آقلری تامیله قابارنجه اصل مخلوطه علاوه ایدیکز . مخلوطی قاریشدیره قاریشدیره یومورطه آقلرینی سوندورمه دن بیدیریکز . آك نهایت وانیلیایی ده علاوه ایدیکز . وانیلین قوللانیورسه کز پك فضله قوتامفه دقت ایدیکز : زیرا ، فضله وانیلین آجیلق ویریر .

بش پارماق قدر درینلکنده غایت آز یاغلانمش بر تپسی ویا قابه برآز اون سرپك . بو اونله قابك هر طرفنی اونلادقدن صوکرا فضله سنی آتك . بوصورتله پاسته نك قابك دیبنه یاپیشمه سنه مانع اولور- سکز . پاسته خمیرینی بو یاغلانمش و اونلانمش قابه دوکمرك مان هیچ تکلمه دن ، نه پك سرت نه ده پك خفیف بر فرونده قرق دقیقه قدر پیشیریکز .

پاسته نك پیشوب پیشمه دیکنی آکلامق ایچون اورته سنه تمیز بر سوپورکه چوپی ویا کوردان صوقکز . پیشدیسه تر تمیز چیقارر دها پیشمه دیسه صوقیلان شی ایصلاق چیقار .

پاسته فروندن چیقنجه باش آشاغی چویروب صوغوتجه یه قدر او وضعیتده براقکز . بو صورتله ، اکردیبی یاغلادیسه ، کندیلکندن قابندن قورتولور و قابیله چیقار . پاسته یی باش آشاغی چویردیککز زمان یا بر صوفرا تلی وبا آلتندن هوا آلان بشقه بر شیئك اوزرینه قاپاتمقه دقت ایدیکز . عکسی حالده پاسته نك اوستی رطوبتلنیر ویاپیشیق یاپیشیق اولور .

بو پاسته یی دها لذتلی یاپمق ایسترسه کز اوزون بر بچاقله افقی اولارق ایکی طبقه یه آیرك ، آراسنه آرزو ایتدیککز برمارمولاد و یا رچل سوره رك یه قاپاتیکز . اوزرینه ده آشاغیده تعریف ایده جکم شکرلمه دن دوکیکز .

شکرلمه (مالزمه)

2 یمفنجان شکر — 2 یومورطه نك آقی

½ فنجان صیجاق صو — وانیلیا

1 چای قاشیغی لیمون صوبی

صو ایله شکری برقابه قویوب قاینامقه یاشلایکز . شکر اریینجه یه قدر قاشیقله قاریشدیریکز . قاشیقدن آقیتدیغکز زمان ایپلکلنجه یه قدر قاینا تیکز . یومورطه نك آقی ده برکاسه ده غایت سرت اولنجه یه قدر قابارتکز . شکر شروبی نی آزار آزار یومورطه آقنه علاوه ایدیکز . شروبی ایلك علاوه ایتدیککز زمان یومورطه صولانیر ؛ فقط قابارتمقده دوام ایتدکجه قویولاشیر . پاسته اوزرینه قوندیغی زمان آقوب کیتمیه جك قیوامی بولنجه یه قدر قابارتدقدن صوکرا ایچنه وانیلیی ولیمون صوبی علاوه ایدوب پاسته نك اوزرینه دوکیکز . اوستی رچل ، حویز ویا زنده لنمش هندستان جویزیله سوسله یکز .

صیجاق شروبی یومورطه یه آرار آرار علاوه ایتیوب ده بردن قویارسه کز یومورطه آقنری شروبك حرارتنده پشر وپك قنا اولور .

بو شکرلمه یی یاپارکن أك زیاده شروبك قوامنه دقت ایتملیسکز . شروب صوبی اولورسه شکرله دوکاز ؛ قویو اولورسه دها پاسته نك اوستنه یاپیشه دن شکرلنر .

ساندویچ آراسی

پاسته نك فروندن چیقدیغی زمان کی منظره سی

بر فنجان ارلش بیاض پنیر ، درت پمك قاشیغی ایچه دوغرانمش پشیل بیبر ، ایکی پمك قاشیغی مایونزی ایچه قاریشدیریکز . اون ایکی دیبم أ کمکه تره یاغی سوریکز . بو صوردن آنی دیایمك اوزرینه حاضرلا دیغکز ساندویچلکدن سوریکز . قالان یاغلی اکمکلری اورزرینه قاپاتك وباصدیرك . ساندویچلری وه ره فلکنه کسوب رطوبتلی بر بزایچنده قوللانه جقکز زمانه قدر محافظه ایدك .

MANTOLAR VE YENİ KIŞ ELBİSELERİ

قیش موده‌للری، کچن سنه اوقادار بارز اولان چاپراز دیکیشلری، بسیط فقط تقلیدی کوچ، بویدن بویه پلیلری محافظه ایتمکده‌در. یوقارده، صولده کی ألبسه، Patou نك موده‌للرندن بری اولان بو سوقاق البسه‌سی، صوغوقلرك مانطو کیه‌جك قادار شدتلی اولما- دیغی زمان براوفاق کورك بو آیله کیله‌بیلیر ظریف بر قوستومدر.

موده‌ل لاجورد قاشادن یاپلمشدر، فقط هرهانکی یموشاق بریوکلی ایله یاپیله‌بیلیر. صولده کی مانتولرده کچن سنه رغبت کوره‌ن چاپراز خطلرك وترووارلرك بو موسمده ینه اشغال ایتدیکی موقعی کوستریور.

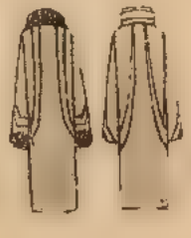

MODA CEREYANLARI

KIŞ MODELLERI

آشاغیده :
Chantal كه موده‌لرندن بری اولان بو كیجه ألبسه‌سی فیرمزی قره‌پ داموردن بر بدن اوستنه اوچ پنبه آتاغی وولاتلردن عبارتدر .

صاغده :
Redfern كه موده‌لرندن بری اولان بو كیجه ألبسه‌سی بهز ایله « اخلامور » دنیلن یكی بر رنك قره‌پ داموردن یاپلشدر . وولاتلرك كنارلری شتراس ایله ایشلنمشدر .

یوقاریده صاغده : هر كسك بو قادار چوق و بو قادار متنوع ألبسه‌یه محتاج اولدیغی شو صیرالرده ایكی وظیفه كوره‌جك بر ألبسه‌یه مالك اولق هر قادین ایچین بر یوبوك نعمتدر . بو كوردیككز موده‌ل bleu nuit دنیلن قویو مائی قره‌پ رومه‌ندن یاپلشدر . اوموزده و بلده‌كی پلیسه پوسكولر اوچ جلس مائی قره‌پ داموردن یاپلشدر . قولر آیری برقورساژ اوستنه طاقیلمش اولدیغندن هم كوندوز هم كیجه كیله‌بیلیر .

ألبسه قالبی‌نك (پاتروه) تعریفی

قارئه‌لریمزه تقدیم ایتدیکمز قالیب پك قولایلیقلی وپك ظریف برکوندوز ألبسه‌سنك پاترونی‌در. تعریفی کوزلجه اوقور ، رسملری أیجه تدقیق ایدرسه بو پاترون سایه‌سنده بر پارچه دیکیش بیلن هر خانم کندی کندیسنه غایت کوزه‌ل بر ألبسه دیکه‌بیلیر .

پاترونی قماش‌اوستنده یچمزدن أول عادی برسالاشپور اوستنده یچوب ، اوستکزده پرووا ایدرسه‌کز قماشکزی زیان ایتمه‌مش اولورسکز هم ده قماشکزله پرووا یاپمق لزوملزدر .

پاترونك مختلف پارچه‌لرینی بربرینه أکلمك ایچون بربرینه توافق ایدن اویوقلری اوست اوسته کتیریکز. پاترون‌ده دیکیش پایی یوقدر .

قماشکزك اوستنه پاترونك اطرافی صابونله چیزرسه‌کز دیکرکن نه قدر دیکیش پایی ویره‌جککزی همان تعیین ایده‌بیلیرسکز .

بوپاترون کوکس اطرافی 91 سانتیمتره اولان وقاچه‌لری 107 سانتیمتره اولان خانمله کوره یچیلمشدر . بوی ، اوموزدن أتك اوحنه قدر 114 سانتیمتره‌در .

سزك ایچون پاترون کوچوك کابورسه ، هرپارچه‌یی اورتاسندن کسوب آراسنه لازم اولدیغی قدر بر کاغد ایلیشدیریرسکز . پاترون بویوك کابورسه اورتاسندن قیویروب مقدار کافی کوچولتورسکز .

بو ألبسه ایچون لازم اولاجق قماش :

137 سانتیمتره أکنده بر قماشدن 2 پچق متره ؛ ژیله ایچون 96 سانتیمتره أکنده بر قماشدن 35 سانتیمتره .

پاترونك مختلف پارچه‌لرینی 1 نجی شکل‌ده کوردیککز کبی قماشك اوستنه یرلشدیریکز ، و کسیکز .

قماشك کنار طرفندن کمری کسیکز، کمر 8 سانتیمتره أکنده و 51 سانتیمتره بوینده اولاجق . 5 سانتیمتره أکنده وه‌ره‌و پارچه‌لر کسیکز ، بونلر قورساژك اطرافنده‌کی بیه‌لر ایچوندر . قولارك ایچی ایچون قول پاترونك آشاغیسی شکلنده برر پارچه کسیکز .

ژیله‌لك 35 سانتیمتره قماشی ، کسیلمش طرفلرینی اوچ اوجه کتیره‌رك ایکی قات پایکز . ژیله پاترونی شکل 2 ده‌کی کبی اوستنه ایکنه‌له‌یوب کسیکز . بشر سانتیمتره‌لك پارچه‌لر کسیکز ؛ بونلر قول آغزلری ایچوندر .

أتك — أتك اورتاسنك هر ایکی طرفنه بربرینه باقان ایکی پلی یاپیکز، صوکرا یان طرفه باقان برر پلی داها یاپیکز (شکل 3) بویله‌لکله اوچ قاتون یاپلمش کبی دوروره. پلیلری شو طرزده یاپیکز: پاترونك کنارنده‌کی ایکی اویوغی اوست اوسته کتیریکز ، صوکرا قماشی او ایکی اویوغك اورتاسندن بویلی بونحه قیویریکز . بوقیویریم پلینك طیش طرفنی تشکیل ایده‌جك. بو قیویریمی أولا برینه ایکنه‌لر سکز صوکرا تیللرسکز . داها صوکرادە ترسندن اوتولرسکز .

پلیلری یاپدقدن صوکرا یان دیکیشلری دیکیکز، أتکی قیویریکز. پلیلری قیویردقدن صوکرا تکرار أوتوله‌یکز .

شکل 1

شکل 3

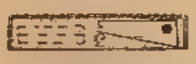

شکل 2

قورساژ — هرایکی اوموزه‌ده ترسندن ایکی کوچوك پلی یاپیکز. بویلی‌لر 9 سانتیمتره بوینده اولاجق وقماشك برسانتیمتره‌سنی آلارق یاپیله‌جق . قورساژك یانلرینی و اوموزلرینی دیکیکز . بویونك وقورساژك اوکنك اطرافنه بیه‌لر چوبریکز .

ژیله‌یی برینه ایکنه‌لیوب دیکیکز . صاغ طرفی صول طرفك اوستنه قاووشدیره‌رق تیللکز؛ ایچ دیکیشلری تمیزله‌یکز. اوکه فرم ژوبلر دیکیکز، دوکمه‌لره سوسله‌یکز. قورساژك أتکنی قیویروب، آرقه‌ده‌کی ایکی اویوغی اوست اوسته کتیره‌رك أتکی قورساژه تیللکککز . کمری دیکیکز، بله یرلشدیریکز . اوراسندن بوراسندن بله طوتدیریکز واوکدن بر طوقه ایله باغلایکز .

اویوقلری آرقه‌دن یرلشدیره‌رك قول دیکیشلرینی دیکیکز . بیله‌کك آرقه طرفنی آچیق براقکز . غارنیتور قماشندن کسدیککز باندلری ایکی قات ایده‌رك قول آغزینه دیکیکز . صوکرا آچیق براقدیغکز بیلك‌اوستنه‌ده چوبریکز. قولك آغزی شکلنده کسدیککز پارچه‌لری ایچ طرفدن قول آغزینه واوست طرفه دیکیکز. یوقاری طرفنی‌ده قولك ایچندن یلی‌ایتمه‌دن طوتدیریکز. قول آغزینی قارشیلقلی ایکی دوکمه ایله وقماش ایلیکلر ایله طوتدوریکز .

قولی بدنه کچیریکز. قیصه دیکیشی اوك قورساژك قول اوتده‌کی اویوغه کتیریکز . اوزون دیکیش‌ده آرقه قورساژك اویوغنه اصابت ایده‌جکدر . یوطلق وارسه اوموزلره بیدیره بیدیره دیکیکز .

کندی کندینه تاجر اولمه ذاتك مکتوبلری

(باشی 7 نجی صحیفه‌ده)

انسانلردر. أیی بر فابریقه ناصل یوزده اوچ، یوزده بش یوزوق، قصورلی امتعه چیقاریرسه تحصیل فابریقه‌سی اولان مکتب‌ده اویله سقط مال چیقارابیلیر. بونك قباحتی تحصیل مه‌قانیزماسنده دکل، قوللانیلان مواد ابتدائیه‌ده‌در. تزکاه نه قدر مکمل اولورسه اولسون چوروك ایپلکدن صاغلام بز دوقویاماز.

تحصیلدن آلده ایدیلن نتیجه چکیلن أمکه ده کرمی؟ اوقه‌سی 50 غروشه ماندا ده‌ریسی آلوب ایشله‌یه‌رك اوقه‌سی 400 غروشه صاتیلان کوسله یاپمق ده کمزمی؟ البته ده کر. بر چوجوغه أیی دوشونمکی، بالخاصه أیی و چابوق دوشونمکی اوکره‌تن هرشی زحمتله ده کر.

مکتب نه ذکی انسانلر اعمال ایدر نه‌ده آبدالر یاراتیر. آنجاق هر ایکیسنی‌ده انکشاف ایتدیرر. بر بودالا مکتبه کیتمه‌سه‌ده نتیجه‌ده بنه آبدالدر. اولسه اولسه کیدن ایله کیتمه‌ین آره‌سنده آبدالغك شکلی اعتباریله بر فرق اولابیلیر. ذکی بر انسان‌ده مکتب کورورسه استعدادی انکشاف ایدر؛ دها ایشله‌ئمش، دها مفید بر ذکا ایدنمش اولور؛ فقط هر حالده جوهرنده ذکا بولونمق کرکدر.

بعضی انسانلرده مایمونه بکزه‌رلر. نه قادار تعلیم و تربیه ایدرسه‌ك او قدر تحاف و کولونج اولورلر، او قدر حقه‌بازلق ایدرلر. طبیعی بونلرك یری مکتب دکل جانبازخانه‌در.

تربیه‌لی مایمون دیدم‌ده عقلمه بزم علی رمزی ایله اوغلی نیل کلدی. اختیاری اون سنه‌دن یری طانیردم. ایش اکثری انسانی آچار، کوروشنه، طرز تفکرینه وسعت ویرر. کیمی‌ده دارلاشدیرر، کورلشدیرر. زواللی علی رمزی ایکنجیلردندی. ایشندن ذوق دویمازدی. فقط آلدن باشقا برشی کلمه‌دیکی ایچین شوقسز، نشه‌سز اوکا دوام ایدردی:

— بوتون حیاتمده نفقه‌می تأمین ایچین، فکرتك دیدیکی کبی، چاتلامش الرله مذبله‌لری قاریشدیردم دوردم؛ نبیلك نفقه‌سی بر کموش تپسی ایچنده اوکنه کلسی ایچین آلمدن کلنی یاپاجغم، دیردی.

طوتدی، نفقه‌سی اوکنه کموش تپسی ایله کلسین دیمه، اوغلانی خصوصی مکتبلره، قولژلره، دانس مکتبلرینه، دارالفنونلره ونهایت کندی تعبیرنجه، دیول یوردام اوکره‌نسین، جلالانسین، دیمه، آوروپایه کوندردی. نه ایسه، نبیلك تحصیلی بیتر بیتمز اختیارده کوزلرینی قاپادی. بیچاره‌نك آلاجغی آلندی، ویره‌جکی ویرلدی، بو قدر سنه‌لك سعیك ما حاصلی شویله بر ایجه قاپناتیلوب صویی سوزلنجه برده باقدق که تجره‌ده نبیله براوکوملك یمك بیله قالمادی. چوجوغی قارشیمه آلدم. آچیسی حقنده اوزون‌اوزادی یه‌قونوشدم. مقصدم بزم‌صابون فابریقه‌سنه آلمقدی. فقط هر نه‌دنسه اوغلانك صنایع اوردوسنده یوز باشی دکل ایی بر نفر بیله اولاجغنه عقلم یاتمادی. اونك ایچین تجره‌بیله‌جکنی ظن ایتدیکم بر ایش آرامغه باشلادم. نه ایسه، لافی اوزاتمیه‌لم، صاغه باش ووردم، صوله باش ووردم، نبیلی بر بانقه‌یه یرلشدیردم. فقط کل کلهلم، بانقه‌جیلق تاریخی حقنده بانقه مدیرندن فضله معلوماتی، اقتصادیاتده هیئت اداره اعضاسنه درس ویرد بیله جك قدر وقوفی اولدیغی حالده، حکومتك باصدیردیغی خالص مخلص بر بش لیرالق کاغد پاره ایله آپوستول ولد یورکی ایله شریکی اوحانس ولد غابریلك قالیونجی قوللغندمکی أوك مخزننده اعمال ایتدکلری تقلیدك فرقنی برتورلو اوکره‌نه‌مه‌دی، کیتدی. بانقه‌دن آلدم، بر غزته اداره‌خانه‌سنه ویردم. آلتی لسان‌قونوشوردی. معاشرت آدابنده بیلمه‌دیکی یوقدی. حضرت آدمدن بو کونه قدر دانس تاریخنی ازبر اوقوردی. فقط دوقتورلرك بالوسی حقنده غزته‌یه اوقونه‌بیله‌جك بر ستونلق یازی یازامادی. ایکی کره ایکینك درت ایتدیکنی هم هندسه ایله هم‌ده مثلثات ایله اثبات ایدردی؛ فقط دفتر طوتماسنی اوکره‌نه‌مدی. بوتون مشهور ومجهول شاعرلرك بالعموم آثاریی کندیسی یازمش کبی انشاد ایدردی‌ده بزم زه‌یتین یاغاری ایچین غزته‌یه ویریله‌جك کوزل بر اعلان ترتیب ایده‌مه‌دی!

نهایت عقلمه معلملك کلدی. اویله‌یا، هرشی حقنده بوقدر چوق معلوماتی اولان بر آدام هرحالده أیی بر خواجه اولور، دیدم. برمدت آرادم صوروشدوردم، أیی برمکتبه معلم تعیین ایتدیردم. فقط نه‌دیرسك، بونی‌ده تجره‌مه‌دی. اك أیی طرز تدریس حقنده اوقادار چوق معلوماتی واردی که ایلك کونیندن مکتب مدیرینه چاتدی. مکتبده تعقیب ایدیلن اصولك تمامیله یاکلش اولدیغنی، صوك نظریه‌لری بیلمه‌دیکنی، جاهل اولدیغنی آدمجغزك یوزینه سویله‌دی و بالطبع آدامی کندیسنه دشمن ایتدی. معلوماتی ذهننده اویله قارما قاریشیق استیف ایدلمشدی که برموضوعدن بحث ایدرکن آلتندن هیچ علاقه‌سی اولمایان باشقه برموضوع چیقاردی. عقلنده آرادیغنی بولاماینجه تصادفاً بولدیغنی آکلاتیر، وآرقه‌سندن بلکه موضوعه متعلق برشی چیقار، دیمه آکلاتمقده دوام ایدر، درس ساعتی کچیریر، چوجوقلری تنفس زمانینده طوتار آکلاتیر، آکلاتیردی. بوحالی‌ده طلبه‌یی

کندیسنه ـ شمن ایتدی وهایت بورادن‌ده‌چیقدی . کندیسندن کچنلرده خبر آلدم . مجموعه‌لرك برنده « حیاتده عدم موفقیت » موضوعی حقنده مقاله‌لر یازیورمش وچوق موفق اولویورمش. اینانیرم ، چونکه عدم موفقیت ، عملی اولارق بیلدیکی یکانه موضوعدر .

نیلدن لافك صیراسی کلدی‌ده مثال اولارق بحث ایتدم . دیمك ایسته‌دیکم شودر که : هنر چوق بیلمکده دکل ، آزده اولسه بیلدیکندن اعظمی استفاده ایده‌بیلمکده‌در .

ناقلی — پدرك

مورشید ناظم — قنتارجی زاده حسن شکری

قلبدن قلبه (باشی 10 نجی صحیفه‌ده)

آمریقه قارشی قارشی‌یه کلمزمی ؟ ندیم براز صیقیلماسدر ، فقط آمرینك آلایجی کولوشنه قارشی پیشکینلکه وورمش ، « بوبوریکز ، برابر بیه‌لم » دیمش. برده بافه‌لر ، بدمك اره‌سندن قوجاقلرینی برآدام « بره صالوبه ! » کیریور. فقط ، به‌للاحم ، سن کندی احوالکی آکلات . صوك قرار ناصیل‌ویریلدی ، اونی مراق ایدییورم .

ـــ بر هفته قوجاسنه بره وعرابیشنی آکلاتییوردم . أیجه دقت ایتدم ، زاهت او آغیر مانتولر ایچنده هیچ‌ده آنشاته ده‌کیلدی . بالعکس پك دورغون ، حتی آجیناجق رحالی واردی . رضا کله آرلرنده ه‌ری قوجادن زیاده بنا قیز مناسبتی فرق ایدیوردی . آدام ، شویله بویله ، فیرق نشی کچکین. ایلك حرمندن اوچ چوجوغی‌ده وارمش، أك‌بویوکلری طبیه طلبه‌سی ایمش . فقط أك توحافی ، بابامك اونکله صنف آرقداشی چیقماسی اولدی : بویدن اوتور لس سنه أول فاتح رشدیه‌سنده برابر اوقویورلرمش. معلومیا، أرکلکارده، قادینلر کیبی، یاش مسأله‌سنی قاریشدیریرلر. رضا بك شاقراق شاقراق گوله‌رك :

« ـــ آما ، سداد بك ، سن بزم أك‌یاشلیمزدك. آغابکم ضیا ایله یاشلریکز بردی .

« ـــ دوعرو؛ فقط صیاده سزدن یاپریا ایکی یاش بویوکدی.

نزاهت بوزولدی ، یوزینك رنکی اوچدی ، همان آیاغه قالقدی :

« بن ثوشوده، رضا ، دیدی . مساعده آلسه‌ق آرتیق.

رضا بك قیرق بش یاشنك طاشقین کوبکنی یلکنك ایچنه یاصدیرمق ایسته‌ین بر طور ایله بوآسنی بوینك أطرافنده یرلشدیرمك ایسته‌ین نزاهته یاردیم ایدییوردی . وداع پك صمیمی برسمیت ایچنده کچدی . رضا بك صیق صیقی‌یه بابامه :

« ـــ سداد بك ، مطلقا بزه کله‌لیسك ، دییوردی .

نزاهت‌ده بکا :

« ـــ واللهی کلزسه کز داریلیرم، نه‌للا؛ یمین ایت ، باقایم کله‌جکمه ... بن صالی کونلری بشدن‌صوکرا هروقت‌أوده‌یم. بعضاً موزیك‌ده یاپیورز . رضا آلاتورقا موزیقایه بایلیر، آما سنك پیانوکی دیکله‌مك یسته‌یه‌جك کیمسه یوقدر . قوجاسی موسیقی لاقیردیسی اوزرینه دعوتی تأکید ایتدی :

« ـــ أك یکی حافظ صدق‌بلا قلریمز وار. خانم‌افندی؛ اونلری سزه دیکله‌تیرز. قپوی آچیلمایان پیانومزی‌ده سرشرفلندیریرسیکز...

اوتوموبیله بینرلرکن صحنه جداً کولونج ایدی: یکرمی ایکی بهاریی هنوز اکمال ایده‌ن، حیاته بوتون جوشقونلغیله صوصامش نزاهت ، قیرق آلتنجی رومه‌تیزملی قیشی کچیرمه‌یه حاضرلانان شوصارقیق‌یاناقلی، قیرچیل صاچلی ، قوجامان کوبکلی بکك‌نه‌سی اولابیلیردی؟ بوکا طبیعی ازدواج دینه‌بیلیرمیدی؟ نزاهت کوزل، کنج وجودینی شو باباسی برنده یاشلی آدامه زنکین و محتشم تواليت ، وتوموبیل ، موبیله مقابلده صاتمش اولمیورمیدی ؟ بوفجیع ره‌آلیته قارشیسنده کوزلرم آچیلدی، عادتادرین برغفلت اویقوسندن اویاندم . اونلرك وتوموبیلی کورولتوسنی‌ایشیتدیر. میه‌جك درجه‌ده اوراقلاشیرکن بن‌ده آنه‌مه :

« ـــ سنی آرتیق دیکله‌میه‌جکم، آننه، دییوردم. ایسته‌دیکك زنکین دامادی الله باشقاسنه قسمت ایتسین .

آننه‌م بوزولدی . بیلیرسك‌یا ، بن أك زیاده اونك‌تلقینلرینه اویارق صوك زمانلرده اقبال ، ثروت ، دبدبه ، طنطنه ده‌لیسی اولمشدم. اونك آرزوسی قاریسی کچن‌سنه ثولن پیپونه‌ویرمکدی. فقط بن یاشده بر کنج قیزك اوکی آننه‌سی اولمق بنم حوصله‌مه برتورلو صیغمیوردی . چوجوقسز اولسه‌یدی اوچ آیدن به‌ری بن‌ده نزاهت کبی وجودیمی، قیمتی دولدورمیان براختیاره تسلیم ایتمش اولاجقدم . بردن بره پروژه‌لرینی آلت ثوست ایتدیکمی کورەن آننه‌م شاشیردی، فقط درحال بوتون دیپلوماتلغی‌طوپلا. یارق وبنی اقناعدن امیدینی کسمیه‌رك لافه آتیلدی :

« ـــ بردن بره سکا نه اولدی، نجلا ؟ بن‌ده سنی عقللی ، دوشونجه‌لی ، صوکنی دوشونور برقیز ظن ایدییوردم . زنکین قوجانك ایسته‌نمیه‌جك نه‌سی وار ؟

« ـــ یوق ، آننه ، نافله یورولما . زنکینلك ، احتشام ،

دیدیه ، طنطنه کوزه‌ل، جاذب شیلر ؛ فقط بو کون کوردیکم حالار بنی تمامیله پاراسحربازینك بویوسندن آیلتدی . آرتیق دنیاده هیچ بر شی بهاسنه شونزاهت بیچاره‌سنك حزین یاشا- یشنه قاتلامق مکانی یوقدر .

« — نزاهتك یاشایشنده نه فنالق کوردك؟ آفرین اوکا ! اصل عقللی ، دوشونجه‌لی قیز اونك کیبسنه‌دیرلر . هم حالنی هم استقبالنی تأمین ایتدی . رضا بك اوکا پرستش ایدییور ، اوستونه تیتریور . پروانه کبی اطرافنده دولاشیور . بردیدیکنی ایکی ایتمیور . قوجاسی سه‌ومه‌سه ، ساده‌جه بر أکلنمك ، وقت کچیرمك ایچین آلمش اولسه بیله طبیعی معقول کورمم . رضا بك شبهه‌سز ثویله آدام ده کیل . قریسنی براقادی کی سفاهته ابتلاسنه ، صرف ذوق ایچون کنج بر قیز آلدیغنه حکم ایدیلسین . آدامك حرمی‌وفات ایتمش، کندیسی کنج ... سن یاشنه نه باقییورسك ؟ قبرق یاشنده اولدیغی بلیمی ؟ تر شلی یوزی دوم دوز ، پاریل پاریل پارلییور . بن واللاهی بویله‌سنی یکرمی یش یاشنده بر ده‌لیقانلیه ده کیشمم .

« اون سنه صوکرایی دوشون ، آنه . بو کون بیله رضا بك قوجا کوبکنی یلکنه زور صیغدیرییور . یا اون سنه صوکرا . . . نزاهت کبی آتشین ، حرصلی بر قیزله اون سنه یاشادقدن‌صوکرا!! برده‌اوحالی کوزثوکنه کتیرییورمیسك، آنه؟ دیمجلکنی آز چوق محافظه ایتمش بر رضا بکك چوق کنج بر قادینله شیمدیکی حالده ، یاتاق اودالرینك مشترك اولماسنی هایدی ایکرمنج کورمییه‌لم . فقط اوتوز بشنه وارمامش کنج بر قادینك آلتمشلق بر اختیاره زوجه اولدیغنی دوشونمك بیله تویلریمی ثورپرتییور . آمان آنه ، بنی داها زیاده سویلتمه ، رجا ایده‌رم. آرتیق بو لاقیردی‌یی قاپایالم .

آنه‌م :

« — یارین بولاشیق بیقامقدن ، تاختا سیلمکدن بونالیرکن قبرق کره پیشمان اولاجقسك آماصوك پیشمانلق فائده ویرمیه- جك ، دن باشقه بر شی سویله‌مه‌دی . فصل او آقشام بوراده قاپاندی ، فقط بر قاچ ساعت صوکرا ، بوتون عائله کوچوك اوداده اجتماع ایتدیکی زمان تکرار آچیلدی . آنه‌م سلیمان بك ایچین ، بابام بنم طرفمه کچه‌رك سامی ایچین اصرار ایدییوردی. مکر او کون ، بن أوده یوقکن ، سلیمان بکك طرفندن برخنم کلمش ، آنه‌مه قطعی بر طلبده بولونمش ایمش ! بر کون أول اولسایدی ثروتك ، طنطنه‌نك جذبه‌سنه دایانماز ، صوك تردد‌لرم زائل اولور ، بن‌ده آنه‌مك توصیه ایتدیکی بکله أولنمه‌یه قرار ویردم . آنه‌م صوك زمانلرده‌کی ذهنیتمی ، حسیتمی أیجه سزمش اولدیغی ایچین او خاتمه بنم نامه ، قطعیته یاقین موافقت امیدی‌ده ویرمش ایمش . شیمدی شاشیرییوردی :

« سکا نه اولدی ، ثویله ، نجلا ؟ دییوردی . دها أول بنمله قونوشورکن « کندینی محافظه ایتمش ، قبرق یاشنده بر أرکك کنج صابیلمازمی ، آنه ؟ » دییوردك دوشوك قیزم ، دوشوك . سلیمان بکله یارین بویوك آداده ، و یایشیل کویده ، قیشین پارسده ، ایلك بهارده آق ده کیز ساحلرنده خانم افندیلر کیبی ، پره‌نسلر کیبی ، یاشامق وار . سامی ایله یاز قیش أت بیزده و یا سکداوده اوچ اودالی خراب بر أوده ، توتن بر باجانك دومانلری آراسنده کوزلرینی قیزارتارق ، چاماشیر لکنی و یا تاختا یاچاوراسی ثوکنده أللرینی چوروتمه‌رك عمریکی توکتمه‌یه محکومیت وار .

آنه‌مك بنی فوق‌العاده سه‌ودیکنه أمینم . صرف بنم أیلکم ایچین اصرار ایتدیکنه شبهم یوقدی . نه زمان بریسی سزك قارشیکزه کچرده اوقاداز صمیمی و شخصی منفعت حسندن اوزاق بر شوق ایله سزه ، کندی أیلکککز حسابنه، ازدواج کیبی عمره سوره‌جك برتکلیفی قبول ایتدیرمك ایستردە أك بویوك طلاقتیله اقناع قوتی تأیید ایده‌رسه ، اوخ ، جیمی ، مطلق متانتکزك صارصیلدیغی دویارسکز . باخصوص بنم کیبی بوتون روحی هویتکز شدتلی حسد و آرزولریکزی تحریك ایده‌ن یکی و قاورایجی حادثه‌لرك حکمی آلتنده بولونیورسا . فقط داها یکی و داها جانلی احتساسلر ، باغچه‌ده بابام یاشنده ، بابامك صنف آرقداشی ، قوجامان کوبکلی بر آدامسك — چانتاسنه یکی ووردیغی ککلیکی آنان بر آوچی مظفریتیله — نزاهتی قولندن طوتوب اوتوموبیله بیندیریرکن آلدیغی وضعیت کوزلریمك ثوکندن آیریلییوردی ؛ بولوحه، آنی بر تحوله سیینور، اون‌سنه صوکرا ، آغستوسده اوداسنده صوبا یاقیران آق صاچلی ، روماتیزمالی بر اختیاره خاستا یاقیجیلق ایده‌ن محزون ، مکدر برکنج قیز تمثیل ایده‌ن دیکر بر لوحه‌یه یرینی ترك ایدییوردی. بولوحه‌ده کندیمی کوردم ، و قطعی ، هیچ ده کیشمه‌یه‌جك قراریمی ویردم . ایشته شو نشان یوزوکده بو قرارك ده کیشمه- سنه امکان اولمادیغنه أك بویوك دلیلدر . بنی تبریك ایت ، جیمی.

نجلا بو صوك سوزلری بر آقتریس افاده‌سیله ، کوزلری آکلاشیلماز برهیجانك آلتنده قیویلاجیملانه‌رق سویله‌مش ، پاك بر محبتله آچیلان آرقداش قوجاغنه آتیلمشدی .

نیره شوکت

آفتورك قيزى (باشى 16نجى صحيفه‌ده)

— نه قادار مراقلى ! بويله اوزون واپور تزهلرينه اشتراك ايتمه‌نك بر ابيلكى وار : اويله انسانلرله طانيشمق فرصتلرى اولبوركه، قيرق ييل أوده اوطوروبوسه قابل دكل اونلره راست كلمزدى .

بر ثانيه لى‌لى جواب ويرمه‌دى . صوكرا كلمه‌لرى صارتا طارتا ديدى كه :

— بابام ده ذكر سياحتلرى حقنده ديردى كه : كمى قاره‌يه يناشمه‌دن يولجيلرينك نه مال اولدقلرى ميدانه چيقار .

بو ، لى‌لى‌نك صوك موهيتى اولدى . توتونجى حمد پاشانك كرنه‌لرى، بريسى اوعانى ديكر اوچى يكسلرينى، قطعى رولا كتدن قورتارمغه عزم ايتمش بو درت خانم أفندى ، لى‌لى‌نك جاذبه‌سنى يوق بيده‌حك حقيقتلر ميدانه چيقاردقلريه قانع ايديلر .

*
**

يمكدن صوكرا لى‌لى ، قاچمغه بكزر بر سرعتله غائبدن آيريلدى، ده‌ليقانلى يارم ساعت زيان ايتدكدن وبرچوق سيغاره ايچدكدن صوكرا لى‌لى‌يى ، ثوست كوكرتمده ، ياپا يالكز دكزك قويو دالغالرينى سير ايدركن بولدى . سهانك ده‌رين، بيلديرسز بوشلغنده يوزمن بويوك بر آى كيجه‌يه اثيرى بر لمعه ويرييوردى .

غالب لى‌لى‌يى كورونجه :

— بومهتابده، بوآلتين‌صاچلركله ناصل بندن كندينى كيزليه‌بيله‌جكنى ظن ايتدك لى‌لى ؟ لى‌لى يوزينى اوكا چويردى . كوزلرنده أله كيرر برشى واردى :

كوردك يا ، هركسى كندمدن نفرت ايتديردم . أساساً بويله اولاجغنى بيلميوردم دكلدم . اصالتلرينه بر باستون كبى دايانارق دنيايى دولاشان انسانلرك يانينده بابام ذكر ايديله‌جك آدام دكلدر ، بيبورم ؛ فقط پشيمان‌ده اولمادم ، هركس بيلسين‌كه بن بابامله افتخار ايده‌رم .

— ناصل ايستر ايسه‌ك اويله باب ، تك سن أوزوله‌ده ...

— نافله خيالار قورميالم غالب ، هيچ بر زمان آنه‌مك ...

— آنه‌م ، احتمال ظن ايديبوركه ...

غالب دوام ايده‌مه‌دى . شويله بر دوشونجه آنه‌سنك نه ظن ايشديكنى كنديده پك بيلميوردى . آنه‌سنك غريب بر دماغى واردى . هر هانكى بر مسئله‌ده ويره‌جكى قطعى قرارى أولدن بيلمك ممكن ده‌كيلدى . اونك ذهنى بر طاقم كيزلى يولاردن كچه‌رك هيچ ولدقى برلرده اومولدقى حكملر ويرييردى .

لى‌لى آرتق غالبه باقميوردى . كنديسنى زورليور ، شو مشئوم يمكه دعوت ايدلردن أولكى نشئه‌سنى كرى كتيرمكه چاليشيوردى .

مهتاب صاچنه ووريبور، آلتون ياشنه‌كوشدن برهاله ياپيوردى.

لى‌لى غالبى اونوتمق ايستر، حتى تماميله اونوتمش، كبى دائين دو- ريبوردى . فقط او، اونوتمغه راضى دكلدى . موجوديتى خاطرلاتمق ايچون كنج قيزه يافلاشدى ياقلاشدى و مشفق بر حركتله باشنى چكمرك أويدى .

لى‌لى كرى چكيلەرك پ-يردى :

— بن او جنس انسانلردن دكلم !

غالب سكونتله ، شفقتله صوردى :

— بو حركتم سكا « او جنس » ديديكك انسانلرى ناصل خاطرلاتابيلر ؟

لى‌لى كنديسنه خاص دوغرولقله اعتراف ايتدى :

— بلكه‌ده خاطرلاتماماليدى . فقط سن‌ده ياپماماليدك . بيليور- سك كه بن سنك سويه‌كده انسان دكلم . آنه‌مك ، تيزه‌لرك ، بونى سكاده تكاده كوسترمك ايچون آزى اوعر شديلر ؟

— صاچا . بن سنك بويله شيلره اهميت ويرميه‌جك قادار عقللى اولديغكى ظن ايدردم .

— عقللى اولايم اولمايم؛ عقلم آزده اولسه، بكا ديبوركه ... عقلك سكا ديسين‌كه بن سنى سوييورم ، وبنم كبى سوه- جكمى بكا عائلهم سويليه‌جك دكلدر . آز داها غيرت ايدرسه‌ك ، بنم خاطرم ايچون بمله كوروشمه‌مك لازم كلديكنى ادعا ايده‌جكسك. اويله يا : « أسكى، اصيل بر عائله‌دن اوعلى ايله على‌العاده برآفتورك قيزى... » واز كچ ، لى‌لى ، بويله دوشونجه‌لر آنه‌مك تسلى ايسته- دكلرينى سومكدن منع ايده‌بيليردى . فقط شيمدى‌كه دنيا ، بزم دنيامزدر . اونده بز ، يالكز بز حاكمز . فضله چوجوقلغه لزوم يوق ، ياورووم .

لى‌لى‌نك قهقهه‌سى كيجه‌نك سكوتى ايچنده كوچوك كوش چينغرافلر كبى جينلادى . أنى اوزاتدى:

— تشكر ايده‌رم ، عائله - ديدى - عفو ايدرسك ، بن أبى آكلامامشدم . غالبا بنده كچمش عصره فضله قاريشمشدم .

*
**

ايرتسى صباح توتونجى احمد پاشانككيلر اسكه‌لرينه قورولمشلر ، لى‌لى‌نك معتاد كزينتيسى ايچين كوكرتمه‌يه چيقمه‌سنى بكليورلردى . رفيقه خانم أفندى كيجه‌دن برى دهنى يوران مسئله‌يى آچدى :

— مليحه ، بو قيزه ياپدقلريمز پارا ايتدى . بو جنس انسانلر تلميحدن، كنايه‌دن آكلامازلر ، اونلره هر شيئى آچيقجه سويله‌مه‌لى، داق ديبه عادتا فعالرينه وورمالى .

صبيحه خانم أفندى حدتدن كوپوريبوردى :

— خاطريمه كلدكجه قان بينمه صيچرايور . بز اونى صوفراميزه دعوت ايدوب بوتون واپور حلقه كسديكى كوچوك دوشوردكدن صوكرا ، غالب تكرار اونك پشنه طاقيلمش . . . خاطريمه كلدكجه بنمه قان صيچرايور .

رفيقه خانم أفندى ، أركك دينيلن جانلى ماكنه‌يى كندى ايجاد ايتمش ، قورمش و ايشتمش كبى أك صوك سورى قطعيتله سويله‌دى:

— هر هانكى بر أركك بويله بر قادينك ألنده صيچاق بالمومى كبى‌در. بوتون كيجه اوعادى قيزله دانس ايتمش ، شوكت پاشانك طورونك يانينه بيله كيتمه‌مش . بو قادارى‌ده حاكرى يا ؟

مليحه خانم أفندى آغزينى صيم صيق قاپالى طوتدى. اوكا كوره آرتق لاف سويله‌مه‌نك صيراسى كچمشدى ، فعلياته كچيلمه‌ليدى .

ايچندن دوشونيوردى : « اونى يمكه چاغرمق خطا ايدى . فقط بوخطايى بوتون واپورحلقك كوره‌بيله‌حكى برطرزده تعمير ايده‌بيليرز.»

— هيشش ! ايشه كايور !

لى‌لى كونشك صياسنه چيقدينى زمان كنديسيده‌صانكه جانلى وبجسم بركوش‌پارچاسيدى. بركيجه أولكى‌يكى اونوتمشدى. تيز، ايليق‌هوايى كنيش بر نفسله جكرلرينه دولدوردى . انسان كنج ايكن ، آهنكدار بر نغمه قادار موزون بر وجوده مالك ايكن ، ياشامق و سومك نه أبى برشى ايدى ! شاقيرتيلى بيله‌زيكلرينى دوزه‌لتمرك كزينتيسنه باشلاركن كوكرتمده احمد پاشانككيلرى صيرا ايله اوطورمش كوردى؛ اوكلرنده دورارق الك جاذب تبسميله سلام ويردى .

اوتلر ، صوغوق ، یاپانجی ، متنفر بر نظرله آغیر آغیر ، باشندن یوکسك اوچه‌لی اسقارپینلرینك اوجنه قادار سوزه‌رك ، سلامنی کورمه‌مزلکدن کلدیلر . بویله‌لکله ، کوکرته‌ده هوا آلفه چیقمش آلی قادار یوکسلدی‌یه برکیجه أولکی مناسبتلرینی قطع ایتدکلرینی اعلان ایتمش‌اولدیلر .

فقط عینی انسانلر شاهددی‌لریا ، لی‌لی‌ده غایت و قورقو مقابله ایتدی . بر ثانیه قادار قارشیلرنده دوردی ، تبسمی بویالی دوداقلرنده دوکمش ، یوزی صارارمشدی . صوکرا ، هیچ برشی سویله‌مه‌دن ، استخفافله اوموزلرینی‌سیلکدی ، باشی دیم دیك ، دوندی کیتدی . یالکز ، یوزینی کوره‌نلر دوداقلرینك تبسم‌دیکنی فرق ایده‌بیلمشلردی .

آشاغیکی صالونده آرقداشلریله اسقامبیل اویناددقدن صوکرا یوقاری‌یه چیقوب کنج قیزی آرایان غالبك هیچ برشیدن خبری یوقدی . لی‌لی‌یی نهایت تنها برکوشه‌ده بولان ده‌لیقانلی ، سه‌ونجله :

— سنی بولونجیه قادار هر طرفی آرادم . اوح ! بوراسی نه کوزه‌ل دکلی ؟

لی‌لی محزون ،

— چوق کوزه‌ل - دیدی - فقط کوزلرینی دکزدن آیرمادی ، غالبه باقادی بیله .

— سسك انسانه بك اویله خوش کلدك دیمیور ، لی‌لی .

— ایچم نه دیبورسه سسم‌ده اوتی دیبور .

بو سفر غالب بوتون بوتون شاشیرمشدی .

— چیلدیردکمی ، قوزوم سن ؟

لی‌لی اوموزلرینی سیلکدی . آرتق دوداقلری تیتره‌یوردی بیله . آرتق نه یاپارلرسه یاپسینلر ، قلبنی داها زیاده قیرامازلر ، داها آجیتامازلردی .

غالب صوردی :

— قوزوم دون کیجه‌دن بری بن سکا نه یاپدم ؟ آیرلدیغمز زمان نه أیی احبابدق . ایشته بن یه‌نه عینی انسانم . سکا نه اولدی لی‌لی ؟

— أوت بلکه سن یه‌نه عینی انسانسك ، فقط بن مکر دکلیشم . رجا ایده‌رم . بنی یالکز براق .

بو سوزلر اویله بر استخفافله سویلنمشدی که غالب کوجنمش بر طورله چکیلدی کیتدی . اونك‌ده کندیسنه مخصوص بر غروری واردی .

بش‌دقیقه صوکرا آننه‌سنك وتیزه‌لرینك نه یاپدقلرینی اوکره‌ندی ، فقط تکرار کنج قیزك یانه دونه‌یی نفسنه یدیره‌مه‌دی .

« لی‌لی بکا بوصوغوق معامله‌یی لایق کورمه‌مه‌لی ایدی » دیبوردی .

شیمدی لی‌لی‌دن آیری بولونمه‌نك ویردیکی عذاب و حدت ایچنده کیدوب آننه‌سنه و تیزه‌لرینه یاپدقلرینك نه قادار عیب و چیرکین اولدیغنی آچیقجه سویله‌دی ؟ بونکله قلبنده دویدیغی کدری بر آز خفیفله‌تیر کیبی اولدی .

بوندن صوکرا لی‌لی کوکرته‌لرده شن شاطر دولاشمادی . آرتق بوتون اکلنجه‌لرك ، قهقهه‌لرك مرکزی دکلدی . اوغرادقلری اسکله‌لرده ترتیب ایدیلن قاره تنزهلرینه اشتراك بیله ایتمه‌دی . الك أوست کوکرته‌ده یاپا یالکز اوطورمغه کندینی جبر ایتدی . بعضاً غالبك بر نظری دوداقلرینی تیتره‌تیرسه ، همان باباسنك سوزلرینی خاطرینه کتیرر ، کندیسنی طوپلار ، نفسنه حاکم اولوردی . باباسی تا چو . جوقلغنده اوکا دیردی که :

« قیزم ، متواضع اول ، فقط حیثیتکی چیکنتمه . سنی کله قازانما . دیمك اون پاره‌یی قبول ایتمه ، کندك چالیشوب حق ایتمه‌دیکك تك برلقمایی آغزینه صوقما ، سندن اوطاناجق برتك احباب ایدینمه » .

تنزهك آلتنجی کونی اولدی . کنجلك و اختیارلق مجادله‌سی دورت‌اصیل یاشلی خانمله آلتین صاچلی کنج قیز آراسنده حالا بوتون شدتیله دوام ایدیوردی .

***

دکز ، ساکن ایکن بیله جسیم و مهیب بر شیء . برفیرطینه زمانسده ایسه کندینه مخصوص بر عالم اولور : چالقانان ، قایاران ، قورقونچ بر عالم . آرقه‌ده و اوکده‌کی لیمان برر هیچ مثابه‌سنه اینر . اورادہ منتظم سوقاقلر آراسنده قاپالی أولرده یاشایان حیات انسانه بیلدیرلر قادار اوزاق کلیر . بشرك بی‌پایان یالکزلغی ، دوغدوغی کوندن أولدیکی کونه قادار کندیسندن چوق بویوك قوتلرله مجادله‌سی ؛ فیرطینه‌لی بر دکزده اولدیغی قادار هیچ بر پرده کندیسنی حس ایتدیرمز .

« مرمره مارطیسنك » اوکنه چیقدقان فیرطینه یدنجی کونك صباحنده باشلادی . و کون ایلرله‌دکچه شدتی آرتیردی . کوچوك کمی ، هرطرفدن دارالان قویو قورشونی رنکنده قویو سیاه ، دیمسز بر دریا آراسنده ، داغلر کبی یوکسه‌لن وتکرار اوچورومله‌ره بوشانان دالغالرك اورتاسنده قالدی .

روز کار چیقدی . دکزك سطحی طرفه ایله افقدن قویوب کلن بر سواری باصقینی کبی یوکسك سیاه دالغالرله دولدی . کاشات بر کورولتو ودالغا محشری اولدی . کمی سکز ساعت بویله ، دکزك اوستنده ، یان طرفندن دالغه‌لری قارشیلادی . اویله بر میلله ایلریور‌دی‌که ، کوکرته‌لرده قابل نقل نه وارسه ، انسانلرده داخل اوراق اوزره ، یوق اولشدی . اویله مدهش بر میل که ساعتلرجه سوردیکی ایچون یولجیلرك اعصابنی کرکین ویورغون بر حاله صوقمشدی . کیجه اولدی وکرکینلك فضله‌لاشدی .

قاره‌لرنده قپانمش بکله‌ین یولجیلر عمومی بر ایسته‌ری بحرانسه طوتولمشدی . هرکس ، غیرارادی اولارق ، همجنسی آرامق احتیاجنك سوقیله ، طائفه‌لرك اخطارلرینه رغماً ایصلاق کوکرته‌لردن کچه‌رك ، بویوك صالونده طوپلاندیلر . قورقو ودهشت ایچنده اوست اوسته یوزولمش قالدیلر .

صدر اسبق شوکت پاشانك کریمه‌سی مهلقا خانم افندی ایله قیزی ، برکوشه‌ده ، بربرلرینه صاریلمش دورییورلردی . کیمنك هر درین صالالانیشیله کنج قیز آجی آجی فریاد ایدییوردی . « آمان باتیورز ! باتیورز !.. » بر قاچ أوکك اوتی تسکینه چالیشدیلر فقط قیزجغزك کوزلرنده بوی اولچوشه‌میه‌جکی قوتلرك قورقوسی واردی . احمد پاشانککیلر بیله برکوشه‌یه چکیلمش ، هرکونکی وقار وغرورلرینی غائب ایتمشلردی .

لی‌لی ، آشاغیده ، کوجوجوك قاره‌سنده ، کوزلری بر نقطه‌یه دیکیلی ، اوطورییوردی . قویو یشیل کوزلرنده غریب بر پاریلتی واردی ؛ دوداقلری تیترییوردی . فقط متانتی اوتی ترك ایتمه‌مشدی .

قاپوسنه دورلدیغنی ایشیتدی ودوغرولدی . کیم اولابیلیردی ؟ کوچلکله قاپویه قادار کیده‌رك آچدی . آرالقده بیك مشکلاتله آیاقده دوران قاپتانی کوردی . هیجانله صوردی :

— تهلکه بویوکمی ، قاپتان ؟

قاپتانك يوزنده سكز ساعتلك متمادى أنديشه‌لك و ديديشمه‌لك حك ايتديكى چيز كيلر آشكاردى ، فقط كولومسه‌مه‌يه چاليشيوردى :

— هنوز تهلكه دينه‌جك برشى يوق . بوميلى محافظه ايتديكمز مدتجه سلامتده‌يز فقط أكر فضلالاشيرسه ...

قاپتان باشفا برشى سويله‌مكسزين لى‌لى‌يه دقته باقدى . اونى قوندافده بر بيك ايكن طاتيشدى . اونى كندى قيزى كبى سويبوردى . نجبا اوندن ايستيه‌جكى بويوك شيئى بو كوچوك قيز ياپابيله‌جكميدى ؟ بونى دوشونيوردى .

لى‌لى ، قاپتانك سسسزجه يوزينه باقيشندن وضعيتك وخامتنى آكلادى :

— چكينمه‌يكز ، قاپتان ، حقيقى اولدينى كبى سويله‌يكز .

قاپتان پارماغنى صالونه دوغرو اوزاتدرق :

— هپسى اوراده طوپلاندى - ديدى - اونلرى آووتمق ، هپسنه فيرطينه‌يى اوتوندرمق لازم : بونى ياپابيليرميسك ؟

— يا ! ديمك كه محقق تهلكه وارده سويله‌ميورسكز .

— شيمديلك فيرطينه‌دن زياده پانيكدن قورقيورم . ماكنه داثره‌سنده بعضى شيلر بوزولدى . بردن بره لامبالر سوتووبررسه كمينك ايچى محشره دونر ديه دوشونيورم .

لى‌لى أورپردى .

— بيليورم . آتنه‌مه‌ده اويله اولمشدى . بولوندينى واپورده لامبالر سونمش . صوكرا هركس دملى كبى اولمش ، بربرينه كيرمش ..

— بن بابا كلك‌ده تاصيل قهرمانجه ثولديكنى بيليورم . لى‌لى ، سنك دامارلركده جسور قانى دولاشيور . هايدى ، غيرت ايت . بوتون بو خلقى اويالامغه چاليش .

لى‌لى كولومسه‌مه‌يه چاليشدى .

— شيمدى بوقارى چيقارم ، وألمدن كلنى ياپارم - ديدى .

قاپتان جبندن أنكتريق فنرينى چيقاردى . لى‌لى‌نك أنه صيقيشديرارق ديدى كه : — بونى آل ، بلكه ايشكه ياراز .

* * *

صالونده هركس آرتيق صوصمشدى . نه ايچنده بولوندقلرى كمى‌يه ، نه‌ده اونى اداره ايدن آدامه اعتمادلرى قالمشدى . سكز ساعت سوره‌ن قورقو وأنديشه‌دن يورغون دوشمشلردى . قطعاً أمينديلركه آرتق أولوم يافلاشيوردى .

بردن بره قاپى آچيلدى و ايچريه ايصلاق بر روز كارله برابر لى‌لى كيردى .. بر ثانيه ، تكرار شدتله قپاتدينى قاپيه مشكلاتله طوتونه‌رق اطرافه كوز كزديردى . اوموزلرنده‌كى شالى دوشدى . ايصلانمش ألبسه‌سنك يوموشاق يشيل قيورنلرى ايچه وجودينى ألديه‌ن كبى صارمشدى . ايصلاق آلتين صاچلرى وصيريل صيقلام ايپك چوراباركى اورتاده‌كى آويزه‌نك آيدينلغنده غريب برلمعه‌ايله پارلديبوردى . ايناتميان كوزلرله باقان يوزيلر ، دوداقلرينك بويالى اولديغنى و تبسم ايتديكنى كورديلر . صانكه اورتاده كوله‌جك برشى وارمش كبى !

لى‌لى متين بر آديمله ايلرله‌يه‌رك :

— آمان ديدى ، بو نه حال ؟ سزى كوره‌ن هيكزى جنازه آلايندن دونمش ظن ايده‌ر .

مهلقا خانم أفندينك قيزى ايكيلديه‌رك :

— تاصيل شاشفا ايده‌بيليرسكز ؟ - ديدى - باتديغه‌زى آكلامميورميسكز ؟

— باتيورى‌يز ؟ خيردر انشاالله ! رؤيامى كوريبورسكز؟ يوقسه قاپتان سزه كمى‌يى باتيراجغنى وعدمى ايتدى ؟

بريسى عصبى عصبى كولمكه باشلادى .

كوچوجوك بر قيزده حيرتله صوردى :

— هيچ‌مى قورقيورسكز ؟

— طبيعى‌ده قورقيورم . - بونى‌لى اوقادارطبيعى‌سويلبوردى كه هركس برآز راحت نفس آلدى .. أكر بو بويله دوام ايده‌رسه بنى دكز طوتمه‌جق ديه فنا حالده قورقويورم . بلايه‌ده باقك . بوتون ليمونلر دكزه يووارلاندى . بم حالم نه اولاجق شيمدى ؟

أوشور كبى شالته صاريلدى .

— قوزوم ، كيمسه‌ده قورو بر پالطو يوقى؟ بربانيو سونكرى كبى صيريل صيقلام .

بر قاچ كنج بردن بر سورو پالطو اوزاتديلر . لى‌لى بريسنى سچدى وكيديى . ستونلره طوتونه طوتونه موازنه‌سنى بولمغه چاليشدى . همه‌ن هركسك دقتى يچيملى اوزون باجاقلرنده طوپلاندى . كوزلرينه اينانامميورلردى . بواولامازدى . مطلقا ياكاش كورمش اولاجقلردى - فقط خايره ايشته هركسك كوره‌بيله‌جكى كبى ، بر بيله كنده پيريلتيلرله يانوب سونن بيله‌زيك دوريبوردى . اكر بو قيز أولومدن قورقسه‌يدى هرحالده بويله آياغنه بيله‌زيك طاقمى ، دوداقلرينه بويا سورمك خاطرينه كلمزدى . واكر قورقيورسه ، ديمك كه او قادار تهلكه يوقدى .

بو دوشونجه ايله هركسك قورقوسى بر پارچه آزالدى .

لى‌لى ، دقتلرينى جلب ايتديكنى كورونجه ديدى كه :

— بريسى بنى پيانويه باغلايه‌بيلسه برآز أكلنير ، وقت كچيرردك . تام او صيراده واپور ، هر چيوسنى ايكلدتن ، هر تخته‌سنى غيجيرداتان بر صارصينتى ايله يانه ياتدى . مهلقا خانم أفندينك قيزى آوازى چيقدينى قادار باغيرمغه باشلادى .

— آمان يارب ! باتيورز ! باتيورز !

لى‌لى حدته اوكا دوندى :

— خاير ، باتميورز ، يولزدن بيله دونه‌دك . بو ميلى محافظه ايتديكمز مدتجه سلامتده‌يز . هادى كلك ، هپ برابر شارقى سويليه‌لم . باقيكز بن سزه يكى اوكرندبكم كوزه‌ل بر شارقى‌يى سويليه‌يم .

سسى او قادار كندندن أمين ومتين ، يوزى‌ده او قادار شن وجدى ايدى كه ديكله‌ينلرى سوروكله‌دى . هركس اونك أنديشه‌سز شطارتنه ، توخافلغنه قاپيلارق قورقوسنك بر قسمندن قورتولدى . لى‌لى اونلره آرقا آرقايه بيلديكى أك شن شارقيلرى سويله‌دى : قهقهه‌سى او قادار ساريى ايدى كه هركس دمين نه قادار عصبيته آغليورسه شيمدى‌ده عينى عصبيته كولبوردى .

غالب شيمدى لى‌لى‌نك يانته كلمشدى .

واپورك هرزمانككندن داها شدتلى برياليانسنده ، غالب لى‌لى‌يى قوالمدن طوتدى ، كندينسنه دوغرو چكه‌رك موازنه‌سنى بولمغه ياردم ايتدى . آرالرنده هيچ بر سوز كچمه‌ديكى حالده غالب آكلادى كه بو كيجه‌يى صاغ كچيره‌جكلرينه لى‌لى‌نك‌ده هيچ أمنيتى يوقدى .

اطرافلرنده‌كى بوتون انسانلردن واو انسانلرك قورقوسندن تماميله تجرد ايتمش ، بربرلريله قارشى قارشيه صانكه يالكزلرمش كبى كوروشيورلردى .

غالب ديدى كه :

— لى‌لى باشمزه هرنه كلميرسه كلسين ، سن بيل كه بن سنى سويبورم .

— بیلیورم ؛ بن ده سنی .

آللری بربرینه آنجق تماس ایدییوردی . فقط روحلری بربرینی تمامیله آکلییوردی .

لی‌لی آلکتریك فنرینی غالبك آلنه طوتوشدیره‌رق یاواش سسله‌دیدی که:

— لامبالرك سونمك احتمالی وار . یانمده دور ، سونرلرسه ، بونی بکا دوغرو چویر .

برآز أوتده‌ده برطرفه سینمش اوطوران غالبك آتنه‌سی اوتاری کوردی ، وآکلادی . سکوت ایتدی . چونکه انسان ثولومه بوقادار یاقین اولدیغی زمانلرده مهم شیلر اهمیتلرینی غائب ایدر . اهمیتسز شیلر ایسه کوزه نه مهم کورونورلر .

لامبالرك ضیاسی تیره‌مکه باشلادی . لی‌لی ، آتنه‌سنی خاطرلادیغی ایچون ، أندیشه‌دن بویومش کوزلرینی لامباله دیکمش ، بکلییوردی . او ، دکزدن قورقییوردی . ثولومدن قورقییوردی ، فقط لامبالر سونر سونمز بو اوسته اوسته پیغیلمش انسانلری صارصاجق پانیك ، قاپتانك تصور ایتدیکی کبی ، هر حالده جهنمی برشی اولاجقدی . ایشته ، بوندن قورقییوردی .

دیشارده ، سرت ، یوکسك سسلرله ویرلین أمرلرك آراسنده ، بردن ، لامبالر سوندی ، اورتالغه زیفیری بر فاراکلق باصدی .

فقط بردن ، هر طرفدن قوپان محشری واویلانك فوقنده لی‌لی‌نك سسی بر کوش چینغراق براقلغیله یوکسلدی :

— آلکتریکلری بن سوندوردم . باقك سزه شیمدی یکی بر دانسمی کوسترەجکم . غالب ، الکتریکی بکا چویر .

آل فنارینك اوزون ضیاسی لی‌لی‌یی آرادی ، بولدی . اونك پارلایان آلتین صاچلرینی ، ایصلاق یشیل آلبسه‌سنی وآیاغنك بیله کنده پارلدایان بیله‌زیکی آیدینلاتدی . لی‌لی ، دوداقلرنده جبری برتبسم ، کنجلکك بوتون جاذبلغله قارشیلرنده دوریییوردی .

ودانس ایتدی . باجاقلری ضیادن برزنفیس خط کبی قیوراندی ، کیتدی کلدی . وجودی ، آهنکدار برنغمه قدر موزون وتارین وجودی ، باجاقلرینك هر انحناسنه اویدی ، قیوراندی ، أکیلدی ودوغرولدی . یولجیلری اطرافنده میهوت طوپلایان یالکز حرکتلرینك فسونکار جاذبه‌سی دکلدی . چونکه شیمدی بوراده ، بر کوچوك الکتریق فنرینك ضیاسی ایچنده ، آهنکدار حرکتلرله یولجیلره قورقدقلرینی اونوتدیرمغه چالیشان لیلی دکلدی ، بو ، بوتون کنجلکك هر جنس تهلکه‌یه میدان اوقوماسی ایدی .

نهایت بیندی . آکسزین لامبه‌لر یاندی . ایکنجی قپودان باشنی ایچری صوقوب ـ «صراق ایتمه‌یك هرشی دوزه‌لدی .» دیه باغیردی .

هرکس صاغ سالمدی ؟ وکمی یه یولنه دوام ایدییوردی . فقط لیلی یره بر پیغین حالنده دوشویردی . غالب اونی قوجاغنه آلارق آتنه‌سنك قاره‌سنه کوتوردی .

ایرتسی کونی کمی آرتق قاواقلره یاقلاشمشدی . لیلی کندیسنی کوکرتمه‌ده بر اوزون اسکمله‌ده یاصدیقلره کومولی بولدی . غالب کندیسنی لیلی‌نك محافظی تعیین ایتمشدی . لیلی طوب اوینامه‌سنی ترجیح ایدردی . فقط لیلی آرتق واپورك قهرمانی ایدی . غالبه کوره ، قهرمانلرك وظیفه‌سی کوکرتمه‌ده اوزانوب هرکسك تعظیماتی قبول ایتمکدی .

برده ، ینه غالبه کوره ، هر قهرمانك دکلسه بیله ، بوقهرمانك ، ازدواج تکلیفی قبول ایتمه‌سی ایجاب ایدییوردی . لیلی بو تکلیفی همان قبول ایتمه‌دی کندیسنی غالبه لایق کورمه‌دیکندن دکل ، فقط غالبك حیاتندن أمین اولمق ایچون . دیدی که :

— دون کیجه بز هپمز غیر طبیعی بر آنده یاشیوردق . بویله زمانلرده انسان ایسته‌مه‌دیکی ، نیت ایتمه‌دیکی شیلری یاپار و سویلر ؛ هیچ برشیدن امینی یوقدر چونکه اوندن صوکرا آرتق هیچ برشی اولمیه‌جغنی فرض ایدر .

غالب اونی صوصدیردی .

— « بن بر کیجه‌نك ایچنده بویودم وبرشی اوکرندم . لیلی ، اوکرندم که بر انسانی سومك اونی هر زمان ، هر دقیقه‌ده ثانیه ایسته‌مکدر . بوقسه بنی ردی ایدییورسك ؟

لیلی ، آقتور صادق بکك قیزی ، توتونجی زاده احمد پاشانك حفیدی ، غالبك باشنه اکیلدی :

— خایر ، سنی ردایتمیورم . بن‌ده برشی اوکرندم . اوکرندم که بر انسان بریسنی سوه‌رسه عائله‌سنك دیدکارینه پك اوقدر اهمیت ویرمز .

غالب لیلی‌نك آلنی ثوپدی .

— بز کندی عائله‌مزی قورارز ، دیدی .

ناقل : نزیهه شکری

ثوکرنمك ایچون هیچ بر زمانه هیچ کیچ قالمامش دکلدر

(باشی 21 نجی صحیفه‌ده)

قانعدر . ایشك فیصله طرفی شودر که ، ایش یوردلری وتجارتخانه‌لرده عینی یاکلیش فکره صاپلانمشدر . محبوسلر اوزرنده‌ده تجربه‌لر یاپلمشدر . محبوسلرك هپسی معاینه‌دن کچیریلمش وایجارنده 13 یاشلرنده‌کی چوجوقلرده معتاد اولان تحصیل درجه‌سندن آشاغی درجه‌ده اولانلر ، 17 ایله 54 یاشلری آراسنده‌اشخاصدن مرکب اولق اوزره ، تفریق ایدیله‌رك ، بونلرك تحصیلده کوسترەجکلری ترقی ، معادل تحصیلی تعقیب ایدن چوجوقلرك ترقیسی ایله مقایسه ایدیلمشدر . بو یولده تجربه ایدیلن 307 محبوس ، چوجوقلرك کوسترەجکلری ترقینك یوزده 82 سی درجه‌سنده موفق اولمشلردر . حالبوکه چوجوقلرك یومی تحصیل ساعتلری دها اوزون بولونیور ومکتب خارجنده‌ده درسلریله مشغول اولویورلردی . پروفسور « تورن‌دایق » بو تجربه‌دن بحث ایدرکن :

— شبهه یوق که بو عینی آدملر ذکر ایدیلن مکتب درسلرینی 10 یاخود 12 یاشلرنده شمدیکندن دها آز چابوق اوکره‌نه‌جکلردی ؛ حکمنی ویرمکده‌در .

بو مناسبتله شو اسکی مسئله‌یی تدقیقدن کچیرەلم :

«انسانلرك الدزیاده قابلیت وذکا کوسترەجکلری یاش هانکی سیدر ؟»

دوقتور « ویلیام اوسلر » William Osler : « بر انسان 40 یاشنده ذکا و استعدادینك الك یوکسك نقطه‌سنه واصل اولور و بو یاشدن صوکرا علی‌التدریج سقوط ایدرك 60 یاشنه ایردیکی زمان آرتق هیچ بر قابلیتی قالماز و قلوروفورم ایله ازالهٔ وجودی لازم کلیر . » فکرینی اورتایه آتمشدی . حالبوکه یکی فنی تجربه‌لره کوره بر انسان آنجق تحصیلی ترك ایندیکی زمان حیاتنك عدم نقطه‌سنه ایرمش اولور . بعضیلری بو نقطه‌یه 20 یاشنده ، بعضیلری 40 یاشنده ، بعضیلری 60 یاشنده واصل اولور ؛ وبعضیلری هیچ واصل اولماز . دیپلوماکزی آلوب دیواره آصارق :

« تحصیلمی بیتیردم » دیدیککز و کندیکزی یاشقا مساعیدن مستغنی عد ایله‌دیککز کون بونقطه‌یه داخل اولمش وکندیکزی معنا تولدرمشسکز دیمکدر .

فنك خلاصه ایله‌دیکمز سوك تجربه‌لری تحصیل ایچین معین و قطعی برچاغ اولمادیغنی کوسترمشدر ؛ وبر شیئی قطعی اولارق اثبات ایتمشدر : ثوکرنمك ایچین هیچ برزمان چوق کیچ قالمش دکلدر .

یکی آچدیغمز یازی انقلابی صفحه‌سنده ملتجه بولدن استفاده ایتملی ، امیلك مجادله‌سنی بویوك بر غیرتله ، اوقومق یازمق بیلمه‌ین تك بر تورك قالمایجه‌یه قادار ، تعقیب ایتملییز .

م . ك .

MUHİT

رسمی آیلق عائد مجموعه‌سی

آدره‌س: دیلسز زاده خانی نومرو 1—2 تلفون: استانبول 4118

آبونه‌لرمزه «یکی کتابلره صحیفه‌لرمزدن انتخاب ایده‌جکلری ـ برسنه‌لك آبونه‌لره جلدلی، آلتی آیلق آبونه‌لره جلدسز ـ برکتاب پوسته اجرتی‌ده اداره‌یه‌عائد اولمق‌اوزره‌هدیةً کوندریله‌جکدر.

آبونه شرائطی :
(پوسته اجرتی داخل)
تورکیه ایچین :
سنه‌لکی 6 لیرا
آلتی آیلقی 3 لیرا
اجنبی مملکتلر ایچین :
سنه‌لکی 4 دولار

عرنسخه‌ده : برفور-
مالق یادبی علاوه وبر
البسه قالیبی ویا متن
خارجی رنکلی بر تابلو
بولوناجقدر .

فهرست

	محرری	صحیفه
محیط نه ایچون انتشار ایدییور		1
محکمزده اولوب بیتنلر :		
یوبوك غازی	احمد جواد	3
غازی و ملت	احمد جواد	4
آلیفه‌دن آلفابه‌یه	احمد جواد	17
آبده	فالح رفقی	33
جمهوریت آبده‌سی فارشیسنده	اورخان سیفی	34
اجتماعی هیات مسئله‌لری :		
بر تاجرك اوغلنه مکتوبلری	خورشید ناظم	6
ثوکرنك‌ایچون هیچ برزمان کیچ قالمش‌دکلدر	م. ك.	20
أولیلك حیاتکزده شکایت ایتدیککز شی نه‌در		24
ایش عالمنه آتیلان برکنج قیزك مکتوبلری	بلقیس سای	53
اقتصاد دنیاسی :		
هه‌نری فورد نه سویلییور		28
فن حرکت ویکیلکلری :		
طیاره‌ده استراحت ولوکس		40
طیاره‌جی بیرد		45
خلقتك سری کشف ایدیلیور		50
یوبوك آدملر :		
هوغو وولف	توزاد محمود	42
مقایسه‌لر :		
قلبدن قلبه : نشانلانیورز	نیره شوکت	8
آقتورك قیزی	نزیهه شکری	11
بر عائله بحرانی	سمیحه وامق	35
اختیار آنتیقه‌جی	م. کمال	59
شعر :		
آتنه‌مك دعاسی	اورخان سیفی	19

	محرری	صحیفه
بدنی تربیه وسپور ه دائر :		
ریتمیك دانسلر	سلیم سری	56
قیزلر ایچین قامپلر		38
قادینلغه متعلق :		
یکی دوغاجق چوجوق ایچون حاضرلق		63
چوجوقلر ایچون ثورکو یلك		66
أوده چای ایچون حاضرلق		68
مودا		70
ألبسه قالیبنك تعریفی		72
أوو باغچه‌یه دائر :		
صوك بهاره صاقلی چیچکجیلکی		31
هوجره صحیفه‌سی :		65
چوجوق اویونلری		
چوجوقلرك حیوانلر باغچه‌سی (غودهاوز کیپینغدن)	متن خارجی	
اسوپجره‌لی روبنصون عائله‌سی ـ بیلمه‌جه (چایلدلایفدن)	« «	
سینما عالمی :		
هولیوودك یکی فیلملرندن صحنه‌لر		22
مشهور آرتیستلر		23
متفرقه :		
یکی کتابلر		27
قاریقاتور وتحاف قهره‌لر		30
بیلمه‌جه		67
علاوه‌لر :		
أدبی علاوه : (حیات عشق)		
ایکی‌قسملق بویوك حکایه؛ جاق لوندون-جلال‌الدین اکرم. 1نجی‌فورما		
ألبسه قالیبی : بر کوندوز ألبسه‌سی قالیبی		
قایك رسمی (غودهاوز کیپینغدن) آلنمشدر		

آنکت	No.
قوپونی	1

67نجی صحیفه‌ده کی بیلمه‌جه‌لرك حلی :
I— برکتلی کونلرده 5 لیراویرمش، شیمدی10لیراویریبور.(5دقیقه‌ده)
II—Aحرفی 42857 در . (10 دقیقه‌ده)

مدیر مسئول : محمد شکری

«سلامت» مطبعه‌سی

بو نسخه‌مزده ترجمه و نقل خصوصنده مندرجاتمزدن استفاده ایتمش اولدیغمز (غودهاوز کیپنغ) ، (پوپولار ساینس) ، (چایلدلایف) و (وومنس هوم قومپه‌نین) مجموعه‌لرینه بیان تشکر ایده‌رز .